

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ—ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ Γ. Κ. Παπ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΩΡΕΑΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΣ ΤΟΥ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΦΥΛΛΟΥ

ΕΤΟΣ Δ'—ΑΡΙΘ. 1

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝ

ΝΥΚΤΕΣ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ
ΤΑ ΠΡΟΣ ΑΡΤΥΣΙΝ ΚΑΙ ΚΑΡΥΚΕΥΣΙΝ
ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ ΤΗΣ ΑΥΡΙΟΝ
ΠΟΙΗΣΙΣ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΙΗ' ΑΙΩΝΑ
Ο ΕΛΛΗΝ ΔΙΕΡΜΗΝΕΥΣ
ΠΟΥ ΕΤΑΦΗΣΑΝ ΤΑ ΟΣΤΑ ΤΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ
365 ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΣΥΜΒΑΝΤΑ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗ
ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟΥ ΖΑΝ ΜΩΡΕΑΣ
ΠΛΑΣΤΙΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΕΚ ΤΗΣ "ΣΩΤΗΡΙΑ "

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΑΓΑΝΕΛΗ
Α. Ν. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗ
ΝΙΚ. ΑΓΚΩΝΙΑΤΟΥ
ΑΘ. Ι. ΣΠΥΡΙΔΑΚΗ
ΚΟΝΑΝ ΝΤΟΥ'Α
ΚΩΝΣΤ. Ν. ΓΙΑΝΝΟΥΤΣΟΥ
Γ. ΙΑΚ. ΚΑΛΑΪΣΑΚΗ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΔΡΑΓΟΥΜΗ
(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ) Μ.—
ΕΙΚΟΝΕΣ

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ' ΔΡΧ. 2.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ "ΑΘΗΝΑΙ,"

1911

[Οι συνδρομηταὶ λαμβάνουσι τὸ Μηνιαῖον Παράρτημα ἄνευ ἄλλης διατυπώσεως. Οἱ τακτικοὶ ἀναγνώσται ὀφείλουσι νὰ πέμπουν εἰς τὰ Γραφεῖά μας κατὰ τὸ τέλος ἐκάστου μηνὸς τὰ δελτία τῶν ἀγορασθέντων φύλλων τῶν « Ἀθηνῶν » διὰ νὰ λάβωσι τὸ Παράρτημα παρὰ τῶν Ὑποπρακτορείων τῶν Ἐφημερίδων δωρεάν καὶ ἀπηλλαγμένον ταχυδρομικῶν τελῶν].

ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ LIMITED

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1839

Κεφάλαιον ἐγκεκριμένον £ 600.000

Κεφάλαιον καταβεβλημένον £ 315.510

ΕΔΡΑ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ.— ΓΕΝΙΚΗ ΔΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ,
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Κερκύρα, Κεφαλληνία, Ζακύνθῳ, Πάτραις,
Ναυπλίῳ, Πειραιεῖ, καὶ Τριπόλει.

ΟΡΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

Οἱ τόκοι τῶν καταθέσεων ὀρίσθησαν ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1910 ὡς κάτωθι :

1) Εἰς Δραχμὰς

3 ο)ο διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας εἰς πρώτην ζήτησιν μέχρι Δραχμῶν 100.000

1)2 ο)ο διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας εἰς πρώτην ζήτησιν διὰ τὰ πέραν τῶν ἐπιῶν. Δραχμῶν 100.000 ποσῶ.

3 1)2 ο)ο εἰσθίως διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας μετὰ 6 μῆνας μέχρι 2

4 ο)ο » » » » » 2 ἔτη » 4

4 1)2 ο)ο » » » » » 4 » καὶ ἐπέκεινα.

(2 εἰς Chèque ἐπὶ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας

3 ο)ο διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας εἰς α' ζήτησιν ἄνευ ὀρίου ποσοῦ.

3 1)4 ο)ο » » α μετὰ 6 μῆνας

3 1)2 ο)ο » » » 1 ἔτος

4 1)2 ο)ο » » » 2 ἔτη

4 1)2 ο)ο » » » 2 ἔτη καὶ ἐπέκεινα.

Αἱ εἰς ἐπιταγὰς (chèques) ἐπὶ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας καταθέσεις ἀποδίδονται εἰς τὸ εἶδος ἐγένετο κατάθεσις, παντὸς δικαιώματος χωριστοῦ ἐπιβαρύνοντος τὸν καταθέτην.

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΩΝ "ΑΘΗΝΩΝ,"

ΕΤΟΣ Δ'

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ Ι

ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΙΟΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ο ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΒΡΕΦΟΣ ΚΑΙ Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ, ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΕΙΣΣΑΒΕΤ ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΒΑΠΤΙΣΤΟΥ ΝΗΠΙΟΥ

[Εἰκὼν Καρόλου Μύλλερ]

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΠΑΓΑΝΕΛΗ

ΝΥΚΤΕΣ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ

ΣΤ'

29 Ὀκτωβρίου

Εἰς τοὺς τελευταίους σπαρχυμούς του εἰσῆλθεν ἀπὸ τῆς χθὲς τὸ φθινόπωρον. Ὅμοιάζει ἀγωνιῶντα ἐτοιμοθάνατον, τὰ μέλη τοῦ ὁποίου ἀποψύχει βραδέως τὸ ψυχρὸς τοῦ θανάτου. Ὁ οὐρανὸς εἶναι σκυθρωπός. Ἄνεμος ψυχρὸς πνέει ἔξω. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ψεκὰς παγωμένη, προάγγελος παρασκευαζομένης ἐν τῇ φύσει χιόνος, ἐπιπτεν ἐπὶ τοῦ προσώπου μου. Καὶ ἡ δύσις αὐτῆ, ἡ τόσον ὠραία συνήθως, εἶχεν ἀποβάλλει ἀπόψε τὸ ἔξοχον κάλλος τῆς. Ἀπὸ τοὺς κόλπους μελανοτέφρων νεφῶν, ἔτινα, πυκνόμενα περὶ τὸν ἡλιακὸν δίσκον, ἐφαίνοντο ἀνὰ ζῆτοῦντα οἴονεϊ πρῶτον θάλασσος εἰς τοῦ παγετοῦ τὴν ἐγγίζουσαν ὥραν, ἐξέ-

ΠΑΡΟΡΑΜΑ

Εἰς τὸ Παράρτημα τοῦ προηγουμένου μηνὸς καὶ ἔτους καὶ εἰς τὸ δημοσίευμα «Νύκτες Φθινοπώρου Ε'» ἐποθετηθήσαν ἐσφαλμένως τὰ κείμενα εἰς δύο σελίδας.

Παρακαλεῖται ἐπομένως ὁ ἀναγνώστης ἅμα φθάσει εἰς τὸ τέλος τῆς πρώτης στήλης τῆς ἐπ' ἀριθμὸν 2845 σελίδος καὶ ἀναζητήσει τὴν συνέχειαν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπομένης σελίδος 2846 στήλη α'. Θὰ ἀναγνώσῃ τότε ὀρθῶς ὡς ἔξῃ: «ἡ συνείδησις τοῦ σοφοῦ διατάζει νὰ ἀπαντήσῃ σαφῶς εἰς τὸ μέγα πρόβλημα τῆς μετὰ θάνατον» κτλ.

Ἐπίσης καὶ εἰς τὴν δευτέραν στήλην τῆς αὐτῆς ἐπ' ἀριθμ. 2845 σελίδος ἐγένετο λάθος. Παρακαλεῖται ὁ ἀναγνώστης, ἅμα φθάσει εἰς τὸ τέλος τῆς σελίδος ταύτης, καὶ ἀναζητήσει τὴν συνέχειαν εἰς τὸν δέκατον οἰχὸν τῆς δευτέρας στήλης τῆς ἐπομένης ἐπ' ἀρ. 2846 σελίδος, ὅτε θὰ ἀναγνώσῃ ὀρθῶς ὡς ἔξῃ: «Ὁ Ἰὼβ εἶναι ὁ ἀνθρώπος, ὁ ἀνθρώπος πασῶν τῶν ἐποχῶν, πασῶν τῶν πνευματικῶν» κτλ.

Εἰς τὴν 2846 (β' στήλη στίχ. 9) ἔνθα τὸ κείμενον εἶχει, «τῶν λαῶν πάντων ἡ σκέψις καὶ βαθυτάτη φιλοσοφία ἐξαπατήρησε». ζήτητιὰ ἢ οὐκ ἐστὶν τοῦ κειμένου εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς προηγουμένης σελίδος 2845 στήλη β', ὅτε ἡ ὀρθὴ ἀνάγνωσις ἐστὶν ἡ ἐπομένη: «Τῶν λαῶν πάντων ἡ σκέψις καὶ βαθυτάτη φιλοσοφία ἐξαπατήρησε τὴν ζωὴν ὡς κανὸν» καὶ ἡ δυσφορία αὕτη, αὕτη ἡ κοινὴ καὶ δμῶθυμος» κτλ.

φευγε θολὴ ἡλίου ἀκτῖς μετὰ κόπου παλαίουσα, ἵνα φθάσῃ εἰς τῆς γῆς τὰς ἐσχατίας. Ἀκτινωτὸν εἶναι καὶ τὴν καταδυσμένου Φοίβου τὸ στέμμα, ἀλλ' ἐξίτηλος, ἦτον ἀδρὰ καταχέεται ἀπὸ τῆς πλουσίας πηγῆς ἢ λαμπρότης τῆς φωταυγείας του. Νομίζει τις, ὅτι πρὶν εἶτι χωρήσῃ εἰς τοῦ νηδύμου ὕπνου τὰς ἐκτάσεις ὁ ἀκτινοβόλος τῆς ἡμέρας μονάρχης καὶ δρομεύς, ἡμιέκλεισεν εἰς πρόωρον νάρκην τὸν χρυσοῦν ὀφθαλμῶν του. Πένθους ταινία περιβάλλει τὰς λαμπροφαιεὶς παρυφὰς τῆς πορφύρας του· καὶ τῆς γῆς τὸ χειμερινὸν πένθος ἀντανάλλεται εἰς τὴν σκυθρωπὴν ἀμαυρότητα τοῦ παμφακοῦ ἀστρου. Σκια τεραστία ἀμδλύνει τοῦ αἰθέρος τὸ φῶς καὶ τῆς γῆς τὴν θερμότητα. Εἶναι τοῦ ἐπιφανέντος χειμῶνος ἡ σκιά καὶ τὸ βῆμα. Τὸ φθινόπωρον δὲν φθίνει πλέον· ἀποθνήσκει.

Ἐντὸς τοῦ ἐπενδύτου μου τετυλιγμένος ἐκκλήμην ἐπὶ κορυφῇ δένδρου καταρριφέντος προχθὲς ὑπὸ τῆς θυέλλης. Ἐβλεπον τὰς ρίζας αὐτοῦ καὶ τοὺς κλάδους, οἵτινες, μεμαρμαμένοι ἐκ τοῦ φθινοπώρου, εἶχον ἤδη ἐντελῶς ἀπομακρυνθῆ. Παρετήρουν πέριξ, καὶ μόνος εἰς τὴν ὥραν ἐκείνην, ὅτε καὶ ἡ ὠχροτάτη ἀμφιλύκη ἀπεσβέννυτο ἤδη, ἐσκεπτόμην τὸν κόσμον, τὸν ἀνθρώπον, τὴν κοινωνίαν καὶ τὰς συναφεῖς ἀνακολουθίας καὶ δυστυχίας τῆς, ἐκουσίως ἀνεκτὰς ὑπὸ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου ἢ ἀκουσίως ἐπερχομένους ἐπ' αὐτοῦ. Ἐμμένων διὰ τῆς σκέψεως εἰς τὰς τύχας καὶ τὰ ποικίλα φαινόμενα τῆς κοινωνίας προσεῖχον εἰς τὰς κατὰ συνθήκην ἐξαρκήσεις αὐτῆς, τοσοῦτ' μᾶλλον ἀνεζηγῆτους, ὅσ' ἐξεγείρεται ἐνδομύχως τὸ σύνολον τῆς κοινωνίας, ἐν ᾧ ἀνάνδρως σιγᾷ καὶ κύπτει δημοσίᾳ. Προσεῖχον εἰς τὴν σιωπὴν αὐτῆς ἐκεῖ, ἔνθα ἐδικαιοῦτο καὶ ὤφειλε νὰ λαλῆ, καὶ ἐσημείουν τὴν ἀτολίαν τῆς πρό-

τῆς ἀδίκου πίεσεως τοῦ ἀτόμου ἢ τῶν ὁμάδων καὶ συλλήβδην πρὸ τῆς στρεβλώσεως τοῦ δικαίου καὶ τῶν διωκομένων ἀνισχυρῶν εἶτι ὀπαδῶν καὶ ἀνυπερασπίστων θυμάτων αὐτοῦ. Ἐβλεπον τὴν ἀπάθειαν αὐτῆς, τὴν ἀναίσθησιαν πολλάκις, ὅταν θάνκυσος βία, προαίρεσις ἄδικος, πονηρία σοφιστικὴ, ἢ νομιμότης κατ' ἐπιφασιν ἐπήρχετο στρεβλοῦσα τὸ δικαίωμα, ποδοπατοῦσα τὸ δικαίον, τοῦ ἀσθενοῦς ἰδίχ, μυκτηρίζουσα «ἀρχὴν» εὐγενῆ, ἧς ἡ ἀλώθητος τήρησις ἦτο τῆς κοινωνίας συμφέρον καὶ αὐτῆς ἀγκυρα καὶ ἐγγύησις. Καὶ βυθιζόμενος εἰς τὰς σχετικὰς σκέψεις διώπτειον τὴν κοινωνίαν πόρρω τῆς κοινωνίας καὶ ἡρῶνων τὰς κλίσεις αὐτῆς καὶ τὰς ἀπεχθείας, τὰς προτιμήσεις καὶ τὰς δυσμενεῖας, τὰ ἐλαττώματα ἢ πλεονεκτήματα, τὸ σύνολον καθόλου τῆς ἀριότητος τῶν γυνωμῶν τῆς καὶ τῶν ἀντιλήψεων τῆς εὐκρίνειαν ἢ τὴν ἀτέλειαν.

Θλιβερῶς ἔσειε τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνέμου τοὺς ἀποψιλωθέντας κλάδους τῶν γυμνῶν δένδρων. Ἡμίφως τι ὠχρὸν ἐκράτει ἔτι εἰς τὸν εὐρὺν οὐρανόν, ὡς ἀγλὺς διαφεγγῆς ἢ ζοφερά φωταύγεια ὀμιχλώδης, ἐπιφερομένη εἰσέτι εἰς τὸ μεσόχρονον αὐτὸ τῆς ὑστάτης ἡλιακῆς ἀκτίνος καὶ τοῦ πρώτου ζόφου τῆς νυκτός. Ἄλλ' εἰς τὸ βάθος ἐγγύς ἢ σκιά ἦτο πυκνὴ, σιγὴ δὲ καὶ μελαγχολία, ἀήρ κρυερὸς, ἥδη δὲ καὶ ἀρξάμενη σκοτικὴ ἀπύκνωτος ἔτι ἀλλ' αἰσθητῆ, ἐπλανᾶτο ἐπὶ τῆς φύσεως.

Εἶνος εἰς τὰς πέριξ ἀκυρὰς εἰκόνας, πληρωμένος ἀναμνήσεων καὶ ἐντυπώσεων ἀφεστωσῶν ἢ προσφάτων μετὰ δυνάμειος διεγειρομένων ἐν τῷ πνεύματι μου, ἔρημος εἰς τὴν ἐρημίαν ἐγκατελίμπανον ὁμῶς αὐτήν.

Καὶ εἰς τοῦ νοῦ τὰς γοργὰς πτέρυγας φερόμενος κατέφθικον, χωρὶς νὰ κινηθῶ, εἰς τὸν πολυτάρραχον, τὸν πολυθύρβον καὶ εὐρὺν κόσμον, εἰς τὰ σπλάγγνα αὐτὰ πολυμεροῦς καὶ ἀπεράντου κοινωνίας εἰσδύων προσεκτικῶς ἐρευνητῆς τῶν λυπῶν αὐτῆς καὶ τῶν διαχύσεων, καὶ μελετητῆς δόλων καὶ ὑποκρισιῶν. Αἵτινες, εἰς ψεῦδος ἢ ἐπίφασιν ὑφαινόμεναι, ἐκαλύπτοντο ὑπὸ ἀπατηλὸν περίβλημα φαινομενικῆς ἀληθείας.

Καὶ ἰστάμενος πόρρω τῶν πληθουσῶν

διελεύσεων αὐτῆς ἀπὸ τοὺς ποικίλους σταθμούς τῆς, συνεσταλμένος ἀφκνῶς εἰς ἀφανῆ τινὰ γωνίαν τῆς εὐρυτάτης ταύτης καὶ μυρμηκίωσης ὁδοῦ, δι' ἧς παρήλαυνεν ὁ ἀνθρώπος καὶ ὁ κόσμος, παρετήρουν τὸ ἄτομον, ἐστάθμιζον τὴν τύχην τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν σταδιοδρομίαν του, τὰς προλήψεις καὶ προκαταλήψεις του, τοὺς συνεσφιγμένους κλοιοὺς παρακλόγων πολλάκις κοινωνικῶν ἐξεων καὶ κανόνων, πρὸς οὓς, ὡς εἰς θεμέλιον κοινωνικόν, ἀτενίζει ὁ σύγχρονος ἀνθρώπος, καὶ οὓς θὰ μυκτηρίσῃ αὐρῖον, καὶ θὰ ἀνατρέψῃ ὁ μεταγενέστερος. Ἦκουον τὴν ἰαχὴν τῆς χαρᾶς καὶ τῆς δόξης τὴν οἰμωγὴν. Καὶ ὑπὸ τὴν ἐνομένην ταύτην φωνὴν, διαφόρου μὲν ἐννοίας ἀλλ' ἐκ ρίζης ἐνιαίας πηγάζουσεν, ἔκρινον τὰ πάθη τοῦ ἀνθρώπου ἀναζητῶν τὰ φαινόμενα ἢ ἀπόκρυφα ἐλατήρια τῶν πράξεων του. Προσεπάθουν νὰ εἰσδύσω εἰς τὸν σκοτεινόν, τὸν σκολιὸν καὶ ἀνεξερευνήτον λαβύρινθον τῆς καρδίας του... Καὶ ὁ ἐμπειρότερος ἀνατόμος γάνετα ἐκεῖ. Πειρῶμαι νὰ διακρίνω ἐὰν εἶνε εἰλικρινὲς τὸ μεδίσμα, δι' οὗ ὁ ἀνθρώπος συνοδεύει τὴν πρὸς τὸν φίλον του καὶ τὴν πρὸς τὸν ἀνθρώπον ἐν γενεῖ χειραψίαν. «Τίς θὰ κατανοήσῃ ποτὲ καὶ τίς θὰ καταμετρήσῃ τὸ βάθος τῆς ἀνθρωπίνης ὑποκρισίας;»... ἀκούεται λέγουσα φωνὴ τις... Καὶ ὡσεὶ ἀπάντησις καὶ συμπλήρωμα εἰς τὸν ψυχρὸν αὐτὸν καὶ ἀγενῆ ἀφορισμὸν ἀκούεται ἄλλη φωνὴ μετ' ὀνόματι ἀξιοματικόν λέγουσα: «καὶ τίς θὰ μαντεύσῃ ποτὲ τὸ βάθος τοῦ ὑπολογισμοῦ, τὸ μέγεθος καὶ τὴν πονηρίαν τοῦ συμφέροντος, ὅπερ εἶνε ὁ κανὼν καὶ τὸ ἐλατήριον διὰ πᾶσαν πράξιν καὶ διὰ πᾶσαν ἐνέργειαν τοῦ ἀνθρώπου!» Ποία φρίκη! Ποία ἀύτοταπείνωσις τοῦ ἀνθρώπου, ποῖος βαθὺς καὶ αἰμακτηρὸς ἐξευτελισμὸς ἢ χυδασιότης αὕτη τῆς ἀληθείας, ἐὰν εἶνε ἀλήθεια ἢ στυγαρότης τῶν χαρακτηρισμῶν τούτων, καὶ ποία ὕβρις δεινὴ ὅχι μόνον εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀλήθειαν παρεχουσεν τὸ ἱερὸν ὄνομα καὶ τὸν σεβασμὸν τῆς ιδιότητος αὐτῆς εἰς τοιαύτην εὐτέλειαν καὶ χαμέρπειαν!! Δὲν ἐνοῶ ὁμῶς διὰ τί ἡ ταπεινὴ καὶ ὑβριστικὴ αὕτη γνώμη περὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν αἰσθημάτων των. Χειρίστη νό-

σος της ψυχής είναι ή απόλυτος δυσπιστία, ή εξελκώσασ την συνειδήσιν, ή καθιστώσασ τους πάντας υπόπτους, έντελώς δέ άχρηστον φευκτόν και άξιοπεριφρόνητον τον έν τη κοινωνία βιοϋντα. Διά τι πάσων πράξιν του ανθρώπου, πάσων ευγένειων, πάσων άγάπης εκδήλωσιν, και τό φιλικόν κύτό μειδίκαμ, δια τι νά αποδίδωμεν, έν νοσηρά κχυπόπτω προκαταλήψει. εις την ύπουλον ύπεργόρουσιν του συμφέροντος, του κχαίνου τούτου, όστις ένδεχεται νά είναι ένίοτε τό ελαττήριον της πράξως του ανθρώπου, δέν κινεί όμως πάντοτε αυτόν, όταν εκδηλοι άγάπην ή ένδικέρον προς τους όμοίους του, όταν άπλωσ τείνη κύτοϊς την χείρα;

Εσκεπτόμεν ούτως, ΐσως διότι έπιθυμώ νά είνε ούτω. Και όμως δυσπιστώ! Συμφέρον όδελευρόν! Πόσον δικαστρέφεις τον άνθρωπον, πόσον δεσπόζεις των σκεψών του, πόσον κχοννίζεις την συμπεριφοράν του, πόσον θολώνεις την δικυγεσάτην της καρδιάς του πηγάν και φρυμκαεύεις όλην του αίσθημάτος του την ειλικρίνειαν και γλυκύτητα δια της ύπονοιās, ότι ή θωπεια, ή ένθάρρυνσις, ή θερμή προσαγγόρουσις και άφοσίωσις, ή χειραψία αυτή βάση έχει και αίτίαν ούχι την εκτίμησιν και την συμπάθειαν, αλλά τό έγγύτικτον ή άπώτικτον συμφέρον!... Είνε δυνατόν νά εξέπεσε τοσούτον ή ανθρώπινη φύσις, ώστε ο άνθρωπος, όστις είναι, και όρθως είναι, υπερέφκνος, νά καθίσταται ύποκριτή; και νά εξευτελιζέται λόγω συμφέροντος; Έάν έπικρατήσιν έν τη κοινωνία τό στυγερόν άξίωμα, ότι έκαστος λόγος και είάστη πράξις του ανθρώπου πηγάζει αποκλειστικώς από σκέψιν ιδιοτελή, ποία άλληλοπεριφρόνησις θά κυριαρχήσιν δικαίως έν μέσω της νοσηράς και άθλίς εκείνης κοινωνίας;... Έρμηνεύετε σέβας και θαυμασμόν προς γυναίκα άξίαν άμφοτέρων. Έάν της δυσπιστίας τό έλκος εκταθή και κρητήσιν, πρέπει τότε, μέ βλέμμα περιφρονήσεως και μέ γλώσσαν μεστήν πικρίας και ειρωνείας, νά σās άπαντήσιν ή γυνή. «Ζητήσατε τό συμφέρον...» Ψέγετε την πορείαν ή την κκαίαν μέγα δυναμένου έν τη πολιτεία και τη κοινωνία. «Τό συμφέρον όπτισε τά χείλη του», θά άπαντήσασιν

οί άκροαταί. «Δέν έλαβεν ό,τι εξήτησε, και ή άποτυχία ήκόνησε την γλώσσάν του». Τιμάτε την ύνεσιν και την άξίαν διακκριμένου άνδρός. «Τό συμφέρον κινεί την γλώσσάν του,» θά ειπή και πάλιν ή εκδώδης κοινωνία, εάν μετξί τοιαύτης έχη τις την δυστυχίαν νά ζή. «Σκέπτεται νά έπιδώξη τι, και δια του έγκωμίου προλακίνει τον δρόμον της έπιτυχίας». Τιμάτε την σεμνότητα κόρης ώραίκης. Μé βλακώδες άμμα και μέ ήλίθιον μειδίκαμ σας θεωρεί ύπόδρα ο γείτων και έντεινει, ο μακάριος, του βλέμματος και του μειδιάματος την μωράν εκφρασιν, ώσει θν έλεγεν «έννοώ». Η άφύρητος ζωή άποκρίνεται ούτω μάλλον άφόρητος. Πώς νά ρυθμίση τις εκυτόν και πώς νά κχοννίση τάς προς τους άλλους σχέσεις του; Πώς νά ασκήσιν την έμφυτον ευγένειάν του; Πώς νά τηρήσιν του χαρακτήρος του την λεπτότητα και άξιοσρέπειαν, του ήθους του την σεμνήν άγερωχίαν; Πώς, έν μέσω τοιαύτης έπιδημίας, νά σώση εκυτόν από τί ρυπαρόν μάλωσμα της ιδιοτελοϋς σκέψως όπερ θά λυμκίνετι την ήθικώς πάσγουσιν εκείνην κοινωνίαν; Νά άνχωρήσιν εις τή όρη; Θά τιτλοφορηθί άγριάνθρωπος. Νά μείνη εις τάς πόλεις παθικινόμενος δυσχερέστω και μοχθών νά άποτελή αυτός εξείρεσιν του γενικού κανόνος; Θά χαρακτηρισθί ιδίοτροπος και ΐσως άνόητος, άγνωών την εποχήν, τους ανθρώπους και τάς προς έπιτυχίαν έν τη ζωή έν χρήσει και έφκρμωζόμενας μεθόδους... Θά θεωρηθί άνίκανος, άχρηστος, βάρος, έπιζήμιος; πιθκνωτάτα θά τιτλοφορηθί και γελοός. Διότι ήρνήθη ο άνθρωπος ούτος; νά κύψη υπό τάς ένδειξείς της εποχής, διότι δέν έστερεξε νά στρεβλώσιν τον εύθύν αυτού χαρακτήρα, θά σκρχασθί, θά άπομονωθί, θά δυστυχήσιν, πιθκνωτάτα δέ και θά κχαδιωχθί. Η κοινωνία θά θεωρήσιν άπαθώς την τιμίαν πάλην του άτόμου κχατ ή πλεονάζοντος ρεύματος, όπερ άπειλει νά τον κχασύρη. Κχατ βάθος τιμά ή κοινωνία τον άγνόν μαρτυρα της ιδίης εκυτου πεποιθήσεως. Άνχγνωρίζει την χρηστότητα της πεποιθήσεως; τούτης και την έντιμότητα των άκρικών έλαττηρίων της, όταν άληθώς είναι άκραφνη. Έγκρατείπει όμως τό άγωνι-

ζόμενον άτομον και ένίοτε τό κχαδιώκει δια έργων ή άδικαφορούσασ. Έν πάση περιπτώσει δέν έγείρει συμπαθή φωνήν προς ήθικην τουλάχιστον ένθάρρυνσιν του κχαλίοντος; αυτού, όν άποκαλεί «ιδίοτροπον», ούτε εκγείνει χείρα κρωγόν προς εκείνον, έν, διότι έμμένει υπερέφκνος; έν τη όδω του προσήκοντος, μωκτηρίζει ως «αερόβκτούντα».

Η ούτω σκοτισθεϊσας μερίς της κοινωνίας, κχατοι εύλαβούμενη τον ακηλιδωτον, όργίζεται βλέπουσασ αιρούμενον τον βιον κύτου ως δικυκτύρησιν κχατ ή συστήματος, όπερ ή από του όρθου εκτραπέισα μερίς αυτή της κοινωνίας, υιοθέτησε και άκολουθεϊ. Ο άφιλοτίμως ζών εις βάρος των άλλων, ο άνκηρός κχαφών της κοινωνίας κχαψέλης, ο άλλος, ο ήλίθιος φρονών ότι είναι προτιμότερον νά δκνείζέται κχατ νά εργάζεσαι, ο κομψεύόμενος εκείνος άργολόγος, ο άξιών νά ζή πλουσίως, κχαρίς νά έχη τά προς τουτό ένιμα μέσασ, φλύλος τις διερχόμενος έν άνομία και έν ευτελεία τον βιον του, άλλος τις μοχθηρός μη θέλων ή και άδυνατών νά εξέλθιν εκ της άσημότητός του, εξηγείρεται βλέπων τον κοπιωδώς άλλ' έντίμως παλαίοντα γείτονα κίρούμενον εις εύφημον μνείκιν και εις ευμενη προσοχήν της σοκράς και όρθως σκεπτομένης κοινωνίας. Εύρίσκων δυσχερές ή κχαπικστικόν νά εξέλθιν και αυτός της άφκνείας δια των ιδίων μελετών και άγώνων, κρίνει ευχερέστερον νά ύποτιμά τή πάντα και τους πάντας, άφ' ού δέν δύναται νά τους μιμηθί και νά τους άκολουθήσιν εις τον τιμιον δρόμον των. Ένίοτε κρίνων άνεπαρκή της ύποτιμήςσεως τή όπλα προστρέχει και εις τή ύπουλού δυσφημίας. Πάσασ άξουσαι ήχω της ύπολήψεως των άλλων ένοχλεϊ τους άεργούς, τους άσήμους και τους άνκηρούς, εργατικούς και σημάζοντας μόνον έν τη άνάνδρω δικβόλθ και τη φθονερά άντιδράσει. Άκοννίζει αυτών την ρυπαράν γλώσσιν κχατρίζει την ζήλοτυπίαν, όπλίξει την άγροίκον προκίρεσιν, έντεινει την άδικον σκέψιν, εξάπτει τον άύπνον και πελιδόν φήνον. Και έν τούτοις ο κυλιόμενος εις τό τέλμα της ήθικής άπράξις και της σωκτικής άνκνίρας ήδύνατο και ώρειλε νά μοχθήσιν

και αυτός, ίνα εξέλθιν από του μισματικού τούτου τεγάγους, ένθιν ούδεμίαν γενική και τιμία σκέψιν δύναται νά βλαστήσιν. Άντι τούτου όμως προτιμά, ο άθλιος αυτός, όστις πολλακίς σκρχαζει δημοσίη και υπό τους γέλωτας των άλλων τον εκκατσορντα και άύπνουντα έν μήθω, ίνα ζήσιν τιμίως, προτιμά νά εκκοννίξιν τό βέλος την χλεύης ή της σοκραντίας υπό την πιθκνώτητα νά βλάψιν τον χρηστόν και πενήμενον άνδρα, όν φθονεί προαγγόμενον έν τη εργασία του, κχαρίς νά θέλη και κχαρίς νά δύναται ΐσωνά τον μιμηθί. Τό φύσμα των ούτω σκεκτομένων και ενεργούντων δέν άρέσκεται θεωρών προς αυτόν τον τιμιον και υπερέφκνον άνδρα όστις, άρουμένος εκ της ιδίης αυτου τιμής και άγνώτης την δύναμιν και τό δικαίωμα, δύναται νά άποσπάσιν τό προσωπεϊον και νά πληρώσιν κχαχίνης τιν άδικούντα την κοινωνίαν και έπιβουλεύόμενον τους ήθικους και συνεκτικους δεσμούς της. Μισεί ο φύλος. Της φύλλότητός του όμως ή συνκίσθησις και ο φόβος τον κχιστά άτομον. Άποβκίνει τότε «έπιτηδείους». Μιμείται τον κύνα, τον υπό τά σκέλη θέτοντα την ούραν και κχαυμκρίζοντα πρό και μετξ τους ρκβδισμούς. Εις τοιαύτην κοινωνίαν δέ ύπάρχει πρόδος άληθής, ούτε ο άλληλοσεβκσμός, τό θεμέλιον τουτό της κοινωνίας, δύναται άσφακώς νά κχαβληθί. Μιάσματτα νοσηρά ύπονομεύουσι την ήθικην τάξιν. Οί στοίχοι των κχακων όγκούνται. Οί άγκθοί, περιφρονούντες τους ευτελείς τους φύλους και τους «έπιτηδείους», άπκχισούντες δέ νά τρέχωσι μετξ του πλήθους, βκδίζουσι μόνον σιγώντες και άδικαφορούντες. Τά νοσογενή στοιχεία πληθύνονται ούτω. Έν μέσω άρχομένης κοινωνίας; σήψεως βλέπει τις εκπληκτος, ότι τό στίγμα του ήθικώς τετραμκτισμένου δέν κχακκωλύει τον έπιζήμιον δρόμον αυτου. Πτυόμενος ο ήθικός κχαεωκόπος δέν άποδυσπετει ούτε ένδομύτως άποβάλλει τό θάρρος του; άπομάσσει ήσύκως τον σίελον από του προσώπου του, κχαρειτά ευσεβκάτως και μιλκίως, και έμφοδος είτα και προσηνης σπεύδει νά φύγη, ίνα άποσβήσιν τον θύρσον της δημοσίότητος; διότι ή δημοσίότης ένοχλεϊ τους φύλους. Εις τό

τέρμα τοῦ δρόμου του νομίζει, ὅτι τὸν ἀναμένει πλοῦτος, ἀδιάφορον ἂν εἶναι ρυπαρὸς, καὶ λαμπρῶν, ὑφ' ἣν, παρὰ πᾶσαν τὴν φωτίζουσαν αἴγλην, φρονεῖ ὅτι θὰ κρύψῃ τοὺς ρύπους καὶ τὰ ἔλλα του. Λέγεται τοῦτο σταδιδρομιά!.. Ἡ δὲ κοινωνία χάνει πρὸ τηλικαύτης εὐφροσύνης... Ψιθυρίζει δυσφήμως βλέπουσα τὸν ὑποπτον ἢ τὸν φουλάριον προαγόμενον, πλουτοῦντα ἢ επικρατοῦντα τὸν γνωρίζει, τὸν σχολιάζει, τὸν δακτυλοδεικτεῖ· δὲν ἔχει ὅμως τὸ θάρρος νὰ τὸν μαστιγώσῃ καὶ νὰ τὸν περιφρονήσῃ δημοσίως. Καὶ εἰς τὸν χρηστὸν καὶ ὑπερήφανον ἀπονέμει συνήθως ὡς ἐνθάρρυνσιν τοῦ «ἀνοήτου» τὸ ἐπίθετον, ὡσεὶ ἂν ἡ κακοήθεια νὰ ἦτο εὐφροσύνη καὶ ἡ εὐτέλεια τοῦ χαρακτηῖρος ἀρετή...

Ὁ νοῦς ἤθελε νὰ ἐνδικριψῆ εἰς τὰς κοινωνικὰς ἀτελείας καὶ τὰς πληγὰς. Νὰ τὰς ἀναμετρήσῃ εἰς τὸ βάθος των, νὰ τὰς ἐξετάσῃ εἰς τὰς αἰτίας των, νὰ τὰς σταθμίσῃ εἰς τὰ ἄμεσα ἀποτελέσματά των καὶ τὰ ἀπώτερα ἀσφαλῆ. Νὰ ἐρευνήσῃ τὰς ἀδικίας, νὰ ἀναζητήσῃ τὰ ἐμφανῆ ἐλαττήρια, νὰ καυτηριάσῃ αὐτὰ, νὰ ἐλεεινολογήσῃ τὴν ἐπονεϊδίστον ἀντροπὴν τῶν ὄρων τοῦ ὀρθοῦ βίου, νὰ οἰκτίρῃ τὴν τύφλωσιν τῆς κοινωνίας ἐκείνης, ὅπου τὸ ἔγκλημα, τὸ ἐκφεύγον τὸν ποινικὸν νόμον, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ἠθικοῦ στιγματιζόμενον, χαρακτηρίζεται ὡς ἐκάνοτης καὶ ἡ ἀχρεϊότης ὡς νοσημοσύνη!... Νὰ ἀναλωθῇ περὶ τὴν μελέτην τίνος ἐνεκα ἢ εἰς ὀφειλομένην κοινωνικὴν προσοχὴν καὶ εὐαισθησίαν παρκτηρουμένη συνεχῶς ἀδικησὶ καὶ ἄνευστα πολλάκις τῆς κοινωνίας, ἐπὶ ζητημάτων δημοσίων ἢ κοινωνικῆς τάξεως, καὶ τὸ πνεῦμα πολυμεροῦς διαφθορᾶς, τὴν ἐπικρατέστερον πῶς πνέον ἐπὶ τὸ κοινωνικὸν καθεστῶς φέρονται ὡς ἀκύλουθι, σχεδὸν σταθεροί, τῆς λεγομένης προσόδου τοῦ κόσμου. Καὶ νὰ μελετήσῃ ὁ νοῦς διὰ τί ὁ ἄνθρωπος, χωρῶν πρὸς τὴν βαθμιαίαν φαινόμενην τελειοποίησιν του, ἀπίσταται ἀπὸ τῆς φύσεως καὶ τοῦ ἀποδεδειγμένως ὀρθοῦ τῶν ἐνδείξεων καὶ ἀξιώσεων αὐτῆς, ἀποχωρίζεται δὲ ἀπὸ τοὺς νόμους ἐκείνους τοὺς ἀγράφους μὲν, πλὴν ζῶντας καὶ δρώντας, καὶ ὧν ἡ τήρησις ἀπεργάζεται ἥττον πολυερίμνον τὴν ζῶην, καὶ

ἥττον ἐπώδυνον, ἀπλούστερον τὸν βίον, χρηστοτέρην δὲ καὶ ἀνετωτέρην τὴν κοινωνίαν εἴτε κατ' ἄτομον εἴτε ἐν συνόλῳ λαμβανόμενῃν.

Τὴν ὥραν ἐκείνην ὅμως μεμακρυσμένος ἠκούσθη βωβὸς θόρυβος καὶ βόμβος ὑπὲρ κωφὸς βαρὺς καὶ βελύξ, ὡσεὶ δυνάμει βιαιῆς καὶ ἰσχυρᾶς, ἥτις, τῶς δεσμίας, ἔθραυσε τοὺς φραγμοὺς τῆς καὶ ἀπειλητικῆς ἐξεχύθη ἀγαλίνωτος· ἐπετάθη ἡ βοή, προσήγγισε, καὶ ἀπὸ τοῦ βορρᾶ αἰφνίδιον καὶ ἀκατάσχετον ὤρμησε πνεῦμα ἀέρος. Θεέ! ὁποῖος τυφὸν ἦτο ἐκεῖνος! Τῶν δένδρων οἱ κλάδοι ἐθραύσθησαν ἐκ τῆς συγκρούσεως. Οἱ κορμοὶ ἐκάμπτοντο ὡς εὐλύγιστοι δόννακες, οἱ θάμνοι ἔξενον βιαιῶς καὶ ἐπανειλημμένως τὸ ἔδαφος. Ἐπελαβόμεν ἰσχυρῶς γηραιὸς δρυός. Ἐκινδύνευον νὰ γίνω ἀνάρπαστος! Καθ' ἣν ὥραν ἠρξάμην μελετῶν τί εἶναι ἀνάγε ὁ ἄνθρωπος, ἡ κοινωνία, αἱ ἀνεξήγητοι ἀνικολουθίαι τῆς, οἱ περιοδικῶς μεταλλάσσοντες νόμοι καὶ αἱ ἔξεις αὐτῆς, ἐνέσκηψεν ἡ δίνη, εἰκὼ συμβολικῆ τῆς κοινωνίας αὐτῆς, τῶν σκέψεων καὶ τῶν φροντίδων τῆς, τῶν ἀποτόμων μεταπτώσεων, τῶν ἀλλοιώσεων ἐπὶ τῶν ἰδεῶν, ὧν ἀπριζεῖτο τῶς, καὶ ὑπὲρ ὧν ἐφρακτιζέτο, ἐμάχετο καὶ ἠμύνητο. Ἐπῆλθεν ὁ ἄγριος ἐκεῖνος ἀνεμοστρόβιλος τῆς φύσεως ὡς παρὰ στασις συμβολικῆ καὶ ἀλληγορικῆ τῶν κοινωνικῶν μεταβολῶν καὶ τυφλῆς δυνάμει ἀλλῆς ἰσχυρᾶς μὲν ἀλλ' ἀμφιβίλου ὀρθότητος, ἀντικαθιστώσης πολλάκις τὸ δικαίον τοῦ νομίμου καὶ τοῦ προσήκοντος, καὶ ὡς εἰκὼν τῆς ἀκαταμάχητου βίας τῶν πραγμάτων, ἔτιν, ἐν τῇ βιαιᾷ ἐπιβολῇ των, ὑποκαθιστῶσι πολλάκις καθεστῶς ἐπεφυημένου ὡς ἐννομον, καὶ ὡς ψηλαφῆ οἰονεὶ ἐκδήλωσις τῆς ἠθικῆς ἢ ὑλικῆς ἀντροπῆς τῆς κοινωνικῆς τάξεως, ἥτις, ἐξορμῶσα αἰφνης, ἀφ' οὗ ἀλύτῳ ὠρμητικῶς ὠρμῶσα ἢ παρκευάσθη δι' ἐπικρασίας, ἐπέρχεται ραγδαίως καὶ ἀκατάσχετος, καθιροῦσα τὰ καθεστῶτα, σκλεύουσα τὰ ἀπὸ μικροῦ χρόνου ἐρριζωμένα κείμενα, τροποποιούσα συνθητικὰς ἐμπέδους, εἰς νόμους καὶ δίκαια ἀναγκαστικὰ διὰ τοῦ χρόνου, ἐγκαινίζουσα δόγματα νέα καὶ νέας ἀρχὰς εἰς τὰς ἡμέρας ἢ βίαν ἀνκτραπέισας.

Εἶδον τότε τὰ ξηρὰ φύλλα αἰρούμενα εἰς στήλην πυκνὴν, ἢ θάσις τῆς ὁποίας ἐσκαλεύετο κοχλιοειδῶς. Ἰψώθησαν πολὺ. Ἡ στήλη, βιαιῶς συστρεφομένη περὶ ἑαυτήν, ἤρξατο φεύγουσα· διεσπάσθη, καὶ νέον ἀέρος πνεῦμα ἀνύψωσεν ἐπὶ τὰ ξηρὰ φύλλα, ἐταπεινώσεν αὐτὰ, τὰ ὑψώσεν πάλιν, τὰ ἐπύκνωσε, τὰ ἠρξίωσε, τὰ διέρρηξε, τὰ ἀνέτρεψε, τὰ ἐξώρισεν καὶ τὰ ἠφάνισεν πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὰς ἀποστάσεις καὶ εἰς τὸ ἐπελθὸν σκότος. Οὔτε ἔχοντες πλέον δὲν ἐπεφάνησαν. Γενεὴ καὶ ἀνθρώποι, φύλλα φθινοπώρου εἴμεθα... Ἰπὸ τὴν ὀρμὴν λαίλαπος ἀνερμηνεύτου ἤρθημεν, ἐταπεινώθημεν, διεσπάσθημεν, συνεθλασθημεν καὶ ἠφάνισθημεν εἰς τοὺς εὐρεῖς κόλπους τῆς κλωνιότητος... Οὐδὲν σημεῖον τῆς διαβάσεως μας φαίνεται πού...

Ἡ εἰκὼν τῶν παιδίων, ἅτινα συνήνησα, ὅτε ἐξῆλθον τοῦ οἴκου μου, ἐπέρχεται κατὰ τὴν νυκτερινὴν ταύτην ὥραν τὴν πλήρη σιωπῆς καὶ μυστηρίου, ὅπως μοι δακτυλοδεικτικῶς τὸν μόνον ἡρεμον σταθμὸν, ἐν ᾧ οἱ ἄνθρωποι, παλαισταὶ καὶ ὀδοιπύροι δυστυχεῖς ἐν τῷ σταδίῳ τοῦ βίου, σταματῶμεν πρὸς στιγμὴν ἡσυχίας, διὰ νὰ ριφθῶμεν μετὰ μικρὸν εἰς τὸν σάλον καὶ τὰς ἀναισθήτους μερίμνας τῆς ζωῆς καὶ τῶν περιπετειῶν τῆς. Πόσον ἦσαν εὐθυμῆ! Ἀπὸ τῶν εὐγλωτῶν ὀφθαλμῶν των ἠκτινοβόλοι ἢ θέλγουσα ἀθωότης. Ἐφάνιστο εὐτυχῆ καὶ ἴσως ἦσαν... ἀφ' οὗ δὲν εἶχον γινῶσιν τῆς ζωῆς, καίτοι ζῶντες, ἀφ' οὗ δὲν ἠσθάνθησαν ἐπὶ τὴν πειστικὴν δουλείαν τῆς ἀνάγκης οὔτε ἐκλήιδώθησαν εἰς τῶν συμφορόντων τὸν βόρβορον, τὰ δὲ πάθη δὲν ἐβλάστησαν ἀκόμη εἰς τὰς τρυφεράς καρδίας των δίκην φυτῶν φαρμακερῶν, ὧν ὁ δηλητηριώδης χυμὸς καὶ ἡ ταχυτάτη αὐξήσις ἀπέπνιξαν τὸν ἀγαθὸν ἀλλ' ἀσθενῆ βλαστὸν τῆς χρηστότητος, ἣν ἰσχυροτέρην ἢ ἀσθενεστέρην τρέφει ἕκαστος ὡπωσθήποτε ἐν τῇ καρδίᾳ του.

Ἐστῆσαν, καθ' ἣν ὥραν διηρχόμεν. Προσῆλωσαν ἐπ' ἐμοῦ τοὺς ἐκφορτικὸς ὀφθαλμούς των, καὶ ποιά τις ἀμηχανία ἐξωφράφη εἰς τὰς γλυκαίνας καὶ ἰλικρὰς ὄψεις των. Τὰ ἐνεθάρρυναν διὰ τοῦ βλέμματός καὶ

τοῦ μειδιάματος. Ἐθώπευσαν ὅσα, τολμηρότερα τῶν ἄλλων, προσῆλθον, μετὰ συστολῆς πάντοτε, ἐγγύς μου· εἶπον εἰς αὐτὰ νὰ ἐξακολουθήσωσι παίζοντες, καὶ πλήρης δῶν τῶν ἀναμνήσεων τῆς ἀθωοτάτης αὐτῆς ἡλικίας, πρὸς ἣν μετὰ πόθου καὶ συγκινήσεως στρέφει πᾶς τις τοὺς ὀφθαλμούς ἀπὸ τῆς ὠρίμου ἡλικίας τὸν οὐδὸν, ἐθεώρουν τὸν φιλοπαίμονα ἐσμὸν ἀναλαβόντα τὸ πρῶτον θάρρος καὶ τὴν στιγματικῶς διακοπεῖσαν ἐργασίαν καὶ εὐθυμίαν.

Τὸ μέγα ἀντικείμενον, ὅπερ, οὕτως εὐφροσύνας, ἀπησχόλει τοὺς μικροὺς παῖδας, ἦτο χονδρὸς κλάδος πίτυος, ὃν ἔσυρον ἐπὶ τῆς γῆς δύο τῶν παιδίων. Τρίτον τι ἐκάθητο ἐπὶ τῶν κλαδίσκων τοῦ κλάδου, τὰ δὲ ἐπίλοιπα ἠκολούθουν βοῶντα καὶ ἀλαλάζοντα. Μὲ πόσον μικρὰν δαπάνην, μὲ πόσον ὀλίγον κόπον, ὀλίγην ἐρευναν, καὶ οὐδεμίαν μελέτην εἶχον ἀνεύρει τὸ μικρὸν ἐκεῖνον τὸν μυθολογικὸν φοινικῆ τὸν κλωσόμενον «χαρά»;... Ὅσακις ἀνωμαλῶς ἐδάφους ἀνέτρεπε τὸ καθήμενον παιδίον, οἱ γέλωτες ἐπετεινοντο· ἔκλινον πρὸς τὴν γῆν ἀσβέστως γελῶντα τὰ παιδία, χειρονομούντα ἐντονώτερον, εὐθυμότερον ἀλαλάζοντα. Ἐκράτει ἕκαστον ἐν τῇ χειρὶ τεμάχιον ἄρτου μελανοῦ, ὃν κατεβρόχιζε μετὰ σπικνῆς ὀρέξεως ἐν μέσῳ εὐχαρίστων μορφασμῶν καὶ χροπῶν ἐπιφωνημάτων. Διὰ τί νὰ μὴ εἶναι δυνάτον νὰ μετασχωμεν καὶ ἡμεῖς τῆς χαρᾶς ἐκείνης καὶ τῆς ὀλιγαρκείας, ἥτις τοιαύτης εὐδαιμονίας πηγὴ ἀπέδινε διὰ τὰ ἐράσματα ἐκεῖνα παιδία; Οὐδεὶς φθόνος, οὐδὲν πάθος, οὐδεμία ἐπιθυμία ἢ καταιγίς ἐτάρασσε τὰ σπλάγγνα των. Ἡγνόουν τοῦ ἀνθρώπου τὰ ἀκοίμητα μίσση, τὰς φλογεράς φιλοδοξίας, τοὺς τυραννικοὺς πόθους, τῆς ἀπολαύσεως καὶ τῆς γνώσεως τὴν μανίαν... καὶ τὴν μεταμέλειαν. Τοῦ νηπίου αὐτῶν νοῦ τὰ ὄρια δὲν ἐξετείνοντο πέραν τῆς καλύβης καὶ τοῦ χωρίου. Ἀγνοούντα τὸν κόσμον, ἠγνόουν καὶ τὰς πικρίας του, καθ' ὧν ἀνάξιον λόγου ἀντιστάθμισμα εἶνε αἱ ἐφήμεροι ἡδοναὶ, αἱ διὰ πικρίας ἐπίσης ἀποτινόμεναι!... Συνήθως τὸ τεμάχιον τοῦ μελανοῦ ἄρτου ἀπετέλει τὸ ἀπώτατον ὅριον τοῦ πόθου, τῆς προσδοκίας καὶ τῆς εὐτυχίας των. Ἴδου ὅτι τὴν

προσεπέλασαν και την κατέσχον. Τὰ πικρικά των γείλη ήρμήνευσαν άνυποκρίτως όλην τής άγνης ψυχής των τήν χράαν. Έγέλων άδικαίεπτως και τοῦ ειλικρινούς και εὔτυχοῦς αὐτῶν γέλωτος αίτια και άφορηή ήτο ή άγνοια. ή άθωότης και τῶν γνώσεών των ό περιορισμός. Η καρδιά των δέν είχεν εξελκωθή εις τήν θέαν τής ζωής, εις τήν μελέτην τῶν πικριῶν και πονηριῶν τής, εις τὰς ταπεινώσεις τῶν άκάμπτων περισπασμῶν, εις τήν συνάφειαν πρὸς τοὺς άνθρώπους και τὰς ταπεινάς ραδιουργίας και μηχανορραφίας των, εις τῷ έγωϊσμοῦ τὸν άγριον και άδηφάγον Μολόχ, τὸν όργῶντα, ὑπὸ τὸ κκοποιῶν πνεῦμα τής άδικίας, τής άρπα γής και τής άπληστίας, ν' άσφαλίση ὑπὲρ έαυτοῦ και νά ροφήσῃ τὰ πάντα, τ' άλλότρια ιδίως. Η ψυχή των διετήρει όλον τὸ θεῖον μῦρον τής άγνότητος και τής άγιότητος τής πηγής, άφ' ής εξεπορεύθη. Τοῦ κόσμου τὰ δεινά και αί κακίαι, αί πωλώνυμοι άθλιότητες τοῦ βίου, τής ζωής τὰ ψεύδη και αί κιβδηλίαι τοῦ κατ' ήμέραν βίου, αί ψεύσεις, αί άγριότητες και αί βάσκανοι δέν είχαν εξατμίσει τὸ ήθικῶς ήδονικὸν άρωμα, όπερ τοῦ Θεοῦ ή πνοή ενεφύσησεν εις τὰ άρτίπλαστα σώματά των. Δέν είχαν ζήσει άκόμη και συνεπῶς δέν είχαν ταλαιπωρηθῆ οὔτε δικθικρῆ...οὔτε εμβάψει τὰ γείλη αὐτῶν εις τοῦ ψεύδους τήν κύλικα ή στομῶσει τήν γλῶσσάν των εις τοῦ αναθέματος τήν άκόνην και εις τὸν άκμονα τής δικθικρῆς και τοῦ μίσους. Μικρά, εὔφυα, άγαθά, καθάρα, άπονήρευτα, εὔθυμα, άγνότατα και άθωότατα, ήσαν αί ἐπὶ γής αντιπαραστάσεις τῶν οὐρανίων εκείνων ταγματῶν, άτινα τοῦ λαοῦ ή εὔσεβής πικράδosis και πρόληψις έταξε πρὸς τὸν θεόν και ὑπολαμβάνει άποτελούμενα ἐκ τῶν ψυχῶν τῶν άθῶων νηπιῶν τῶν ζώντων ἐν τῇ γῆ, ὅσον ζῆ τὸ ρόδον και τὸ κρινον τοῦ άγροῦ.

Διὰ τί νά άνδρωθῆτε μικρὰ εὔτυχη και άνδρούμενα νά άπολέσητε. ό,τι έχετε, προσκτώμενα ό,τι δέν έχετε ήδη, και μη έχοντα είσθε άθῶα και εὔτυχη! Φροντίδες σκληραί θά σπαράξωσι τήν καρδίαν σας και πόνοι ήθικοί θά αὐλακώσωσι τὰ μέτωπά σας και θά σκοτίσωσι τὰς διανοίας σας. Έάν ή

γαλήνη και ή εὔδικιμονία εἶνε τοῦ βίου σκοπός, καιτοι τοῦ κόσμου ή μελέτη και τοῦ παρελθόντος ή επισκόπησις και ή πείρα διαψεύδει τὸν σκοπὸν τοῦτον, διὰ τί νά άνδρωθῆτε, άφ' οὔ εὔδικιμονέστερα θεβαίως δέν θά κερτστῆτε! Έγκραταλείποντες τήν άγνοιαν, κατ' όσον εγκραταλείπομεν τήν παιδικήν ήλικίαν, εισερχόμενοι εις τήν βθθμικάν γνώσιν, πάσχουμεν τὸ πάθημα τοῦ ακούοντος τήν γόησσαν μελωδίαν τής μυστηριώδους νύμφης τοῦ κύματος ή τοῦ δάσους, και όρμῶντος νά φθάσῃ τὸ άπικτηλὸν εκείνο πλάσμα... Εἰς άβυσσον φρικαλέαν κατεκρημίσθη και έθικνωθῆ ή άπειρος και ό άφρων!...Τῆς ανθρώπινου γνώσεως ή έφρασις εἶνε ή μουσική τής Σειρήνος, ή τὰ ὡτά μας κερτακηλεύσῃ ὑπόυλος, άλλ' άπηνῶς και άσφαλῶς φονεύσῃ ήμᾶς ακολούθως. Έγκραταλείπομεν τοῦ νοῦ ήμῶν τήν γαλήνην και άγνοιαν, ριπτόμεθα εις θυελλῶδες ὑφκλόσπικρον πέλαγος ζήτοῦντες νά φωτίσωμεν πλειότερον τὸ πνεῦμά μας. Τι εμάθουμεν σπουδάσκοντες; Τι έδιδάχθημεν μαθόντες; Και εάν ή εὔτυχία, ή τούλάχιστον άνεκτή τις άνώδυνος κατάστασις πρόκειται τέρμα τής ζωής ήμῶν, εγίνκαμεν άρχαγε εὔτυχεστεροι φωτίσκοντες τὸν νοῦν μας, έρευνήσκοντες τὸν κόσμον και τοὺς ανθρώπους, και τὰ μυστηριώδη σπήλαια και βάραθρα τῶν διαιδάλων τής ανθρωπίνης καρδίας;...Τὸ πνεῦμα ήμῶν έθολώθη, ή καρδιά ήμῶν εξηγηρίωθη. τοῦ νοῦ μας ή δικύγεια έσκοτίσθη. Η εὔθυτης ήμῶν μετετράπη εις σκολιότητα, ή άγαθή πίστις εις δολιότητα, και ένίστε εξετράπη εις χαμέρπειαν ή υπερήφανος άνεκρητρία τοῦ ήθους τοῦ λόγου και τής γνώμης ήμῶν. Ένίστε πόσον εἶνε πονηρὰ διδάσκαλος διὰ τοὺς ανθρώπους ή κοινωνία, και πόσ ν εἶνε κινδυνώδη και μισματικῶς κολλητικὰ τὰ παραδείγματά τής! Η κοινωνία αὐτή μας ὡθεῖ συνεχῶς εις τήν ὑποκρισίαν και δι' άμέσου άποδοκιμασίας δέν μάς άνκστέλλει εις τήν ὁδὸν άρχομένης φυλότητος. Τιμημα τοῦ άρτου τής ζωής, οὐχί σπανίως, όρίζει τήν κακίαν, άνέχεται δέ τήν φήμην τής δόξης και τήν δύναμιν, καν έτι ή εὔτελεια εγένετο τής φήμης και τής δυνάμειος ή άφετηρία και τὸ μέσον. Και πλείον έτι

άπεργάζεται ολέθριον' κύπτει πρὸ τής εὔτελείας αὐτῆς, όταν ό εὔτελής εγένετο ισχυρός...χωρίς νά πύση ὦν εὔτελής! Και είτα άνεγείρεται εις αὐστηρὸν διδάσκαλον ήθικῆς και εις τιμητὴν ὀλισθημάτων, άτινα αὐτή αὐτη ενεθάρρυνε διὰ τής άνοχῆς ή άδιαφορίας τής, ή κοινωνία αὐτή, ήτις χαίρει τίζει και μειδιᾷ εις τήν άνηθικότητα, εάν και όταν ή άνηθικότης αὐτή έπυργώθη εις έπιρροήν και έκραταιώθη εις δύναμιν!..

Έν ταῖς καθ' ήμέραν περιπετειαῖς τής ζωής και τοῖς άγῶσι τοῦ βίου, ἐν τοῖς ανεξηγήτοις παραδείγμασιν αὐτοῖς, άτινα είτε εις σύμπωσιον είτε εις τύχην είτε εις μῶτραν ακόβουλον είτε εις άπόκρηφα και σοφά βουλεύματα Προνοίας άγαθῆς ὑφείλονται, αί πεποιθήσεις μας έσκληύθησαν και ή άγνότης τῶν σκέψέων μας έμολύνθη. Δεδομένου, ὅτι ό άνθρωπος φύσει ρέπει πρὸς τὸ κακὸν, διὰ τί νά στερηθῆ τῶν από τής κακίας φυλῶν τέρψεων και άνόμων ὠφελειῶν, άφ' οὔ οὐδεις εξανίσταται κατὰ τής κακίας, οὔτε έντόνως, άποφασιστικῶς και μετὰ συνεχεῖς άποκηρύσει αὐτήν περιφρονοῦσα ή κολλάζουσα τὸν έργάτην τής;

Άπό τοῦ ήθικοῦ κόσμου μεταπίπτοντες εις τὸν πραγματικὸν, πιστοποιούμεν μετὰ δέουσι, ὅτι εχάσκμεν τήν πίστιν, ήτις έκραταιού και παρεμύθει ήμᾶς ἐν τῷ καμάτῳ και τῇ ὁδύνῃ τοῦ βίου, και, ρέποντας φύσει πρὸς τὸ κακὸν, μάς άνέστελλε διὰ τής θρησκείας. Η δυσπιστία ὑπενόμευσε τήν συνείδησιν μας, ή κακία και τὸ ελάττωμα έσπειραν έκκη εις τήν καρδίαν μας τὰ φαῦλα συμφέροντα μάς ὠπλισαν κατ' άλλήλων, οἱ έγωϊστικοὶ ὑπολογισμοὶ διεφθειραν τὸν χαρακτήρα μας, τής δέ ήθικῆς άτιμωρησίας τὸ νοσογόνον μίσημα, πληθυνόμενον ακωλύτως, άποβαίνει ὑπὸ τριαύτας περιστάσεις και συνθήκας, ό εὔχερης και έτοιμος φορεὺς τής άτομικῆς και τής κοινωνικῆς εκλύσεως. Άγνοια μεγαλυτέρα διεδέχθη τήν προὔπαρχουσαν άγνοιαν, και ἐνῶ τότε άγνοοῦντες, ήμεθα άθῶοι και ήσχοι, σήμερα άγνοοῦντες εἶμεθα δυστυχεστάτοι, διότι έμνήθημεν τὸ θέλγητρον άτελοῦς γνώσεως και επάθουμεν, ό,τι ό διψαλέος ὀδοιπόρος τής έρήμου, ό άδικαίεπτως θεωρῶν ὕδωρ πρὸ αὐτοῦ, ό

σπεύδων νά τὸ φθάσῃ και άδικαίεπτως βλέπων τήν άπικτηλὴν πηγὴν εκφεύγουσαν ἀπὸ τῶν ὄφθαλμῶν και τῶν φλεγόντων χειλέων του. Άδωρα εγένοντο τὰ δῶρα τής έπιπολαίου γνώσεως, δι' ής έπεπάσαμεν τὸν άσθενῆ εγκεφάλόν μας' χωρίς νά άποκτήσωμεν οὐδέν θετικόν, χωρίς νά προσκτησώμεθα οὐδέν σταθερὸν συντελοῦν εις τὸν ὕγιᾶ σκοπὸν τοῦ βίου, άπωλέσκαμεν, διὰ τής άτελεστατής γνώσεως και ό,τι πρὶν ή έπιζητήσωμεν τήν γνώσιν έστῆρίζεν ήμᾶς και άπετέλει τὸν δεσμὸν τής άδικταρακτου και άνωδύνου συντηρήσεως τοῦ γήνηου ήμῶν οἰκοδομήματος. Έάν εἶμεθα άμαθεῖς, ή άμαθία ήμῶν άπετέλει τότε κατάστασιν εὐκρινῆ, θέσιν γνησίαν, δικεκριμένην και καθάραν. Παύσκοντες νά εἶμεθα άγράμματοι, μελετήσκοντες, σπουδάσκοντες, κατὰ τὸ ανθρωπίνως δυνατόν, εμβελήσκοντες εις τήν ανθρωπίνην σοφίαν, ήτις άσάφεια εἶνε μάλλον, έπαύσκμεν άρά γε νά εἶμεθα άμαθεῖς, ή διὰ τής συγγύσεως τῶν ιδεῶν και τοῦ εγκεφάλου κατεστημεν άμαθέστεροι έτι; Έάν ή πρὸ τής άποπειρας τοῦ φωτισμοῦ κατάστασις ήτο σκφής πῶς και εὐκρινῆς, ή μετὰ τήν σπουδῆν άπέβη συγγεχυμένη και σκοτεινή. Άμαθεῖς τὸ πρῶτον, δέν κατέστημεν σοφοὶ σπουδάσκοντες, ή τούλάχιστον μικρὸν εἰδήμονες. Βασκνίζόμενοι ὑπὸ τῶν αἰνιγματῶν και τῶν μυστηριῶν τής ζωής και τοῦ θανάτου, ότε εἶμεθα άφώτιστοι, δέν ελύσκμεν οὔτε διεγνώσκμεν αὐτά, ότε διὰ τής μελέτης ένομίσκαμεν, ότι εφώτισκαμεν τὸν νήπιον πάντοτε ἐν τούτῳ νοῦν μας! Άνήσχοι πρὶν ή έρευνήσωμεν, ήσυχάτκαμεν άρά γε μετὰ τήν έρευναν; Άπαντᾷ ή οἰμωγή και ό δισταγμὸς τοῦ σοφοῦ. Η προπέτεια τοῦ ανθρώπου, άξιούντος ἐν τῇ άλκζονείᾳ αὐτοῦ νά δικγνώσῃ ό,τι άνωτέρα δύναμις άπέκρυφεν ἀπὸ τοῦ πεπερασμένου πνεύματός του, μετετράπη εις μάστιγα πλῆττουσαν τὸ σώμα αὐτοῦ και τὸν νοῦν διὰ τής μεγαλυτέρας άμφιβολίας και τοῦ βθθυτέρου δισταγμοῦ, όστις ὑπῆρξενό κύριος καρπὸς τής μελέτης, τῶν άγρουπνιῶν και τῶν έρευνῶν του! Νήπιος, μη είδὼς ό άνθρωπος, ήτο σχετικῶς ήσυχος. Έπίστευε! Και ἀπὸ τής πίστεως αὐτοῦ ήντλει τοὺς θησαυροὺς τής παρηγο-

ρίας ἐν τῇ ἐφημέρῳ ζωῇ. καὶ τοὺς μείζοντας ἐν τῇ αἰωνίᾳ καὶ ἀληθεῖ, οἷα παρεστάθη αὐτῷ ὑπὸ τῆς θρησκείας του. Ἀνδρωθεὶς ὄμως, μελετήσας, εἰδὼς, ἐμβριθῆς εἰς τὰ υυστήρια τῆς γνώσεως, ἀναλωθεὶς σπουδᾶς καὶ μακρὰς ἀγρυπνίας μελετῶν, καὶ ἐρευνῶν, ἐνῶ οὐδὲν κατῴρθωσε νὰ μάθῃ καὶ οὐδὲν ἀληθὲς ἀγαθὸν ἐκ κερδίσει, ἀπώλεσε καὶ ὅ,τι ἀγαθὸν εἶχεν. Ἡ ἀμφιβολία ἐδηλητηρίασε τὴν σκέψιν του, ἡ ἡμιμάθεια ἐπύκνωσε τὴν ἀσάφειαν καὶ ἐπέτεινε τὴν σύγχυσίν του. Ἀπὸ τῆς σχετικῆς ἡσύχου αὐτοῦ καταστάσεως διωλίσθη εἰς τὴν θυελλώδη. Ζητῶν τὸ φῶς ἐνέπεσεν εἰς τὸ σκότος. Ζητῶν τὴν γνῶσιν ἐκυλίσθη εἰς ἀγνοίαν. Ζητῶν τὴν σοφίαν περιεπλάκη εἰς τὴν ἀσάφειαν. Καὶ τρέχων, μὲ προαίρεσιν χρηστὴν, ὕπισθεν τῆς ἀληθείας, συνήτησε τὸ ψεῦδος. Βεβήκων δὲν ἐπέτυχε τὸ ἐδραῖον θεμέλιον, ὅπερ ἤλπιζε καὶ ἀνεζήτησε διὰ τῆς μελέτης. Ἀφῆκε τὸ θετικόν, ὅπερ ὄσφ καὶ ἂν ἦτο ἀτελές, ἦτο ὄμως θετικόν τι, καὶ ἔσπευσε κατόπιν τῆς θεωρίας! Τὶ ἀπέλαυσε; τὴν σύγχυσιν... καὶ ἐν τέλει τὴν πλάνην καὶ τὸν δισταχυμὸν. Ὡς τὸ ὀριστικὸν πόρισμα καὶ τὸ θετικὸν προῖόν τῆς ἀπὸ τῆς νεότητος ἀδικλείπτου καὶ ἐπιμόνου μελέτης ὁ πολὺς σοφός, κλείων ἀπελπιστικῶς τὰ βιβλία του καὶ πατάσων ἐν ἀποκαρτερήσει τὴν τράπεζαν, δύναται νὰ εἴπῃ μετ' εὐλόγου πικρίας: «ἔγινα δυστυχὴς!»...

Ὁ ἦχος τοῦ κώδωνος τῆς ἐκκλησίας, σημαίνοντος τὸν ὄρθρον, διακόπτει τὰς σκέψεις μου... Ἰσχυρὰ μὲ ἀλίσκεαι αἴφνης κατάνυξις. Ἀκούω τὰς ἀναπάλσεις τῶν κωδωνισμῶν τούτων, παρκαλοῦθω συγκεκινημένος τοῖς κυματισμοῦς αὐτῶν ἀπὸ τῆς πρώτης ἐντάσεως τῶν ἄχρι τῆς βραχιαίας ἐξασθενήσεως, καὶ τῆς ἀποσβέσεως εἴτα τῶν ἤχων. Αἱ ἀπηχήσεις αὐταί, αἱ βομβοῦσαι εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν, αἱ ὡς φθόγγοι φωνῆς μαγικῆς ἀκουσθείσης εὐφροσύνας ποτε ἀλλὰ μοιραίως σιγησάσης ἤδη, περιδονοῦμεναι εἰς τὰ βάθη τῆς ἀναπολούσης καὶ καταναυσομένης καρδίας μου, μὲ ἀναμοχλεύουσι βραχέως, βαθύτερον μὲ συγκινοῦσι καὶ μὲ μελαγχολῶσι βαθύτατα... Διακτὶ νὰ ἀλλάξω

τόσον... καὶ νὰ ἀλλάξω ἐπὶ τὸ χεῖρον! Ὁμοιάζω ἀπόδλητον παρκαδεῖσιον εὐδαιμονίας, ἀκούσιον δραπέτην ιδεώδους στερεώματος, λαμπροτέρου πλειότερον πολὺ τοῦ ἐπιφαινομένου εἰς τὴν μεγαλοπρέπειαν νυκτὸς διακυοῦς καὶ ἡσύχου. Παραβάλλω ἐμαυτὸν πρὸς ἐκδιασθέντα αὐτόμολον ἀπὸ ζωῆς ἄλλης ἰδανικῆς μακαριότητος. ἐκπεσόντα ἀπὸ φωτὸς αὐτοῦ εἰς ζόφον βλήν, καὶ ἀπὸ σφαίρας ἄλλης ἠθικῆς αὐταρκειας, ὅτι οὐ εἰσέγησαν τὰ μίσση, ἐφιμώθησαν τὰ πάθη, ἀπεσβέσθησαν τῆς ὕλης οἱ ἀγενεῖς καὶ τυραννικὸι πόθοι, κυλίσαντα εἰς δακρύων γῆν καὶ ἐμπλακέντα εἰς φλεγμονὴν ἀγῶνων καταχραινόντων τοῦ πνεύματος τὴν εὐγένειαν καὶ τῆς ψυχῆς τὰς πέραν τοῦ κόσμου καὶ τοῦ βίου ἐξάρσεις. Συγκρίνων τὸν πρώην ἐν πίστει βιωῦντα πρὸς τὸν χειμασθέντα βραδύτερον ἀπὸ τὸν ἀνκρεπτικὸν καὶ βίαιον σάλλον τῆς ἀμφιβολίας, ἀνευρίσκω ἐμαυτὸν φυγάδα ἄλλοντα εὐτυχοῦς κόσμου γαλινηαίου, μάταιον νοσταλγὸν ἰδανικῆς φωτεινῆς κοινωνίας ἀπροσβλήτου ἀπὸ πᾶσαν ἀμφιβολίας σκιά, ἐξόριστον ζῶντα μακρὰν εἰς πικρὰν ὑπερορίαν, ἣν φλέγεται νὰ ἴδῃ καταργουμένην, χωρὶς ὄμως καὶ βραδύως νὰ τὸ ἐλπίζῃ. Ποίως παρηγόρους ἐλπίδας, ποίως ἀντιλήψεις χρηστὰς, καὶ παρκαυθητικὰς προσδοκίας μεστὰς πεποιθήσεως ἀγίας καὶ ἐμπλέους θάρρους, ἐγείρουσιν εἰς τὰ ἀδύτα τῆς ψυχῆς τοῦ πιστεύοντος, καὶ εὐτυχοῦς ἐν τῇ πίστει, οἱ ἦχοι αὐτοῖ, οἱ ἐξορμῶντες ἀπὸ τὸ ἀνίσθητον γάλλωνος στόμα τοῦ κώδωνος, τὸ τόσον εὐχλωπτον ὄμως καὶ θερμὸν εἰς τοῦ μετάλλου τὴν σιγὴν καὶ τὴν παγερότητα; Ἡ ἀρχομένη ἡμέρα εἶναι Κυριακὴ! Ἡμέρα ἀναπαύσεως εἶναι σήμερον. Ὁ ἐργάτης ἔξει ἀνάπαυλαν τῆς ἐργασίας αὐτοῦ χωρὶς νὰ ἐλπίζῃ, ὅτι καὶ ἡ ἀλγεινὴ σκέψις καὶ ἡ βραχεῖα μέριμνα καὶ ὁ βιοτικὸς πόνος καὶ κλύδων δύναται νὰ ἀργήσωσιν ἐν ἐαυτῷ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τῆς ἀργίας. Τὸ πνεῦμα οὐδέποτε καθεύδει. Ἡ δυστυχία, διώκουσα ἀκαμάτως τὴν ἀνθρωπότητα, παρίσταται ἐν τῷ κόσμῳ ὡς πρυτανεῦον αὐτοῦ ἀγρυπνον καὶ κυριαρχοῦν στοιχεῖον! Ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ἀδικλείπτως ἀλλὰ καὶ ἀκάσπως μελετῶν τὰς ποικίλλας τῶν ἀτυχημάτων ἐμφανίσεις, ἀγωνιζόμενος

μενος ματαίως νὰ ἀμβλύνη τὴν ὀξύτητα τῶν κυτπημάτων τῆς συμφορᾶς, δὲν δύναται νὰ ἀργῇ. Μελετᾷ, σοφίζεται, ἀμύνεται κατὰ τοῦ ἀπηνοῦς ἐχθροῦ! Ἡττᾶται ὄμως! Ὁ πεπρωμένος τῆς ἐργασίας αὐτοῦ ἄξων εἶναι ἐπώδυνος. Στρέφεται διαρκῶς περὶ τὴν ἀνάγκην, ἣτις, ἐν διαφόρῳ μοίρῃ, πιέζει ὄμως πάντοτε καὶ πάντοτε ἀπηνῶς τὸν ἄνθρωπον, ἀνευ ἐξαιρέσεως πνεύματος ἢ βραχμοῦ. Τεμάχιον ξηροῦ ἄρτου κριθίνου. μελκνοῦ καὶ λασπώδους, κυλιέται τὴν στιγμὴν ταύτην ἀπὸ τῆς θέσεως ἐνθα τὸ εἶχον τοποθετήσῃ. Τὸ ἔλαβον ὡς πειστήριον τῆς δυστυχίας, κατὰ μίαν τῶν περιπληνήσεων μου εἰς τὰς κλύδας τῶν χωρικῶν, καὶ τὴν ὥρην ταύτην προβάλλει ἀπτή ἀπόδειξις τοῦ ἀνεπαρκοῦς ἀντιδότη τῆς ἀθλιότητος, ὑφ' ἣν κύπτει ἀνεξαιρέτως ὁ θνητός. Περιφρονήσεως βλέμμα θὰ ρίψῃ ὁ ἀβροδίχαιτος ἐπὶ τῆς μελανῆς ταύτης μάζης, εἰς ἣν ἐν τούτοις συγκεντροῦνται, χωρὶς πάντοτε νὰ παρκαυτοποιῶνται, χιλιάδων ἀνθρώπων πόθοι! Διεσείσθη ἡ καρδία μου, ὅτε γῆρας, δικτρεχῶν τὰ πέριξ, εἰσῆλθον εἰς τὴν ἀχυροσκεπῆ κλύδην γραίας γυναικὸς οὐδὲν καὶ οὐδὲν ἔχουσης ἐν τῷ κόσμῳ, πλὴν τῆς πενίας τῆς, καὶ ἡκουσάμενος αὐτῆς τὴν σπαρκατικὴν ἀφήγησιν τῶν στερήσεων καὶ τῶν παθημάτων τῆς. Εἶναι εὐτυχῆς, ὡσάντις ἐπὶ τῆς αἰωρουμένης σκνίδος τῆς διαρρεούσης κλύδης τῆς ὑπάρχει τεμάχιον ἄρτου ἰκανὸν νὰ πρᾶνῃ τὴν βασάνον τῆς πείνης τῆς! Πόθοι, προσδοκίαι, φιλοδοξίαι, ἐλπίδες, ὄνειροπολήματα, καὶ ἡ ἐπιστέρουσα τὰ φαίδρα ἀνθρώπινα ὄνειρα εὐδαιμονία, τὰ πάντα περιέχοντα διὰ τὴν γρηκὴν τὴν ἀσθενῆ καὶ ἐγκαταλειμμένην γυναικὰ αὐτὴν εἰς τὸ ξηρὸν τοῦτο τεμάχιον τοῦ κριθίνου ἄρτου, ὅπερ δικαίως ποθεῖ, χωρὶς νὰ τὸ ἔχη πάντοτε! Κατακλίνεται τότε νῆστις, ἡ ἀρρωστος καὶ ἔρημος γοαίς, σπαίρουσα ὑπὸ τοὺς νυγμοὺς καὶ τὴν ὀδύνην τῆς πείνης. Ἀνατέλλει ἡ πρωία, ἐπέρχεται ἡ μεσημβρία, κλίνει πρὸς τὴν δύσιν τῆς ἡμέρας, καὶ ἡ ἀμείλιτος πείνα βραχνίζει ἀδικαίως τὴν γρηκὴν. Χεῖρ γενναίως σφίξει περὶ τὴν νύκτα ἀπὸ τῆς ἀσιτίας τὸ τκαλίπυρον πλάσμα! Ὡ! Πόσου ἔχεις συνκαλοῦντας συνοδοιπόρους εἰς τὸν

ὀδυνηρὸν δρόμον σου, γραία ἀτυχῆς! Πόσου πεινώσιν, ὅπως καὶ σὺ, ἀλλὰ καὶ πόσοι, ἀτυχέστεροι, δὲν ἔχουσι τὸ τεμάχιον τοῦ ἄρτου σου, τὸ κέντρον τοῦτο καὶ τὸ ἰδανικὸν χρυσῆς προσδοκίας καὶ ὑπερτάτης ἀπολάσεως!! Θεέ! πῶς ἐπιτρέπεις, ὅπως τὸ πλάσμα σου ἀποβλήν τὸ θυμὸν τῆς πείνης; Δι' αὐτὸ τὸ ἡγάγεις εἰς τὸν κόσμον καὶ παρκατείνεις τὸν βίον του; Ὁ κατασπείρας εἰς τὸν οὐρανὸν τόσους κόσμους, ὁ διὰ μίας κινήσεως τῆς χειρὸς, διὰ μίας στροφῆς τοῦ ὀφθαλμοῦ καταστρέφων τὴν ἀπέραντον δημιουργίαν, καὶ δι' ἄλλης στροφῆς ἀναδημιουργῶν ἀπὸ τῆς καταστροφῆς καὶ τοῦ χάους, δὲν ἠδύνασο νὰ σώσῃς τὸ λογικὸν αὐτὸ πλάσμα ἀπὸ τὰ μαρτύρια, ἀπὸ τὴν ἀγωνίαν καὶ τὴν ταπεινώσιν τῆς πείνης, ἣς ἀπήλλαξας τὸν ἄλογον σκώληκα; Τοὺς πόθους του πάντας καὶ τὰς εὐχὰς του, τῆς εὐτυχοῦς προσδοκίας του τὸ ἀκρότατον ὄριον, τὸ ἔργον τῶν χειρῶν σου αὐτὸ, τὸ πλάσθην καθ' ὁμοίωσιν σου, ἔθηκον εἰς ξηρὸν ἄρτου τεμάχιον, ὅπερ καὶ οἱ κύνες θὰ ἀπέστεργον. Ἐὰν ἀρνήσῃ εἰς τὸν πλοῦσιον, ἀλλ' ἔτι ἀκόρεστον πλοῦτου, ἐὰν συνέχῃς τὸν ἔνδοξον, ἀλλ' ἔτι ἀπληστον φήμης καὶ δόξης, ἐὰν πατάσῃς τὸν προπετῆ καὶ ὑπερφίαλον ἰσχυρὸν, δικτὶ δὲν ἐλεεῖς τὴν γρηκὴν αὐτὴν, τὴν ἀσθενῆ καὶ τρέμουσαν, τὴν παντρεμῶν ἐν τῇ ἐγκαταλείψει τῆς, τὴν θερμῶς λατρεύουσαν σε, τὴν πιστεύουσαν εἰς τὴν πρόνοιάν σου καὶ ἐπικαλουμένην μετὰ θερμῆς πίστεως αὐτὴν, τὴν δεομένην ἔτι νὰ ἀποθάνῃ ἀλλὰ μὴ ἀποθνήσκουσαν, δικτὶ ὁ παντοδύναμος τῶν στρουθίων τροφὸς δὲν καταπέμψεις ὀλίγον ἄρτον, ἄρτον μόνον, εἰς τὴν δυστυχῆ, τὴν τρέμουσαν ἀπὸ πείναν καὶ νόσον, ἀπὸ ψυχῆς καὶ γῆρας! Ὅχι ἐγίνεσο πένεις, θεέ, ἐλεῶν τὴν ἔρημον ἐκείνην, ἣν ἀφίνεις εἰς τὴν ζωὴν ἀνευ οὐδενὸς ἐφοδίου τῆς ζωῆς καὶ ἀνευ ἐλπίδος νὰ ἐπιτύχῃ; Τίς θὰ καθίστατο πτωχότερος δίδων εἰς αὐτὴν οὐχὶ ἐκ τοῦ ὑστερήματος ἀλλ' ἐκ τοῦ ἀφθόνου περισσεύματος τοῦ σπαταλωμένου εἰς ἀκολασίας καὶ σκορπιζομένου εἰς τὰς τριόδους, ἀλλ' ὅπερ τὸ λιμοκτονοῦν λογικὸν πλάσμα σου ματαίως ἐκλιπαρεῖ, καὶ πρὸ τοῦ ὁποίου παρέρχονται περιφρονητικῶς, χωρὶς νὰ τὸ ἐγ-

γίσει τα κατοικήδια ζώα και του ούρανοῦ
τὰ πετεινά ;.....

Εἰς τὴν ἀνατολὴν ὑποφώσκει φῶς ἀμυ-
δρῶν. Ἀκούω τὰ βήματα τῶν ἀγροτῶν ἀ-
περχομένων εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Τὸ ψῆχος
ἔξω εἶνε δριμύ. Ἀτενίζων διὰ τοῦ παραθύ-
ρου, βλέπω τοὺς χωρικοὺς ὀλισθαίνοντες
ὡς φάσματα διὰ τῆς ἐωθινῆς ἀμίγλης, μὲ
φῶς ὅμως εἰς τὴν ψυχὴν ὑπὸ τῆς ἡοῦς τὸ
σκιόφως, σπεύδοντας εἰς ἐπιτέλειαν φιλά-
του καθήκοντος θρησκευτικοῦ, παρηγόρου
ἐν τῇ ἱερότητί του, καὶ οὐρανοῦ ἐν τῇ γῆτι
ἐπιτελέσει του. Εὐτυχεῖς ἄνθρωποι. Πόσον
εἴσθε ζηλευτοί ! Ἐν τῇ ἀμυθείᾳ σας εἴσθε
σοφώτεροι ἐν τῇ θρησκευτικῇ πίστει σας
ἀπὸ τὸν μεγαλύτερον σοφόν, ὅστις δὲν πι-
στεύει. Σκοτεινὸς εἶνε ὁ νοῦς αὐτοῦ, παρὰ
πᾶσαν τὴν λαμπρότητα τῆς μαθήσεώς του,
καὶ παγερὰ ἡ καρδίᾳ του παρὰ πᾶσαν τὴν
ἰσχυρὰν θερμὴν τῆς ἀκτίνος τῆς ἐπιστήμης,
ἥτις, κεχωρισμένη ἀπὸ τῆς πίστεως, εἶνε
μάχαιρα μᾶλλον διακτείνουσα τὰς σάρκας
αὐτοῦ καὶ πλήσσει ἀνημέστως τὸν νοῦν
του.

Ἀνατέλλει τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, καθ' ὃν
χρόνον τὸ φῶς τῆς λυχνίας μου δῦει ἐν
τρομῶδει παλιῷ. Ἀσθενέστερον καὶ τοῦ
ἐκλείποντος φωτὸς τοῦ λύχνου μου εἶνε τοῦ
ἡλίου τὸ φῶς πρὸ τῆς ἀκτινοβολίας τῶν
ἡλίων τοῦ Σύμπαντος. Ἄτομος, θαλῶς
φωσφορίζουσα, εἶνε καὶ ἅπαν τὸ πλανητικὸν
σύστημά μας, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ἄπειρα
καὶ ἀκατανόητα συστήματα τὰ κυλιόμενα
εἰς τὸ χάος ἀθεάτως ἢ θεατῶς. Τῆς ψυχῆς
αἱ δυνάμεις, τοῦ ἐγκεφάλου αἱ ἀντιλήψεις
παρκαλύπτει πρὸ τῆς θεωρίας τῆς ἰδέας, καὶ
τῆς παντοδυναμίας τοῦ θεοῦ. Ἐὰν δὲ ὁ
ἄνθρωπος ἔχη μέγα τι ἐν ἐκνῶ, τὸ μέγα
τοῦτο εἶνε ἡ συνείδησις τὴν μικρότητός
του, καὶ ἡ δυνάμις νὰ κατανοῇ, ὅτι δὲν
δύναται νὰ κατανοῇ τὴν σοφίαν καὶ τὸ
μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἡ ἐπίγνωσις τῆς
ἀτελείας καὶ τῆς μηδαμινότητος αὐτοῦ αὐτὴ
ἀποτελεῖ ἀκριβῶς τὴν σχετικὴν ἐντέλειαν,
τὴν μεγαλειότητα καὶ τὴν ὀντότητα τοῦ
φροῦδου αὐτοῦ ἀθύρματος, αὐτοῦ τοῦ ἀ-
προσδιορίστου πλάσματος, ὑπερ ἐκλήθη
«ἄνθρωπος».

Ἄνθρωπος ! Τὸ ζενίθ αὐτὸ τοῦ πνεύμα-
τος καὶ τῆς ὕλης τὸ ναδίρ. Ὁ ἀετὸς αὐτὸς
τῶν νεφῶν καὶ ὁ τυφλὸς ἀσπάλξ τῶν σκο-
τεινῶν ὑπογείων ὀπῶν, ὁ θρασυπλαγχνὸς
καὶ δειλόψυχος ἐναλλάξ, ὁ ὑπερνεφέλος
ἐταστὴς ἀσυλληπτῶν μυστηρίων καὶ ὁ χυ-
δατὸς ὑλόφρων, ὁ κυλιόμενος εἰς τοῦ πολυ-
ωνύμου ἐλαττώματος τὸν βόρβρον ! Ὁ ἄν-
θρωπος αὐτὸς, τὸν ὅποιον ὡς φύλλον ξηρὸν
ἀνεμίζει ἡ τύχη, καὶ στροβιλίζει ἀβουλον
καὶ ἀνερμάτιστον εἰς τῆς γῆς τὸ πρόσωπον
καὶ εἰς τοῦ βίου τὸ σταδίων καὶ ὡς ναυάγιον
ποντίζει καὶ ἀνάγει τὸ κύμα τῆς μίρας
καὶ τοῦ πεπωμένου ἢ προκαταβολικῆ καὶ
ἀνεξέλεγκτος ἀπόφασις. Ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἀ-
σθενὴς καὶ ἀδύνατος, τὸ ἀπροστάτευτον
αὐτὸ ἀπόριμμα, τὸ πενέστατον καὶ ἐνδεέ-
τατον, τὸ μυρία δεόμενον καὶ μυρία στε-
ρούμενον. Ὁ ἄνθρωπος ! τὸ ἀνευκρινήτον
αὐτὸ μυστήριον ἢ παίγιον τὸ θλιβερὸν αὐτὸ
πλάσμα ὑπερ γεννάται κλαυθμηρίζον, ζῆ
ἐν μόχθῳ ἀγωνίων καὶ θνήσκει φοβούμενον.
Ὁ ἄνθρωπος, ἡ ἀστεία αὐτὴ ἐμφάνισις, ὁ
στρουθὸς αὐτὸς ὁ σπαίρων ὑπὸ τοὺς γαμψώ-
νυχας τοῦ γυπὸς τῆς ἀνάγκης, ὁ ἀμβλύς
ὅτε καὶ ἄλλοτε ἡμίθεος ὁ Ἀπόλλων καὶ
Σειλῆνις, ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ Θερασίτης ὁ Προμη-
θεὺς καὶ μέγας νῆπιος ἐναλλάξ, ὁ τὰς ἀν-
τιθέσεις πάσας ἐνώσας ἐν ἐκνῶ καὶ εἰς
τὴν τάξιν τοῦ δημιουργήματος νόθον θέσιν
δημιουργήσας διὰ τῶν ἀντιθέσεων. Ὁ ἄν-
θρωπος, ἡ ἀναίρεσις αὐτῆ τῆς ὕλης καὶ τοῦ
πνεύματος, τὸ μεταίχμιον αὐτὸ τῆς κτηνω-
δίας καὶ τῆς θειότητος, τοῦ βορβόρου τὸ σύ-
νηρον καὶ τῆς θεωρίας, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς,
τὸ θῆμα τῆς πλάνης, τὸ παίγιον τῆς ἐλ-
πίδος, τῆς ἀλγηδόνος ἢ λείας, τῆς ὀδύνης ὁ
στόχος, τῶν στερήσεων ὁ μάρτυς, τῆς ἀ-
γωνίας τὸ ἐντρυφήμα, τῆς ἀμυβολίας τὸ ἔρ-
ματιον, τῆς χαρᾶς ἢ ἄρνησις, τῆς θλίψεως ἢ
κατάφασις, τῆς εὐτυχίας ὁ ἀντικαταπτρι-
σμός, τῆς ζωῆς τὸ αἶνιγμα, τοῦ θανάτου ὁ
σκοπός...

Δὲν ἐξέρχομαι τὴν ὥραν ταύτην καὶ ἐν
τούτοις θὰ ταξιδεύσω μακρὰν, πολὺ μα-
κρὰν· θὰ κοιμηθῶ ! Ἐν ᾧ θερμὸν, ἀκίνητον
καὶ ἀκινήτητον, θὰ καθέυδῃ τὸ σῶμα, ὁ ἀ-
ληθὴς ἄνθρωπος δὲν θὰ εἶναι ἐκεῖ. Ἡ ψυχὴ,

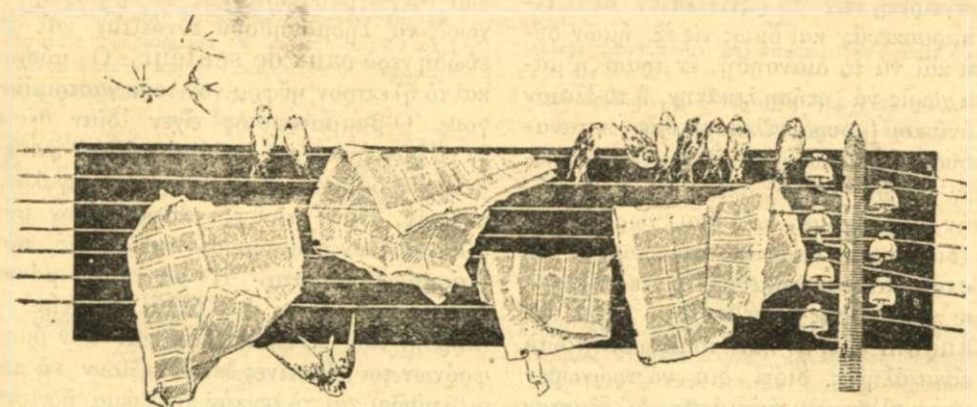
ἢ ἀδιάλειπτος ἐρηγοροῦσα καὶ κινουμένη
θὰ πλανᾶται πόρρω, περιφρονουσα τοῦ χει-
μῶνος τὰ φύχη ἢ τοῦ θεοῦ τὰ θάλαπῃ. Τὸ
πνεῦμα θὰ διατρέχῃ τὸ ἄπειρον· καὶ ἐν ᾧ
ἐλεύθερον θὰ ἵπταται εἰς τὰς καταφυγμέ-
νας ἢ διακεκαυμένους ζώνας, εἰς τῶν θλασ-
σῶν τὰ βάρη ἢ τῶν ὀρέων τὰ ὕψη, εἰς τῆς
γῆς τοὺς κευθμῶνας ἢ εἰς τῶν ἀστρων τὰς
τροχιὰς, θὰ ἐπανέρχεται αὐτοστιγμῆ εἰς
τὴν φυλακὴν του, ἄγον τὴν αἴσθησιν καὶ τὴν
συνείδησιν εἰς τὸ ἄθλιον καὶ ἐνδεὲς αὐτὸ
σπρκίδιον, ὅπερ λέγεται σῶμα. Ἡ ἀπου-
σιαζουσα δυνάμις τῆς ψυχῆς, εἰς τοὺς γορ-
γυὸς καὶ ἰλιγγιώδεις αὐτῆς δρόμους, ἔσω ἢ
ἔξω τῆς γῆς, εἰς τὸν πρῶτον βόμβον τοῦ ἐν-
τόμου, εἰς τὴν πρώτην κροῦσιν τῆς θύρας,
θὰ ἐπιστρέφῃ ἀκριβῶς ἐκ τοῦ ἀχανοῦς· καὶ
ἐγκλεισμένη, ἢ ἄπειρος αὐτῆ, εἰς τὸ στενὸν
καὶ ἰσχνὸν κέλυφος τοῦ σώματος, θὰ ἐγείρῃ
τὴν γνῶσιν καὶ τὴν συνείδησιν τοῦ ἐγῶ.
Μυστήρια, μυστήρια ! Πανταχοῦ κρατεῖ
τὸ ἀκατανόητον, καὶ πᾶν τὸ πᾶριξ ἡμῶν
εἶναι ἐκπληξίς καὶ ἀνεξήγητον αἶνιγμα,
καὶ οἱ ἄνθρωποι ἡμεῖς πλειότερον ἔτι αἶ-
νιγμα ἐν μέσῳ τοῦ αἰνίγματος αὐτοῦ.

Εὐτέλεια εἶναι τοῦ βίου τὸ γνῶρισμα,
καὶ ματαιότης πάσης γήινης ζωῆς καὶ πάν-
των τῶν μεγαλείων τῆς προβάλλει παντα-

χοῦ, ὅπου ἐμβλέψῃ τις καὶ ὅπου μελετήσῃ
κρίνη καὶ συγκρίνη. Τί εἶναι ἡ γῆ πρὸ τοῦ
σύμπαντος ; Τί ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ ἄτομον
πρὸ τοῦ συνόλου τῆς γῆς ; καὶ τί ἡ ἀνθρω-
πότης πρὸ τῶν ἄλλων κόσμων καὶ τῶν κα-
τοίκων τοῦ στερεώματος ; Τί εἶνε τῆς γῆς
τὸ φῶς πρὸ τοῦ φωτὸς τῶν ἄλλων ἀστέρων
καὶ τί ὁ κόσμος ὃν κατοικοῦμεν πρὸ τῶν
ἄλλων κόσμων τοῦ οὐρανοῦ οὗς ὁ ἐμβρόντητος
νοῦς οὐδὲ νὰ συλλάβῃ κἄν δύναται ; Τί εἶνε
ὅ,τι βλέπομεν πρὸ τοῦ χάους ὅπερ δὲν βλέ-
πομεν, καὶ τί αἱ μυριάδες τῶν χιλιετηρίδων
πρὸ τῆς ἀτελευτητοῦ αἰωνιότητος ; Τί εἶνε
ἡ «χθὲς» πρὸ τῆς «σήμερον» καὶ τί ἡ «σῆ-
μερον» πρὸ τῆς «αὔριον» ; Τί δὲ ἡ ἀσοφος
καὶ πεπερασμένη σοφία τοῦ ἀνθρώπου πρὸ
τῆς θείας σοφίας, καὶ τί ἡ φρούδη βούλησις
τοῦ δημιουργήματος πρὸ τῆς ἀνερευνητοῦ
καὶ κραταιᾶς βουλῆς τοῦ Δημιουργοῦ ;

Μικρὸν ἔτι ἀν ἐρευνήσωμεν, σκελεύεται
τὸ λογικὸν μας ! Πόσον θὰ ἤμεθα εὐτυχεῖς
καὶ πόσον ἡσυχοί, ἐὰν, ἀντὶ νὰ ἐρευνησωμεν
ὅσα δὲν θὰ δυνηθῶμεν ποτὲ νὰ γνωρίσωμεν
καὶ γνωρίζοντες νὰ νοήσωμεν, ἠρκοῦμεθα
εἰς τὴν στοιχειώδη καὶ προσιτὴν γνῶσιν κα-
τανοοῦντες, ὅτι τὸ ἀκατανόητον δὲν εἶνε
δυνατὸν νὰ ἀποβῇ δι' ἡμᾶς νοητόν.....

[Ἐπεται ἡ ἐβδόμη καὶ τελευταία νύξ]

ΤΑ ΠΡΟΣ ΑΡΤΥΣΙΝ ΚΑΙ ΚΑΡΥΚΕΥΣΙΝ

[*Εκ τῆς Γαστρονομίας τοῦ κ. Α. Ν. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗ*]

Τὰ κύρια στοιχεῖα τοῦ βάμματος, εἶναι τὸ πάχος, τὸ αἷμα, τὸ βούτυρον, τὸ γάλα, τὸ ἀνθόγαλα, τὸ ἔλαιον, τὰ ὄα, τὸ ἄλευρον, ἡ ἄλμη, ὁ οἶνος καὶ πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ ἀρτύσῃ, ἢ καρυκεύσῃ, καὶ οὐ μόνον τὰ ἐν τῷ κατωτέρῳ καταλόγῳ ἀναφερόμενα ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα μὴ ἀναφερόμενα, ὡς μὴ γνωστά τοῖς ἀρχαίοις, ἐφευρεθέντα δ' ἔκτοτε καὶ συνδυαζόμενα ἐννοεῖται δι' ἀρωμάτων καὶ μυρωδικῶν ἀναλόγως τῶν φαγητῶν καὶ γλυκισμάτων, τῶν περιστάσεων, τῆς ἐποχῆς, τῶν συνδαιτυμόνων, τῆς χώρας καὶ δὴ καὶ αὐτοῦ τοῦ συρμοῦ κλπ. Τὸ ῥαφανιδέλαιον ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ βούτυρον, εἰς αὐτὴν τὴν σαλάταν π.χ. ἀντικαθιστᾷ τὸ ἐλαιόλαδον εἰς τὰ βόρεια μέρη τῆς Εὐρώπης, ὅπερ δὲν ἀνέχεται πᾶς Ἀνατολίτης διότι δὲν ἔχει οὔτε τὴν ὄσμην οὔτε τὴν γεῦσιν τῆς ἐλαίας, ἄτινα ἀκριβῶς ἀπαρέσκουσιν εἰς ἄλλους. Οἱ Κινεζοὶ καταναλίσκουσι κάλλιστα ἐν τῇ μαγειρικῇ τῶν τῶν δητινέλαιον μετὰ τινὰς παρασκευάς· καὶ ὅμως εἰς ἑξ ἡμῶν δύναται καὶ νὰ τὸ διανοηθῇ, ἐν τραπέζῃ μάλιστα χωρὶς νὰ ζητήσῃ λεκάνην, ἢ τὸ ἔλαιον τοῦ ὀνίσκου (μουρουνέλαιον), ὅπερ καταναλίσκουσιν ἀφθόνως οἱ κάτοικοι τῶν παγωμένων χωρῶν, ἢ τοὺς σκώληκας οὖς τρώγουσιν οἱ ἄγριοι κάτοικοι χωρῶν τινῶν (διὰ νὰ μὴ ἀναφέρω τὰ προϊόντα τῆς ρινόσ των καὶ ἄλλα τοιαῦτα); Ὡστε προκειμένου περὶ τροφῆς de gustibus non disputandum est, ἂν καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦτο δὲν εἶναι ἀληθές, διότι διὰ νὰ τρώγωμεν ὅ,τι καταναλίσκομεν ἐχρειάσθη δι' ἕκαστον ἡμῶν βαθμιαία καὶ μακρὰ πρακτικὴ διδασκαλία καὶ παιδευσίς καὶ βία, ὥστε δὲν πρέπει νὰ κατακρίνωμεν π.χ. τὸ γάρον τῶν ἀρχαίων τὸ ὁποῖον ἐπωλεῖτο μὲ βάρος

χρυσοῦ ἀφοῦ τὸ χαβιάρι μόλις κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας ἤρchiσε νὰ εἰσχωρῇ ἐν Εὐρώπῃ καὶ οὐ ἢ κατανάλωσις περιορίζεται μόνον εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις, δὲν τὸ τρώγουσι δὲ μόνον οἱ ἄποροι. Μήπως ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ φάγωμεν μελιτέδες μὲ λαγῶν ψητῶν, πέπονα μετὰ σακχάρους, πεπέρους, ἢ καὶ ταμβάκου, δίκην προδορπίου, ἄωρα σῦκα, τοὺς κινητοὺς τυροὺς, ἢ τοὺς ἄλλους ἐκείνους τοὺς ἐν ἀποσυνθέρσει διατελοῦντας καὶ ἔχοντας θέαν ροχάλων; Οἱ καρυκοποιοὶ ὄλων τῶν ἐποχῶν καὶ τόπων μετεχειρίσθησαν πᾶν γόρτον, καρπὸν, ρίζαν, μύρον, ἄρωμα καὶ ἄγρον τοῦ παλαιοῦ καὶ νέου κόσμου διὰ τὰ βάμματα καὶ τὰ ὁποῖα μέχρις ὅτου φθᾶσιν εἰς τὸ σημερινὸν σημεῖον διηλθον πολλοὺς σταθμοὺς καὶ στάσεις. Ἐν γένει δὲ μέχρι τοῦ 17^{ου} αἰῶνος ἦτον ἀνήκουστος καὶ ἄμετρος ἡ σπατάλη τῶν παντοίων μυρωδικῶν ἄτινα μετεχειρίζοντο ἐν τῇ μαγειρικῇ χωρὶς νὰ λησμονηθοῦν ἐννοεῖται καὶ τὰ εὐώδη νερὰ eaux de senteur. Ὁ μόσχος καὶ τὸ ἤλεκτρον ἠψφραῖνον τοὺς γαστριμάργους. Ὁ βαμματοποιὸς εἶχεν ἰδίαν θέσιν ἐν τῇ μαγειρικῇ καὶ ὑπῆρχον εἰδικὰ καταστήματα βαμματοποιίας ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσιν. Κατὰ τὸν 17^{ον} αἰῶνα πλέον τῶν 500 ἀμαξίων ἐπόλουν ἐν ταῖς ὁδοῖς τῶν Παρισίων βάμματα. Ἡ μαγειρικὴ μόνον κατὰ τὸν 17^{ον} αἰῶνα ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Ἀντιβασιλέως καὶ τῶν ὁμοφρόνων του, ὧν τινες δὲν ἀπηξίουσαν νὰ περιβληθῶσι καὶ τὸ λευκὸν περιζώμα, ἤρchiσαν ἀληθῆς μαγειρικῆς ἐπανάστασις· ἢ Γαλλία ἔμαθε βαθμηδὸν νὰ τρώγῃ λεπτῶς, βαθμηδὸν δὲ καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη, τὰ ὁποῖα τὴν ἐμίμηθησαν ἐν πολλοῖς.

Τὸ μαγειρικὸν ἄλας εἶναι ἀπαραίτητον συστατικὸν τῆς τροφῆς, ἢ δ' ἀνάγκη αὐτοῦ καθίσταται αἰσθητῆ, ἰδίως ἐπὶ βρώσεως φυτικῶν σιτίων, χρησιμεύει δ' ἅμα ἐν τῷ σώματι πρὸς πολλοὺς σκοποὺς, διότι συντελεῖ μεγάλως πρὸς ἔκκρισιν τῶν γαστρικῶν χυμῶν, ὑποβοηθεῖ τὴν κυκλοφορίαν τῶν ὑγρῶν τοῦ σώματος, διευκολύνει τὴν πέψιν, μετατρέπει τὰ διὰ τῆς φυτικῆς τροφῆς εἰσαγόμενα καλιοῦχα ἄλατα εἰς νατριοῦχα κλπ. Τὸ ἡμερησίως εἰσαγόμενον εἰς τὸν ὄργανισμόν ἡμῶν μαγειρικὸν ἄλας ἀνέρχεται εἰς 12-20 γραμ.

Κυττασκευάζεται δὲ δι' ἑξαμίσεως τοῦ θαλασσίου ὕδατος ἀλυκῶν ἐκτὸς τῶν ἀλατωρυχείων, ἐν οἷς ὑπάρχει ὄρυκτον ἄλας, ὡς εἴπομεν.

Ἄβυρτάκη. (1)

Ἄλας (2)

Ἄλευρον (3)

1). Εἶδος ξυνοῦ ἄλυμοῦ καὶ ὀσμῆς φαγητοῦ περσικοῦ. Σαλάτα ἢ σάλτσα κατασκευαζομένη ἀπὸ διάφορα χόρτα καὶ ξυνοῦροδα (ἄμπερ-τάγ).

2). Οὐδεμία ἀμφιβολία ἐστὶν τὸ πλέονπαλαιότερον, ἀναπόφευκτον καὶ ὑγιεινότερον ἄρτυμα τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ βάσις πάντων τῶν λοιπῶν, ἦτο καὶ εἶνε τὸ ἄλας, ὅπερ ὁ Ὁμηρος δικαίως καλεῖ θεῖον. Ὁρθῶς δὲ καὶ δικαίως παρετήρησε καὶ ὁ Πλούταρχος ἐπὶ τὰ βάμματα-salsa-ὀφείλονται κυρίως εἰς αὐτό. Τὰ κύρια στοιχεῖα τοῦ βάμματος εἶνε τὸ πάχος, τὸ αἷμα, τὸ βούτυρον, τὸ γάλα, τὸ ἀνθόγαλον, τὸ ἔλαιον, τὸ ἄλευρον, τὰ ὄα, ἡ ἄλμη, ὁ οἶνος καὶ πᾶν ὅ,τι δύναται ν' ἀρτύσῃ, ἢ καρυκεύσῃ, οὐ μόνον πᾶν προϊόν ἐκ τοῦ ἀνωτέρου καταλόγου, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα ἄγνωστα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀναφερόμενα ἢ μὴ ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐφευρεθέντα ἔκτοτε καὶ συνδυαζόμενα δι' ἀρωμάτων καὶ μυρωδικῶν ἀναλόγως:

τῶν θαλαττίων δ' αἰεὶ

ὄψων ἐν ἔχομεν διὰ τέλους τοῦθ' ἄλας (Ἀθην. 366). Γνωστὸν ἐστὶν ὑπάρχει καὶ ἄλας ὄρυκτον καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἐπρομηθεύετο τοιοῦτο ἐκ τῆς Ἀμμωνίας τῆς Ἀφρικῆς (Ἀθ. 67), ἐνθα καὶ σήμερον οὐ μόνον τὸ ἐκμεταλλεύονται ἀλλὰ καὶ νησιμεύει ἀντὶ νομισματός μεταξὺ τῶν κατοικῶν τῆς χώρας ταύτης.

Ἐν Ἰβηρίᾳ ὑπῆρχον ἄλλες πορφυροῖ, τριφθέντες δὲ, λευκοὶ (Στραβ. 155). Ὁ Νηρεὺς μάλιστα εἰς τοὺς γάιους τῆς θυγατρὸς του Θέτιδος προσέφερεν αὐτῇ κυτίον μὲ ἄλας.

3) Τὸ ἄλευρον, ὁ ἄρτος, τὸ δίπτυρον κτλ. χρησιμεύουσιν εἰς τὰ βάμματα, σήμερον δὲ μάλιστα τὸ πατατάλευρον.

Ὁ μὲν ἄρτος ἡδὺ τὸ δὲ φενακίζειν προσόν. Ἐμβαμμα τοῖς ἄρτοις πονηρὸν γίνεταί (Θεόπ).

Ἄλθαία (ἀγριομολόχη).

Ἄλμη (1).

Ἄμάρικον (μαντζουράνα· marjolaine = majorana).

Ἄμμι (εἶδος αἰθιοπικῶν κυμίνου).

Ἄμύδαλα (2).

Ἄμωμον (γενί-μπαχάρ καὶ κοινῶς μπαχάρι ubebe).

Ἄνθη (διάφορα) ὡς ἐπὶ παραδείγματι αἰ ἐκ τῶν ἐσπεριοειδῶν διάφ. οὐσίαι.

Ἄνθόνερο καὶ τὸ ἐξ ἄνθους λεμονέας γλυκὸν καὶ τὸ ἐκ ῥόδων ῥοδόσταγμα καὶ τὸ ἐκ ῥόδων γλυκὸν (ροδοζάχαρις) ὡς καὶ τὸ τριανταφυλλόξειδον.

Ἄνισον (ἄριστον τὸ Κρητικόν, Γλυκάνισον, Pimpinella anisum).

Ἄρκευθίδες (3).

Ἄρτος

Ἄρώματα (4) (διάφορα).

Ἄφροδισιάς ἢ ἄκορος· ἴσως εἶδος φυτοῦ διεγερτικοῦ.

Ἄψινθος.

Βάμμα (5) (καὶ ἔμβαμμα).

Βανίλλη (ἢ παγκόσμιος παραγωγή αὐτῆς ἀνέρχεται σήμερον εἰς 480,568 χιλιογράμ.)

Βλήχων (φλυσκούνη) ἢ γλύφων

Βολβός (6).

1) Περί κατασκευῆς ἀπλῆς τε καὶ ἀρωματικῆς ἄλμας.

Ἡ Ἑσπέρια ἄλμη ἦτο διάστημα ἐν τῇ ἀρχαιότητι.

2) Περί ἄμυγδάλων καὶ ὀπωρῶν ἐν γένει ὅρατο περὶ ὀπωρῶν.

3) Δριμέα ἰκανῶς ὄντα μετὰ θραγαίας γλυκύτητος, ἐκ τῆς θραχυτέρας στύψως· ἔγει δὲ τι καὶ ἀρωματίζον... Ἐκκαθαίρει δὲ καὶ τὰ καθ' ἡπάρ τε καὶ νεφροῦς, καὶ δηλονότι λεπτύνει τοὺς παχεῖς καὶ γλίτχρους χυμοὺς (Γαλην. περὶ τροφ. δυναμ. Βιβλ. Β' καὶ Ε'). α. Εἶδος ξυνοῦ, ἄλυμοῦ καὶ ὀσμῆς φαγητοῦ, σαλάτα ἢ σάλτσα κατασκευαζομένη ἀπὸ διάφορα χόρτα καὶ ξυνοῦροδα περσικὰ θεβαίως (ἄμπερ-τάγ).

4) Καὶ σήμερον γίνεται χρῆσις τῶν ἀρωμάτων, ἄλλοτε ὅμως ἐγένετο ἀληθῆς κατάχρησις αὐτῶν.

5) Ἐλέγετο δὲ καὶ ἄρτυμα, ζωμός, ἥδυσμα, καρούκεμα (καὶ καρούκη ἐξ οὗ θεβαίως τὸ ἀγγλ. carry) κατάχυσμα, ὑπότοιμα, γυμός.

6) Τὸν Βολβόν, εἰ βούλει, σκόπει.

Ὅσα δαπανῆσαι εὐδοκίμει, τυρὸν μέλι, σήσαμον, ἔλαιον, κρόμμυον, ὄξος, σίλφιον αὐτὸς δ' ἄρ' ἑαυτοῦ ἔστιν πονηρὸς καὶ πικρὸς.

Βούτυρον. (1)
Γάλα. 2
Γάρον 3) (όξύγαρον, ελαιόγαρον, υδρόγαρον.
Γεράνιον (κεραύνιον υδρον, χόρτος).
Γηθουλίς (ciboulette).
Γιγγέβερι Gingembre.
Γήτειον 4) (γύθειον, σκορδόπρασον, ciboule, civette) και άμπελόπρασον, πα-
σουλίδα.
Δάφνη.
Δίπυρον (ή λέξις είνε ταυτόσημος τής γαλλ. biscuit == έψημένον δίς.) (i)
Δρακόντιον estragon, άρωνιά, δρα-
κοντιά.)
Έλαιον 6)

1). Το βούτυρον δέν ήτο άγνωστον εις τήν αρχαιότητα έν τούτοις όμως δέν έγένητο χρήση αυτού έν τή μαγειρική πρòς αντικατάστασιν δ' αυτού έγένητο μεγάλη χρήση λιπυς, ελαιου, γάλακτος και τυρού.

2) Έπειδή δέν έγίνετο χρήση του βούτυρου έν τή μαγειρική κατά τήν αρχαιότητα, έγίνετο μεγάλη χρήση του γάλακτος, ώς και του τυρού.

3) Έν σαρκώ γάρω βάπτοντες άποπνίζουσι με. Πλάτ.—τά έξ ίχθύων βάρματα ήτοι: τò ταραγρόν γάρον, όξύγαρον, οινόγαρον, ελαιόγαρον, υδρόγαρον, όξύγαρον αίμάτιον, garum purgia, allei ή all'esi ήσαν περιβόητα έν τή αρχαιότητι, κατεσκευάζοντο δέ κυρίως εις τήν Ηομηριαν, τας Κλαζομενας και τήν Λέπτην τò περιφημότερον όμως ήτο τò Ισπανικόν τò κατασκευαζόμενον έν Καρχηδόνι εκ πολλών ειδών ίχθύων, όπερ συνήθως ήτο δύο ποιοτήτων εκ θύννων και εκ σκόμβρων. Ίδού δέ πώς κατασκευ ζετο κατά τόν Σουίδα: Το δέ κάλλιον γάρου τò καλούμενον αίμάτιον, ούτω γίνετα: λαμβάνεται τὰ έγκατα του θύννου μετά των έμβραχίων και του ίχθύος και του αίματος και πάσεται τῷ άρκουδι άλατι, έν τῷ άγγειω τε καταλιμπάνεται μέχρι μην νδού τò πολύ· εΐτα του άγγείου τρυπηθέντος έξέρρεται γάρον τò καλούμενον αίμάτιον. Άρσεν. Όνειρ. 1.66. Γάρου δέ πίνειν φθισιν σημαίνει: έστι γάρ ούδέν άλλου γάρου ή..... .. ή επί Πλινίου 2. Ιουμii 6 4). λίτρα: εκ του άριστου, έτιμῶτο χίλια δηνάρια.

4). Τότε γήτειον και τò κρόμμυον δέν διαφέρουσι του σκορδόου, με μόνην τήν διαφοράν ότι δέν είνε τόσον ενεργητικόν όσον αυτό.

5). Φαίνεται ότι ό Πάξιαμος έφευρε τόν δίπυρον άρτον έξ ού τῷ κοινῷ παξιμάδι.

6). Το έλαιον είνε θρεπτικώτερον των χόρτων. Το Σαμιακόν έλαιον έθεωρείτο τò καλήτερον του λευκοτάτου πάντων ελαιου Σαμιακού. Το άγουρόλαδον έλέγετο ωμοτριβές. Το του

Έλαια: 1).
Έλελίσφακον (ξηρόν και στατικόν, sauge).
Έλένιον αιπόε, νεκτάριον)
Έρφυλλον (χαμορίγανη serpolet)
Έρούσιμον (άγριοκάρδαμον, tortelle ή velaz υγραίνει και διαχωρίζει (Ίπποκρ.)
Έψημα (και γλύξις, πετιμέξι και Σί-
ραιον).
Ζιγγίβερι (πύρεθρον, πιπερόριζα).
Ήδύοσμον 2) (μίνθα, μίνθη, μίνθος, κυ-
λομίνθη,) ήδύοσμος Mentha longifolia.
Ήλεκτρον.
Θρίον 3) (φύλλον συκής.)
Θύμβρη (θύμβρος, sarriette. Παρα-
πλησία τῷ θριγάνῳ διαπερήσεται. Ίππο-
κρατ. Θροῦμι.)

Θύμον 4) (θυμάρι thym).
Ίρις
Κανέλλα 5) (pelargonium fragrans).

Ουενάρου έλαιον ήτο κάλλιστον (Στραβ.) Ή-
λαιον τò σθένος του ανθρώπου (Σαργών Βασιλεύς
τής Άσσυρίας).

1) Περὶ θεραπειας κακῶν ελαιῶν, όρα Γεωπον.
Κ. Πορφυρογεννήτου Β:βλ Θ'. κ..... 22-4, 27 ώς
και κεφ. 28 και 31-3 περι σκευατίας ελαιῶν.
Ή ελαιο φαίνεται να καταγεται έξ Άσίας. Ό
Πλίνιος αναφέρει 15 ειδῶν ελαιας.

2). Ή Μίνθη ήτο παλλακίς του Άδου και
μετεβλήθη υπό τής Κόρης εις κηπαίαν μίνθη
(ήδύοσμον, Στραβ. Η'. 344 θερμαίνει και ου-
ρεεται και έμέτους ίπτησι, και ήν πολλάκις
εσθίη τις, τήν γονήν=τῆκε: ώστε βέειν και εν-
τείνειν κωλύει,.

3). Το θρίον έχρησιμοποιεΐτο εις πολλά γλυ-
κύσματα κατά τήν αρχαιότητα, έξ ού μάλιστα
και ώνομάσθησαν ούτω. Έχρησιμοποιεΐτο έπίσης
και εις φαγητά.

4). Άριστον τò Άττικόν και ίδιως τò του
Ύμητου. Ό Ίπποκράτης λέγει ότι είνε θερμόν,
διαχωρ... και... άγει δέ και φελεγματοδεα.

5). Έν Ταπροβανη βράζονται οι καρποί τής
κανέλλας και δι' αυτών κατασκευάζονται κηρία
διά τήν αποκλειστικήν χρήση του βασιλέως· έν
δὲ τῷ καπνῷ αναμιγνύουσι τήν κόκκιν μισχο-
καρπίων. Το ένδοπέπερι προσβάλλει κυρίως τὰ
πλάγια τής γλώσσης· ή κανέλλα έρεθίζει τήν
άκραν αυτής· τ· ένδοπέπερι συγκεντρώνει τήνένερ-
γειάν του έν τῷ μέσω τής γλώσσης· τὰ πικρά εις
τò βάθος του στόματος· τὰ πνευματώδη εις τόν
ούρον σκον και επί του έσωτερικού των παρειῶν.
Ή σύγγραμμα ουσίων τινων είνε αίσθητή εις τόν
λάρυγγα και άλλων έν τῷ στομάχῳ.

Κάππαρις 1).
Κάρδαμον 2) (masturtium. cresson).
Καρύκη 3) (και καρυκεία λέξις Βυζαν-
τινή.)
Καστόρχιον.
Καυλός (δ καλήτερος τής Καρχηδόνος).
Κεδρίς.
Κιννάμωμον.
Κίτριον. 4)
Κνήκος (διαχωρείει).
Κόνιζα (ψύλλιον, ψυλλοβόταναν, κορυ-

1). Έκ δὲ τής ταρα: εις απόλλυσι: πάμπολα
και γίνετα χωρίς μεν του τούς άλλας αποπλυθη-
ναι παντάπασιν άτρωτος, ύπακτική δὲ τής γασ-
τρός· αποπλυθείσα δὲ και διαβραχέισα μέχρι του
τελέως απόθεσθαι, τήν εκ των άλλων δύναμιν ώς
έδεσμα μεν..... έστιν, ώς έψον δὲ και φάρμακον
επιτήδειον επεγειραι καταπεπτωκυϊαν όρεξιν, ά-
πορρίψαι τε και ύπαγαγειν τò κατά τήν γαστέρα
σλέγμα και τούς κατά σπλήνα και ήπαρ έμφρά-
ξεις εκκαθαίρει, χρήση δὲ πρòς ταῦτα προσή-
κει δι' όξύμέλιτος ή όξελαιου πρò των άλλων
σιτίων άπάντων, τούς δ' άπαλούς άκρέμους και
τούτου του φυτου παραπλησίως εσθίουσι τοίς τής
τερμίνθου· αι γλωρούς έτι συντιθέντες, ώς εκεί-
νους, έν όξάλμη τε και όξει: (Γαλην. περι τροφ.
δυναμ. Βιβλ. Β'. και Α'.)

2). Θερμόν και συντήκον ίσθησι δὲ φλέγμα
λευκόν ώστε στραγγουριαν έμποιεΐειν (Ίπποκρ.)

3). Ή λέξις αυτή ύποθέτω ότι είνε ένδοική, ήν
παρέλαβον οι αρχαίοι Έλληνες και οι Άγγλοι
σήμερον προσέζαντες μόνον εις τήν προφοράν
(γράφ. Cary).

4). Όμοίως μεν ούσης ταίς άρκευθισιν κατά
τε χροόν και σχήμα, διαφέρουσι δὲ τῷ δοιμου-
τητι (Στραβ. κεφ. 15').

Ή δὲ Μηρία χώρα (λέγει ό Θεόφραστος)
και ή Περσίς άλλοτε έρει πλείω και τò μήλον
τò Περσικόν ή Μηδικόν καλούμενον. Έχει δὲ
τò δένδρον φύλλον μεν όμοιον και σχεδόν ίσον
τῷ τής δάφνης, άνδράχνης και καρύας, ακάνθια
δ' οίαις άπια ή όξύακανθος, λείας δὲ και όξείας
σπόδα και ίσχυράς· τò δὲ μήλον ούκ εσθίεται
μεν, εύοσμον δὲ πάνυ και αυτό και τὰ φύλλα
του δένδρου· καν εις ιμάτια τεθῆ τò μήλον, ά-
κοπα διατηρεί. Χρήσιμον δὲ, επειδάν και τύχη
τις πεπωκώς θανάσιμο φάρμακον· δοθην γάρ έν
οίνῳ διακόπτει τήν κοιλίαν και έξάγει τò φάρμα-
κον. Και πρòς στόματος εύωδιαν· έαν γάρ τις
έψηση έν ζωμῷ ή έν άλλῳ τινί τò εΐσω του μή-
λου, εκπίεση τε εις τò στόμα και καταρροφήση,
ποιεί τήν όσμὴν ήδύαν· φέρει δὲ τὰ μήλα πᾶσαν
ώραν· τὰ μεν γάρ άφήρηται: τὰ δ' άνθει τὰ δ'
εκπέττει. Τῶν δ' άνθῶν όσα έχει καθαπερ ήλα-
κίτην εκ μέσου τὰ έχουσαν, ταῦτά έστι: γό-
νυμα, όσα δὲ μη άγονα (Άθ. 83).

ζόχορτον, άγρία θριμβη).
Κοριάνδρον 1) (και κοριάννον και Κό-
λιανδρον).
Κρόκος 2) (σαφορά, safran. Crocus
Carturightianus).
Κρόμμυον 3) (τὰ τής Σαμοθράκης τὰ ά-
ριστα.)
Κύμινον.
Κυνόσορχος (όρχις δίδυμος, σαλέπι).
Κύπειρος (είδος άρωματικού φυτου sou-
chet).

Λειμώνιον 4)
Λιβανωτίς (δενδρολίβανο Rosmarinus
officinalis).

Λιβυστικόν.
Μαγύδαρις (ή μάσπετον).
Μαλάβαθρον.
Μάραθρον (ώς και τò παραθαλάσιον
μάραθρον passe-pierre).

Μαργαρίται 5)
Μαστίχη (ή σκίνος)
Μαυροροφανίς (radis noir).
Μέλι.
Μήκων 6)

1). Θερμόν και στατικόν και τήν όξυρεγμίνην
παύει, ύστατον δ' έπεσοθόμενον και όπνοποιεί:
(Ίπποκρ. Περι διαίτ. Β'.)

2). Έν τῷ Κωρυκίω άντρω τής Κιλικίας έφύετο
ή άριστη Κρόκος (Στραβ. 670).

3). Τῆ μεν όψη αγαθόν, τῷ δὲ σώματι κα-
κόν, διότι θερμόν και καυσθδές έστι και διαιω-
ρέει· τροφήν μεν γάρ ού δίδωσι τῷ σώματι ούδὲ
ώφελαιήν θερμαίνον δὲ ξηραίνει διατὸν όπὸν(αὐτ)
4) Λειμωνίου τόν καρπὸν αὐστηρόν ύπάρχοντα
μετ' οίνου δίδοσι: κοιλιακοίς τε και δυσεντερι-
κοίς και αιμοπτυκοίς, δὲ και ρουῖν γυναι-
κειῶν Άρκει δὲ πλήθος όξυβάφου (Γαλην περι
των άπλ. φαρμ. Βιβλ Η'.)

5). Γνωστὸν ότι οι Ρωμαίοι έπινον έντός του
οίνου κόκκιν μαργαριτῶν. Και ό Σερ Θωμαῆς Γρή-
σομος τραπεζίτης τής βασιλίσσης Έλισάβετ μι-
μούμενος τήν Κλεοπάτραν άνέλυσεν έντός ποτη-
ρίου οίνου των Καναριῶν νήσων μαργαρίτην ά-
ξίας 15 χιλ λιρ. στερλ. και έπιεν εις ύγειάν
της (δ μαργαρίτης όμως δέν αναλύεται).

6) Μήκων στάτιμον, μάλλον δ' ή μέλαινα
μήκων, άτάρ και ή λευκή τρώξιμον δὲ και
ισχυρόν. Τουτέων δ' άπάντων οι χυλοί διαχωρη-
τικώτεροι τής σαρκός· δεΐ οὖν τῆ έργαστη φυ-
λάσσειν, όκόπα μεν βούλει ξηραίνειν, τούς χυ-
λους άφαιρέοντα τῆ σαρκί χρήση: όκόπα δὲ
διαχωρείειν, τῷ μεν χυλῷ πλέον τῆ δὲ σαρκί
ελάττων: και εύχολοτέρη (Ίπποκρ. περι διαίτ.
Β'. 45).

Μοσχόκάρυον,
Μόσχος (Βαπέτιον musc)
Μύκητες 1)
Μύρα (ὅ,τι εἴπομεν καὶ περὶ ἀρωμάτων.
Νάρδον (εἶδ. φυτοῦ ἀπὸ τὸ γένος τῆς
Βαλεριάνας με ἄρωμ. ἄνθος, ἐξ οὗ κατα-
σκευάζεται τὸ μύρον).
Νάρκαφθον (ἢ λάκαφθον ἀρωμ. Φλοιὸς
τῶν Ἰνδιῶν.)
Νίτρον.
Οἶνος.
Ὀμφάκη 2) (ἀγουρίδα, verjus.)
Ὀμφάκινον ἔλαιον (ἀγουρόλαδον).
Ὀξάλη (ὡς ἡ ἄλη).
Ὄξος. (3)

1). Τὰ μανιτάρια τὰ ὀνόμαζεν ὁ Νέρων ἐ-
δέσματα θεῶν, διότι οἱ Ρωμαῖοι αὐτοκράτορες
Τιβέριος καὶ Κλαύδιος δηλητηριασθέντες δι'
αὐτῶν ἀπεθώθησαν κατὰ τὴν τότε συνήθειαν.
Καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Κάρολος 7', ἡ
νῆρα τοῦ Τσαῦρου Ἀλεξίου καὶ πολλοὶ ἄλλοι
ἔσχον τὴν αὐτὴν τύχην. Καὶ ὅμως ἡ πέψις αὐ-
τῶν εἶνε βραδεία, ἐλάχιστα δὲ θρεπτικὰ στοιχεῖα
ἐμπεριέχουσι καὶ καλὸν εἶνε νὰ χρησιμοποιῶνται
μόνον ὡς καρύκευμα καὶ ὄχι ὡς αὐτοτελεῆς φα-
γητόν.

2). Ζωμὸν ὀμφάκης (ἀγουρίδας) μεταχειρίζον-
ται μέχρι σήμερον ἀντὶ λειμωνίου, ὅταν τοῦτο
σπανίζει ἢ δὲν ὑπάρχει. Περί ὀμφάκινου ἔλαιου
ὄρα Γεωπον. Πορφυρογεννήτου Βιβλ. Θ. κεφ 19.

3). Τὸ ὄξος εἶνε γνωστὸν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτα-
των χρόνων καὶ παρασκευάζεται ἐξ οἴνου, ζύθου,
οἰνοπνεύματος κ.τ.λ., ὀφείλεται δὲ ἐκ μετατρο-
πῆς τοῦ οἰνοπνεύματος εἰς ὄξικόν ὄξυ τῆ ἐπι-
δράσει τῶν ὄξικῶν μικροβίων. Τὸ οἶνοζον παρά-
γεται ἐκ τῆς ὄξικῆς ζυμώσεως τοῦ οἴνου, ἔχει δ'
εὐάρεστον ἄρωμα καὶ περιέχει: ἐκτὸς τοῦ ὄξικου
ὄξους καὶ τρύγα· παράγεται οὐχ ἥττον καὶ δι'
ὄξικῆς ζυμώσεως οἴνων καὶ ὀπωρῶν, ὅπερ μάλι-
στα φέρει καὶ τὴν ὄσμην αὐτῶν, ἐπίσης δὲ κα-
τασκευάζεται καὶ ἐξ ἡραιωμένου οἰνοπνεύματος.
Διὰ τὴν ἄσ δ' ἀποστάξεως τοῦ ξύλου παράγεται
καὶ ξύλοξον. Τὸ σύνθηες, ὅπερ μεταχειρίζομεθα
εἰς ἄρτυσιν τροφῶν τινῶν περιέχει 2 1) 2-5 οιο
ὄξικόν ὄξυ καὶ κατὰ μέσον ὄρον 4 οιο. Δι' αὐ-
τοῦ κατασκευάζονται καὶ διατηροῦνται πολλὰ
τρόφιμα ὡς ἐλαῖαι, γρότα τινὰ καὶ ὄσπρια. Ἐ-
νίστα τίνονται ἐν αὐτῷ φύλλα ῥόδων, ὧν τὸ ἄ-
ρωμα μεταδίδεται εἰς τὸ ὄξος, ὅπερ τότε ἀρέσκει
εἰς πολλούς. Κάλιστον ὄξος ἦτο τὸ Λιγυπτίον
καὶ τὸ Κνίδιον. Ἐπίσης καὶ τὸ Σφήττιον, τὸ ἐκ
Κλεωνῶν καὶ τὸ Δεκελικόν. Ἀναφέρεται καὶ ὄξυρ-
φόδιον βεβαίως τὸ τριανταφυλλοξυδόν: «Τὸ ὄξος
τινὰ τῶν ἐκτὸς συνιστάνει, παραπλησίως δὲ καὶ
τὰ ἐν κοιλίᾳ, τὰ δ' ἐν τῷ ὄγκῳ διαλύει, διὰ τὸ
δηλονότι διαφόρους ἐν ἡμῖν μίγνυσθαι χυμούς»

Ὄξυλίπαρον (ὄπος ὁ μηδικός, σκορδο-
λάπαρον, assafoetida), ἢ κόπρος τοῦ δια-
βόλου ὡς ἐλέγετο κατὰ τὸν μεσαῖονα.

Ὄρίανον 1).
Ὄρμινον (orvale).
Παιδέρωσ (carfolium, cerfeuil)
Πέπερι 2).
Πετροσέλινον (l'ache).
Πήγανος 3) (ὁ καλύτερος τῶν Μύρων.)
Ράφως (καὶ ράφως, raifort, κράνος)
Ροδόσταμον (ροδόσταγμα).
Σάκχαρις.
Σέλινον. 4)
Σέσελι (γείον, τράγειον, εἶδος μαραθο-
ειδοῦς φυτοῦ pimprenelle)
Σήσαμον 5)

Ἀθ. 67. Λάκων ἰχθυόδιον τι ἐν πανδοκίῳ
πριάζμενος τῷ πανδοκίῳ σκευάσας παρέδωκεν·
αἰτοῦντος δ' ἐκείνου τυρὸν καὶ ὄξος καὶ ἔλαιον,
ἀλλ' εἰ ταῦτ' εἶχον, εἶπεν, οὐκ ἰχθὺν ἐπριάμην.
Πλουτάρχ. περὶ Σαρκοφαγίας Α. 5'.

Τὸ καθαρὸν ὄξος ἐρεθίζει τὸν στόμαχον συγ-
κερασμένον μὲ ὕδωρ εἶνε δροσιστικόν ἢ μικρὰ
αὐτοῦ δόσις ἐν τῇ μαγειρικῇ εὐκόλυνει τὴν πέ-
ψιν. Ἰσχυαίνει ἡ λήψις τοῦ καθαροῦ ὄξους ἀλλὰ
δαπάνη τοῦ ὄργανισμοῦ. Τὰ ξειδιωτὰ ἀγγουράκια
βιάπτουν ὅσον καὶ τὸ καθαρὸν ὄξος.

1). Θερμαίνει, ὑπάγει δὲ καὶ τὰ χολώδεια (ἰπ-
ποκρ.) Τὸ τῆς Τενέδου ἦτο τὸ καλύτερον ὀρι-
μότερον ὅμως τὸ τῆς Ἀρχαδίας.

2) Τὸ πέπερι, (πεπερις δὲ ὁ ὄγκος τοῦ πεπέ-
ρωσ), τὸ γιγγέθερι, τὸ μοσχόκάρυον, τὰ μοσχ-
κάροφα, τὸ piment κ.λ.π. ἀρωματικά ἔχουσι τὰ
αὐτὰ ἀποτελέσματα μὲ τὸ νάπυ ἢ κανέλλα, ἢ
δάφνη, ὁ θύμος, τὸ ἄνισον, τὸ κορίανδρον κλ εἶνε
μόνον ἀρωματικά καὶ ἐὰν θερμαίνωσι δὲν ἐρεθί-
ζουσι τόσοσιν πολὺ Ἐν γένει δὲ ἅπαντα τὰ ἀρω-
ματώδη τρέουσι ἐλάχιστον, προσθέτουσιν ὅμως
οὐσίαις (saveurs) εἰς τὰς τροφάς, αἱ ὁποῖαι
διεγείρουσι τὴν ὄρεξιν καὶ ἐπειδὴ ἡ πέψις εὐχα-
ριστεῖται ἐκ τῶν εὐάρεστων τούτων ἡδυσμάτων
διευκολύνεται πολὺ. Προσέτι μεταβαλλομένης
τῆς ἰδιότητος τῶν τροφῶν, ἡ ἐπιφερομένη διέ-
γερσις δίδει μεγαλιτέραν ἐνέργειαν εἰς τὴν πέψιν
προκειμένου ἐννοεῖται, περὶ μικρῶν δόσεων διότι
αἱ δυσανάλογοι κουράζουσι καὶ βιάπτουσι.

3). Οὐρέεται μῆλλον ἢ διαχωρεῖται, καὶ συστρε-
πτικόν τι ἔχει, καὶ πρὸς τὰ φάρμακα τὰ βλαβερὰ
ὠφέλει προπινόμενον (Ἰπποκρ.)

4) Τὸ σέλινον, ὁ παιδέρωσ, τὸ δρακόντιον,
τὸ παραθαλάσσιον μαράθρον καὶ ἅπαντα ταῦτα
εἰσι ἀρωματώδη ἁκίνουνα.

5) Σήσαμα ἅπλητα διαχωρεῖται, πληροῖ δὲ
καὶ παχύνει διὰ τὴν σάρκα· πεπλημένα δὲ δια-
χωρεῖται μὲν, ἥσσον δὲ παχύνει καὶ πληροῖ μῆλ-

Σίδη 1) (τῆς Φοινίκης ἦσαν τὰ ἄριστα).
Σίλφιον 2) (τὸ καλύτερον τὸ τῆς Καρ-
χηδόνας καὶ τὸ τῆς Κανδαχάρης, ἔνθα εὐ-
ρεν ἄφθονον ὁ Μ. Ἀλέξανδρος).

Σίναπι (Nāπυ) 3).
Σκορδάλη.
Σκορδόπρασσον (καὶ ἀσκαζώνειον κρόι-
μυνοκαὶ échalotte καὶ Rocambol.)
Σκόροδον. 4)
Σμύνα
Σταφίδες (καὶ ἀσταφίδες).
Συκάμινων ὄπος (τρίμμα.)
Σφάκον (καὶ σφακόν).

λον, αὐαίνει δὲ καὶ καίει τὰ τὸ λιπαρὸν καὶ
πίον (Ἰπποκρ. διαίτ. Β'. 45) — Ἐν Ἀσσυρίᾳ
μετεχειρίζοντο τὸ ση αἴμιον ἔλαιον ἐλλείλει ἔ-
λαιολοῦ (Στράβ. 52.) Λιπαρὸν ἔστι τὸ
τῶν σησάμων (καὶ ἐρυσίμων) σπέρμα, διὸ καὶ
τῆσιστα κείμενον ἐλαιηρὸν γίνεται. Διὰ τοῦτο
οὐκ ἐπιπίπτει τι τοὺς ἐσθιοντας αὐτὸ ταχέως, ἀ-
νατρέπει τε τὸν στόμαχον, καὶ βραδέως πέπτεται
καὶ τροφήν δίδωσι τῷ σώματι λιπαρὰν. Εὐδὴλον
οὐκ, ὅτι τόνον καὶ ῥύμην ἐντιθέσθαι τῆς κατὰ τὴν
γαστέραν μορίοις οὐ δύναται, καθάπερ οὐδὲ ἄλλο
τι τῶν λιπαρῶν. Ἔστι δὲ παχύχυμον, καὶ διὰ
τοῦτο οὐδὲ διεξέρχεται ταχέως. Ἐσθίουσιν δὲ αὐ-
τὸ μόνον μὲν οὐ πάνυ τι, σὺν μέλιτι δὲ ἀπέφθω,
τὰς καλουμένας ὑπὸ τῶν πολλῶν σημασίας ἀνα-
πλάτοντες ἐπιπάττουσι δὲ καὶ τοῖς ἄρτοις αὐτὸ
(Γαλ. Περί τροφ. δυν. Β Α'. κ λ.)

1). Οἱ κόκοι τοῦ ρωθίου φαίνεται νὰ εἴ-
θετο εἰς τινὰ φαγητὰ ἢ γλυκύσματα ὡς καὶ ἐν
τοῖς κολλύβοις παρ' ἡμῖν τὰ δὲ ζῦνα ἐχρησί-
μευον ἢ αὐτὰ ἢ ὁ ζωμός των πρὸς ἄρτυσιν καὶ
μάλιστα παρὰ Πέρσαις ὡς συμβαίνει καὶ σήμε-
ρον ἔτι.

2). Ἡ Μηρία φέρει σίλφιον, ἄφ' οὗ ὁ μηδικός
καλούμενος ὄπος (Στράβ. 525). Ἐλέγετο δὲ καὶ
Βάτου σίλφιον, ριζίας (ὁ ἐκ τῆς ρίζης ὄπος καὶ
καυλίας ὁ ἐκ τοῦ καυλοῦ).

3). Τῆς Κύπρου ἐθεωρεῖτο τὸ καλήτερον. Σί-
ναπι δὲ οἱ σίνεται τοὺς ὄπας ἐν τῇ ὄσμῃ. Ἐἶνε
ἰσχυρὸν διεγερτικόν· εἰς μικρὰν δόσιν διευκολύ-
νει τὴν πέψιν. Θεσμὸν, διαχωρητικόν, δυσουρη-
τικόν, ἀλλ' εὐζωμον.

4). Τὸ σκόροδον ὡμὸν εἶνε τόσοσιν ἐρεθιστικόν,
ὅταν καὶ ἡ μουστάρδα· ψημένον καὶ μάλιστα μὲ
ὕγρὰ χάνει τὸ μεγάλητερον μέρος τῆς δυνάμεώς
του καὶ τότε βρῆθῃ τὴν πέψιν.

«Θεσμὸν καὶ διαχωρεῖται καὶ οὐρέεται, ἀγθὲν
τοῖσι σώματι, τοῖσι δ' ὀρθαλμοῖσι φοῦρον· κά-
θαρσιν γὰρ τοῦ σώματος πουλλὴν πονοῦμενον,
τὴν δὲ ψὶν ἀπαμβλύνει· διαχωρεῖται δὲ καὶ οὐρέεται·
διὰ τὸ καθαρτικόν· ἐρθὸν ἀσθενέστερον ἢ ὡμὸν·
φύσιν δ' ἐμποιεῖ δὲ τοῦ πνεύματος τὴν ἐπίστα-
σιν.» (Ἰπποκρ. περὶ διαίτ. Β'. 54).

Σχῖνος.
Τυρὸς 1)
Ὕδινα 2)
Ὕσσωπος 3)

1). Καὶ τυρὸς ὀπίας ἐστὶ καὶ Διὸς γάλα.—
Ὅτιαν καλεῖ τὸν τυρὸν τὸν δριμύν ὁ Εὐριπίδης.
—Ὁ τῆς συκῆς ὄπος πηκταῖός ἐστι γάλακτος,
ὡσπερ ἡ πυκίς. (Διοσκωρ).—Συκαλίας ἀσχημα
τροφαλίας—Τυρὸς σικελικός ὅτι κράτιστος ἦν. Ὁ
Τρομικικός δὲ τυρὸς ἔνδοξός ἐστι—Τῆς Ἀχαιῶν
πόλις Τρομικεῖα, περὶ ἣν γίνεται τυρὸς ἀγνιστος
ἡδιστος, οὐκ ἔχων σύγκρισιν πρὸς ἕτερον, δ προ-
σαγορευόμενος Τρομικικός, αὐτοῦ δὲ λεπτοῦς τῶν
τυρῶν καὶ πλατεῖς Κρήτες θαλείας καλοῦσιν, οὐκ
ἐν θυσίαις τισὶν ἐναγίζουσι (Αθ. 658). Ἀ-
ναφέρεται δὲ καὶ τυρὸς νησιωτικός ὁ καὶ ὁ Κῦ-
θνιος, ὁ Φρύγιος, ξηρὸς, χλωρὸς, ξυστός, πηκτός,
κοπτός, ἀνότυρα ἢ ἀνότυρος, τμητός, ξυστός καὶ
σκύτινος (βεβαίως τὸ τουλουμοτύρι), τροφολία
χλωρὰ καὶ τροφλιδὸς καὶ πυδὸς (βεβαίως τὸ
πρωτόγαλα, ἢ κολάστρα), ὀπόυρον καὶ φου-
μόζος τυρὸς δηλ. καπνιστός, ὁ ὁποῖος καὶ σήμε-
ρον κατασκευάζεται εἰς τινὰς νήσους: τὸ ὄνομα,
ἢ ἔχει καὶ τὸ πρᾶγμα, ἐλήφθη ἀπὸ τοῦ Ρω-
μαίου. Ἐπὶ Βυζαντινῶν δὲ ἀναφέρεται καὶ Βιά-
χικος τυρὸς καὶ δερμάτινος (τουλουμίσιος).

2). Τὰ ὕδινα εἶνε δύσπεπτα, ἀλλὰ θρεπτικώ-
τερὰ τῶν μυκήτων διότι ἔχουσι ἄμυλον εἰς ἄρ-
κετὴν ποσότητα· ἐμπεριέχουσι ἐπίσης καὶ ἐρε-
θιστικὴν τινὰ οὐσίαν, ἐξ ἧς ἐθεωρήθησαν ἀφρο-
δισιακά ἅπαντα δὲ τὰ ἀφροδισιακά ταῦτα ἀρο-
χαῖοι τὰ ἔλεγον ἀποβινητιῶντα βρω-
ματῖα. Ὕδινα φύονται εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλ-
λάδος καὶ Ἀνατολῆς π.χ. εἰς τὰς Κυθωνίας πα-
ράγονται καὶ πωλοῦνται εἰς μικροτάτας τιμὰς
καλούμενα ὑπὸ τῶν ἡμετέρων Ἰαγροῦμα πῆκ
δὲ τῶν Ὀθωμανῶν Κουζοῦβιοῦμα πῆκ
(= ἄρνοστόμαχος) διότι ἐκ τοῦ ἀνωμάλου τῆς ἐπι-
φανείας των ὄντως ἡμιόζουσι μὲ στόμαχον ἄρ-
νίου. Παρασκευάζονται δὲ συνήθως μὲ κρόμμου
(γιαχνί). Τὰ ὕδινα εἶνε τριῶν εἰδῶν· λευκὰ, τὰ
ὁποῖα εἶνε τὰ χειρότερα, ἐρυθρὰ λίαν σπάνια
καὶ μαῦρα τὰ ἄριστα πάντων.

3). Γνωστὸν ὅτι οἱ Ρωμαῖοι ἀνεμίγνυον εἰς
τὰ φαγητὰ καὶ ποτὰ των χρυσὸν δηλ. λεπτότατα
φύλλα χρυσοῦ μᾶλλον δραστὰ ἢ ἅπτα ὡς εἰς τὸ
σημερινὸν ἡδύποτον τοῦ Danzig. Τινὲς τῶν ἀρ-
χαιῶν περιεχύρσωον τὰ τραγήματα· διὰ δὲ ἐ-
πρόκειτο νὰ καταναλωθῶσιν ἀφῆρουν τὸν χρυσὸν,
ὄν καὶ ἐκράτουον οἱ οἰκέται (Ἀθην. 155). Ἀ-
νάλογά τινὰ ἐγένοντο ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρό-
νων· π.χ. αἱ μυκηναῖκα προσωπίδες, αἱ ὁποῖαι
ἐτίθοντο ἐπὶ τῶν προσώπων τῶν νεκρῶν τοῦτο
ἐλάμβανε χώραν καὶ παρ' ἡμῖν ὡς προχθές· δηλ.
στολιζόντο δι' ἀθέων ἢ καὶ διαψευδοχρῆσιν, ὡς ἐ-
γένετο καὶ εἰς τὸ πρόσωπον τῶν νεκρῶν. Τὰ
κόλλυβα τὰ ἐχρῶσων ἀλλοτε, (ὡς κάμουν σῆ-

ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ «ΑΘΗΝΑΙ»

Φοίνικες
Χαιρέφυλλον (σκάνδιξ, άνθρισκον, φραγομαδαανός, μακεδανόν, cerfeuil).
Χονδρίνη (φυτόν μαστίχης).

Χρυσός 1).
Ψά (ιχθύων νωπά και άλίπαστα).
Ψά (δρονίδων).
Ψκίμιον (ocimum). 2)

μερον έν στενίστα κράτα τών κρεοπωλείων, σήμερον ές τή στολίζουσι διά κομφέτων άσχυροχρόων.

1). Ξηρόν και θερμόν στάσιμον (Ίπποκρ.)
2). Ο Ψσσωπος θερμαίνει και φλεγματώδεια άγει (Ίπποκρ.)

ΝΙΚ. ΑΓΚΩΝΙΑΤΟΥ

ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ ΤΗΣ ΑΥΡΙΟΝ

ΖΩΗ

Αδερφίος. Ίδὲ τὸν ἥλιον πόσον γλυκὰ χαϊδεύει τὴν γλυκεῖάν του ἐρωμένην, τὴν γῆν, μὲ τὰ χρυσᾶ του χέρια, τὰς ἀκτῖνάς του. Ἄρα γε θὰ βλέπωμεν τοιοῦτον ἥλιον και μέσα ἀπὸ τὸν τάφον; Καὶ ἕνας γάιδαρος, διὰ ξύλου ὀδηγούμενος εἰς τὴν βάνανσον ἐργασίαν του, «ὦ, ὦ» φωνάζει. Δοιπὸν και ὁ γάιδαρος περιγελά τὴν σκέψιν αὐτῆν.

Ἄκουσε τὰ πουλάκια πῶς γλυκοτραγουδοῦνε κρυμμένα και φανερά· ἰδὲ τί λογίακα ἠδουπαθείας τονίζουσι μέσα εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς γλυκεῖας των φύσεως· ἰδὲ και στέναξε. Ὅταν πέσης εἰς τὸν τάφον δὲν θ' ἀκούης τίποτε ἀπὸ αὐτά. Μόλιον θὰ σοῦ ταράττη τὸν ὕπνον, ἕως τελείως νὰ γίνῃς χῶμα, ἢ κουνκουβάγια ἢ λυπητερῆ, κρυμμένη εἰς τὰ λιανόφυλλα τὰ μαῦρα, τὰ ὁποῖα κασιτανίζουσι ὀλίγον ἀπὸ σκληρὰ κυπαρισσόμηλα.

Μυρίσου τὰ λουλούδια, τὰ ὁποῖα μὲ τὴν διάβασιν τῆς δροσοῦ ἴδρωσαν μυρωδικά! Τὰ καυμένα! Μόλις πλησιάζουσι μνήμα χάρονουν τὴν εὐωδίαν των, δὲν τὰ ποτίζει δροσος και ἀνθίζουσι μονάχα μὲ δάκρυα.

Ίδὲ τὸν κινούμενον τριγύρω σου κόσμον· όταν ἀποθάνῃς δὲν θὰ βλέπῃς κανένα σὺ, ἂν σήμερον λέγουσι πολλοὶ τ' ὄνομά σου, όταν κύψῃς εἰς τὸ χῶμα, οὐδεὶς θὰ θέλῃ

νὰ ἐνθυμηθῇ τὸν ὄνομα σου και πῶς ὠνομάζεσο.

Ὁ ἥλιος δὲν καίει πλέον. Μέσα ἀπὸ τὸ μνημῆμά σου δὲν θὰ βλέπῃς, οὔτε εἰς τὸ ὄνειρόν σου, ἂν νομίζῃς ὅτι ὄνειρα λεηλατοῦσι τοὺς τάφους, δὲν θὰ βλέπῃς τὴν γλυκεῖαν αὐτὴν πάλιν, τὴν ὁποῖαν ἐξακολουθοῦσιν αὐτὴν τὴν στιγμήν εἰς τὴν παλαιστραν τοῦ στερεώματος ὁ ἥλιος και ἡ σελήνη. Καὶ θὰ νικήσῃ ἡ γυνή.

Σελήνη δὲν θὰ σὲ φωτίξῃ. Δὲν θὰ ἴδῃς ποτὲ αὐτὴν τὴν ἁρμονικὴν μορφήν τῆς γελαστῆς παρθένας τούρανου, μέσα ἀπὸ τὸ μνημῆμά σου. Ἀπὸ ἐκεῖ ποτὲ δὲν θὰ ἴδῃς νὰ τὴν λιμάρουσι σιγᾶ σιγᾶ τὰ σύννεφα και νὰ μεροδεύεται μέσα εἰς τὰ νέφη, μεγάλα και μικρότερα, σὰν ψάρι μέσα εἰς δίκτυα ριγμένα ὄχι τεντωτὰ μέσα εἰς πέλαγο; βαθύ.

Δὲν θὰ ἴδῃς ποτὲ αὐτά· λοιπὸν τώρα χόρτασέ τα καλά, και τώρα, ποῦ εἶσαι ἐπάνω εἰς τὴν γῆν, νὰ κοιμᾶσαι ὀλίγον και όταν ἦναι σβεσμένη ἡ σελήνη και όταν ὁ ἥλιος ἐκρύφθηκεν ὀπίσω ἀπὸ τῆς θάλασσας τοῦ ὠκεανοῦ· νὰ κοιμᾶσαι ὀλίγον, διὰ νὰ συγκρατῆς τὴν ζωὴν σου και ν' ἀπολαύῃς αὐτὰ και ἴσως κλέπτων καμμίαν ἀκτῖνα νὰ φωτισθῇς ὑπ' αὐτῆς και, ἂν δυνήθῃς, όταν ἀποθάνης, νὰ τὴν ἀκολουθῆς διὰ νὰ ἐπιστρέψῃς

στιγμὰς τινὰς εἰς τοὺς τόπους ὅπου ἐβλεπες αὐτοὺς πλήρης ζωῆς και πνεύματος.

Τὸ πασίγνωστον ἀλλὰ και κρύφιόν σου ἄστρον εἰς τὸν οὐρανὸν σοῦ δίδει νὰ γοῆσῃς ὅτι ἐπάρασαν τὰ μεσάνκτα. Ἐκοιμήθησαν ὄλοι εἰς τὴν πόλιν και πούθενά δὲν ἀκούεται ἀνθρώπου βῆμα. Μόνον βραχνὰ βραχνὰ φέρεται ὁ ἄνεμος εἰς τὸ παράθυρόν σου τὸν ἤχον τοῦ οὐρλιάσματος μερικῶν σκύλων.

Ὁδρλιάζουσι εἰς τὸν ἐξωτερικόν σου κόσμον οἱ σκύλοι, παρεπίλημοι και αὐτοὶ μαζῆ σου εἰς τὸν κόσμον, οὐρλιάζει και εἰς τὸν ἐσωτερικόν σου κόσμον ἅποιοι ἄλλοι σκύλοι, πλέον ἄγριοι ὄλων τῶν ἄλλων. Εἶναι ἡ συνείδησίς σου. Ἀλλὰ, κλαίων ἀκράτητος, ἴσως ἀντικρουσῆς πῶς τίποτε δὲν ἔκαμες διὰ νὰ οὐρλιάξῃ ἡ συνείδησίς σου, λοιπὸν τί συμβαίνει;

Τὴν ὥραν αὐτὴν ποῦ κοιμῶνται τὰ πάντα μένει ἄγρυπνος ἡ ψυχὴ, ἢ, διὰ νὰ εἶπω καλλίτερον· ἡ συνείδησις. Βεβαίως δὲν θὰ νομίζῃς τὴν ψυχὴν ὅπως τὴν ὕβρισαν διὰ τῆς ἀνυλήφειός των μερικοὶ καλόγεροι, κάμνοντες τοὺς θρησκους διὰ νὰ στηρίξουν τὴν ἀριτεννητον τότε θρησκείαν τῶν προγόνων σου, οὔτε ὅπως τὴν παρέστησαν μερικοὶ Ἰησοῦται τοῦ μέσου αἰῶνος.

Ἐννοεῖς; Τὴν ὥραν αὐτὴν, λοιπὸν, ἀγρυπνεῖ τὸ ἐγὼ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ συνείδησίς μας αὐτὴ βλέπει τὸν προορισμόν τοῦ ἀνθρώπου, βλέπει τὸ ἀνθρώπιον μέλλον, διακρίνει καλῶς και σαφῶς τοὺς μετὰ θάνατον χρόνους, κατὰ τοὺς ὁποῖους θὰ ζῶσιν ἐδῶ τελείως ἄλλοι, διὰ νὰ ἀποθάrouν και αὐτοὶ, και οὐρλιάζει, και οὐρλιάζει σὰν σκύλα ποῦ ἔχασε τὰ μικρά της. Οὐρλιάζει και, μέσα εἰς τὸ οὐρλιασμὰ της, δὲν νομίζεις ὅτι ἐνάρθρους λέξεις ἀφίνει και σοῦ λέγει:

— Σῦρε τὰ βήματά σου, καημένε, και σὺ και κοιμήσου. Ἄφησε τὴν σκέψιν, πήγαινε κοιμήσου. Ἡ σκέψις εἶναι τὸ σαράκι τῆς ζωῆς και θὰ φάγῃ και σὲ και ὅ,τι ἔχεις ὀλόγυρά σου. Διὰ νὰ περάσῃς, λοιπὸν, ἀνάματος τῆς ζωῆς τὸν ἀγνώριον δρόμον, παραδίδε εἰς τὸν ὕπνον κλειστὰ τὰ μάτια σου, διὰ νὰ μὴ βλέπῃς συνεχῶς τὴν φρικώδη κατάστασιν τοῦ περιβάλλοντός σου.

Εἶσαι ἄνθρωπος, δῆλα δὴ δυστυχῆς· ποῦ

και διὰ ποῦ βαδίζεις, δὲν γνωρίζεις! οὔτε κανεὶς! μόνον τρέχε νὰ εὕρῃς καμμίαν ἄκραν εἰς κανένα κυπαρισσόφυτον κῆπον καμμιάς ἐκκλησίας. Ἐκεῖ, όταν στήσῃς και σὺ τὴν ἔδραν σου, θὰ μύθῃς διὰ τὰ περαιντέρω. Τώρα μὴ ἐξειάξῃς και κοιμήσου.

ΨΥΧΗ

Πιστεύω και δὲν πιστεύω εἰς τὴν ὑπαρξιν τῆς ψυχῆς· τὴν αἰσθάνομαι σήμερον μὲ ὄλην τὴν μεγαλοπρέπειάν της και τὴν ἀναζητῶ αἴριον ἐν μηδαιμότητι, ἀλλ' οὔδὲν ἕλκος αὐτῆς δύναμαι νὰ εὔρω. Τὴν βλέπω, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ τὴν διακρίνω μέσα εἰς τὸ ἄλλο πλήθος τῶν πέριξ. Τὴν ἀνεξήγησα κάποτε εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ βιβλία και μετὰ κόπους ἀδιτηγίτους και ματαιοὺς ἐνόησα ὅτι ἐκεῖθεν δὲν διέρχεται ἡ σιὰ τοῦ ὄντος της. Τὸ ὄντως ὄν εἶναι ἡ ψυχὴ; Ἀλλὰ ποῦ εἶναι; Βασιλεύει μου· ἀλλὰ, βασιλεὺς ὑπερήφανος, εἶναι ἀθέατος εἰς τὸν τυραννόμενον ὑπὸ τὸν οὐρανόν.

Μέσα εἰς τὴν νύκτα τῆς ζωῆς σκοπιάτω ἐπὶ πετρῶν και καταπίπτω εἰς λάκκους, αἱ ἀκτῖνες τῶν ὀφθαλμῶν μου τνίγονται εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου μου εἰς ἀδιάβητα ὕδατα, αἰσθάνομαι ὅτι χεῖρ τις θλίβει τὴν χεῖρά μου και ὀδηγεῖ τὰ βήματά μου. Καὶ όταν μετὰ τὴν νύκτα εἰείνην ἐξημερώνομαι εἰς τὴν παραλίαν τοῦ πελάγους τοῦ κόσμου και ἐκὼν ἄκων προχωρῶ πρὸς αὐτὸν τὸν δρόμον μου ἄνευ λέμβου, ἄνευ κώπης, ἄνευ ἰστιῶν, εὐτυχῶ ἀντικρούζων τὸν βυθοδείκτην.

Ὅσον δήποτε και ἂν ἡμῖν κουρασμένοι, ἐξακολουθῶ ὁμως ἀκόμη τὸς ἀνώσεις και κατώσεις εἰς τὸ πέλαγος ἐκεῖνο και ἡμιθανῆ μὲ συναντᾷ ἡ Ἑσπέρα. Ἡ θάλασσα στενάζει εἰς τὰ πλευρά μου και ἡ θέα ἐνὸς μεμακρυσμένου φάρου μου ἐνθαρρύνει τὸ σῶμα, και τοῦ νοῦ μου τὸν φόβον διὰ τὴν ζωὴν μου ἀνταλλάσσει μὲ τὴν χαρὰν τῆς ἐλπίδος τοῦ βίου. Ἡ γλυκύτης τοῦ φωτός πρᾶννει κάπως τὰ κύματα. Τὰ θηρία, τὰ ὁποῖα προηγουμένως μὲ περιεκύκλωσαν φιλικῶς, διότι μ' ἐνόμισαν ὁμοίον των, ἰδόντα τώρα ὅτι εἶμαι ἄνθρωπος, ἐχθρικά και ἀ-

δύνατα ἤρχισαν νὰ μοῦ παρουσιάζουσι τὰς οὐράς των.

Καὶ ἔρημον τὰ μικρὰ κύματα μ' ἑναποθέτουσιν εἰς τοὺς βραχῶδεις καὶ ἀποκρήμινους πρόποδας τοῦ φάρου ἐκείνου. Πλησιάζω τὸν φάρον καί, τὴν ἀναπνοήν μου, ὑπὸ τῆς ὁποίας χωρὶς νὰ θέλω ἐσβέσθη ὁ φάρος μου, διαδέχεται ἡ κλάψα μου καὶ βαδίζω κατάκοπος ἐπὶ τῆς πετρώδους καὶ ἀξένου ἀκτῆς. Δέομαι εἰς τὸν φάρον νὰ χύσῃ καὶ πάλιν φῶς εἰς τοὺς δύο μου κόσμους, τοῦλάχιστον εἰς τὸν ἐξωτερικόν, ἀλλὰ κεραυνὸς πίπτει κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν τριμματίζει τὴν στιγμὴν, νομίζω, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐφαίνετο διατεθειμένος ὅτι θὰ εἰσακούσῃ τὴν δέησίν μου. Ἄλλὰ καὶ ὁ κεραυνὸς γνωρίζει καλῶς τὸν καταστρεπτικὸν προορισμὸν του· ἔπεσε κρυφίως χωρὶς νὰ προαποστείλῃ τὴν φωτεινὴν κήρυκά του.

Προχωρῶ ἀφίνων αἱματηρὰ ἔγνη τῆς διαβάσεώς μου. Μία ἀστραπὴ τῶρα ἔρχεται νὰ λάμψῃ. Καὶ βεβαίως· Προμηθεὺς κατὰ τὴν Σκέψιν ἦτο εἰς· Ἐπιμηθεὺς ὅλοι· ἐδῶ κείται ἡ σαρκαστικὴ εἰρωνεία κατὰ τοῦ Ἀνθρώπου· καὶ ἐὰν εἶχον λησμονήσει πάντα τὰ προηγούμενα τῶρα ἡ ἀστραπὴ μοὶ ἐνθυμίζει πάντα ταῦτα καὶ εἰς τὴν τραγικωτέραν ὄψιν. Διήλθε καὶ ἡ ἀστραπὴ αὐτὴ ὅπως διέρχονται πάντα τοῦ κόσμου τούτου καὶ πάλιν εἰς σκότος οἰκτορὸν προχωρῶ περαιτέρω.

Δὲν ἔχω κανένα σύντροφον καὶ φοβοῦμαι. Πίπτουσιν ὀλίγα ξηρὰ φύλλα κατὰ γῆς καὶ ἐγὼ ταράσσομαι· ἐνζών τι μεταβάλλει θέσιν καὶ ὁ φόβος μου μὲ πνίγει. Διὰ τί φοβοῦμαι; Τίς φόβος εἶναι αὐτός; Καὶ ἐγὼ δὲν γνωρίζω.

Ἄ! ψυχὴ μου, μὲ ἀφῆρες.

Ἄλλὰ τί λέγω; Μήπως ὑπάρχει ψυχὴ; Ψυχὴ οὐδὲν εἶναι, καί... Μία γλαυξ μοῦ ἀπαντᾷ ἀπὸ ὑψηλῆς κυπαρίσσου «περιπλανώμενε, σκύψε ἐδῶ κάτω».

* * ΤΙΜΗ * *

Σφυρίζει εἰς τὰς φλέβας μου τὸ αἷμα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον, ἂν ἐννοήσῃ ποτὲ ὅτι τὸ ὁμοίον φρατρικὸν ἀπρεπῶς ἐμιάνθη, οὐδένα ἕτερον προορισμὸν νομίζει ὅτι ἔχει ἢ μόνον

νὰ διέλθῃ παγερὸν διὰ τῆς καρδίας μου καὶ νὰ τὴν σκληρύνῃ, ἔπειτα δέ, ἀφ' οὗ διέλθῃ διὰ τοῦ νοῦ, νὰ ἐννοήσῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον, μέσα εἰς τὴν σάρκα τοῦ ὁποίου σύρεται, τὴν λήθην καὶ νὰ ὠθήσῃ αὐτὸν εἰς τὸν φόνον.

Μετὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ διέρχεται πάλιν διὰ τῶν ποδῶν μου, οἵτινες διαμαρτύρονται δὲν ἔπρεπε νὰ τρέμουν, καί, μετ' ἄλλας περιπετείας, φλεγματικῶς προχωρεῖ πρὸς τὴν καρδίαν μου.

Αὕτη μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ της Νοῦ φωνάζει εἰς τὸ αἷμα ὅτι κακὰ ἔπραξε. Καὶ λέγει ἡ καρδία αὐτὰ :

— Ἀπάνθρωπον, κακοῦργον, δάκρυ τῶν κολασμένων, τόσον χαιρέκακον εἶσαι, ὥστε θέλεις τὸ ὁμοίον σου νὰ μελανίζῃ κατὰ γῆς; Διαιτῶθησας εἰς φόνον τὸ δυστυχὲς ἡμῶν περίβλημα; Διὰ τί, χωρὶς νὰ μ' ἐρωτήσῃς ἔπραξας ὅ,τι ἔπραξας καὶ ἐγὼ τῶρα πλέον ἀναγκάζομαι νὰ πάλλω δυνατώτερα; Εἰς τί σοῦ πταίω;

Καὶ τὸ αἷμα βραδυνικῆτον σύρεται πρὸς τὸν νοῦν· καί, Ἐκεῖνος, ὡς ἀετὸς πρὸ ὄψεως,

— Δὲν ἀνελογίσθης, τῷ λέγει, τί εἶσαι καὶ τί εἴμεθα; Ἦθελες καὶ σὺ νὰ ποτισθῇ καὶ διὰ σοῦ τὸ χῶμα διὰ περίπτωσιν ὁμοίαν; Ὁ βρασμὸς σου αὐτὸς νὰ μετριασθῇ. Πρῶτα πρῶτα νὰ συλλογίζεσαι πολὺ καλῶς τί εἶσαι καὶ τὰς ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας σου, χωρὶς νὰ νομίζῃς ὅτι εἰς τὸ στενὸν αὐτῆς ζωῆς δύνασαι νὰ προπεράσῃς πολλῶν, νὰ συλλογίζεσαι ὅτι δὲν διαφέρεις καθόλου ἀπὸ οὐδενὸς ἀνθρώπου τὸ αἷμα, τὸ ὁποῖον, γνώριζε, δὲν σοῦ ὀφείλει τίποτε νὰ καταρρέῃ, ἔστω καὶ ἂν ἐθέρμανεν ὑπὲρ τὸ δέον κάποτε τὴν καρδίαν του, καὶ ὅπερ καὶ σπουδαιότερον, νὰ μένης ψυχρὸν πρὸ τῶν βρασμῶν τοῦ αἵματος τῶν ὁμοίων σου· καὶ αὐτὰ εἰς ἀνθρώπινα σαρκία ἔδουσι καὶ ἐλόκεινται εἰς τὰς πλάνας ἐκείνας, τῶν ὁποίων οἱ λαβύρινθοι δρόμοι κατὰ χιλιάδας καθ' ἑκάστην ἀνοίγονται εἰς τὴν βιωτικὴν ἀφρητηρίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἡ συνισταμένη τῶν ἀμαρτιῶν διὰ τοῦτο συγχώρει πάντα ἄνθρωπον καὶ κυρίως τὴν γυναῖκα. Εἰς τὴν ἀμαρτίαν τῆς γυναίκος νὰ ζητῆς πάντοτε τὸν κύριον αὐτουργὸν ἄνδρα.

Ἡ νομιζομένη ἀμαρτία τῆς τιμῆς ἴσως νὰ μὴ ἦναι καθόλου ἀμαρτία, ἡ δὲ γυνὴ εἶναι ἄνθρωπος καὶ γυνή, καὶ ὡς γυνὴ μᾶλλον ὑπόκειται εἰς τὰς ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας. Μὴ καταδικάζῃς μίαν γυναῖκα ἂν περιπλάκῃ ἐντὸς τῶν ἀδυναμιῶν της, οὔτε τοὺς περὶ αὐτὴν ἄνδρας. Εἶναι ἀξιοὶ μεγαλειότητος ἀγάπης ἀπὸ τὴν προτέραν.

Τῆς γυναίκος νὰ καταδικάζῃς τὴν ἀσέβειαν πρὸς τοὺς μεγαλειότερους ἀνθρώπους, ἀλλὰ τὴν εὐσέβειαν πρὸς τὴν μερίστην θεάν Φύσιν εὐλαβοῦ, ἢ, τοῦλάχιστον, μὴ εἰρωνεύεσαι. Εἶναι μικροπρέπει· καὶ οὐτιδανότης. Μόνον νὰ μὴ ἐπιτρέπῃς σπατάλην λιβάνου ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς Φύσεως, καὶ τοῦτο δι' οὐδένα ἄλλον λόγον, ἢ μόνον διὰ τὸ ὅτι, ἔνεκα τῆς μεγάλης ποσότητος τῆς μεγάλης σπατάλης, θὰ ἔλθῃ ἡμέρα καθ' ἣν παρῆχον ἀπαρηγόρητα δάκρυα θὰ ἐνθυμίσῃς εἰς τὸ πλαισίον σου τὴν ἀπολεσθεῖσαν εὐτυχίαν τῆς προτέρας ἐλευθερίας τῆς βουλήσεως ὡς πρὸς τὴν ταξινόμησιν τοῦ λιβανωτοῦ σου ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς πολυανύμου Θεᾶς. Διατήρησον τὴν ἐλευθερίαν σου ἀμειγρῆ πάσης ἀνάγκης, τὴν ὁποίαν κακὴ σου ὁδὸς δύναται νὰ σοῦ φέρῃ πρόσκομμα ἀνυπέβλητον εἰς τὴν τακτικὴν πορείαν σου. Διατήρησον τὴν ἐλευθερίαν σου. Ἡ ὕλη, ἡ ὁποία σὲ ἀπαρτίζει, δι' ὀλίγα ἔτη ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ ἐξελικτικοῦ Νόμου νὰ ζῆσῃ τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν. Ἐπειτα ἦ, κατὰ πᾶσαν βεβαιότητα, θὰ μεταβληθῆς εἰς ἄλλην μορφήν ἐνζώου ἢ ἀζώου ἢ θῆ περιπλακῆς εἰς κακὰς δοσοληψίας πρὸς τὸν χρόνον, ὅστις, ὅταν σὲ κυριεύσῃ ὀλοσχερῶς, θὰ σὲ μορφώσῃ εἰς νέον εἶδος, ἴσως ἐχθρόν σου.

Ἐκ τῆς τιμῆς τῆς γυναίκος οὔτε ὠφελῆται οὔτε ζημιούται οὔτε ὁ ἄνθρωπος οὔτε αὐτὴ ἢ γυνή. Διὰ τί εἶναι αἷμος—κατὰ τὸν ἐξωτερικὸν σου κόσμον—ὁ ἐντιμότητος καθ' ἑαυτὸν ἄνθρωπος, ἢ μία συγγενὴς του ἔκαμεν ἀπαξ ἐκεῖνο ὅπερ αὐτὸς χιλιάκις ἐπετέλεσε πρὸς θεραπείαν τῆς φύσεως, ὡς ἄνθρωπος, χωρὶς καὶ νὰ νομίζεται αἷμος ἢ πρᾶξις του; Καὶ τίνα σφίσις ἔχει ἢ διάθεσις πρὸς τὸ σῶμα, ἐγὼ πρὸς τὰ κρέατα; Πολλοὶ πόρνοι εἶνε τιμωτάται καὶ πολλοὶ νομιζόμενοι τιμωτάται εἶναι χειρότεροι καὶ τῆς ἐσχάτης πόρνης.

Τιμὴ εἶναι τὸ ἄνυλον, λευκὸν καὶ ἀγνὸν περίβλημα, τὸ ὁποῖον ἡ ζωὴ χαρίζει εἰς τὰ μικρόβια της: τοὺς ἀνθρώπους, τὸ περίβλημα αὐτὸ κηλιδούται καὶ ἄνευ τῆς κηλιδώσεως καὶ χιλίων σωματικῶν ὑμένων καὶ μένει ἀκηλιδωτόν, ἔστω καὶ ἂν, κατὰ τὴν κακὴν ἐκδοχὴν τοῦ πράγματος, κηλιδωθῶσι σῶματα ἀπειρα.

Ἡ Δουκρητρία εἶπεν «ἐφθάρη τὸ σῶμα, ἀλλ' ἀφθορὸς μένει ἡ ψυχὴ»—ἀνεξαρκήτως τοῦ ὅτι ἀντὶ τοῦ ψυχῆ ἔπρεπε νὰ εἴπῃ: ὁ νοῦς.—Τοῦ κηλιδώματος αὐτοῦ χρωστικὸν εἶναι ἡ γλώσσα. Ὅτι ἀποχωρισθῆ τοῦ χρωστικῆς αὐτοῦ εἶναι ἀδύνατον ν' ἀπαλειφθῆ, οὔτε καὶ ὑπὸ τοῦ τὰ πάντα ἀπαλείφοντος μεγάλου κοσμικοῦ χρωστικῆς, τοῦ Θανάτου.

Ἐν τῷ σῶματί σου δινοῦνται ὁμοια αἰμοσφαίρια πρὸς τὰ τῶν κτηνῶν καὶ ἄλλα οὐδεμίαν ἔχοντα ἰσομοιότητα πρὸς τὰ τῶν θηρίων. Ἐὰν ἡ θεωρία τῆς ἐξελίξεως ἐλάβανεν ὑπ' ὄψιν τὸ ἐσωτερικὸν τῶν γραμμάτων αὐτῶν, θὰ ἠναγκάζετο νὰ παραδεχθῆς καὶ, ὅπερ θὰ σὲ ἔφευγεν εἰς σύγκρουσιν καὶ πρὸς τὸν Νεύτων. Ἀπὸ τοῦ πρώτου στρώματος τοῦ ἐσωτερικοῦ σου κόσμου δηλαδὴ τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ σώματός σου, ἀπομάκρυνε τὰ κτηνώδη καὶ θηρικά σου αἰμοσφαίρια. Ἄνελθε ὑψηλότερον τῶν μικροτήτων αὐτῶν καὶ τότε μετὰ σαρκασμοῦ θὰ πνίγῃς τὰς ἀκτῖνας τῶν βλεμμάτων σου εἰς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα σήμερον σὲ ἀναγκάζουν, οἰονδήποτε ἄλλον ἢ σὲ, μὲ ὠχροχαροχρῶμα φρικτὸν καὶ κάτω στρεφόμενα βλέμματα, μὲ ἐνθρονισμὸν τῆς ἀσχημίας ἐπὶ παλαιοῦ κάλλους, νὰ σύρῃσαι πρὸ τῶν γελώντων διὰ σὲ ἀνθρωποειδῶν καὶ μετ' εἰρωνείας θὰ προσβλέπῃς εἰς τὸ ὄργανον ἐκεῖνο ὅπερ ἐχρησίμευεν ἄλλοτε ὡς ἀφαιρέτης τῆς ζωῆς τοῦ ἀφαιρέτου τῆς τιμῆς σου.

Λοιπὸν βιάζε τὸν ἀτάρακτον δρόμον σου μέχρις οὗ σοῦ κλείσουν αὐτὸν οἱ μέγιστοι βράχοι τοῦ δρόμου τῆς Ζωῆς: οἱ σκόληκες ἐλαχίστης ποσότητος ἀδελφοῦ χόματος.

* * ΠΑΤΡΙΣ * *

Εἰς σκάφην φοβερὰν κρεοπωλείου, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνέβλυσε τὸ αἷμα καὶ ἀνὰ ὀλίγα τῆς ὥρας λεπτὰ ἐπολλαπλασιαζέτο διὰ

τῆς συμμείξεως πρὸς ἄλλο ἀδελφόν, μετὰ φρικιάσεώς ποιε ἔπνιξα τὰ βλέμματά μου, ἢ κεφαλὴ οὐδένα εἶχε σύνδεσμον πρὸς τὸ λοιπὸν σῶμα δυστυχῶν ὄντων καὶ ὁμως ἀκόμη ἐκεῖνα ἀρρῦθιμος ἐκτύπων πρὸς τὰ ὑψηλά τοὺς πόδας των, ὡσανεὶ μετεχειρίζοντο αὐτὰ ὡς γλῶσσάν των καὶ διεμαρτύροντο κατὰ τῆς μεγαλωνύμου θεᾶς Τύχης καὶ Γῆς. Τὸ ὕψιστον νοητικὸν τοῦ ἀνθρώπου κατασκευάσμα, ὁ Θεὸς, ὁ Πλάστης, ἔχω τὴν βεβαιότητα ὅτι δὲν θὰ ἔμεινεν ἀσυγκλινῆτος ἐκ τοῦ τοιοῦτου μαρασμοῦ τῶν πλασμάτων του.

Καὶ ὅτε μόνον ὄνειρα ἦτο ἡ ζωὴ μου καὶ παῖς κατηρόμην γοργὸς τοῦ δρόμου τῆς ζωῆς τὴν κατωφέρειαν καὶ ὅτε ἡ Μοῖρα, ἡ ἀπηνῆς καὶ πρᾶξις, ἐβάρυνέ με δι' ὀλίγων λούλων καὶ ἔπειτα διὰ λευκῶν τριχῶν τοὺς κροτάφους μου ἐστεφάνωσε, μετὰ πολλῆς χαρᾶς αἰσθήματος ἐκ διαμέτρου πρὸς τὸ πρότερον ἀντιθέτου, ἦκονον παρὰ τοῦ πάππου μου κατ' ἀρχάς, ὅτε μ' ἐκράτει εἰς τὰ γόνατά του καὶ ἔπειτα καὶ ἀπὸ ἄλλους πολεμιστὰς τὸν φρικαλέον θάνατον ἐχθρῶν τῆς πατρίδος μου.

Τὰ δυστυχῆ ἐκεῖνα ζῶα ὀλίγας μόνον στιγμὰς ἔλασxon, ἀλλ' οἱ ἐχθροὶ ἐκεῖνοι ἀπειροῦς. Καὶ ὁμως τὴν συμπάθειάν μου δι' ἐκεῖνα εἰς τὴν δευτέραν περίστασιν δὲν ἀντικατέστησα δι' ἀδιαφορίας τοῦλάχιστον ἀλλὰ διὰ χαιρεκακίας. Ἡ μόνη χαιρεκακία ἦτις εἶναι ἀγία! Καὶ εἶναι ἀγία ἐφ' ὅσον οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀκόμη ἄγριοι καὶ. ἔψοκινδυνεύοντες τὴν ζωὴν των, φονεύουσι τοὺς ὁποίους των δι' ὀλίγον περισσότερα χρώματα, καὶ δὲν μυκτηρίζουσι τὰ κάκιστι αὐτὰ ἔθιμα, τέκνα βλακωδῶν καὶ ἀναποδείκτων προλήψεων.

Καὶ ὅτε τοῦ σώματός μου τὸ βῆρος καὶ τῆς γεροντικῆς μου ψυχῆς τὴν ἀστάθειαν ἐπὶ θάβδου τραχείας ἐστήριζον καὶ πρὸς τὴν οὐδδὴν τοῦ μεγάρου τοῦ τάφου ἐσυρόμην, ἔφθασα εἰς ἔρημον.

Εὐθύς ὡς ἡ θεὰ τῆς ἐρήμου παγερά ἐνώπιόν μου ἠνοιχθῆ με περιέδραμε πόνος, ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἐπόνουν ὅλος χωρὶς νὰ πονῶ πονθενά. Ἠγγίζα τὸ σῶμά μου καὶ ἐκεῖνο δὲν μοι παρείχε σημεῖον καὶ δεῖγμα

τῆς εὐρέσεως τοῦ δρόμου τοῦ θρόνου τοῦ πόνου.

Ἐξηνητημένος ἐσυρόμην ὡς ὄφις ἡμίκοπος, ὅτε πρὸ ἐμοῦ ἡ Τύχη παλαιὰν καλύβην μοὶ ἔδειξεν. Ἐφθασα εἰς τὴν καλύβην χωρὶς καθόλου νὰ φοβοῦμαι μήπως ἐκεῖ κρύπτεται θηρίον, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ἐκμεταλλεῖται τὴν ἀδυναμίαν μου. Ἐβάδιζα πρὸς τὸν τάφον καὶ θὰ ἐφοβούμην τὰ θηρία; Ἐὰν ἠτύχουν νὰ μ' εὔρη ἢ εὔρω ἐκεῖ κανὲν ἀνθρωποκτόνον δὲν θὰ ἤθελον ὀκνήσει νὰ τὸ προσυνηθῶ ὡς εὐεργέτην μου, καὶ μάλιστα τὸν μέγιστόν μου εὐεργέτην, διότι θὰ ἐγίνετο ὁ ἠλεκτρικὸς ἀγωγὸς καί, διὰ τοῦτο, ὁ ταχύτερος καὶ προσφιλέστερος προμηθεὺς τοῦ θανάτου.

Ἡμῖν ἐντὸς τῆς καλύβης. Ὅτε εἰσῆλθον παρετήρησα καλῶς καὶ ἐπείσθην ὅτι εἰς τὴν εὐτυχῆ αὐτὴν δὲν εἶχεν εἰσέλθει ὁ κοσμικὸς θῆρ. Ἡμῖν εὐδαίμων.

Ἄλλ' ὅτε ἐξήτασα καλλίτερα τὴν νέαν προσωρινὴν μου κατοικίαν, διότι καὶ δι' αὐτὴν καὶ δι' ὅλον τὸν κόσμον τὸ διαβατήριόν μου δὲν ἦτο διαρκείας, ἀνέζησα. Ἐγνώρισα τὴν κατοικίαν τῶν παναρχαίων ἐκείνων τρωγλοδυτῶν, τὴν ὁποίαν μοῦ εἶχε διηγηθῆ ἡ Ἐπιστήμη, ὅτε ἠτύχησα, εἰς ζοφεράς νύκτας ἀσελήνους καὶ ἀνηλίους ἡμέρας, νὰ μὲ κρατήσῃ εἰς τὰς ἀγκάλας Τῆς καὶ νὰ μὲ θρέψῃ.

Ἐγίνετο πάλιν νέος. Δὲν ἐφθόνουν πλέον τὴν ἀκμὴν τῆς νεότητος καὶ πλέον δὲν ἐτραυλίζον ἀθύμως τὸ «ματαιότης».

Εἰς τοὺς πνευμονάς μου, οἱ ὁποῖοι εἶχον πλέον κουρασθῆ με τὴν ἀκατάπαυστον συστολὴν καὶ διαστολὴν των ἐντὸς τοῦ σωματικοῦ κλωβοῦ, νέα προῆ εἰσῆλθεν, ἡ δὲ καρδιά μου, δυσαρεστομένη ν' ἀκούῃ ἀκόμη τὰς περὶ συνεχείας τῶν παλμῶν τῆς παρακλήσεις, μοὶ εἶπε διὰ τῆς μυστικῆς καὶ ἀκατασχέτου γλώσσης τῆς «δὲν ἔχω ἀνάγκην τῶν παρακλήσεών σου. θέλω καὶ ἐγὼ νὰ ζήσωμεν· οἱ σκόληκες κάποτε θὰ ἀροτριάσωσιν ἐπάνω μου· ἡ αὐτοσυντηρησία μὲ διώκει εἰς τοὺς ἀντιθέτους των δρόμους».

Δὲν ἐνόησα τὴν ἀπὸ τῶν χειρῶν μου ἔλξιν τῆς θάβδου μου ὑπὸ τῆς γῆς. Ἡμῖν μόνος, ἀλλ' ὁμως μὲ πᾶσαν ἀνθρωπίνην ἀ-

νάγκην κεκοσμημένος τώρα· τὰ πράγματα ἤλλαξαν κάπως μορφῆν. Καὶ ἤρχισα τὴν καλλιέργειαν τῆς πέριξ γῆς.

Μικρὸν πέριξ τῆς καλύβης μου μέρος ἦτο πλέον καρποφόρον. Ἄλλ' ἡ φθόρους ἐμπνέουσα Τύχη ἐφθόνησε καὶ ἐμέ.

Καὶ ἄλλος, κουρασμένος τοῦ κόσμου αὐτοῦ διαβάτης, ἔφθασεν εἰς τὴν ἔρημόν μου: Ὀλίγον ἀπατέρω τῆς καλύβης μου εὔρε καλύβην, τὴν ὁποίαν οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ σώματός μου δὲν εἶχον διακρίνει. Εἶχε καὶ αὐτὸς τὰς ἐκτάσεις του. Μετ' ὀλίγον ἡ ἔρημος ἐκείνη δὲν ἦτο πλέον ἔρημος.

Κατ' ἀρχάς εἰς τὴν ἔρημον αὐτὴν μεταξὺ τῶν προτέρων ὀλίγων ἡ φιλία ἀγνῆ ἔβασίλευε καὶ ὄλοι προσηχηόμεθα εἰς μίαν θεὰν ἄγνωστον σήμερον· νομίζω ὅτι ὠνομάζετο Ἀλήθεια.

Ὁ Χρόνος εἶναι ὁ μέγιστος ζωγράφος τὸν ὁποῖον ὁ ὕψιστος τοῦ κόσμου καλλιτέχνης, ὁ Πλάστης, ἀφῆκεν ἐνώπιον τοῦ καλλιτεχνήματός του διὰ νὰ περιβάλῃ αὐτὸ διὰ παισίον. Ὁ Χρόνος πιστότατα φροντίζει περὶ τῆς ἀνατειθειμένης εἰς αὐτὸν ἀγαπητῆς παρακαταθήκης καὶ ἐπειδὴ τὰ χρώματά της εἶναι ἐξίτηλα, αὐτὸς αὐτὰ κατὰ τὴν θέλησίν του ἀνανεώνει ἐκάστοτε. Ὁ Χρόνος μετέβαλε καὶ τῆς χώρας μας ἐκείνης τὰ χρώματα. Εἰς μίαν σκοτεινὴν ἀπόχρωσιν ἐσκοτίσθη μία δμάς· ἄλλη εἰς φῶς τοῦ ἡλίου ἐχρυσοκιτρίνισε καὶ οἱ ἄλλοι ὑπέστησαν μεταβολὴν κάπως ἀγνωστόν μου.

Μεταβλήθη πλέον ἡ ζωὴ τοῦ κόσμου αὐτοῦ. Ὁ τρωγλοδυτῆς τοῦ βορείου μέρους μας ἠθέλει νὰ καταστρέψῃ τὸν γείτονα ἀνατολίτην, ὁ νότιος τὸν ὁμοζον δυτικὸν, τὸ κέντρον τοὺς πέριξ, οἱ πέριξ τὸ κέντρον, πάντες πάντας, συνασπιζόμενοι τυχαίως καὶ προσωρινῶς με τὸν ἕνα διὰ νὰ καταστρέψωσι τοὺς ἄλλους καὶ ἔπειτα κατασυντρίβοντες καὶ ἐκεῖνον τὸν ἕνα, διὰ νὰ μὴ ὑπάρξῃ μάρτυς τῆς καταστροφῆς. Καὶ ἐνῶ κατασυν-

τετριμμένος ἐκ τοῦ θεάματος αὐτοῦ τοῦ μίσους, τῆς ἐχθρας, τῆς συκοφαντίας, τοῦ αἵσχους, τοῦ φόνου τῶν ἀδελφῶν, ἔσπευσα καὶ μετὰ πολὺν κόπον ἀνήγειρα σκαπάνην, ἡ ὁποία ἦτο κατεσκευασμένη ἀπὸ πολυτιμώτατον μέταλλον, τὸ ὁποῖον ἔχει ἐκλείψει πλέον ἀπὸ τὸν κόσμον μας, καὶ κατέφερα βαρὺ κτύπημα κατὰ τοῦ ναοῦ τῆς τότε θρησκείας μας. Ὁ ναὸς παρ' ἐλπίδα ἀμέσως κατέπεσεν εἰς οἰκτρὰ ἔρειπια καὶ μία πλάξ του διὰ γραμμάτων, τὰ ὁποῖα τότε ἄριστα ἐγνώριζα ν' ἀναγινώσκω, ἀλλὰ σήμερον δὲν μοῦ ἐπιτρέπεται νὰ δύναμαι νὰ τὰ ἐνθυμοῦμαι σαφῶς, ἔλεγεν ὅτι οὐδέποτε πλέον ὁ ναὸς αὐτὸς θ' ἀνιδρυθῆ. Ὀλίγα μου δάκρυα, χωρὶς ἴσως νὰ θέλω, ἔπεσαν ἐπὶ τῶν λίθων τῶν ἐρειπίων καὶ ἀμέσως ἐμαύρισε τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὡς ἂν εἶχε περάσει ἀπὸ ἐπάνω του πολυχρόνιος πυρκαϊά.

Ἐφυγα καὶ ἔτρεφα ἐντὸς μου τὰ καρποφόρα πρῶτα σπέρματα τῆς ἀπελπισίας διὰ τὴν θέσιν ἐκείνην, ὅτε ἐν ᾧ ἐβάδιζα πρὸς τὴν καλύβην μου με σταματᾷ ὁ ὕπνος.

Ὅτε ἐξύπνησα ἤμην πάλιν γέρον ὅπως καὶ προτοῦ εὔρω τὴν καλύβην. Καὶ τώρα με τοὺς ἀνθρωπίνους ὀφθαλμοὺς βλέπω διπλῆν τὴν τελευταίαν φάσιν τῆς εἰκόνης ἐκείνης καὶ ἀναλογίζομαι τὰς λυπηρὰς καὶ ἀλόγους μάχας ἐκείνας τῶν συγκατοίκων μου, τὸ πῶς ἔπρεπε νὰ ζήσω ἄλλως καί, μετὰ χαρᾶς, τὴν ὁποίαν δὲν δύνανται νὰ εἰκονίσουν ὕλικὰ στοιχεῖα, ἀναμένω τὴν ἀπαλήν τοῦ θανάτου χεῖρα νὰ μοῦ κλείσῃ σιγᾶ σιγᾶ τὰς σήμερον φωτεινὰς καὶ αὔριον σκοτεινὰς τῶν ὀφθαλμῶν μου κόγχας, τὰς ὁποίας ἀδικαιολόγητος ἀδυναμία καὶ ἀδιαφορία τῆς Μεγίστης Δημιουργικῆς Δυνάμεως προώρισεν ὡς διόδους ὑπογείων σκορπίων, ἀδιαφορούντων διὰ τὰ σύννορα, τὰ ὁποῖα θέτει ὁ εἰς καὶ ἄλλος γείτων τρωγλοδυτῆς τῆς καυστικῆς ἐρήμου.

ΠΟΙΗΣΙΣ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΙΗ' ΑΙΩΝΑ

Πάντες οἱ ἐν Θεσσαλίᾳ λόγιοι, ἀπὸ τοῦ πανιερωτάτου ἐπισκόπου μέχρι τοῦ ἀπλοῦ μοναχοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ σοφολογιωτάτου διδασκάλου μέχρι τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα ἐφιλοτιμούντο νὰ στιχορῶσιν οὐ μόνον πραγματείας σπουδαίας, ἀλλὰ καὶ ἐπιστολάς, ἐν διαφόροις μέτροις ἀπὸ τοῦ δακτυλικοῦ ἐξαμέτρου μέχρι τοῦ πολιτικοῦ δεκαπεντασυλλάβου προέχοντες. Ὑπὸ τηλικούτου δὲ πρὸς τὴν ποίησιν ζήλου κατελήφθησαν πάντες καὶ ὑπὸ τοιαύτης στιχορρομανίας κίτεσχέθησαν, ὥστε μοναχὸς τις ἐν Νεοχωρίῳ Καστριάδος (ἐπαρχίας Βόλου, Κάστρου καλουμένου μέχρι τῶν ἐσχάτων χρόνων ἐκ τῶν ἔρειπίων τοῦ τοῦ τείχους Ἰωλκοῦ), Σάββας ὀνόματι, δὲν ἐδίστασε χάριν τῆς τέχνης καὶ ἔρωτικούς στίχους νὰ ποιήσῃ, ἐπιλαθόμενος τῆς σοφῆς Ἰσοκρατείου παραινέσεως, «ἂ ποιεῖν αἰσχρὸν, ταῦτα μηδὲ λέγειν καλόν» ὡς ἐξῆς δ' ἐν τῷ πρώτῳ ποιήματι, τῷ εἰσαγωγικῷ τοῦ ὄλου βιβλίου του (στ. 9—15) ἀπολογεῖται.

«Καθὼς αὐτὲς συνάξουσιν τὰ ἄνθη ἀπὸ τοῦ

[κλήπους

ἔτσι κ' ἐγὼ συνέγραψα πολλῶν λογίων [στίχους

τὴν τέχνην γὰρ ἐπιποθῶ, φιλομαθῆς τυγχάνω τὴν τέχνης τὸ ὠφέλιμον ἀπὸ αὐτοῦ;

[λαμβάνω,

ὄχι δὲ τὰ λεγόμενα εἰς πράξιν νὰ τὰ βάνω. Διότι στίχοι μερικοὶ εἰς τοῦτο τὸ βιβλίον ὑπάρχουσιν ἔρωτικοὶ καὶ πρόξενοι γελοίων

Καίτοι δὲ ὁ μοναχὸς οὗτος ἐποίησεν ὀλόκληρον βιβλίον, ὡς διαβεβαιοῦται αὐτὸς ἐν ἐν τοῖς προκειμένοις στίχοις, εἰς ὠφέλειαν ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν φίλων, ἐλάχιστ' ἀτυχῶς τῶν ἔργων του, ἐπ' ἴσης δὲ καὶ τῶν ἄλλων στιχορῶν, διεσώθησαν ἐν χειρογράφῳ τῆς ἐν Ἄλμυρῳ φιλαρχαίου εταιρείας «Ὀρθρος», ὅπερ γέγραπται «Σημειωτάριον

πολλῶν ἀναγκαίων καὶ ἄνθος φιλοσόφων ἐπιστολῶν».

Α'

Τῶν ποιητῶν τῶν ἐν τῷ χειρογράφῳ κειμένων ἔργων ἐλάχιστοι κατονομάζονται, τῶν λοιπῶν ὄντων ἀνωνύμων. Καὶ τὰ ἔργα τῶν κατονομαζομένων εἰσὶ τὰ ἐξῆς.

1. Διονυσίου μαθητοῦ Κυρίλλου, ὁστις ἄσκηλον εἶναι ὁ αὐτὸς τῷ Διονυσίῳ διατελέσαντι περὶ τὰ μέσα τοῦ ΙΘ' αἰῶνος διδασκάλου ἐν Τυρνάβῳ, Μακρυνίτῃ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Θεσσαλίας κατὰ τὰς ἐν τῷ αὐτῷ χειρογράφῳ φερομένας ἐπιστολάς τοῦ ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἐπιστατοῦντος τῆς ἐν Τυρνάβῳ σχολῆς Δημητρίου πρὸς τὸν ἐπιστατοῦντα τῆς ἐν Μακρυνίτῃ Ζαχαρίαν, σφίζονται δύο ἐπιγράμματα περὶ τῆς χάριτος τοῦ βίου τῶν ἐρημικῶν, ὧν τὸ μὲν ἔτερον εἶναι ἔλεγειακόν, τὸ δὲ ἕτερον ἰαμβικόν.

1.

Ἄτρεκέα ζῶν κλέω τῶν ἡρεμεόντων μακρὰν θαλλόντων τῆς μερίμνης τὸ βάρος. Πᾶς οὖν, ὅς ποθέει ἔμμεναι ἐκτόσκηδουσάνων δεῦρ' ἔτω ἡρεμίας, ἄνθεα δρ' ψόμενος.

2.

Θέλων τί (*) εἰσήλυθες ἐνταῦθα (ζένε), ὅπου μελαινένδυτοι καὶ χῶρος δάσους;

— Θεὸς παρέσχε τοῖς ἐρημικοῖς χάριν ἥκω μετασχεῖν καὶ νόματος ἐνθεοῦ.

2. Σταγῶν Παῖσιου, ἀκμάσαντος περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΗ' αἰῶνος, σώζει' ἔμμετρος ἐπιστολὴ παραινετικὴ ἐν πολιτικοῖς στίχοις πρὸς τοὺς πατέρας τῆς ἐν Ἀγραφαῖς μονῆς Κορώνης, ἧς ἐκθειάζει τὴν τοποθεσίαν, οὖσαν σκοπιὰν ὅλης τῆς Θεσσαλίας.

3.

Πατέρες ὀσιώτατοι ἐν τῇ μονῇ Κορώνης,

(*) Ἐν τῷ χειρογράφῳ κατὰ λῆθος τοῦ ἀντιγραφέως φέρεται ἄνευ ἰσορροπίας «θελοντί» ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ «θέλων τί».

ἦτι; ἐστὶν εἰς Ἀγραφα, τιμὴ καὶ Ἑλικῶνας, τοποθεσίαν ἀγαθὴν ἔχει καὶ θεωρίαν, βλέπει κατὰ ἀνατολὰς ὄλην τὴν Θεσσαλίαν, 5. ἔχει καὶ τὴν τοῦ Σεραφείμ, ἀγίου Φακρίου, σεπτὴν ἱερομάρτυρα κάραν, τοῦ ἐντοπίου. ὅστις καὶ μετὰ θάνατον προσβλέπει τὴν μολὴν του.

Τρέφει τοὺς ζῶντας ὁ θανὼν, καὶ τοῦτο εἰς [τιμὴν του

ὅπως φανῆτε δόκιμοι ἐργάται τοῦ Κυρίου· 10. κάμου ἐκτενῶς μύμνησθε, Σταγῶν τοῦ [Παισίου·

ἀγάπην νά χητε σωστὴν ἐν καθαρῇ καρδίᾳ, ὅτ' εἶνε πρώτη ἐντολὴ, Χριστοῦ παραγγεῖλια.

Πρωτεῖα μὴν γυρεύετε, μήτε φιλοτιμίαν ὁ γὰρ θεὸς βδελύττεται τὴν ὑπερηφανίαν. 15. Ἔστω ὑμῖν κοινόβιον καθ' ὅλα τὰ [χρειώδη.

ὅτι τὸ χωριστὸν φαγεῖ διδ' αἰτίανταρχώδη. Τὴν δὲ ταχθεῖσαν πάντοτε τηρεῖτ' ἀκρολουθίαν, ἀφήσατε τὸ ἔργον σας, σῦρτε εἰς τὴν ἐκ[κλησίαν

3. Γρηγορίου ἀρχιμανδρίτου τοῦ ἐκ Λειτσοῦ τῶν Ἀγραφῶν, ἐπιστάτου τοῦ ἐν τῇ τριόδῳ κειμένου μονυδρίου Βράχης, διατελέσαντος καὶ διδασκάλου πιθανῶς ἐν Ρεντίνῃ, ἐν ἔτει δὲ 1809 διατρίβοντος ἐν Ἀθῶν διὰ τὰς ἀλλεπαλλήλους καὶ ἀγχιτροφούς μεταβολὰς τῆς πατρίδος, πάνυ λυπομένου διὰ τὴν στέρησιν «πατρίδος, καταστάσεως τριακονταετοῦς», συγγενῶν, φίλων, γνωστῶν, ἀέρων εὐκρασίας, κρυσταλλοειδῶν καὶ διαυγεστάτων ὑδάτων, τόπων ὑγεινῶν καὶ μετριῶς πρὸς τε ψῦχος καὶ καύσεις ἐχόντων», κατὰ τὴν πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον Τζιλάκογλου ἐπιστολὴν του, φέρετ' ἐν τῷ χειρογράφῳ ἔμμετρος ἐπιστολὴ πιθανῶς πρὸς τὸν πατέρα τοῦ μνημονευθέντος Δημητράκι Τζιλάκογλου. Ἐν ταύτῃ μετὰ πολλῆς τῆς μετριοφροσύνης κρίνει ποίημ' ἀποσταλὲν αὐτῷ πρὸς θεώρησιν καὶ διόρθωσιν πιθανῶς ὑπὸ τοῦ μνημονευθέντος Δημητράκι Τζιλάκογλου, εὐγενεστάτου ἄρχοντος ἐκ Ρεντίνης. εἶτα περιγράφει τὴν θέσιν τοῦ μονυδρίου Βρά-

χης ἐν τῇ τριόδῳ κειμένου, οἶονεῖ πανδοχείου ὄντος, καὶ διεκτραγωθεῖ τὰ δεινὰ, ἄτινα ὑφίστατο ὑπὸ τῶν ἐκεῖθεν διερχομένων παντοδαπῶν τοὺς τρόπους καὶ τοὺς τόπους, δολοφόντων εὐγενῶν, πενήτων, ὀπλιτῶν, ληιστῶν. Ἐν τέλει δὲ παρακαλεῖ τὸν φίλον του νὰ θεωρήσῃ καὶ αὐτὸς τοὺς στίχους τοῦ ἰαμβικούς, ὄντας καὶ εἰς 47 ἀνερχομένους, καὶ διορθώσῃ. Ἐχει δὲ ἡ ἐπιστολὴ ὧδε.

4.

Ἐλαβον οὖς ἔπεμψας, ἄριστε φίλων, στίχους καλλίστους τῷ τρόπῳ καὶ ἐννοίᾳ. Θυμάζω δὲ, φίλτατε, πῶς τούτους πέμπετε πρὸς μὴ εἰδῶτα κἀδαήμονα λόγου.

8. Ὡτινι οὐδὲν ἄλλ(ο) ἢ ἀμαθίαν καὶ ἡ ἄγνοια καὶ τὸ μηδὲν εἰδέναι, τοῦτον προκρίνεις σοῦ πλέον ἐπιστῆσκι καὶ θεωρῆσαι τοὺς βελτίστους σου στίχους; ὅς γε διασθεῖς τῷ σῶ ἀδόλῳ τρόπῳ 10. καὶ ὑποταχθεῖς ἀδελφικῇ εὐνοίᾳ, ἄπαντας ἠξίωσα συγῆς μελέτης, ὅση δύναμις, κούδεν ἀπᾶλλον εὐρον, οὐδὲ ἄτκατον μὴ ἐχόμενον λόγου, Ἴσθι ἄν, ὃ βέλτιστε καὶ πρὸς θυμοῦ σοι.

15. (ἔστω), οἶκν κἀγὼ σοφίαν δεικνύω, ἐπιστάτης ὦν τοῦ Βράχης μονυδρίου, μᾶλλον δ' εἰπεῖν, τοῦ κοινοῦ πανδοχείου, κειμένου, ὡς οἶσθα γὰρ, ἐν τῇ τριόδῳ, καὶ ἀθλίως γε τοὺς πάντας δεχομένου!

20. Οἷος δὲ πάλιν καὶ ποταπὸς τυγχάνει τῆς ἐμῆς ὄντως φιλοσοφίας τρόπος! Ὡς ὠραῖός γε καὶ γέμων χαρισμάτων! Ὡς περικαλλῆς καὶ θαυμάσιος πάνυ!

Ἀμέλει τὸ δεχέσθαι καὶ παραπέμπειν 25. εἰσιόντας τε καὶ ἐξιόντας πάντας, φιλοφρονεῖν γε καὶ ἀενάως φροντίζειν ἕνεκα πάντων τῶν πρὸς τροφὴν βλεπόντων. Τούτων γὰρ οἱ μὲν τῶν εὐγενῶν δοκοῦσιν, οἱ δὲ τῶν ἀπόρων τε καὶ πενεστάτων, 30. οἱ δὲ ὀπλῆται καὶ ληστὰι καὶ ξιφῆρες, καὶ παντοδαποὶ τοὺς τρόπους καὶ τοὺς [τόπους

Τούτων ἀπάντων δμῶς γε τυγχάνω ὄντως, ὠνητὸς καὶ ἔρμαιον πάνυ εὐκατῶν, τῶν κρειττόνων τε (οὐ μὴν) ἀλλὰ καὶ τῶν [τυχόντων.

35. Ὅθεν ἀνάγκη καὶ ἐπόμενον λίαν κατ' ἀρέσκειν ἐκείνους ζυνοδιάγειν,

συνεσθίειν τε τιμῶν καὶ χρηματίζεσθαι·
ἄλλοις δ' ἀφθόνως καὶ πλουσίως παρέχειν
ὅτι βουλητὸν αὐτοῖς καὶ καταθέλγον.

40. Παρ' ἐνίων δὲ οὐδ' εὐκτακρονήτων
ἐπαπειλοῦμαι καὶ μικροῦ ἐτυπτόμην,
εἰ μὴ (*) ταχέως καὶ λίαν ἐσακεμμένως
ἐπὶ τὸ σιγῶν καὶ φέρειν ἐγενόμην.

Ταῦτα τῆς ἐμῆς φιλοσοφίας τρόποι.

45. Ταῦτα κατὰ νοῦν λαμβάνω καθ' ἐκάστην.
Ἔρωσο, φίλων φίλτατε, καὶ θεώρησον
καὶ αὐτὸς τοὺς παρόντας, (καὶ) διόρθωσον.

4. Δημητράκι Τζιλάκογλου,
εὐγενεστάτου ἀρχοντος ἐκ Ρεντίνης, κείντ'
ἐν τῷ χειρογράφῳ δύο ἔργα, Ἀλφαβη-
τάριον περὶ ματαιότητος τοῦ κόσμου, με-
τανοίας καὶ κρίσεως, ἀπαρτιζόμενον ἐκ δι-
στίχων πολιτικῶν, 20 μόνων σφζομένων
μεχοι τοῦ γραμματιοῦ Υ, καὶ σάτυρα τῆς
δοσιότητος τοῦ κόσμου. Καὶ τὸ μὲν Ἀλφα-
βητάριον πιθανῶς ἔπεισε πρὸς τὸν προ-
μνημονευθέντα φίλον του Γρηγόριον ἀρχι-
μανδρίτην. ὅπως θεωρήσῃ καὶ διορθώσῃ·
ὁ δ' ἐν τῇ προτεθεισῇ ἐπιτολῇ
ἔκρινε τοὺς
ἀστίχους καλλίστους τῶ τρόπῳ καὶ ἐννοίᾳ,
μὴ εὐρὼν οὐδὲν ἀπαῖδον,
«οὐδὲ ἄτακτον μὴ ἐχόμενον λόγου».

Τὴν δὲ σάτυραν, ἣς οὐ μόνον οἱ στίχοι
ἀνὰ δύο εἰσὶν ὁμοιοκατάληκτοι, ἀλλὰ καὶ
τὰ μέρη ἐκάστου τῶν περιττῶν αὐτῶν τοι-
αυτὰ ἔστιν, οἶον

«τὶ ἀσυστόλως ὁ κόσμος ὅλος
ἔφθασε νὰ 'ναι ψευτιά καὶ δόλος;»

ἔποίησε πρὸς παραμιθίαν ἑαυτοῦ, πάντα
ἠδικομημένου.

Β Ἀλφαβητάριον

Ἄρχοντες καὶ μεγαίστηνοι μ' ὄλην τὴν πτω-
[χολογία,
θάνατος σὺς παντεχίνει, νέους, γέροντας καὶ
[παιδιά.

Βλέπετε, μὴ πλανηθῆτε εἰς πρόσκαι-
ρον ζώην,
ὅς τὸν κἀλλωπισμὸν τοῦ κόσμου καὶ μα-
[ταίαν ἠδονήν.

Γῆν' εἶναι ὅσοι εἶναι, κ' εἰς τὴν γῆν θεὸς νὰ
[ταφοῦν

(*) Ἐν τῷ χειρογράφῳ κατὰ λάθος πιθανῶς
τοῦ ἀντιγραφῆως φέεται «καὶ μὴ» ἀντὶ τοῦ ὀρ-
θοῦ «εἰ μὴ».

τὰς ψυχὰς νὰ παρὰδώσουν εἰς τὸν θρόνον
[τοῦ θεοῦ.

Δὲν μὰς συνοδεύει τότε πλοῦτος, δόξα καὶ
[τιμὴ

ἀλλ' ἐδῶ 'πομένουν ὄλα, καὶ 'πηγαίνουμεν
[γυμνοί,

5. Ἐπλανήθηκεν ἡ φύσις εἰς τοῦ κόσμου
[τὰ φθαρτά.

καὶ ὅσα τὴν ψυχὴν μας βλάπτουν, ταῦτα
θέλει καὶ ζητᾶ.

Ζήλευε τοὺς ἐνκρέτους κ' ἐπιθύμας τοὺς
[καλοῦς,

καὶ μὴν δέχῃσαι ποτέ σου τοὺς κκαλοῦς σου
[λογισμοῦς.

Ἦ σκίτες καὶ τὰ τόξα τοῦ θανάτου εἶν'
[πολλά,

καὶ κειρὸν δὲν διορίζουν, ποῦ τὸ 'ξέρουμεν
[καλά.

θανατώνεται τὸ σῶμα, ἡ ψυχὴ μένει
[γυμνή

καίει, χύνει μαῦρα δάκρυα, καὶ οὐδεὶς
[τὴν ἔλεει.

Ἴδον καὶ ἤκουσα πολλάκις, ὅπου ἔλεγα
[πολλοί.

'σάν γηράσουν καὶ χορτάσουν, θέλουσι διορ-
[θωθῆ.

10. Κάλλι διορθώσου τώρα, ὅπου ἔχεις
[τὴν καιρὸν,

παρὰ νὰ 'χῆς πολλὴν φλόγα καὶ καμῖνι
[φοβερόν.

Λυπηθῆτε τὴν ψυχὴν σας, πάντες ἀνθρώ-
[ποι τῆς γῆς.

διὰ τὶ ἀπὸ τὴν Χάρον δὲν γλυτώνετε.
[κανεῖς.

Μὴν λιμπίζῃσαι ποτέ σου πράγματα προ-
[σωρινά.

ἡ ζωὴ μας ε ν' βραχεῖται καὶ 'σάν ὄνειρον
περνᾶ.

Νὰ 'ταν βολετὸν νὰ 'πάγῃς εἰς τὸν Ἄδην
καὶ νὰ 'λθῆς,

πλέον τὰ τερπνὰ τοῦ κόσμου δὲν ἐγύρευες
νὰ ἰδῆς.

Εἶφος ἔρχεται τοῦ χάρου, ποῦ θερίζει τὴν
[ζωὴν,

καὶ τὴν δοξᾶν ἀφκνίζει, 'παίρνει σου καὶ
[τὴν ζωὴν.

10. Ὅλοι μας τὸ ἐννοοῦμεν καὶ τὸ βλέπο-
μεν καλά.

Ποῦ 'νὰι μας τὰ χρυσᾶ στολίδια; ποῦ ἡ

«ΜΙΝΙΑΙΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ»

δόξα καὶ τιμὴ;
ποῦ 'ναι τὰ ὠραία κάλλη, ποῦ 'χασιν ἐδῶ

[εἰς τὴν γῆ;
'Ρώτησε τοὺς κοιμηθέντας, εἰς τὸν τάφον

[πῶς περνοῦν
τὰ σκολήκια τοὺς τρώγουν, χρώματα τοὺς

[καταλοῦν.
Σώθηκα τὰ ψεύματα τους, δὲν περνοῦν ἡ

[μαργιλιές·
ἐξετάζουσι τὰς γνώμας, καὶ 'ρωτοῦνε τὲς

[καρδιές.
Τίποτε δὲν ἀποφεύγει εἰς τὴν κρίσιν τοῦ

[θεοῦ·
ὄλα τὰ κρυπτά τοῦ κόσμου μέλλον νὰ φκ-

[νερωθοῦν.
20. Ὑπηρέται καὶ αὐθένται, βρασιεῖς τε

[καὶ πτωχοί,
γυμνοὶ θέλουσι νὰ σταθοῦνε ἐν τῇ ὠρᾷ τῇ

[φρικτῇ.

6. Σάτυρα τοῦ κόσμου

Τὶ ἀσυστόλως ὁ κόσμος ὅλος
ἔφθασε νὰ 'ναι ψευτιά καὶ δόλος!

Κάθε φίλιὰ ἄκρα δολία
ἐν ἐνὶ λόγῳ ἔφθρα τελεία.

5. Ὅλ' ἡ κοινότης εἶ' ὑπουλότης,
ἠλλοιωμένη ἡ ἀνθρωπότης

Ὅπου γυρίσης (*), ἐχθροὺς ἐπ' ἴσης·
δὲ μένει πλέον ποῦ νὰ ἐλπίσης.

Καθεὶς ἐμπρός μου, εἶναι 'δικός μου,
10. κ' εὐθύς ποῦ λείψω εἶναι τοῦ κόσμου.

Τῇ πρώτῃ βάζει καθεὶς τρομάσσει
τὰς χύτρας 'κεινας νὰ ξεσκεπάσῃ

'Σὲ τέτοια μέρη δὲν δίδει χέρι·
εὐρίσκει σκότος τὸ μεσημέρι.

15. Καὶ κινδυνεύεις, ἀν δὲν πιστεύῃς
πῶς εἶναι σκότος καὶ φῶς γυρεύῃς.

Ὅπου προσπέσω, τὸ ἴντερέσο
δὲν μὲ ἀφίνει νὰ προχωρέσω.

Ἄν προσορμηθῆς καὶ εἰς τὰς κρίσεις,
20. ἡ ἀδικία ἐκεῖ 'ναι φήσεις (**)

Ἄν πρὸς τὸ θεῖον τρέξῃς ἱερατεῖον,
τὸ βρίσκεις μὲ προσωπεῖον.

Διόρθωσα εἰς τὴν «γυρίσης», ὡς ἀπαιτεῖ ἡ
λου τοῦ ποιήματος ἐκδηλουμένη ἔννοια τῆς
κινήσεως (στ. 17, 19, 21, 24) καὶ τὸ ὁμοιοκατά-
ληκτον τῶν μερῶν τοῦ στίχου «γυρίσης... ἐπ' ἴσης»,
τὸ κατὰ λάθος τοῦ ἀντιγραφῆως «γυρεύεις».

(**) Ἐν τῷ χειρογράφῳ κατὰ λάθος φέρεται ἀ-
συναρτῆτως «ἡ ἀδικία ἐκεῖνα φύσις».

Εὐχὰς σοῦ δίδει μὲ τόσα εἶδη
πλὴν σὲ διαγκάνει κρυφὰ τὸ φεῖδι.

25. Ὡς καὶ τοὺς δούλους βλέπεις ὑπόλους
ἀπαεῖνας καὶ ἐπιβούλους.

Φιλοτιμοῦν[ται] νὰ προσποιούνται,
μὲ μῦθον τάχα ὅτι ζημιούνται.

Εἰς τὰς Σειρήνας, ἀν πᾶς' ἐκεῖνας·
30. τῶν ἀνδρῶν ὄλων κοινὰς ὀδύνας.

Αὐτὴ ἡ ὕλη θέλει κονδύλι,
θέλει ρητόρων καὶ μουσῶν χεῖλη,

νὰ ἐξηγήσῃ, νὰ σαφηνίσῃ,
καὶ ἐν ἐσόπτρῳ νὰ παραστήσῃ.

35. Τὶ κολακεῖα καὶ τί κακία
εἶναι ἐκεῖνη ἡ γυναικεῖα.

Κοινὴ ἀπάτη τὸ πᾶν ταράττει
καὶ ἐν συντόμῳ τὸ μετὰπλάττει.

Κάθε ἀγάπη ὡσάν δουλάπι
40. γυρίξ', εἰς μῖσος καὶ μετατρέπῃ.

Γιὰ τοῦτο πρέπει καθεὶς νὰ βλέπῃ
μὲ πολλοὺς τρόπους νὰ τὰ προβλέπῃ·
καὶ ὅς πολυμάθη, καθ' ὅσα πάθη,
νὰ μὴ προσκρούσῃ πάλιν εἰς λάθη.

45. Μὲ συγχωρεῖτε, ὅσοι θαρρεῖτε·
πῶς σατυρίζω, μὴν ἀπορεῖτε.

Κι' ἀν ζωγραφίζω, ὅμως ἐλπίζω
κανέν μὲ ψεῦδος νὰ μὴ ἐγγίξω.

Ἐγὼ καυμένος εἶμαι καυμένος
50. καὶ κατὰ πάντα ἀδικημένος.

Ὡς νὰ μὴ σκάσω, αὐτὸ τὸ πάσο
τὸ καμα, μὴπως διασκεδάσω

τοὺς λογιμοῦς μου τὰ βάσανά μου,
οὐχὶ τοῦ κόσμου, τὰ ἰδικά μου.

55. Ἴσως μὲ τοῦτο ἰδῶ τελείαν
κακῆς καοδιᾶς μου τὴν θεραπείαν.

Β. Παπαπολύζου ἐκ Μακρυνί-
τσης ἐπιγράμματα ἱαμβικά εἰς Ζαχαρίαν

καὶ Ἐλισάβετ περὶ τῆς σιγῆς τοῦ Ζαχαρίου,
εἰς δὲ τὸν πρόδρομον τρία, ὧν τὸ μὲν ἡ-
ρωικόν, τὸ δὲ ἱαμβικόν, τὸ δὲ πολιτικόν.

7. Εἰς Ζαχαρίαν.

Σιγᾶς ὁ λαλῶν; οὐκ ἀκούεις ὁ κλύων,
ὄμφῃ ἀπειθῶν Ἰαβριήλ, Ζαχαρίᾳ;

Ἦ μὴ ἀπίσται ἡ σίγα καὶ μὴ κλύει
φωνὴ γὰρ ἐκ σοῦ τὴν σιωπὴν ἀκέσει.

8. Εἰς Ἐλισάβετ.

Ρησὴ καὶ στεῖρα, σύζυγε Ζαχαρίου,
ὄρα σιωπὴν ἀνδρὸς, ἀκοῆς βλάβην.

Μὴδὲ ξενίζου, ὄρα μὴ ταυτὸν πάθη·
τῷ γὰρ θεῷ ἔργον τε ἴσον καὶ λόγος.

Εἰς τὸν Προδρόμον

9. Ἡρωικόν.

περὶ βαπτίσεως τοῦ δήμου ὑπὸ Ἰωάννου
εἰς ἄφρατον ἁμαρτιῶν.

Ἐνθα ἔην ὕδατα, κλυτὸς ἔνθ' ἔην Ἰωάννης
δῆμον ἀπειρέσιον πλονεέσκων εἰς μετὰ γνῶσιν
δέρκεο τὸν δε μολοῦντα, ὅπου ρεῖ νάματα

[κρήνης,

καλίδης ἐκ πλονέειν, βοάοντά τε δάκρυσιν
[οἷσιν

10. Ἰαμβικόν.

Τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο διήρηται εἰς τρία
μέρη· καὶ ἐν μὲν τῷ α' μέρει (στ' 1—23)
ἀναφέρονται τρία θαύματα ἐπὶ τῇ γεννή-
σει τοῦ Ἰωάννου, προφήτου τοῦ μεγάλου
ἐν γήρα τοῦ πατρὸς, καὶ ἐξ ἀκάρου νηδύος·
εἶτα ἐπίκλησις αὐτοῦ περὶ φρουρήσεως τῆς
κωμοπόλεως Μακρυνίτης, καὶ ἀφιέρωσις
τοῦ ἐν μέσῳ τῆς κωμοπόλεως ἀνεγερθέντος
νεοῦ ναοῦ καλλίου τοῦ πρίν,

«πιῶ, ποσῶ, ὕλη τε καὶ λεπτοουργία».

Ἐν δὲ τῷ β' (στ. 24—29) ὑπόσχεσις τοῦ
Προδρόμου, περὶ φυλακῆς καὶ σωτηρίας τῆς
κωμοπόλεως, καὶ παραίνεσις περὶ καθαροῦ
ἀπὸ τῶν ρύπων. Ἐν δὲ τῷ γ' μέρει (στ.
30—33) περιέχεται ἐρώτησις, καὶ ἀποκρίσις
περὶ τῆς ἡλικίας τοῦ ναοῦ παλαιοῦ τε καὶ
καινοῦ, τοῦ τελευταίου στίχου ὄντος αἰνιγ-
ματώδους

Φωνὴ Λόγου, τίς σοῦ γένοιτ' ἦν βελτίων;
Μεῖζω σε πάντων μακρῶν, Χριστοῦ στόμα
Ζαχαρίας τίθει σε ἐν γήρ' ὡς ξένον!

ἀλλὰ προφήτην, ἄλλο καινόν, τὸν μέγαν
5. καὶ θαῦμα τρίτον, ἐξ ἀκάρου νηδύος.

Πᾶν γὰρ τὸ ἐν σοὶ χάριμα καὶ φρικαλέον,
γέννα, βιοτή, βρωσις, ἰδέα λόγος.

Σὺ οὖν, βαπτιστὰ τοῦ Θεανθρώπου Λόγου,
σάφει, φρούρει, ρεῖ τὴν δε σὴν πόλιν.

10. Χριστοῦ κάραι σὴν δεξιὰν ἀψαμένην
ἦρ' εὐλόγει δὴ, καὶ ἀγιαζοῖς πόλιν.

[Ἄ]λλα γενεὴ ταύτη γε τῇ νεολαίᾳ,
ἢ ποτιᾶται, λιπαρεῖ, κλίνει γόνυ.

Δέχου, Βαπτιστὰ, ὃν σοὶ νῶν καλλύνει,
15. [εἰ] καὶ βραχύν γε, ἀλλὰ τοῦ πρίν

[καλλίω

ποιῶ, ποσῶ ὕλη τε καὶ λεπτοουργία.

Οἷον γὰρ ἦν τὸ πρῶτον αἰσχύνη βλέπειν,
μυρμηκίαιον καὶ στενὸν μονόδριον.

Νεῦσον πρὸς ὕμνους ἱεσῶν σου, Πρόδρομε,

20. πέμπων χάριν σὴν εἰς νεὼν μεσαίτατον
πύλεως (τ)ῆς δε, ὡς τὸ τοῦ κύκλου μέσον.

Πήγαζε φωτὸς χάριτας τοῖς ἐν κύκλῳ
οἰκοῦσι πᾶσιν, ὡς τὸ κέντρον τοῦ κύκλου.

— Δένδροιο παντὸς καρπίμου καὶ εὐφύλλου.
26. σωτήρ, φύλαξ φρουρός τε καὶ ρύστις

[πέλω.

ρίζα δὲ σαπροῦ ἀξίνη, πῦρ ἰζάνει.

Πτύον καὶ ἄλωε, ἀχύρου, κερποῦ κρίσις,
Ἵθεν παραινῶ πᾶσι μὴ μέλλειν ὄλωε

ρύπους καθαίρειν ψυχικῶν μολυσμάτων,
30. — Πρόσηθος ἢ πάρηθος [εἰ]; τίς εἶ;

[φράσον

— Πάρηθος ἤμην, ἀγνοῶ ποσαέτης,
καινὸς δὲ ἀΐφνης, καὶ τελῶ ψῆφον φέρων,

πρῶτον καὶ λοιπὸν σύνθετόν τε τῶν
[γραμμάτων.

11. Πολιτικόν.

Ἐν τούτῳ γίννεται σύγκρισις τοῦ μεγέ-
θους τοῦ ἐν τῷ μέσῳ τῆς κωμοπόλεως Μα-
κρυνίτης ἀνεγερθέντος νεοῦ ναοῦ τοῦ Προ-
δρόμου πρὸς τὸν παλαιόν.

Ἄν ἀγαπᾶς, ὦ θεατὰ, νὰ μάθῃς τίς καὶ
[ποῖος

ὁ πρότερον, εἰς μῆκος τε καὶ πλάτος καὶ
[ὑψος ὄρος

μικρὸς ἤμην καὶ χαμηλός, σχεδὸν σπιθη-
[μιατός,

καὶ λίαν ἀκαλλώπιστος καὶ καταγελαστέος.
5. Ἐχων ὅμως τὸν πρόδρομον υἱὸν τοῦ

[Ζαχαρίου,

τῶν προφητῶν τὸν μέγιστον, τὸν λύχνον·
[τοῦ ἡλίου,

οἰκήτορα ἐν ἐμαυτῷ διὰ τιμὴν καὶ κλέος,
εἶχον ἐλπιδὰς ἀγαθὰς καὶ ἐθάρρουν μέχρι

[τέως

νὰ ὕρθωθῶ, μεγαλυθῶ, ν' ἀλλάξω πρῶτον
[σχῆμα,

10. καὶ τοῦ Προδρόμου ὁπωσοῦν νὰ γένῃ
[ἄξιον κτήμα·

διότι οὐδὲ ἔπρεπε νὰ μείνῃ ἀμελημένος
ἐν μέσῳ χώρου κείμενος καὶ ἀφιερωμένος,

εἰς τὸ πάντιμον ὄνομα Προδρόμου τοῦ με-
[γίστου

τοῦ Βαπτιστοῦ τοῦ Ἰησοῦ, υἱοῦ θεοῦ Ἰψί-
[στου

15. νὰ φκίνωμαι ὡς χηραμὸς, ὡς τρώγλη
[ζωῦφίω.

Ἵθεν σπουδῆ πολλῇ ἀπλῶς πάντες οἱ ἐν-

[τῇ [χώρα],

μάλιστα δὲ οἱ προύχοντες ἐν ταύτῃ γε τῇ
[ώρα.

6. Σάββα μοναχοῦ ἐν Νεοχωρίῳ
Καστριάδος (ἐπαρχίας Βόλου), γράψαντος
ὀλόκληρον βιβλίον ποιημάτων, σφίζοντ' ἐν
τῷ χειρογράφῳ ἑπτὰ ἐκ τῶν πολλῶν ἔργων.

Τούτων τρεῖς μὲν εἶν' ἐπιστολαὶ πρὸς φί-
λον του ἀναγνώστην συγχαρητήριοι ἐπὶ τῇ

ἐν τῷ σχολείῳ προσόδῳ του καὶ παραινει-
καί, τέσσαρα δὲ σπουδαῖα περὶ τοῦ σκοποῦ

τῶν στιχοῦργημάτων του. περὶ τοῦ κάλλους
καὶ τῆς χάριτος τῶν μελῶν, τῆς φωνῆς, τοῦ

γέλωτος καὶ τοῦ βήματος νεάνιδος, τῆς
εὐσομίας, καὶ τῆς λαμπρότητος τῶν κοσμη-
μάτων της, περὶ τῶν φιλαργῶν, καὶ περὶ

τῆς ἀσταθείας τοῦ χρυσοῦ. Ἐκ τῶν κυρίων
δὲ ἔργων τὸ α' εἶναι τιμοῦτον καὶ πρὸς πάν-
τα· διότι ἐν αὐτῷ δηλοῦται ὁ σκοπὸς τῶν

στιχοῦργημάτων του, ὀλόκληρον βιβλίον ἀ-
ποτελούντων (στ. 9—10).

«Καθὼς αὐτὸς συνάξουσι τὰ ἄνθη εἰς τοὺς
[κήπους

ἔτσι καὶ ἐγὼ συνέγραψα πολλῶν λογίων
[στίχους».

Τὸ δὲ δ' εἶναι τὸ τελευταῖον πάντων·
διότι ὑπ' αὐτὸ προστίθεται σημείωσις τοῦ

τόπου τῆς γραφῆς πάντων τῶν ποιημάτων
καὶ τῆς διατριβῆς τοῦ ποιητοῦ, ἔχουσα ὡδε.

«Αὐτὰ ὅλα ἐγράφησαν εἰς Νεοχωρίῳ Κκ-
[στριάδος,

ἔ τῇ κάβριν ὅπου κάθηται ἄλλος ἄγιος
[Σάββας».

Καὶ τὰ μὲν ἄλλα τῶν σπουδαίων ἔργων
του ἀπαρτίζοντ' ἐκ πολιτικῶν δεκαπεντασυλ-
λάβων στίχων· τὸ δὲ γ' ἐκ δεκατετρασυλ-
λάβων, ὡς δεικνύουσιν οἱ παρατιθέμενοι

ἐνταῦθα πρῶτοι καὶ τελευταῖοι τῶν στίχων·
«Ὅστις τὸν χρυσὸν κρατεῖ, τὸν θεὸν δὲν

[προσκυνεῖ.

Ἵ Ἄπόστολός φησι, ρίζα τῶν κακῶν ἐστίν·
«Ὅθεν θὰ ἀξιώθῃς καὶ ἐδῶ καλὰ νὰ ζῆς,

καὶ ἐκεῖ θὰ εὐρεθῇς εἰς παράδεισον νὰ μῆθῃς».

12

Εἰσαγωγικὸν περὶ τοῦ σκοποῦ τῶν
στιχοῦργημάτων του, τῆς ὠφελείας ἐκ τῆς
τέχνης ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν φιλομαθῶν, ἐν συγ-
κρίσει πρὸς τὸ ἔργον τῶν μελισσῶν καὶ

τοὺς μύθους τῶν σοφῶν. Ἐν τέλει δ' αἰτεῖ-
ται συγγνώμην ὁ ποιητὴς διὰ τὴν ποίησιν
καὶ ἐρωτικῶν στίχων.

Αἱ μέλισσαι τὴν ἀνοιξιν πάντοτε συνη-
[θίζου,

τὰ δένδρα καὶ λουλούδια ὅταν καλῶς ἀν-
[θίζου,

νὰ περιέρχονται παντοῦ με πλείστην προ-
[θυμίαν,

εἰς κήπους καὶ λιβάδια καὶ εἰς τὴν ἐρημίαν,
5. ὅχι μόνον εἰς ἡμέρα καὶ ῥόδα τὰ εὐώδη,
ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ἄγρια τὰ ἄνθη καὶ δυσώδη.

Λοιπὸν με τέτοιον σκοπὸν καὶ με τοιαῦτα
[τέλη

συνάξουσι γλυκύτατον καὶ νεκτρῶδες μέλι.
Καθὼς αὐτὸς συνάξουσι τὰ ἄνθη εἰς τοὺς

[κήπους.

10. ἔτσι καὶ ἐγὼ συνέγραψα πολλῶν λογίων
[στίχους.

τὴν τέχνην γὰρ ἐπιποθῶ, φιλομαθῆς τυγχάνω·
τῆς τέχνης τὸ ὠφέλιμον ἀπὸ αὐτοῦ λαμ-
[βάνω,

ὅχι δὲ τὰ λεγόμενα εἰς πρᾶξιν νὰ τὰ βάνω.
Διότι στίχοι μερικοὶ εἰς τοῦτο τὸ βιβλίον

15. ὑπάρχουσιν ἐρωτικοὶ καὶ πρόξενοι γε-
[λοίων.

Καὶ εἰς σοφῶν μαθήματα εἶναι καὶ πλεῖ-
[στοι μῦθοι,

ἀλλ' ὅμως γινώσκω προξενῶν, στολίζουσι
[τὰ πλήθη.

Οἱ μῦθοι κατὰ τοὺς σοφοὺς ἀλήθεια· δη-
[λοῦσι.

Καθὼς αὐτοὶ με ἔμφρασι καὶ προφανῶς λα-
[λοῦσι,

20. ἔτσι ἐγὼ τῶν μελισσῶν ἐζήλωσα τὸν
[ζῆλον.

καὶ γράφω εἰς ὠφέλειαν ἐμοῦ τε καὶ τῶν
[φίλων.

Ταῦτα καὶ ἄλλα, ὡς αὐτὰ, καὶ ὅποιος τὰ
[θέλει,

ἄς ἀποβλέπη τὸν σκοπὸν, ὡς μέλισσαι τὸ
[μέλι.

Ἵ Ὅστις λοιπὸν φιλομαθῆς θέλει τὰ θεωρήσει,
ἄς λάβῃ τὸ ὠφέλιμον, καὶ ἐμὲ ἄς συγχαρήσει.

13

Ἐγκώμιον τοῦ κάλλους καὶ τῆς χά-
ριτος τῶν μελῶν τοῦ σώματος νεάνιδος, τῆς
φωνῆς, τοῦ γέλωτος καὶ τοῦ βήματος αὐ-
τῆς, τῆς εὐσομίας, καὶ τῆς λαμπρότητος

τῶν κοσμημάτων της. Καὶ ἡ μὲν διάταξις τῶν στίχων εἶναι ποικίλη, ὄντων ὁμοιοκαταλήπτων ὅτε μὲν τριῶν χωριζομένων ἀπ' ἀλλήλων, ὅτε δὲ δύο ἔχομένων ἀλλήλων. Ἐκ δὲ τῶν παραβολῶν θαυμαστὴ εἶναι ἡ τῆς κινήσεως τῆς νεάνιδος πρὸς τὴν συντροφίαν ὑψηλῆς δρυὸς (στ. 25-29).

Βλέπεις τὸ στόμα μετ' αὐτὴν, τὸ πορφυροβαμμένον ;

Λευκὰ μαργαριτάρια εἶναι τὰ δόντια της. Τὰ χεῖλη εἶναι πύρωπον βαθὺ, αἱματωμένον ἡρέμα τὰ ὑποκινεῖ, ἤσυχ' ἢ λαλιά της.

5. Ξυπνᾷ παλμὸν εἰς τὴν καρδιάν, ἀφῆνε τὸ στῆθος της ἀκούοντα· τόσ' εἶν' ἢ εὐμορφία της !

Ὅταν γελᾷ, σοῦ φαίνεται πῶς ἢ ἡὼς αὐτῆς ;

Ἐκείνη φέρει τὸ φῶς εἰς τοὺς θνητούς, εἰς τὴν ζωὴν τῶν κρᾶζει

Λευκὴ χιών εἶν' ὁ λαίμυρος, τὸ στῆθος εἶναι γάλα,

10. στρογγύλος εἶναι ὁ λαίμυρος, τὸ στῆθος ὑψωμένον

Δύο μῆλα ἐλεφαντιά, ὅχι τόσον μεγάλα, πηγαίνουν κ' ἔρχονται συγὰ, ὅταν κῆμα φρουσκωμένον.

Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἰδῆ οὔτε ὁ Ἄργος τᾶλλα

ὅ τ' εἶναι πλιὰ ἐνδότερον, δὲν εἶναι δεδομένον 15. Εὐκόλα ὅμως δύναται, τινὰς νὰ συμπεράνη

ἐκεῖνα ὅπου εἶναι ἀφανῆ, νὰ ἰδῆ τὰ ἔξω φθάνει

Εὐμήκεις οἱ βραχίονες μ' ὄλην τὴν συμμετρίαν

χέρι λευκὰ καὶ ἀπαλὰ, τὰ δάκτυλα γραμμένα.

Δὲν βλέπεις ἄρθρον εἰς αὐτὰ, φλεβὰ ἢ ἀρτηρίαν

20. Ἐς τὸν τόπον τὰ κοιλώματα, ὅταν ἐκτεταμένα.

Δὲν εἶν' ἠθνητὸς νὰ τὰ ἰδῆ, νὰ ἔχη καρτερίαν.

νὰ μὴν αἰσθάνηται φωτιάν, τὰ σπλάγγνα ἀναμμένα.

Δὲν τὸ πιστεύω, γὰρ ποτέ, ἢ Αἴγλη ἢ καὶ ἄλλη

ν' αὐθαδιάσῃ, με αὐτὴν νὰ συγκριθῆς τὰ κάλλη

25. Καθῶς ἡ δρυὶς ἢ ὑψηλὴ συστρέφεται, γυρίζει

εἰς τοῦ ζεφύρου τὴν πνοήν, ὅταν κτυπᾷ ἔσται δάση

κινεῖ τοὺς κλάδους ἐλαφρὰ, φαίνεται πῶς ὑβρίζει

τᾶλλα τὰ δένδρα τὰ μικρὰ, ποῦ δὲν τὴν ἔχουν φθάσει

τοιούτῳ τρόπῳ σοβαρὰ σοβεῖτ' ὅταν βραδίῃ. 30. Δὲν ἔχ' ἢ φύσις θήλεια, εἰς ἄλλην νὰ κομπᾶση.

Συναναστράπτουν τὰ λαμπρὰ κ' εὐμορφὰ δακτυλίδια

ἢ ζών' ἢ ἀδραμάντινος καὶ τὰ χρυσὰ στολίδια

Ἐκ κεφαλῆς ἕως ποδῶν ἐκπέμπει εὐοσμίαν οἶκν θεὰ τοῦ ἔρωτος, οἶκν ἢ Ἀφροδίτη,

35. τὰ ἰνδικὰ ἀρώματα κ' ἀπὸ τὴν Ἀραβίαν δὲν ἔχουν τόσον ζωντανήν, τόσον γλυκὰ νὰ πληττή.

Θαρρεῖ θνητὸς νὰ ὀσφρανθῆ, πῶς πίνει ἀμβροσίαν

κ' εἰς τῶν Μακάρων τὸν χορὸν ἐμβαίνει, οὐδὲ φρίττει.

Ἡ κελαδήση ἢ λαλήση, ἢ βήμη ἂν κινήσῃ. 40. Σειρὴν εἶναι εἰς τὴν ὠδὴν, Ἡρα ὅταν βραδίῃ.

Φοβοῦμαι μὴν ἔλθῃ καιρὸς, ὁ Ζεὺς ν' ἀποφασίσῃ

νὰ τὴν ἀρπάσῃ ἀπὸ τὴν γῆν, ἢ τὴν μεταμορφώσῃ

εἰς δάμαλιν ὡς τὴν Ἴω, διὰ νὰ τὴν χωρίσῃ ἀπὸ τὰ μάτικα τῶν βροτῶν κ' ὕστερα τοὺς κεραινώσῃ.

45. Ἴσως νὰ φοβηθῆ κ' αὐτὸς ἴσως νὰ μὴν τολμήσῃ

νὰ βάλ' εἰς ἔργον τὴν σκληρὰν γνώμην νὰ στερεώσῃ.

Ἐγείρει φθόνον φοβερόν, ξυπνᾷ ζηλοτυπίαν ὄλων τῶν ἄλλων κατ' αὐτῆς, ἴσως φέρει ζημίαν.

14.

Τελευταῖον τῶν στιχοεργημάτων του περὶ ἀσταθείας τοῦ χρυσοῦ. Τούτου δύο στίχοι (21—22) σύγκειντ' ἐκ δέκα τριῶν συλλαβῶν ἑκάτερος, οἱ δ' ἄλλ' εἰσὶ πολιτικοὶ ὁμοιοκατάληκτοι ἀνὰ δύο.

Κίτρινος εἶμαι καὶ χλωμὸς, πολλὴν δύναμιν ἔχω.

Μὲ δένουσι καὶ με σφαλοῦν, ἐγὼ φεύγω καὶ χλωμὸς καὶ κίτρινός εἰμι, πάντες δὲ μ' ἀμικροὶ, μεγάλοι, ἄρχοντες, πτωχοὶ μ' ἐπιθυμοῦσι.

5. Ἐξήχως ἔς τοὺς ἀρχιερεῖς συχνὰ πάγω καὶ φεύγω·

δὲν στέκομαι οὐδὲ στιγμῇ. ἀληθινὰ σοῦ λέγω.

Διότι ἔχουν αἱ πτωχοὶ πολλοὺς, ὅπ' τοὺς κίτρινα, κίτρινα πολλὰ, ποτὲ δὲν τοὺς πιστεύουν

Πλὴν ἱεροδίακονοι ἀργὰ ἀργὰ με παίρνουν· 10. ὅμως πολὺ με κρύπτουσι καὶ δυνατὰ με δένουν.

Κάμνω νὰ φύγω δὲν μπορῶ, μ' ἔχουν εἰς κερσάνα·

ἐκεῖ σωπαίνω κάθομαι δὲν βγαίνω εἰς μεντιάν·

ἕως νὰ ἔλθουν καὶ αὐτοὶ εἰς τέτοιαν φανεσίαν

θελήσουν δόξαν καὶ τιμὴν, νὰ λάβουν ἐπαρχίαν.

Τότε εὐθύς βρίσκω καιρὸν, πηδῶ καὶ ἀποφεύγω

ἢ πάγω σὲ μεγάλιτερους, κ' ἐκεῖ δὲν ἀποστέκω.

Ἄναχωρῶ λοιπὸν εὐθύς, ἀφῆνω δὲ καὶ τούτους

γυμνοὺς, πτωχοὺς ἀθλίους, τοὺς κρᾶζουσι καὶ λούκουσι·

ἢ πηγαίνω δὲ καὶ εἰς μερικοὺς μπεγίδες καὶ ἀγάδες

20. με κρύπτουν ἐνίοτε καὶ μερικοὶ ῥαγιάδες

Μὲ δένουσι σφικτὰ καὶ κάποιοι ἀββάδες, οἱ προσετοὶ, οἱ ἐνδοξοὶ, ὅλοι οἱ γεροντάδες (Αὐτὰ ὅλα ἐγράφησαν εἰς Νεοῦρη Καστριάδος ἔς τὴν κάβιαν ὁποῦ ἀναθεταῖ ἄλλος ἄγιος Σάββας).

B.

Τὰ δὲ σπουδαιότερα τῶν ἐν τῷ χειρογράφῳ κειμένων ἀδεσπότην ἔργων, τῶν ποιητῶν αὐτῶν μὴ κατονομαζομένων, εἰσὶ τὰ ἑξῆς·

15.

Ἐ γ κ ὠ μ ι ο ν Μ α κ α ρ ι ο υ μητρο-

πολίτου Λ α ρ ί σ η ς τοῦ ἐκ Χίου, λαμβικῶ μέτρον, πλὴν τοῦ τελευταίου στίχου πολιτικοῦ ὄντος, ὑπ' ἄλλης χειρὸς πιθανῶς προστεθέντος.

Πολλοὺς ὁ κειρὸς δεσπότης ὦδ' ἤγαγεν, ἀλλ' εἰς τῶν πολλῶν, ὡς δεῖ, κεκρημάτικεν.

— Τίς δ' οὗτος περ, ὃν σύγε φῆς, καλὲ ξένης; μὴ τὸν ἄνδρα φῆς ἐκ Χίου Μακάριον ;

5. Ὅντως, ὦ ξένε, ἀληθείας τυγχάνεις φίλος, καὶ ὀρθῶς λαλεῖς καὶ ἐσκεμμένως.

Ἔστι γὰρ ἀνὴρ σεμνὸς, χρηστὸς τῷ τρόπῳ, πρῶτος, συμπαθὴς, εὐκατάδεκτος πᾶσι,

χριστομίμητος, καὶ ποιμὴν ὡσπερ θέλει 10. (ὄντως) ὁ Χριστὸς, ὁ γλυκὺς ζωοδότης.

(Ἐῖθ' ἀγαθὴν παρρησίαν τούτῳ μακροζωίαν)

16

Ἐπίγραμμα λαμβικὸν περὶ τοῦ θανάτου παραβαλλομένου πρὸς τυφλὸν καὶ τοξότην, τὸ μὲν διὰ τὴν εὐστοχίαν, τὸ δὲ διὰ τὴν μὴ διάκρισιν τινος.

Βαχλί ! Τίς οὗτος καὶ τυφλὸς καὶ τοξότης; Οἴμοι τὸ εἶδος τοῦ ἀγρίου θανάτοι.

Τὸ μὲν γὰρ ἐστὶ μηδὲν διακρίνειν, τὸ δ' ἵνα πάντας εὐστόχως τούτῳ βάλλῃ.

17

Ποίημα ἐν πολιτικοῖς στίχοις περὶ ματαίότητος τοῦ κόσμου. Ἐν τούτῳ παρίσταται ὁ κόσμος ἀπαριθμῶν ἐπὶ τῇ ἐρωτήσῃ τινὸς τὰ δωρούμενα ὑπ' αὐτοῦ τοῖς ἀνθρώποις ἀγαθὰ, πλὴν προσκαιρῶς.

Εἶτα ὁ ἐρωτήσας μέμφεται τῷ κόσμῳ ἐπὶ τῇ λήθῃ φιλίας, καὶ τὸν προτρέπει νὰ ἐνθυμηθῇ αὐτόν. Πρὸς δὲ τὸ ὁμοιοκατάληκτον τῶν στίχων, εἶναι τοιοῦτοι ἀνὰ δύο, ἀπὸ δὲ τοῦ 36 στίχου καὶ τὰ δύο πρῶτα μέρη, ἐκ τῶν τριῶν ἑκάστου στίχου, ὁμοίως τελευτῶσιν

Κόσμε πλάνε, ἐρωτῶ σε, καὶ νὰ με ἀποκριθῆς ἂν τὴν πλάνην σου ἐλέγξω, πρόσθε, μὴ συγχυθῆς.

Τὶ καλὸν ἀνταποδίδεις εἰς τὸ γένος τῶν βροτῶν,

καὶ σὲ ἀγαποῦσι τόσον, ὡς μητέρα τὸν υἱόν ;

5. Καὶ τὸν πλουτῶν σου ζηλεύουσιν, καὶ τὴν δόξαν σου ποθοῦν·

τοὺς καλοὺς καταφρονοῦσι, καὶ τοὺς πονηροὺς τιμοῦν.

Τὸν θεὸν δὲν ἐνθυμοῦνται, τοὺς πτωχοὺς (δὲν) παρατηροῦν

κρίσιν δὲν ἀπαντεχαίνου, θάνατον δὲν καρ-
[τεροῦν.
— Ἐρωτᾶς διὰ τὸ μάθητι τὴν χαρίζω τῶν
[βροτῶν,
10. πλοῦτον, δόξαν, βασιλείαν, ἐξουσίαν
[δυναστῶν.
Καὶ, καλὲ, δὲν ἀπανταίνεις μέσσα εἰς τὴν
[ἀγορᾶν
ἄρχοντας μὲ τόσας γούνας, μὲ τῶν λυκῶν
[τὴν δορᾶν ;
Καὶ παλάτια στρωμένα μὲ τὲς κλίνες τὲς
[χρυσῆς ;
ἄλογα χαλινωμένα μὲ πολυτίμες χασσῆς ;
15. Καὶ ἔς τοὺς εὐγενεῖς χαρίζω ἄσπρα τόσα
[περισσά.
τὰς γυναῖκας τὰς στολίζω μὲ ἱμάτια χρυσαῖα
καὶ σαμουρία, καλπάκια, ἄξια πολλῆς
[τιμῆς.
καὶ μοῦ λέγεις, τί χαρίζω, καὶ, καλὲ, πα-
[ραλαλεῖς.
Νὰ εἰπῶ θέλεις καὶ ἄλλα, ἢ σοῦ εἶναι ἀρ-
[κετά,
20. χίλια ὡσὰν τὰ ἄνω, ἢ σοῦ ἔφθασαν
[αὐτά ;
— Ἐπι ἕνα ἐρωτῶ σε, κόσμε, καὶ παρακαλῶ.
Τὰ καλὰ ὅπου μοῦ εἶπες, μένουσι παντο-
[τεινά,
ἢ εὐρίσκονται ἔς τὸ μέσον τὰ γενεῶν οὐτι-
[δανά ;
Μετὰ θάνατον τὰ πέρνου, ἢ ἀπέρχονται
[γυμνοί ;
25. ἢ ἐσὺ τὰ μεταπαίρνεις, καὶ αὐτοὶ μέ-
[νουν γυμνοί ;
— Καί, καλὲ, ἀποθαμμένον δὲν ἐπῆγες τὰ
[ιδῆς ;
μὲ τὸν σάβανον τὸν θάνουν εἰς τὲς δύο πῆ-
[χαις γῆς,
μὲ τὸ χῶμα τὸν σκεπάζουν καὶ αὐτὸν, ὡς
[τὸν πτωχόν,
τέλος πάντων τὸν ἀφίνου εἰς τὸν τάφον
[μοναχόν.
40. Καὶ ἐγὼ πάλιν γυρίζω εἰς τὸ γένος τῶν
[βροτῶν
τὰ πλανήσω καὶ τοὺς ἄλλους, τὸν σιγούρευσα
[αὐτόν.
καὶ τὰ τοὺς παρακινήσω ψεύματα τὰ ὁμι-
[λοῦν,
καὶ μὲ (ὄλας) νοθευμένους πραγματείας τὰ
[πωλοῦν.

πλούσιοι διὰ τὰ γένου, τὰ καλὰ μου τὰ
[χαροῦν.
35. τοὺς πτωχοὺς τὰ ἀτιμάζου καὶ τὰ τοὺς
[καταφρονοῦν.
— Ναὶ ἀποροῦσα, πλὴν δὲν θαρροῦσα τὰ
[σοὶ τοιοῦτος,
ἀμνήμων φίλος, ἀνέμου μύλος, ἔστι τι οὕτως.
Εἰς φῶς φέρ' ἢ ἴστια, φῶς φέρ' ἢ ἴστια, φί-
[λου τὰ φίλα,
ἄνθη τὸ ἔαρ, ὕδωρ τὸ φρέαρ, δένδρον τὰ
[φύλλα.
40. Σὺ ὦν τὸ θέρος, φέρ' ἐλευθέρως κερ-
[ποὺς καὶ στάρι
κάμε νισάφι, γίνου χρυσάφι, κερποῦ βλα-
[στάρι.
Τὸν φίλον κάμνεις, ὡς δεῖ δὲν κάμνεις. Τὴ
[οῦν ; Τὴ ἄρα ;
Ὅστις δεσπόζει, τούτῳ ἀρμόζει σκῆπτρον,
[τιάραι.
Κάμψον ἱκέτη, μὴ οὖν μηκέτι φέρου βαρέως.
45. σὴ παρουσία, ἐμοὶ αἰσία δρόσος βορέως.
Ἔλα, σὲ θέλω, ἐγγύς σοι πέλω, φθάνου
[προφάσεις,
πρέπει ν' (αι)έτη καὶ μνή(μη) ἔτι, καὶ
[ἀντιφάσεις.

18

Ἄλφαβητάριον περιέχον στίχους
κατανυκτικούς πάντο καὶ ὠραίους, πεποιη-
μένον κατὰ τὸ «αἰ γενεαὶ πᾶσαι», ἑλλίπες
κατὰ τὸ γράμμα Μ.
Ἄναρχε θεέ μου. Τριάς ἀγία μόνη, σῶσόν
[με, Παιητά μου
Βέβηλος ὑπάρχω ἐκ τῶν ἀνομιῶν μου ῥῶ-
[σάι με τῆς γεέννης.
Γυμνός εἰμι, θεέ μου, τοῦ θεοῦ φωτισμοῦ
[σου ἔνδυσόν με, Χριστέ μου.
Δέδοικα καὶ φρίττω, Χριστέ, τὴν ἔλευσίν
[σου, ἐν ἧφ μέλλεις με κρῖναί.
5. Ἐλέησον, θεέ μου, κατακεκριμένον, ὡς
[ἔργον τῶν χειρῶν σου.
Ζήτησον, θεέ μου, ἐμὲ τὸν πλανηθέντα καὶ
[ἐκ σοῦ μακρυθέντα.
Ἦλθες γὰρ, Χριστέ μου, πρὸς τὴν ἐμὴν
[πτωχεῖαν ἐνώσει ἀσυγχύτῳ.
Θεὸς ὑπάρχων φύσει ἀνέπλαστος, Χριστέ
[μου, Ἄδαμ, τὸν πεπτωκότα.
Ἰλύος ἐκσπασόν με, τῆς ἀμαρτίας, Λόγε,
[ὥσπερ τοὺς Νινευίτας.
10. Κύριε θεέ μου, Χριστέ μου, Πλαστοῦρ-

«ΜΙΝΙΑΙΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ»

[γέ μου, ῥῥσάι με τῆς ὀργῆς σου.
Λύτρωσον, θεέ μου, ἀπαντα τὸν λαόν σου
[ἐκ τῶν βελῶν τοῦ πλάνου.
.....
Νζὸν καμὲ, ὡς ἔφη, ποίησον, Χριστέ μου,
[τῆς Σῆς ἀφράστου δόξης.
Ξένωσόν με, Λόγε, τῶν ἐκ τῆς ἀμαρτίας
[κηλίδων καὶ φροντίδων.
15. Ὁλος Σὺ, Χριστέ μου, ὑπάρχεις γλυκα-
[σμός μου, ψυχῆς καὶ τῆς σαρκός μου.
Πάσης ἀμαρτίας ἐλευθέρων με δεῖξον τὸν
[δοῦλόν σου, Χριστέ μου.
Ρομφαίας καὶ παγίδος, ἐξάρπασόν με, Σῶ-
[τερ, τὸν Σὸν ἀχρεῖον δοῦλον.
Σῶσόν με, θεέ μου, ὡς ἔσωσας τὸν πάλαι
[λαόν Ἰσραηλίτην.
Τεῖχος εἶ, Χριστέ μου, τῶν πολεμουμένων
[καὶ τῶν ἀπηλπισμένων.
20. Υἱὸς ὑπάρχων φύσει Πατὴρ τοῦ προ-
[ανάρχου, καμὲ ποίησον θέσει.
Φωτίζεις καὶ λυμπρύνεις, Υἱὲ θεοῦ καὶ
[Λόγε, τοὺς σοὶ πεπιστευκότας.
Χριστέ μου, Πλαστοῦργέ μου, ποίησόν με
[οἶκον τοῦ σοῦ ἀχράντου σκηνούς.
Ψυχῆ; καὶ τῆς σαρκός μου Σὺ εἶ ὁ Πλαστοῦρ-
[γός μου, σῶσόν με, Κύριε μου.
Ὡ δέσποτα Χριστέ μου, ποίησον κληρονό-
[μον νοητοῦ παρθεῖσου.
15. Ὡ Μῆτερ καὶ Παρθένε, θεόνυμφε Μαρ-
[ρία, πρέσθευε τῷ Υἱῷ σου.

Γ'

19

Ἄλφαβητάριον διασωθὲν διὰ ζώ-
σης φωνῆς. Καὶ ταῦτα μὲν εἶναι τὰ σπου-
δαιότερα τῶν ἐν τῷ χειρογράφῳ περιεχομέ-
νων στιχογραφημάτων ποιητῶν κατονομαζο-
μένων καὶ μὴ θαναμαστόν δὲ ὅτι διεσώθη
Ἄλφαβητάριον οὐκ ἐν χειρογράφῳ, ἀλλ'
ἐν τῇ μνήμῃ γραδὸς δι' ὀλοκλήρου αἰῶνος
ὑπὸ τὰς ἐξῆς περιστάσεις.
Ἐτύγχανόν ποτε ἐρωτῶν τοὺς ἐκ τῶν
χωρίων μαθητὰς τοῦ ἐν Ἀλμυρῷ Ἑλληνι-
κοῦ σχολείου περὶ τῶν ἐν τῇ πατρίδι των
ἐθίμων. Τότε ὁ ἐκ Πλατάνου δευόμενος
μαθητὴς Δ. Παπαχρ. Δεσποτόπουλλος ἀ-
νήγγειλεν ὅτι ἤκουσε ποίημά τι παρὰ γράφας,
αὕτη δ' ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ παρὰ διδα-
σκάλου. Καὶ ὁ μὲν μαθητὴς διαταχθεὶς ἔ-
γραψε τὸ ποίημα κατ' ἀφήγησιν τῆς γράφας,

ἡμεῖς δ' ἀποκαταστήσαντες αὐτὸ, ἐφ' ὅσον
ἐδυνήθημεν, παρέχομεν εἰς τὴν δημοσιό-
τητα, διὰ ζώσης φωνῆς διασωθὲν μέχρι τοῦ
ἔτους 1903. Τὸ ποίημα τοῦτο εἰς τὴν σω-
τηριαν τῆς ψυχῆς ἀφορῶν, σύγκειτ' ἐκ δι-
στίχων πολιτικῶν, κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν
τεταγμένων ὅθεν καὶ Ἄλφαβητάριον κα-
λεῖται. Τοῦ ποιήματος τούτου ἐλλείπει τοῦ
μὲν πρώτου διστίχου τὸ ἕτερον, ὀλοκλήρον
δὲ τὸ τοῦ γράμματος Ε.
Ἄν, ψυχῆ, δὲν ἐνθυμᾶσαι λόγια τὰ ἀληθινά,
.....
Βλέπε καὶ τὰ κορμιά τῶν ἀνθρώπων τὰ
[ἀνθηρὰ
τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν νέων, ποῦ ἢ γῆ τὰ
[καταντᾶ
Γοερῶς μετὰ δακρύων στέναζον ἀπὸ βραχίαι,
κλάψε, ρίψε μαῦρα δάκρυα, ὅτι ἔπραξας
[κακά.
Δῶσε τὰ ὑπάρχοντά σου, ὅσα ἀπέκτησας
[ἐστὴν γῆν.
διὰ τὴν ζήσης αἰωνίως εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν.
5. Ε.
Ζήτησόν σοι τὸν Δεσπότην τὸ ἀληθινόν
[σοὶ φῶς.
διὰ τὴν ζήσης αἰωνίως ἔς τὸ ἀθάνατον (:)
[σοὺ φῶς.
Ἡ ἀμέλεια δὲ ρίπτει εἰς τὰ βῆθη τὸ κακόν
ἄλλο εἶναι ὅταν ἴδῃς τὸν Δεσπότην φο-
[βερόν.
Θεωρεῖς στατὸν τὸν κόσμον, καὶ σοὶ φάνεται
[γλυκύς.
δὲν εἰζεύρεις, πικρὰ θλίβ, πόσον θέλεις πι-
[πικραθῆς.
Ἴνα γείνης ὁπωσῆσον, φωταυγῆς καὶ καθαρά
ἴνα λάβῃς τὴν στολήν σου τὴν λευκὴν καὶ
[τὴν λαμπρά,
10. Καταπραῦνον τὰ πάθη, τὰς ὀρέξεις σου,
[ψυχῆ.
μὴν ἀκολουθῆς τὸ σῶμα, ὅπου μέλλει τὰ
[φθαρεῖ
Ἄσσε τὰ δεσμὰ τῆς ἔχθρας, τῆς ὀργῆς καὶ
[τοῦ θυμοῦ.
φεῦγε τὴν θηλυμανίαν καὶ ὄλα τὰ τοῦ
[πονηροῦ.
Μέλεις, ὦ ψυχῆ τὰ κλαίης, τὰ θρηνηῖς παν-
[τοτεινά,
ὅταν μέλλῃς τὰ ἀκούσης τὴν φωνὴν τὴν
[φονερά.

Νόημα δ.δασκαλίας, ἔργον εὐαγγελικόν
δὲν ἐνόησας ποτε σου, ἔργον τό τε ἀγαθόν.
Ξένον ἄνθρωπον κί' ἂν εἶδες, ἄπορον
(ἐλεεινόν,
δὲν ἐποίησας ποτέ σου μητ' ἐνόησας
[χρηστόν.
15. Ὁ δὲ νόμος καὶ πᾶν πρᾶγμα εὐαγγ-
[γελικὸν ἀργεῖ
τὴν τιμὴν σου ἀ σοῦ φέρη, ὅπου ἔχσες, ψυχή.
Παύου ἀ τροφῆ, κ' ἡ δόξα μετὰ θάνα-
(τον ἀργεῖ
ἀλλὰ δὲν σοῦ μέλει πλέον, ὅτι ἔμεινας
(γυμνή.
Ρίψε τὰ φρονήματά σου πρὸς πᾶσαν εἰς τὸν
(θεόν,
ἐκσπευδε ἀπὸ τὰ κκκά σου, κάμε ἔργον ἀ-
[γαθόν.
Σὺ, Ψυχὴ μου, δὲν ἀκούεις, μήτε θέλεις νὰ
(εἰπῆς
«Μνήσθητί μου Κύριε, ἔς τὸν παράδεισον νὰ
(μπῆς.
Τώρα πλέον ξεκουμπίσου, σῦρε μὲ τὸν
(Σατανᾶ

εἰς τὸ πῦρ καὶ εἰς τὸ σκότος, νὰ θρηνηῖς
(παντοτινά.
20. Ὑπερέβης κάθε ἔνκν ἄνθρωπον εἰς τὰ
(κκκά
καὶ ποτέ δὲν ἐνθυμήθης διὰ νὰ κλάψῃς
(σπλαχνικά.
«Φείδου, Κύριέ μου, φείδου» βόα τάλαινα,
ψυχή,
βόησε πρὸς τὸν Δεσπότην, ὅσον εἶσαι εἰς
(τὴν σκηνή.
«Χάριζέ μου καὶ τὸν τρόπο, δάκρυα καὶ
(στεναγμούς,
λύτρωσέ με ἀπὸ λύκους λυμεῶδεις καὶ
(ἀγριούς»
Ψάλλε, λέγε καὶ τὸ, Χαῖρε' δοξολόγα τὸν
(Υἱόν.
τὸν Πνεῦμα καὶ τὸ Πνεῦμα, τὸν Τριαδικὸν
(θεόν.
«ὦ Κυρία Θεοτόκε, λύτρωσέ με τοῦ πυρός·
καὶ τοῦ αἰώνιως Σου τὸ ἐλεύθερον ἐκὼν (:)
[δός]».

Ἐν Ἀλμυρῷ τῇ 1 Ἰανουαρίου 1911.

ΑΘ. Ι. ΣΠΥΡΙΔΑΚΗΣ

Ο ΕΛΛΗΝ ΔΙΕΡΜΗΝΕΥΣ

[Ἀναμνήσεις τοῦ Σέρλοκ-Χόλμς]

Καθ' ὄλην τὴν μακρὰν καὶ στενὴν γνω-
ριμίαν μου μετὰ τοῦ Σέρλοκ Χόλμς ποτέ
δὲν ἤκουσα αὐτὸν νὰ ἀναφέρῃ τι περὶ τῶν
συγγενῶν του, καὶ οὐδέποτε σχεδὸν περὶ
τῆς νεανικῆς του ἡλικίας. Ἡ ἀποσιώπησις
του αὐτῇ ἐνίσχυσεν ἐν ἐμοὶ τὴν περὶ αὐτοῦ
ιδεάν μου ὡς μισανθρώπου, τοσοῦτον, ὥστε
ἐνίοτε ἠναγκαζόμην νὰ θεωρῶ αὐτὸν ὡς
φαινόμενον σπάνιον, νοῦν ἄνευ καρδίας, καὶ
κατὰ τοσοῦτον ἐστερημένον συμπαιθείας πρὸς
τοὺς ἀνθρώπους, καθ' ὅσον αὐτὸς προεξεῖχε
τούτων κατὰ τὴν εὐφυίαν.

Ἡ ἀπέχθειά του πρὸς τὸ ὠραῖον φύλον,
καὶ ἡ ἀποστρέφῃ του πρὸς νέας φιλικὰς σχέ-
σεις, ἦσαν ἀμφότερα τόσον χαρακτηριστικὰ
τῆς ἀταράχου φύσεώς του, ὅσον καὶ ἡ ἐπίμο-
νος προσπάθειά του περιορισμοῦ παντὸς λόγου
περὶ τῶν γονέων καὶ συγγενῶν του. Εἶχον
σχεδὸν πιστεύσει ὅτι ἦτο ὀρφανὸς χωρὶς νὰ
ἔχῃ κανένα ζῶντα συγγενῆ· ἀλλὰ μίαν ἡ-
μέραν πρὸς μεγάλην μου ἐκπληξίν, ἤρχισε
νὰ μοῦ ὁμιλῇ περὶ τινος ἀδελφοῦ του.

Ἦτο καλοκαιρινὴ ἑσπέρα, μετὰ τὸ τέιον,
ὅτε ἡ συζήτησις ἡμῶν, ἥτις περιεπλανᾶτο
σπασμωδικῶς ἀπὸ τῶν συλλόγων τοῦ γυμνα-
σίου μέχρι τῶν αἰτίων τοῦ ἐκλειπτικοῦ κύκλου
περιεστράφη ἐπὶ τέλους εἰς τὴν συζήτησιν
περὶ τῆς ὁμοιότητος τῶν τέκνων πρὸς τοὺς
γονεῖς, καὶ περὶ κληρονομικότητος. Τὸ κύ-
ριον σημεῖον τῆς συζητήσεως ἦτο κατὰ πό-
σον οἶον δῆποτε ἀπλοῦν χάρισμα προσώπου
τινὸς ὑφείλεται εἰς τοὺς προγόνους του,
καὶ κατὰ πόσον εἰς τῆς ἐκ μικρᾶς ἡλικίας
προσπαθείας.

— «Εἰς τὴν ἰδικήν σας περίπτωσιν», εἶ-
πον, ἐξ ὅσων εἶπατε γίνεται λίαν φανερόν ὅτι
ἡ ὑμετέρα περὶ τὴν παρτηρητικότητά ἰκα-
νότης, καὶ ἡ ἰδιόζουσα ταχύτης πρὸς ἐξα-
γωγὴν συμπερασμάτων, ὑφείλονται εἰς τὴν

ἐξ ἰδίων συστηματικὴν περὶ τοῦτο ἔ-
σκησιν.

— Μέχρι τινός, ἀπήντησε σκεπτικῶς.
Οἱ πρόγονοί μου ἦσαν τιμαριοῦχοι, οἵτινες
φαίνεται ὅτι σχεδὸν διῆγον τὸν αὐτὸν βίον
ὅστις εἶναι φυσικὸς εἰς τὴν τάξιν ταύτην.
Ἄλλ' οὐχ ἤττον ἡ ἰδιότροπός μου αὐτῇ
τάσις εὐρίσκεται ἐντὸς τῶν φλεβῶν μου,
καὶ ἴσως νὰ προέρχεται ἐκ τῆς μάμμης
μου, ἡ ὅποια ἦτο ἀδελφὴ τοῦ Βέρνετ, τοῦ
Γάλλου καλλιτέχνου. Ἡ καλλιτεχνία, ὡς
φαίνεται, ἐν τῷ αἵματι εἶναι δυνατὸν νὰ
λάβῃ τὰ παρκαδοξότατα ταῦτα σχήματα.

— Ἄλλὰ πῶς γνωρίζετε ὅτι τὸ τοιοῦ-
τον εἶναι οἰκογενειακόν;

— Διότι ὁ ἀδελφός μου Μύκροφτ εἶναι
κύριος τῆς τέχνης ταύτης καὶ μάλιστα κατὰ
μεγαλειτέρον βαθμὸν ἐμοῦ.

Τὸ τοιοῦτον μοῦ ἦτο νέον τῇ ἀληθείᾳ. Ἐὰν
ὑπῆρχεν ἄλλος ἄνθρωπος μετὰ τοιούτων
προτερημάτων εἰς τὴν Ἀγγλίαν, πῶς συνέ-
βαιεν, ὥστε οὔτε ἡ ἀστυνομία, οὔτε τὸ δη-
μῶσιον νὰ μὴ εἶχον ἀκούσει τι περὶ αὐτοῦ;
Τὸν ἠρώτησα μὲ ὑπαινικμὸν τινὰ μήπως
ἡ μετριοφροσύνη τοῦ φίλου μου κάμνει αὐ-
τὸν νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸν ἀδελφόν του ὡς
ἀνώτερον. Ὁ δὲ Χόλμς ἐγέλασε εἰς τὴν
ἐρώτησίν μου ταύτην.

— Ἀγαπητέ μοι Γότσον, μοὶ εἶπεν, δὲν
συμφωνῶ μὲ ἐκείνους οἵτινες κατατάσσουν
τὴν μετριοφροσύνην μετὰ τῶν ἀρετῶν. Εἰς
τὸν λογικὸν ἄνθρωπον ὅλα τὰ πράγματα
πρέπει νὰ φαίνονται ἀκριβῶς ὡς ἔχουσι καὶ
ὑποβιάζων τις τὸν ἑαυτὸν [του, τόσον
ἀπομακρύνεται τῆς ἀληθείας, ὅσον καὶ ὅταν
μεγαλοποιῇ τὴν ἀξίαν του. Ἐὰν λοιπὸν
ἐγὼ λέγω ὅτι ὁ Μύκροφτ ἔχει μεγαλειτέραν
δύναμιν παρτηρητικότητος ἐμοῦ, πρέπει
νὰ ἐννοεῖτε ὅτι σὰς ὁμιλῶ τὴν ἀλήθειαν

μέ τὴν ἀκριβῆ τῆς λέξεως σημασίαν.

— Εἶναι νεώτερός σου ;

— Ἐπὶ τὸ ἔτι μεγαλείτερος ἐμοῦ.

— Πῶς λοιπὸν συμπίπτει ὥστε νὰ τυγχάνῃ ἀγνωστος ;

— Ὡ ! εἶναι λίαν γνωστός εἰς τὸν ἰδικόν του κύκλον.

— Ποῦ ;

— Ἐπὶ παραδείγματι εἰς τὴν λέσχην τοῦ Διογένους.

Ποτὲ μου δὲν εἶχον ἀκούσει περὶ τῆς λέσχης ταύτης, καὶ τὸ πρόσωπόν μου φαίνεται ὅτι ἐξέφρασε τὸν θαυμασμόν μου, διότι ὁ Σέρλοκ Χόλμς ἐξήγαγε τὸ ὄρολόγιόν του.

— Ἡ λέσχη τοῦ Διογένους εἶναι ἡ ἀλλοκοτωτάτη λέσχη τοῦ Λονδίνου, ὁ δὲ Μύκροφτ ὁ πλέον παράξενος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου. Εὐρίσκεται πάντοτε ἐκεῖ ἀπὸ τὰς πέντε παρὰ τέταρτον μέχρι τῶν ὀκτὼ παρὰ εἴκοσιν. Ἐώρα ἡ ὥρα εἶναι ἐξ, καὶ ἐὰν θέλετε νὰ κάμωμεν ἓνα περίπατον κατὰ τὴν ὥρα τούτην ἐσπέραν, θὰ θεωρήσω τὸν ἑαυτόν μου λίαν εὐτυχῆ νὰ σᾶς συστήσω μὲ τὰς δύο ταύτας παραδοξολογίας.

Μετὰ πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας εἴμεθα κατ' ὁδὸν πορευόμενοι πρὸς τὸ ἵπποδρόμιον τοῦ Ἀντιβασιλείως.

— Ἀπορεῖτε, εἶπεν ὁ συντροφός μου, δικτὶ ὁ Μύκροφτ δὲν μεταχειρίζεται τὴν ἱκανότητά του εἰς τὸ τμημα τῆς ἀστυνομικῆς καταδιώξεως. Εἶναι ὅλως ἀκατάλληλος πρὸς τοῦτο.

— Ἀλλὰ νομίζω ὅτι εἴπατε...

— Εἶπον ὅτι εἶναι ἱκανώτερός μου ὡς πρὸς τὴν πρακτικότητά του καὶ ἐξαγωγὴν ἐπιτυχῶν συμπερασμάτων. Ἐὰν ἡ τέχνη τῆς ἀνακάλυψως ἤρχιζε καὶ ἐτελείωνε διὰ τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς πολυθρόνας, ὁ ἀδελφός μου θὰ ἦτο τὸ σπουδαιότερον τοῦ κόσμου ὄργανον πρὸς ἀνακάλυψιν ἐγκλημάτων. Ἀλλὰ δὲν ἔχει φιλοδοξίαν οὔτε δραστηριότητα. Ποτὲ δὲν ἤθελε μεταχειρισθῆ τὰ διάφορα μέσα ἅτινα δύναται νὰ εὔρη πρὸς πιστοποίησιν τῶν ἰδεῶν του, καὶ διὰ τοῦτο προτιμᾷ νὰ θεωρηθῆ ὅτι σφάλεται παρὰ νὰ λάβῃ τὸν κόπον ὅπως ἀποδείξῃ τὰς γκίψεις του ὀρθὰς. Πολλάκις τοῦ

ἐπαρουσίασα προβλήματα καὶ ἔλαβον ἐξηγήσεις αἰτινες κατόπιν ἀπεδείχθησαν ἀληθεῖς. Καὶ ἐν τούτοις ἦτο καὶ εἶναι ἀνίκανος νὰ ἐπεξεργάζεται τὰ πραγματικὰ ἐκεῖνα σημεῖα τὰ ὅποια πρέπει νὰ εὑρεθῶσι πρὶν ὑπόθεσις τις παρουσιασθῆ ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ ἢ τοῦ συνεδρίου τῶν ἐνόρκων.

— Ὡστε δὲν εἶναι τὸ ἐπάγγελματός σου ;

— Βεβχίως ὄχι ! Ἐκεῖνο τὸ ὅποσον εἶναι δι' ἐμὲ πόρος ζωῆς, δι' αὐτὸν εἶναι ἀπλοῦς πόνθος ἐρασιτέχνου. Ἔχει ἕκτακτον ἀντίληψιν περὶ τῶν ἀριθμῶν, καὶ ἐξελέγχει τοὺς λογαριασμοὺς εἰς τινὰ κυβερνητικὰ διαμερίσματα. Ὁ Μύκροφτ κατοικεῖ εἰς Pall Mall καὶ περιπατεῖ ὑέχρι τοῦ Whitehall κάθε πρωίαν καὶ ἐπιστρέφει τὴν ἐσπέραν, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ἔτους, οὐδεμίαν δὲ ἄλλην ἀσκήσιν κάμει, καὶ οὐδεμίαν ἄλλοι δύναται τις νὰ τὸν ἴδῃ παρὰ εἰς τὴν λέσχην τοῦ Διογένους, ἧτις εὐρίσκεται ἀπέναντι τῶν δωματίων του.

— Δὲν δύναμαι νὰ ἐνθυμηθῶ αὐτὸ τὸ ὄνομα.

— Πολὺ δικαίως ὑπάρχουσι πολλοὶ ἄνθρωποι εἰς τὸ Λονδίνον, καθὼς γνωρίζετε, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλοι μὲν ἐνεκεν αἰδήμοσύνης, ἄλλοι δὲ ἐκ μισανθρωπίας δὲν ἐπιθυμοῦσι τὴν σχέσιν τῶν ὁμοίων των. Ἀλλ' ἐν τούτοις δὲν ἀτοστρέφονται ὅμως τὰ ἀνεπαυτικὰ καθίσματα καὶ τὰ νεώτατα περιδικά. Πρὸς εὐκολίαν τούτων λοιπὸν διαωργανώθη ἡ λέσχη τοῦ Διογένους, ἧτις νῦν περιλαμβάνει τοὺς πλέον ἀκραιωνήτους καὶ δυσπροσηγόρους ἀνθρώπους εἰς τὴν πόλιν. Εἰς οὐδέναν τῶν μελῶν ἐπιτρέπεται νὰ δεῖξῃ τὴν ἐλαχίστην περιέργειαν περὶ τοῦ ἄλλου μέλους. Ἐκτὸς εἰς τὴν ἀΐθουσαν τῆς ὑποδοχῆς, οὐδεμίαν ὁμιλίαν ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει ἐπιτρέπεται, καὶ τρεῖς παραβάσεις ἐὰν γίνωσι φανεραὶ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν καθιστώσιν τὸν παραβάτην ἀποβλητέον. Ὁ ἀδελφός μου ὑπῆρξεν εἰς τῶν θεμελιωτῶν καὶ ἐγὼ αὐτὸς εὐρίσκω τὴν ἀμύσφοιραν τῆς λέσχης πολὺ θελκτικὴν.

Ὁμιλοῦντες ἐφθάσαμεν εἰς Pall Mall καὶ ἐπορευόμεθα πρὸς τὰ κάτω ἐκ τῆς γωνίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου. Ὁ Σέρλοκ Χόλμς ἐσταμάτησε παρὰ τινὰ θύραν εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν τοῦ Carlton καὶ νοθε-

«ΜΙΝΙΑΙΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ»

τήσας με νὰ μὴ ὁμιλήσω κατὰ τὴν ἐν τῇ λέσχῃ διαμονὴν μας, εἰσῆλθεν εἰς τὴν λέσχην. Διὰ μέσου ὑαλίνων φανωμάτων, εἶδον μεγάλην καὶ πολυτελεῖ ἀΐθουσαν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀρκετὸς ἀριθμὸς κυρίων ἐκάθητο, καὶ ἕκαστος ἰδιαιτέρως ἀνεγίνωσκεν ἐφημερίδας. Ὁ Χόλμς μοι ἐδείξεν ἓν μικρὸν δωματίον, τὸ ὅποσον ἔβλεπε πρὸς Pall Mall καὶ ἀρίων με μόνον δι' ἓν λεπτόν ἐπέστρεψε μετὰ τινος συντρόφου, ὁ ὁποῖος ὑπέθεσε ὅτι θὰ ἦτο ὁ ἀδελφός του.

Ὁ Μύκροφτ Χόλμς ἦτο πολὺ ὑψηλότερος καὶ εὐστραφέστερος τοῦ Σέρλοκ. Ἦτο ἐντελῶς εὐσχερός, ἀλλὰ τὰ πρόσωπόν του, ἂν καὶ παχὺ, εἶχε διατηρήσει τι τῆς διαπεραστικῆς ἐκείνης ἐκφράσεως, ἧτις ἦτο τόσον θυμωστὴ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀδελφοῦ του. Οἱ ὀφθαλμοὶ του, αἵτινες εἶχον ἰδιάζον γαλανόφαιον χρῶμα, ἐφαίνοντο ὅτι ἐνέκλειον πάντοτε τὸ προορατικὸν ἐκεῖνο βλέμμα τῆς ἐξερευνήσεως τῶν ἔνδον, ὅπερ ἐγὼ διέβλεπον ἐν τῷ Σέρλοκ μόνον ὁσάκις ἀνέπτυσεν πάσας τὰς δυνάμεις του.

— Χαίρω διὰ τὴν γνωριμίαν μοι εἶπεν, ἐκτείνων τὴν πλατεῖαν καὶ εὐσχερον χεῖρά του. « Ἀκούω περὶ τοῦ Σέρλοκ πικροῦ, ἀφ' ὅτου ἐγίνατε χρονογράφος του. Ἀλλὰ καλὰ ὅπου ἐνεθυμήθη, Σέρλοκ, σὲ ἐπερίμενε νὰ σὲ ἴδω τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα ὅπως μὲ συμβουλευθῆς περὶ τῆς περιπτώσεως τοῦ Maner House. Ἐνόμισα ὅτι δὲν θὰ ἤμποροῦσες νὰ εὔρη; διεξόδον.

— Ὅχι τὸ ἔλυσαι εἶπεν ὁ φίλος μου χαμογελῶν,

— Ἦτο ὁ Ἄδχαμς, φυσικὰ.

— Μάλιστα ὁ Ἄδχαμς.

— Ἦμην βέβηκος περὶ τούτου εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς. Ἐκάθησαν οἱ δύο μαζὶ εἰς τὸ ἀψιδωτὸν παράθυρον τῆς λέσχης. « Ἐδῶ εἶναι ὁ τόπος νὰ σπουδάσῃ τις τὴν ἀνθρωπότητα ». Εἶπεν ὁ Μύκροφτ. « Παρκατηρήσατε τοὺς μεγάλους τύπους ! Παρκατηρήσατε ἐπὶ παραδείγματι, αὐτοὺς τοὺς δύο ἀνθρώπους αἵτινες ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς ».

« Ὁ ὑπερέτης τοῦ σφαιριστηρίου, καὶ ὁ ἄλλος ».

« Ἀκριβῶς. Ποῖος νομίζετε ὅτι εἶναι ὁ ἄλλος »;

Οἱ δύο ἄνθρωποι ἐστάθησαν πρὸ τοῦ πα-

ραθύρου. Μερικὰ στίγματα κιωλίας εἰς τὴν τσέπην τοῦ γελεκιοῦ ἦσαν τὰ μόνον σημεῖα τοῦ ἐπαγγέλματός του τὰ ὅποια ἠδυνήθη νὰ ἴδω εἰς ἓνα ἐξ αὐτῶν. Ὁ ἄλλος ἦτο πολὺ μικρὸς μελαχροινὸς ἀνθρωπάκος ἔχων τὸν πῖλόν του πρὸς τὰ ὀπισθεν καὶ φερων δέματα ἀρκετὰ ὑπὸ μάλης.

« Κάποιος πρώην στρατιώτης, νομίζω » ἀπήντησεν ὁ Σέρλοκ.

« Καὶ μάλιστα τελευταίως ἀπολυθεῖς » παρετήρησε ὁ ἀδελφός του.

« Ὑπερέτησεν εἰς τὰς Ἰνδίας, ἐννοῶ. »

« Καὶ μάλιστα ὡς ὑπαξιωματικός. »

« Εἰς τὸ βασιλικὸν πυροβολικόν », εἶπεν ὁ Σέρλοκ.

« Καὶ χηρέυσας ».

« Καὶ ἔχει ἓνα παιδάκι. »

« Παιδιά, ἀγαπητέ μοι παιδιά. »

« Ἐλα δά, εἶπεν γελῶν, αὐτὸ εἶναι πάρα πολὺ πλέον. »

« Τῇ ἀληθείᾳ » ἀπήντησεν ὁ Χόλμς « δὲν εἶναι δύσκολον νὰ εἴπῃ τις ὅτι ἓνας ἄνθρωπος μὲ αὐτὴν τὴν στάσιν, μὲ αὐτὴν τὴν ἐκφρασιν τοῦ ἀξιωματικῆς, καὶ μὲ ἡλιοκαεὶς πρόσωπον, εἶναι στρατιώτης : εἶναι κάτι περισσύτερον ἐνὸς ἀπλοῦ πολίτου. Καὶ δὲν παρήλθεν καιρὸς ἀφ' ὅτου ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὰς Ἰνδίας ».

« Τὸ ὅτι δὲν εἶναι πολὺς καιρὸς ἀφ' ὅτου ἐγκτελείψῃ τὴν ὑπηρεσίαν φαίνεται ἀκόμη ἀπὸ τὰ στρατιωτικὰ του ὑποδήματα », ἀπήντησεν ὁ Μύκροφτ.

« Δὲν ἔχει βηματισμὸν ἱππέως, ἐν τούτοις τὸν πῖλόν του τὸν ἐφέρει στραβά, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὴν λευκὴν ἐκείνην γραμμὴν ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τοῦ μετώπου. Ὡς ἐκ τοῦ βάρους τοῦ σώματός του δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι σκαπανεύς. Εἶναι πυροβολητής ».

« Ἐπειτα πρὸς τούτοις τὸ βαθὺ πένθος του φυσικὰ δεικνύει ὅτι ἔχασε κάποιον λίαν ἀγαπητόν του. Τὸ ὅτι μόνος του ἀγοράζει τὰ πρὸς τὸ ζῆν, δηλοῖ ὅτι ἔχασε τὴν σύζυγόν του. Βλέπετε ὅτι ἠγόρασε μερικὰ πράγματα διὰ τὰ παιδιά του. Ἔχει μαζὶ του ἓνα κουδουνάκι τὸ ὅποσον φανερώσει ὅτι ἐν ἐξ αὐτῶν εἶναι πολὺ μικρὸν. Ἡ σύζυγός του κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀπέθανε λεγῶ. Τὸ ὅτι ἔχει εἰκονογραφημένον βιβλίον ὑπὸ

μάλης δηλοῖ ὅτι ἔχει καὶ ἄλλο τέκνον περὶ τοῦ ὁποίου φροντίζει».

Ἦδη ἤρχισα νὰ πιστεύω ἐκεῖνο ὅπερ ὁ φίλος μου ἔλεγε, ὅτι ὁ ἀδελφός του ἦτο ὀξυδερκέστερος αὐτοῦ. Μὲ πικρῆ ἔλασεν. Ὁ Μύκροφτ ἐπῆρε μίαν πρεζάν ταμβάκου ἀπὸ τὴν ἐξ ὀστράκου γελώνης ταμβακοθήκης καὶ εἰνέκζε κατόπιν τὴν σκύνιν ἐκ τοῦ ἐνδύματός του μὲ ἐν μέγα ἐρυθροῦν μεταξωτὸν χειρόμικτρον.

«Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξῷ Σερλοκ» εἶπεν «ἔχω κάτι τι ἀκριβῶς δι' ἐσῆς—λίαν πρωτοφανὲς πρόβλημα—τὸ ὅποσον ὑπεβλήθη ὑπὸ τὴν κρίσιν μου. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν εἶχον τὴν δραστηριότητα νὰ ἐξετάσω τὸ τοιοῦτον παρὰ κατ' ἀτελή τινα τρόπον. μοὶ παρέσχει ὅμως θέμα πρὸς διασκεδαστικὴν μελέτην. Ἐὰν ἠθέλατε νὰ ἀκούσητε τὸ γεγονός».

— «Ἀγαπητέ μοι Μύκροφτ θὰ μὲ εὐχαριστήσητε πολὺ».

Ὁ ἀδελφός ἐχάραξεν σημειώσιν τινα ἐπὶ φύλλου τοῦ σημειωματαρίου του, καὶ κτυπήσας τὸν κώδωνα, ἐνεχείρισεν αὐτὴν εἰς τὸν ὑπάλληλον.

«Προσεκάλεσα τὸν Κον Μελᾶν νὰ ἔλθῃ ἐδῶ,» μοὶ εἶπεν. «Κατοικεῖ εἰς τὸ ἄνωθεν ἐμοῦ πάτωμα, καὶ ἐνεκα τῆς μικρᾶς γνωριμίας μας, μοὶ ἀνεκοίνωσε τελευτικῶς τὴν μεγάλην του ἀμηχανίαν. Ὁ κύριος Μελᾶς εἶναι Ἕλλην τὴν καταγωγὴν, ὡς ἠννόησα, καὶ εἶναι γλωσσομαθέστατος. Κερδίζει τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἄλλοτε μὲν ὡς διερμηνεὺς εἰς τὰ δικαστήρια, ἄλλοτε δὲ ὡς ὀδηγὸς ἐὰν τυχόν κενεὶς πλούσιος ἐξ Ἀνατολῆς ἔλθῃ εἰς τὰ ξενοδοχεῖα ἐν τῇ δεινροστοίᾳ Northumberland. Νομίζω ὅτι καλὸν θὰ εἶναι νὰ τὸν ἀφίσω μόνον του νὰ σᾶς διηγηθῇ τὸ ἀξιόθαύμαστον συμβάν κατὰ τὸν ἰδικόν του τρόπον».

Μετ' ὀλίγα λεπτὰ εὐρίσκετο μεταξῷ ἡμῶν εἰς βραχὺς, εὐτραφῆς ἀνὴρ, τοῦ ὁποίου τὸ μελαγχροινὸν πρόσωπον, καὶ τὰ κατὰμαυρα μαλλιά του, ἐδείκνυν τὴν μεσημβρινὴν αὐτοῦ καταγωγὴν, ἂν καὶ ἡ προφορά του ἦτο ὁμοία πεπαιδευμένου ἄγγλου. Ἐθλίψε θερμῶς τὴν χεῖρα τοῦ Σερλοκ Χόλμς, καὶ τὰ μαῦρά του μάτια ἔλαμψαν ἐξ εὐχαριστήσεως, ὅταν ἠννόησέ ὅτι ὁ εἰ-

δικῶς περὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ ἀσχολούμενος ἦτο πρόθυμος νὰ ἀκούσῃ τὴν ἀφήγησίν του.

«Γνωρίζω καλῶς ὅτι ἡ ἀστυνομία δὲν μὲ πιστεύει—λόγον τιμῆς, δὲν μὲ ἀνγνωρίζει,» εἶπε μὲ παράπονον. «Ἀκριβῶς διότι οὐδέποτε προηγουμένως ἤκουσε περὶ τοιοῦτου τινὸς πράγματος, νομίζει ὅτι ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ. Ἐγὼ ὅμως νομίζω ὅτι οὐδέποτε θὰ ἠσυχάσω, ἐὰν δὲν μάθω τι ἀπέγεινεν ὁ δυστυχὴς ἐκεῖνος μὲ τὸν προσκεκολλημένον τέκνον ἐπὶ τοῦ προσώπου του».

«Ἡ προσοχή μου εἶναι ὅλη πρὸς ὑμᾶς δεδομένη» εἶπεν ὁ Σερλοκ Χόλμς.

«Σήμερον ἔχομεν Τετάρτην», εἶπεν ὁ κ. Μελᾶς. Τότε ἦτο κατὰ τὴν νύκτα τῆς Δευτέρας—μόλις πρὸ δύο ἡμερῶν, μὲ ἐννοεῖτε, ὅπου συνέβησαν ὅλα ταῦτα. Εἶμαι διερμηνεὺς, ὡς ἴσως ὁ γείτων μου θὰ σᾶς εἶπεν ἤδη. Μεταφράζω εἰς ὅλας τὰς γλώσσας—σχεδὸν εἰς ὅλας—ἀλλὰ ἐπειδὴ εἶμαι Ἕλλην ἐκ γενετῆς καὶ μὲ ἑλληνικὸν ὄνομα γνωρίζω καλλίτερον τὴν μητρικὴν μου ἀπὸ κάθε ἄλλην. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὑπῆρξα ὁ μόνος Ἕλλην διερμηνεὺς τοῦ Λονδίνου, καὶ τὸ ὄνομά μου εἶναι πασίγνωστον εἰς ὅλα τὰ ξενοδοχεῖα.

«Πολλὰκις συμπίπτει νὰ προσκαλῶμαι κατὰ διαφόρους παρὰδοξοὺς ὄρας ὑπὸ ξένων, οἵτινες ἐμπίπτουσιν εἰς δυσκολίας, ἢ ὑπὸ ταξιδιωτῶν οἵτινες φθάσαντες ἀργὰ εἰς τὴν πόλιν ἔχουσιν ἄμεσον χρεῖαν τῆς ὑπηρεσίας μου. Οὐδόλωι λοιπὸν ἐξεπλάγην κατὰ τὴν νύκτα τῆς Δευτέρας, ὅταν κάποιος κ. Λάτιμερ, μὲ ἐνδυμασίαν τοῦ τελευταίου συρμοῦ νέος, ἦλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν μου, καὶ μὲ προσεκάλεσε νὰ τὸν ἀκολουθήσω εἰς τὸ μόνιπόν του τὸ ὅποσον περιέμενεν εἰς τὴν θύραν. Εἰς Ἕλλην φίλος του τὸν εἶχεν ἐπισκεφθῆ δι' ἐργασίαν, μοὶ εἶπεν, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐγνωρίζεν οὐδεμίαν ἄλλην γλῶσσαν τῆς ἑλληνικῆς ἢ ὑπηρεσίαν μου ἦτο κατεπείγουσα. Μοὶ ἔδωσε νὰ ἐννοήσω ὅτι ἡ οἰκία του εὐρίσκετο εἰς κάποιαν ἀπόστασιν, εἰς Κένσιγγτον, καὶ ἐφαίνετο ὅτι ἦτο ἐν μεγάλῃ βίβῃ, καθότι ἐπέσπευδε νὰ εἰσέλθωμιν εἰς τὸ μόνιπόν ἀμέσως ὡς κατήλθομεν εἰς τὴν ὁδόν.

«Λέγω εἰς τὸ μόνιπόν, ἀλλ' ἀμέσως ἀμφέβαλον, ἐὰν δὲν ἦτο καὶ ἀμαζία ἐντὸς τῆς ὁποίας εὐρισκόμην. Βεβαίως ἦτο πολὺ εὐρυχωτέρα ἀπὸ τὰς δημοσίας ἀμαζίας, αἵτινες εἶναι ὄνειδος διὰ τὸ Λονδίνον, καὶ τὰ καθίσματα ἂν καὶ ἦσαν ξεφτισμένα, ἦσαν ἀζίας. Ὁ κ. Λάτιμερ ἐκάθητο ἀπέναντί μου, καὶ ἐξεκινήσαμεν διευθυνόμενοι διὰ μέσου τοῦ Τσαρηνγκρός, πρὸς τὸν ἀνήφορον τῆς Σάφτβερν δεινροστοίχιας. Εἶχομεν ἐξέλθει τῆς ὁδοῦ Ὁξφόρδης, καὶ ἐτόλμησα νὰ κάμω τὴν παρατήρησιν ὅτι ἡ ὁδὸς ἦν ἐλαμβάνομεν δὲν ἦτο ἡ εὐθεῖα διὰ Κένσιγγτον, ὅτε οἱ λόγοι μου ἀμέσως περιεφράχθησαν διὰ πρωτοφανοῦς τρόπου τοῦ συντρόφου μου.

«Ἐσυρεν ἀμέσως ἐκ τοῦ θυλακίου του τρομερὸν ρόπαλον πλήρες μολύβδου, καὶ περιστρέψας αὐτὸ κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, ὡς ἐὰν νὰ ἐδοκίμαζε τὸ βάρος καὶ τὴν δύναμιν του, τὸ ἔθεσε χωρὶς νὰ εἶπῃ λόγον πλησίον του. Ἐπειτα ἀνεβίβασε τὰ παράθυρα τῆς ἀμαζίας, ὅτε εὖρον πρὸς μεγάλην μου ἐκπληξίν ὅτι ταῦτα ἦσαν ἐξεπίτηδες κεκαλυμμένα μὲ χάρτην, ὅπως μὲ ἐμποδίζωσι νὰ βλέπω ἔξω.»

«Λυποῦμαι ὅτι σᾶς στερεῶ τὴν θέαν κ. Μελᾶ», μοὶ εἶπεν. «Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅμως, ὅπως τοιοῦτοτρόπως σᾶς ἐμποδίζω νὰ βλέπητε ποῦ εἴμεθα καὶ ποῖαν διεύθυνσιν λαμβάνομεν. Διότι ἴσως θὰ ἦτο δυσάρεστον δι' ἐμὲ νὰ εὕρητε τὸν δρόμον τοῦτον ἀκόμη μίαν φοράν».

«Ὡς δύνασθε νὰ φαντασθῆτε παντελῶς τὰ ἔχασα πρὸ τῆς τοιαύτης προσλαλιᾶς. Ὁ σύντροφός μου ἦτο δυνατὸς, εὐρύτερος νέος, καὶ ἐὰν ἀκόμη ἀφῆσωμιν κατὰ μέρος τὸ ρόπαλον πάλιν δὲν θὰ εἶχον τὴν παραμικρὰν τύχην, ἐὰν ἠρχόμην εἰς ρῆξιν μετ' αὐτοῦ».

«Αὕτη εἶναι λίαν ἀσυνήθεις διαγωγὴ, κ. Λάτιμερ» ἐπιθύρησα. «Πρέπει νὰ γνωρίζετε ὅτι αὐτὸ τὸ ὅποσον πράττετε εἶναι ὅλως ἄνομον».

«Εἶναι κάπως ζωηρὸν ἀναμφιβόλως», μοὶ εἶπεν «ἀλλὰ θὰ σᾶς ἀποζημιώσωμιν. Ἐν τούτοις πρέπει νὰ σᾶς προειδοποιήσω κ. Μελᾶ, ὅτι ἐὰν ἀπόψε τολμήσητε νὰ ἐρίψητε φωνὴν κινδύνου, ἢ νὰ πράξητέ τι τὸ

ὅποσον ἀντίκειται εἰς τὰ συμφέροντά μου, σᾶς βεβαίως ὅτι τὸ τοιοῦτον θὰ ἔχη σοβαρὸν ἀποτέλεσμα. Σᾶς παρκακλῶ νὰ ἐνθυμεῖσθε ὅτι οὐδεὶς γνωρίζει ποῦ εὐρίσκεσθε, καὶ ὅτι, εἴτε εἴσθε ἐντὸς τῆς ἀμαζίας ταύτης, ἢ εἰς τὴν οἰκίαν μου, εἴσθε ἐξ ἴσου ὑπὸ τὴν δύναμίν μου».

«Οἱ λόγοι οὗτοι ἦσαν ἡσυχοὶ, ἀλλ' ὁ τρόπος του προσέειπε ἀγροικὸν τινα ἐκφραξιν ἣτις ἦτο πολὺ ἀπειλητικὴ. Ἐκάθησα ἐν σιγῇ ἀγνοῶν τὸ αἴτιον διὰ τὸ ὅποσον ὁ κύριος οὗτος μὲ ἠθροπαδοῖεν κατὰ τὸν ἀσυνήθη τοῦτον τρόπον. Ὅ,τι δήποτε καὶ ἐὰν ἔκαμνον, ἦτο λίαν φανερόν ὅτι οὐδεμίαν ὑπῆρχεν ὠφέλεια νὰ ἀντισταθῶ, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἔπρεπε νὰ περιμένω νὰ ἴδω τι θὰ συνέβαιεν».

Ἐπὶ δύο σχεδὸν ὄρας ἐταξίδευον χωρὶς νὰ ἔχω τὴν παραμικρὰν ιδέαν ποῦ ἐπορευόμην. Ἐνίοτε ἐκ τοῦ κρότου τῶν λίθων ὑπέθετον ὅτι εὐρισκόμην ἐπὶ λιθοστρώτου, καὶ ἄλλοτε ἡ μαλακὴ καὶ ἡσυχὸς πορεία μου ὑπηγόρευεν ὅτι ἦμην ἐπὶ ἀσφάλτου. Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς μεταβολῆς ταύτης εἰς τὴν βοήν, οὐδὲν ἄλλο ὑπῆρχεν τὸ ὅποσον, κατὰ τὸν ἀπομεμονωμένον τοῦτον δρόμον, ἠδύνατο νὰ μὲ βοηθήσῃ ὅπως σχηματίσω ιδέαν τινὰ τοῦ ποῦ ἦμην.

«Ὁ χάρτης ἦτο ἀδιὰφκνῆς καὶ κυνοῦν παρὰπέτασμα ἐκάλυπτε τὰ πέριξ τοῦ παρὰθύρου. Ἦτο ἐπτὰ καὶ τέταρτον ὅτε εἶχον ἀναχωρήσει ἀπὸ Πάλαμαλ καὶ τὸ ὠρολόγιόν μου ἐδείκνυνεν 9 παρὰ 10, ὅτε ἐπὶ τέλους ἐστάθην».

Ὁ σύντροφός μου κατεβίβασεν τὸ παράθυρον, ὅποτε εἶδον μίαν καμκρωτὴν θύραν καὶ μίαν λυχνίαν κιομένην πρὸ αὐτῆς. Καθὼς ἔσπευδον νὰ κατέλθω ἀπὸ τὴν ἀμαζίαν, ἀμέσως ἡ θύρα ἠνεώχθη, καὶ εὐρέθη ἐντὸς οἰκίας ἀορίστου ἐκφράσεως, μὲ γῶρον χλοερὸν καὶ μὲ δένδρα ἐκατέρωθεν τῆς εἰσόδου. Ἐὰν ὅμως τὸ γήπεδον τοῦτε ἦτο ἰδιωτικὸν ἢ ὄχι, δὲν γνωρίζω. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶναι ὅτι ἡ ἔκτασις ἦτο μεγαλειτέρα παρ' ὅ,τι τολμῶ νὰ εἶπω.

Εἰς τὸ ἔνδον ὑπῆρχε μίαν χρωματιστὴν ἀεριοφωτὸς λυχνία, ἣτις ἦτο τύσον χαμηλωμένη, ὥστε μόλις ἠδυνήθη νὰ ἴδω ὅτι ὁ τοῖχος ἦτο ἀρετὰ μακρὸς καὶ ὅτι ἐπ' αὐ-

τοῦ ἐκρέμαντο εἰκόνες. Ὑπὸ τὸ ἀμυδρὸν φῶς ἠδυνήθησαν νὰ διακρίνω ὅτι τὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον ἦνοιξε τὴν θύραν ἦτο μικρόσωμον, καὶ ἀπίσιον. Καθὼς δὲ ἔστρεψε πρὸς ἡμᾶς τὸ φῶς ἐφάνη ὅτι ἔφερε καὶ ματογιάλια».

«Αὐτὸς εἶναι ὁ κ. Μελάς, Χάρολδ» ; ἠρώτησεν ὁ ἄνθρωπος οὗτος.

«Μάλιστα.»

«Εὐγε ! Εὐγε ! Δὲν ὑπάρχει κανεὶς κανὸς σκοπὸς, κ. Μελά, ἀλλ' ἔχομεν μόνον ἀνάγκην τῆς ὑμετέρας προσωπικότητος. Δὲν θὰ μετανοήσητε δὲ ἐὰν φανῆτε προσσηνὴς πρὸς ἡμᾶς, ἐὰν ὅμως προσπαθήσετε νὰ δοκιμάσητε πανουργίαν, τότε ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάξῃ».

«Ὡμίλησε διὰ τινος νευρικοῦ τρόπου, καὶ μὲ χαμόγελον, ἀλλ' ἐν τούτοις δὲν γνωρίζω πῶς ὁ ἀνθρωπάκος οὗτος μοῦ ἐνεποίησε περισσότερον φόβον ἢ ὁ ἄλλος.

«Τί θέλετε ἀπ' ἐμέ» ; τὸν ἠρώτησα.

«Νὰ ἐρωτήσητε μόνον μερικὰς ἐρωτήσεις εἰς ἓνα ἑλληνα κύριον, ὅστις μὰς ἐπεσκέφθη, καὶ νὰ μὰς δώσητε τὰς ἀκριβεῖς ἀπαντήσεις του. Μὴ προσθέσητε ὅμως οὐδὲν περιπλέον παρ' ὅ,τι σὰς λέγομεν νὰ τὸν ἐρωτήσητε, διότι ἄλλως—ἐδῶ πάλιν ἐπανήλθεν ὁ νευρικός τιναγμός. — καλλιτέρα νὰ μὴ εἶχετε γεννηθῆ.»

«Καθὼς ὠμίλει, ἦνοιξε μίαν θύραν καὶ μοὶ ἔδειξε τὸν δρόμον πρὸς ἓν δωμάτιον, τὸ ὁποῖον ἐφάνετο πολυτελῶς διακεκοσμημένον, ἀλλὰ καὶ πάλιν τὸ δωμάτιον ἐφωτίζετο μὲ μίαν μάνην χαμηλωμένην λυχνίαν. Τὸ δωμάτιον τοῦτο ἦτο βεβαίως μεγαλειότερον τοῦ ἄλλου καὶ καθὼς οἱ πόδες μου ἐβυθίζοντο μέσα εἰς τοὺς παχεῖς τάπητας ἦτο εὐλογον νὰ φαντασθῶ ὅτι τὸ οἶκον ἦτο πλουσίον ἀνθρώπου. Εἶδον βελούδινα καθίσματα, ὑψηλὸν καὶ λευκὸν γείσωμα ἐστὶς ἐκ μαρμάρου, καὶ κατὰ τὸ ὁποῖον ἐφάνετο ὅτι ἦτο ἀπάρτισμα Ἰαπωνικῆς πανοπλίης ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς αὐτοῦ. Ὑπῆρχε μία λαρέκλα ἀκριβῶς κάτωθεν τῆς λυχνίας εἰς τὴν ὁποίαν ὁ πρεσβύτερος τῶν δύο τούτων ἀνθρώπων μοῦ ἔκαμε νεῦμα νὰ καθίσω. Ὁ νεώτερος μὰς ἀφῆσε μόνους ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, ἀλλ' ἀμέσως ἐπέστρεψε δι' ἄλλης θύρας ὀδηγῶν μεθ' ἐξουτοῦ κύριόν τινα

φέροντα κοιτώνιτην, καὶ πορευόμενον λίαν βραδέως. Καθὼς εἰσῆλθεν εἰς τὸν κύκλον τὸν ὁποῖον ἐσχημάτιζε τὸ ἀμυδρὸν φῶς τὸ ὁποῖον μὲ ἐδοθήθησε νὰ τὸν ἴδω καὶ καλλιτέρον, ἔφριξα πρὸ τῆς θέας ! Ἦτο χλωμὸς ὡς νεκρὸς καὶ τρομερὰ κατεσκληνὴς, μὲ ζωηροὺς ὀφθαλμοὺς ἰδιάζοντας εἰς ἀνθρώπους τῶν ὁποίων τὸ πνεῦμα εἶναι ἀνώτερον τῆς δυνάμεώς των. Ἄλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μὲ ἐτρόμαξε περισσότερον καὶ αὐτῆς τῆς ἀδυναμίας του, ἦτο ὅτι τὸ πρόσωπόν του ἦτο τραγελαφικῶς κεκαλυμμένον διὰ τετάνου καὶ ἐν μέγαν τεμάχιον τετάνου ἐκάλυπτε τὸ στόμα του».

«Ἐχετε ἀβάκιον Χάρολδ ;» ἠρώτησεν ὁ πρεσβύτερος ἐκ τῶν δύο καθὼς ἦτο ζαπλωμένος μάλλον ἢ καθήμενος ἐπὶ τῆς καθέκλας. «Ἐλύθησαν αἱ χεῖρές του ;» «Τότε δώσατε εἰς αὐτὸν τὸ κονδύλιον. Τώρα, κ. Μελά θὰ ἐρωτήσητε αὐτὸν τὰς ἀκολουθούσας ἐρωτήσεις, καὶ αὐτὸς θὰ σὰς γράψῃ τὰς ἀπαντήσεις. Ἐρωτήσατέ τον λοιπὸν κατὰ πρῶτον, ἐὰν εἶναι ἔτοιμος νὰ ὑπογράψῃ τὰ χαρτιά.»

«Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἀνθρώπου ἤστραψαν».

«Ποτὲ ! ἔγραψεν ὁ Ἕλληνας ἐπὶ τοῦ ἀβακίου.

«Ἐπ' οὐδενὶ τρόπῳ ; τὸν ἠρώτησα καὶ πάλιν κατὰ διασχῆν τοῦ τυράννου.

«Μόνον ὅταν ἴδω αὐτὴν νὰ τελέσῃ τοὺς γάμους τῆς δι' Ἕλληνας ἱερέως τὸν ὁποῖον ἐγὼ γνωρίζω».

«Ὁ τύραννός μου οὗτος ἐγέλασε παιδαριωδῶς μὲ τὸν πικρόχολον αὐτοῦ τρόπον».

«Γνωρίζεις λοιπὸν τὸ τί σὲ περιμένει ;»

«Οὐδὲν φροντίζω διὰ τὸν ἐξουτοῦ μου».

«Ταῦτα εἶναι τὰ δείγματα τῶν ἐρωταποκρίσεων, τὰ ὁποῖα ἀπετέλεσαν τὴν κατὰ τὸ ἥμισυ γραπτὴν καὶ κατὰ τὸ ἄλλο ἥμισυ προφορικὴν ἡμῶν συνδιάλεξιν».

«Πολλάκις ἐπανελάβα τὴν ἐρώτησιν ἐὰν ἤθελε νὰ ἐνδώσῃ καὶ νὰ ὑπογράψῃ τὰ συμβόλαια. Καὶ ἐπανειλημμένως ἔλαβον τὴν αὐτὴν παρωργισμένην ἀπάντησιν. Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξὺ συνέλαβον ὠραίαν ἰδέαν. Ἦρχισα νὰ προσθέτω μικρὰς φράσεις ἀπ' ἐξουτοῦ εἰς κάθε ἐρώτησιν, κατὰ πρῶτον μὲν ἀβλαβεῖς, διὰ νὰ δοκιμάσω ἐὰν μὲ ἐννοῆ

κανεὶς ἐκ τῶν παρόντων, καὶ ὅτε εὔρον ὅτι ἡ τοιαύτη πρῆξις μου δὲν ἠννοεῖτο ὑπ' αὐτῶν. ἤρχισα νὰ πρίζω μεγαλειότερον τέχνασμα. Ἡ συνομιλίαι μὰς ἐγένετο περίπου ὡς ἐξῆς :

«Εἰς οὐδὲν σὰς ὠφελεῖ ἡ ἰδιοτροπία σας αὕτη ! «Τίς εἶσθε ;»

«Δὲν μὲ ἐνδιαιφέρει». «Εἶμαι ξένος ἐλθὼν, εἰς τὸ Λονδίνον».

«Ἡ τύχη σας ἐξαρτᾶται ἐξ ἡμῶν. «Πόσον καιρὸν εἶσθε ἐδῶ ;»

«Ἐστω». «Τρεῖς εβδομάδας».

«Ἡ περιουσίαι ποτὲ δὲν θὰ γίνῃ ἰδική σας». «Τί σὰς πονεῖ ;»

«Ἄλλὰ καὶ δὲν θὰ πηγαίνῃ εἰς κακούργους, θὰ μὲ θανατώσῃ τῆς κείνης».

«Θὰ σὰς ἀφήσωμεν ἐλευθέρους ἐὰν ὑπογράψῃτε. Τί εἶδους οἰκία εἶναι αὕτη ;»

«Οὐδέποτε θὰ ὑπογράψω». «Δὲν γνωρίζω».

«Οὐδὲν ὅμως τὴν βοηθεῖτε». «Ποῖον εἶναι τὸ ὄνομά σου ;»

«Ἄς ἀκούσω ἀπ' αὐτὴν τὴν ἰδίαν νὰ μοὶ τὸ εἴπῃ ὅτι δὲν τὴν βοηθῶ. «Κρατίδης».

«Θὰ τὴν ἰδῆτε μόνον ἑτανύπογραψῃτε». «Ἀπὸ πόθεν εἶσθε ;»

«Τότε οὐδέποτε θὰ τὴν ἴδω». «Ἐξ Ἀθηνῶν».

«Ἐντὸς πέντε λεπτῶν τῆς ὥρας κ. Χόλμς, θὰ ἠδυναμῆν νὰ ἀντικαλύψω ἕλην τὴν ἱστορίαν. Ἡ ἀμέσως ἐρωτήσις μου ἠδύνατο νὰ ἐκκαθαρίσῃ τὸ πρῶμα, ἀλλὰ κατὰ τὴν στιγμήν ἐκεῖνην ἠνεώχθη ἡ θύρα καὶ μία γυνὴ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον. Δὲν ἠδυναμῆν νὰ τὴν ἴδω καλὰ ὥστε νὰ γνωρίζω τι περισσότερον, παρ' ὅτι ἦτο ὑψηλὴ καὶ χαριτόδωτος, μὲ μαύρην κόμην καὶ ἐνδεδυμένη μὲ εὐρύχωρον λευκὸν ἔνδυμα.

«Χάρολδ, εἶπεν ἀγγλιστὶ μὲ διακεκομένην προφορᾶν, δὲν δύναμαι νὰ μένω μόνη μου. Εἶναι τοιαύτη ἐρημία ἐκεῖ ἐπάνω μόνον μὲ—Ὁ Θεὸς μου ! Ὁ Παῦλος εἶναι !»

«Αἱ τελευταῖαι αὗται λέξεις ἐλέχθησαν ἑλληνιστῶν, καὶ αὐτοστιγμῆν ὁ ἄνθρωπος μὲ σπασμωδικὴν ἀγωνίαν ἀπεσπασε τὸν τετανον ἀπὸ τῆς χεῖλης του καὶ φωνάζων δυνατὰ «Σοφία», «Σοφία» ὤρμησε εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς γυναικός. Ὁ ἐναγκαλισμὸς των

ὅμως ἦτο μόνον ἐπὶ μίαν στιγμήν, διότι ὁ νεώτερος ἀνὴρ ἤρπασε τὴν γυναικᾶ καὶ τὴν ἀπώθησε ἔξω τοῦ δωματίου, ὅτε ὁ πρεσβύτερος εὐκόλως ἐδάμασε τὸ ἀσθενὲς θυμὸν του καὶ ἀπέσυρεν αὐτὸ διὰ τῆς ἄλλης θύρας. Ἐπὶ τινὰ στιγμήν ἔμεινα μόνος ἐν τῷ δωματίῳ καὶ ἐπήδησα ἐπὶ τῶν ποδῶν μου μὲ κάποιαν ἀόριστον ἰδέαν ὅτι ἠδυναμῆν ἴσως νὰ εὔρω τρόπον εἰς τὸ μέλλον πρὸς ἀντικαλύψιν τῆς εἶδους οἰκίας ἦτο ἡ οἰκία ἐν ἣ εὐρισκόμην.

Εὐτυχῶς ὅμως ὅπου δὲν ἔκαμα βῆμα, διότι παρατηρήσας πρὸς τὰ ἔνω εἶδον ὅτι ὁ πρεσβύτερος τῶν δύο τούτων ἴστατο εἰς τὴν θύραν μὲ ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους εἰς ἐμέ».

«Ἄρκεῖ, κ. Μελά,» εἶπεν. «Βλέπετε ὅτι σὰς ἐνεπιστεύθημεν μεγάλην προσωπικὴν ὑπόθεσιν. Δὲν θὰ σὰς ἀνησυχίσωμεν περιπλέον, ἠναγκάσθημεν δὲ νὰ πράξωμεν οὕτως, διότι ὁ φίλος μὰς ὅστις ὀμιλεῖ τὰ ἑλληνικὰ καὶ ὅστις ἤρχισε τὰς διαπραγματεύσεις ταύτας ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ἦτο λοιπὸν λίαν κατεπεῖγον δι' ἡμᾶς νὰ εὐρωμέν τινὰ ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ ἀντικαταστήσῃ αὐτὸν, καὶ εἴμεθα εὐτυχεῖς ὅτι ἠκούσαμεν τὴν ὑμετέραν ἰκνότηταν».

Ἵπεκλίθην.

«Ἰδοὺ πέντε ἀγγλικαὶ λίραι, μοὶ εἶπε πλησιάζων πρὸς ἐμέ, αἱ ὁποῖαι νομίζω ὅτι θὰ εἶναι ἀρκετὴ ἀνταμοιβή. Ἄλλ' ἐνθυμοῦ. προσέθεσε, κτυπῶν με ἐλαφρῶς ἐπὶ τοῦ ὤμου μετὰ τινος γέλωτος, ὅτι ἐὰν θὰ ὀμλήσης εἰς ἀνθρωπίνην ψυχὴν περὶ αὐτοῦ—ἔστω καὶ εἰς μίαν ἔτι ἀνθρωπίνην ψυχὴν, σκέψου καλὰ—ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάξῃ.

«Δὲν δύναμαι νὰ σὰς περιγράψω τὴν ἀηδίαν καὶ τὸν φόβον τὸν ὁποῖον ὁ εὐτελής οὗτος ἀνθρωπάκος μοῦ ἐνεποίησε. Ἦδυναμῆν νὰ τὸν ἴδω τώρα καλλιτέρον διότι τὸ φῶς τῆς λυχνίας ἐπιπτεν ἐπ' αὐτοῦ. Τὸ πρόσωπόν του ἦτο ἐπίμνηκες ὠχρὸν καὶ εἶχε μικρὰν σφηνοειδῆ γενειάδα. Προξέτεινε δὲ αὐτὴν καθὼς ὠμίλει, τὰ δὲ χεῖλη καὶ τὰ βλέφαρά του συστρέφοντο διηλεκτῶς. Νομίζω ὅτι τὸ παράδοξον χαμόγελόν του ἦτο ἐπίσης σύμπτωμα νευρικῆς τινος ἀσθενείας. Ὁ τρόμος τὸν ὁποῖον ἐνεποιεῖ τὸ πρόσω-

πὺν του ἐνέκειτο ἰδίως εἰς τοὺς ὀλεθρίους ὀφθαλμούς του, οἵτινες ἦσαν καστανοὶ καὶ ἐν τῷ βάθει αὐτῶν ἐζωγραφίζετο ἡ ἀδυσώπητος ὁμότης του.»

«Θὰ τὸ μάθωμεν ἐὰν εἴπητέ τι περὶ τοῦ ζητήματος τούτου», εἶπεν. Ἔχομεν καὶ ἡμεῖς τοὺς τρόπους τῶν πληροφοριῶν μας. Τώρα θὰ εὑρήτε τὴν ἀμαξὴν ἐτοίμην, ὃ δὲ φίλος μου θὰ σᾶς συνοδεύσῃ.»

«Τὰ χίιστα ἐξῆλθον τῆς κίθουσης καὶ ἔφθασαν εἰς τὸ ὄχημα τυγῶν καὶ πάλιν τῆς στιγματικῆς ἐκείνης θέας τῶν δένδρων καὶ τοῦ κήπου. Ὁ κ. Λάτιμερ με ἠκολούθησεν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀμαξὴν καὶ ἐκάθησεν ἀπέναντί μου χωρὶς νὰ εἴπῃ λέξιν. Ἐν σιγῇ καὶ πάλιν ἐταξιδεύομεν ἐπὶ ἀτελεύτητον χρόνον μὲ κεκλεισμένα παράθυρα, ἕως ὅτου ἐπὶ τέλους ἀκριβῶς μετὰ τὰ μεσάνυκτα τὸ ὄχημα ἐστάθη.»

«Ἐδῶ θὰ καταβῆτε, κ. Μελά, εἶπεν ὁ σύντροφός μου. Λυποῦμαι ὅτι σᾶς ἐγκαταλείπω μακρὰν τῆς οἰκίας σας, ἀλλὰ δεῖ εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ ἄλλως.»

«Πᾶσα δοκιμὴ ἐκ μέρους ὑμῶν νὰ ἀκολουθήσῃτε τὴν ἀμαξὴν δύναται νὰ καταλήξῃ εἰς βλάβην σας.»

«Ἦνοιξε τὴν θύραν καθὼς εἶπε ταῦτα καὶ μὲν ἐπήδησεν ἐξω τῆς ἀμαξῆς ἀμέσως ὁ ἀμαξήλατος ἐμαστίγωσε τοὺς ἵππους καὶ ἡ ἀμαξὴ ἀντήχησε ἀπεροχομένη. Πικρὴ τήρησεν περίξ ἐν ἀπορίᾳ. Πολὺ μακρὰν διεκρίνοντο οἰκίαι τινὲς μὲ φῶτα καὶ ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ὑψηλοτέρων παραθύρων. Ἐπὶ τῆς ἄλλης πλευρᾶς εἶδον τὰ ἐρυθρὰ φῶτα τοῦ σιδηροδρόμου. Ἡ ἀμαξὴ δὲν ἐφάνετο πλέον. Ἰστάμην ἐξερευνῶν τὰ περίξ ὅτε εἶδον ἀνθρώπον τινα ἐρχόμενον πρὸς ἐμὲ ἐν τῷ σκοτεινῷ. Καὶ ἐνῶ μὲ ἐπλησίον διέκρινε : τι ἦτο ἀχθοφόρος τοῦ σιδηροδρόμου.»

«Δύνασθε νὰ μοὶ εἴπητε τί μέρος εἶναι ἐδῶ ; τὸν ἠρώτησα.»

«Γόντσοροθ Κόμμον», μοὶ ἀπήντησε.

«Δύναμι νὰ ἐπιστρέψω σιδηροδρομικῶς εἰς τὴν πόλιν;»

«Ἐὰν περιπατήσῃτε περίπου ἕνα μίλιον μέχρι τοῦ Κλάφν, μοὶ εἶπε, θὰ δυναθῆτε νὰ προλάβητε ἀκριβῶς τὸ τελευταῖον τραῖνον διὰ Βικτώριαν.»

«Αὐτὸ εἶναι τὸ τέλος τῆς ἱστορίας, κ.

Χόλμς. Δὲν γνωρίζω ποῦ ἦλθον οὔτε μὲ ποῖον ὁμίλησα, ἢ ἄλλο τι περὶ ὅσα σᾶς εἶπον. Ἀλλὰ γνωρίζω ὅτι συμβαίνει σκοτεινὸν τέχνασμα, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ βοηθήσω τὸ κατὰ δύναμιν τὸν ἀτυχῆ τούτον ἄνθρωπον! Τὴν ἱστορίαν ταύτην εἶπον καὶ εἰς τὸν κ. Μύκροφτ Χόλμς καθὼς καὶ εἰς τὴν ἀστυνομίαν.»

Μετὰ τὴν ἀφήγησιν τῆς ἱστορίας ἐμείναμεν ἄφωνοι ἐπὶ τινὰ χρόνον. Κατόπιν ὁ Σέρλοκ περπατήσας τὸν ἀδελφόν του εἶπε :

«Βλέπετε κενὸν ἴχνος;»

Ὁ Μύκροφτ ἔλαβε τὴν ἐφημερίδα «Τὰ ἡμερήσια νέα» ἣτις ἦτο ἐπὶ τινος τραπέζης.

«Πᾶς ὅστις δύναται νὰ περῆσῃ οἶαν δῆποτε πληροφορίαν ὅσον ἀφορᾷ τὸ ποῦ εὐρίσκετε εἰς Ἑλληνα ὀνομαζόμενος Παῦλος Κρατίδης ἐξ Ἀθηνῶν, ὅστις δὲν ὀμιλεῖ τὴν ἀγγλικὴν θὰ ἀνταμειφθῇ ἀδριῶς. Ὅμοια ἀνταμοιβὴ θὰ δοθῇ εἰς ἐκεῖνον ὅστις θὰ μᾶς πληροφορήσῃ περὶ τινος ἐλληνίδος ἣς τὸ πρῶτον ὄνομα εἶναι Σοφία Χ2473». «Ἀλλ' αὐτὴ ἡ εἰδοποίησις ἦτο εἰς ὅλας τὰς ἡμερησίας ἐφημερίδας. Ὁὐδεμία ὅμως ἀπάντησις ἐλήφθη.»

«Τι ἐπραξεν ἡ ἐλληνικὴ Πρεσβεία;»

«Ἡρώτησα, ἀλλὰ δὲν γνωρίζουσι τίποτα.»

«Τότε ἂς τηλεγραφήσωμεν εἰς τὴν ἀστυνομίαν τῶν Ἀθηνῶν.»

«Ὁ Σέρλοκ ἔχει ὄλην τὴν οἰκογενειακὴν δραστηριότητα, εἶπεν ὁ Μύκροφτ στρέφων τὸ βλέμμα πρὸς ἐμὲ. «Καλὰ ὅπως δῆποτε ἀναλάβετε τὴν ὑπόθεσιν καὶ γνωστοποιήσατέ μοι ἐὰν κατορθώσῃτε τι καλόν.»

«Βεβχίως» ἀπήντησεν ὁ φίλος μου ἐγειρόμενος ἀπὸ τὴν καθέκλιν του. «Θὰ εἴσθε ἐνήμερος τοῦ πράγματος καθὼς καὶ ὁ κ. Μελάς. Ἐν τῷ μετὰξυ, κ. Μελά, ἐὰν ἐγὼ ἦμην εἰς τὴν θέσιν σας θὰ ἐπροφυλαττόμην βεβχίως, διότι φυσικὰ οἱ ἄνθρωποι οὔτοι ἔμαθον διὰ τῶν δημοσιεύσεων τούτων ὅτι εἴσθε σεῖς ὅστις τοὺς ἐπροδότετε». Καθὼς ἐπιστρέφομεν εἰς τὴν οἰκίαν ὁ Χόλμς ἐστάθη εἰς ἐν τηλεγραφεῖον καὶ ἔστειλε πολλὰ τηλεγραφήματα.

«Βλέπετε Γόττων» παρετήρησεν «ἡ ἐσπέρα μας οὐδ' ὄλω; ἐδραπανήθη ματαίως.»

«ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ»

«Πολλοὶ ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων ὑποθέσεων μου ἐφθασαν εἰς ἐμὲ τοιοῦτοτρόπως διὰ τοῦ Μύκροφτ. Τὸ πρόβλημα ὅπερ ἠκούσκειν ἀκριβῶς τώρα, ἂν καὶ περῆται μίαν καὶ μόνην ἐξήγησιν, ἐν τούτοις παρουσιάζει πολλὰ εὐκρινῆ σημεῖα. «Ἔχετε ἐλπίδας λύσεως;»

«Μὰ γνωρίζοντες ταῦτα τὰ ὅποια ἠκούσκειν θὰ ἦτο δυστύχημα τῇ ἀληθείᾳ ἐὰν ἀπετυγχάνομεν ν' ἀνακαλύψομεν τὰ λοιπὰ. Βεβαίως ἔχετε σχηματισθῆ καπικὴν ἰδέαν ἣτις δύναται νὰ ἐξηγήσῃ τὰ συμβάντα.»

«Κατ' ἀρίστον τινὰ τρόπον μάλιστα.»

«Ποία εἶναι λοιπὸν ἡ ἰδέα σας;»

«Ἐξ ὅσων ἠκούσαμεν γίνεται φανερόν ὅτι ἡ ἐλληνικὴ αὐτὴ ἀπήχθη ὑπὸ ἀγγλοῦ τινος ὀνομαζομένου Χάρολδ Λάτιμερ.»

«Πόθεν ὅμως ἀπήχθη;»

«Ἴσως ἐξ Ἀθηνῶν.»

Ὁ Σέρλοκ Χόλμς ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν του. «Ὁ νέος οὗτος δὲν δύναται νὰ ἀρθρώσῃ μίαν λέξιν ἐλληνικὴν. Ἡ κυρίως ἡδύνατο νὰ ὀμιλῇ ἀρκετὰ καλὰ τὰ ἀγγλικά. Τὸ συμπέρασμα—ὅτι αὐτὴ ὑπῆρξεν ἐπὶ τινὰ χρόνον εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἀλλ' αὐτὸς οὐδέποτε εἰς τὴν Ἑλλάδα.»

«Τότε θὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἦλθε νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Ἀγγλίαν, καὶ ὅτι ὁ Χάρολδ κατέπεισεν αὐτὴν νὰ δραπέτευσῃ μαζῆς του. «Τοῦτο εἶναι πιθανώτερον.»

«Τότε ὁ ἀδελφός—διότι τοιαύτη νομίζω ὅτι εἶναι ἡ συγγένεια, ἔρχεται ἐξ Ἑλλάδος ὅπως ἐπέμβη. Οὗτος ἀφρόνως πίπτει εἰς τὴν δύναμιν τοῦ νέου καὶ τοῦ πρεσβυτέρου αὐτοῦ συντρόφου. Τὸν συλλαμβάνουσι, μετχειρίζονται βίαν ἐπ' αὐτοῦ ὅπως τὸν ἐξαναγκάσωσι νὰ ὑπογράψῃ τὰ συμβόλαια καὶ μεταγράψῃ τὴν περιουσίαν τῆς νέας—τῆς ὁποίας φάνεται ὅτι εἶναι ἐπίτροπος—εἰς αὐτούς. Οὗτος ἀρνεῖται νὰ πράξῃ τοῦτο. Διὰ νὰ συνδιαλεχθῶσι μετ' αὐτοῦ ἀναγκάζονται νὰ λάβωσι διερμηνέα. Ἐξέλεξαν δὲ τὸν κ. Μελάν ἀπ' οὗ προηγουμένως εἶχον ἄλλον. Ἡ νέα δὲν ἔχει γνῶσιν τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς καὶ ἀνακαλύπτει τοῦτον ἐξ ἀπλῆς συμπτώσεως.»

«Ἄριστα Γόττων», ἐφώναζε ὁ κ. Χόλμς. «Τῇ ἀληθείᾳ νομίζω δὲν ἀπέχετε πολὺ τῆς

ἀληθείας. Βλέπετε τὰ πάντα εἶναι εὐνοϊκά, καὶ τώρα ἔχομεν νὰ φοβηθῶμεν μόνον βιβαίαν τινὰ πράξιν ἐκ μέρους των. Ἐὰν μᾶς δώσωσι καιρὸν, θὰ τοὺς συλλάβωμεν.»

«Ἀλλὰ πῶς δύνασθε νὰ εὑρήτε ποῦ κεῖται ἡ οἰκία;»

«Καλὰ, ἐὰν αἱ ὑπόνοιαι μας εἶναι ὀρθαί, καὶ τὸ ὄνομα τῆς κυρίας εἶναι ἡ ἦτο Σοφία Κρατίδου, δὲν θὰ εἴχομεν οὐδεμίαν δυσκολίαν νὰ τὴν εὐρωμῆν. Τοῦτο πρέπει νὰ εἶναι ἡ μεγαλύτερα ἡμῶν ἐλπίς, διότι ὁ ἀδελφός φυσικὰ εἶναι τελείως ξένος. Εἶναι ἀληθές ὅτι εἶναι ὀλίγος χρόνος ἀφ' ὅτου ὁ Χάρολδ ἀπέκτησε τὴν γνωριμίαν τῆς κόρης—μὲν ὀλίγα ἐβδομάδες τοῦλάχιστον παρελήθον—διότι ὁ ἀδελφός εἰς τὴν Ἑλλάδα εὐρισκόμενος εἶχε καιρὸν νὰ μάθῃ τὸ πρᾶγμα καὶ νὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα. Ἐὰν ἀκόμη ζῶσιν εἰς τὴν ἰδίαν συνοικίαν ὅπου ἔζων καὶ πρὶν, εἶναι πιθανόν ὅτι θὰ ἔχω κάποιαν ἀπάντησιν εἰς τὸ δημοσίεμα τοῦ Μύκροφτ.»

«Ἐἴχομεν φθάσῃ εἰς τὴν οἰκίαν μας, ἣτις εἶναι εἰς τὴν ὁδὸν Βείκιν, ὅτε συνδιαλεγόμεθα ἐπὶ τούτων. Ὁ Χόλμς εἰσῆλθε πρῶτος καὶ ὡς ἠνοιξε τὴν θύραν τοῦ δωματίου μας ἄφρισε φωνὴν ἐκπληξέως. Παρατηρῶν ἀνωθεν τοῦ ὄμου του, ἐξεπλάγην καὶ ἐγὼ ὁμοίως. Ὁ ἀδελφός του Μύκροφτ ἐκάθητο καπνίζων ἐπὶ ἀναπαυτικῆς καθέκλας.»

«Ἐσελθε, Σέρλοκ, εἶπεν χαμογελῶν μὲ χάριν τινὰ διὰ τὴν ἐκπληξίν μας. Δὲν προσεδόκατε ὁμοίαν δραστηριότητα ἐκ μέρους μου, δὲν ἔχει οὕτως Σέρλοκ; Ἀλλ' ὅπως δῆποτε ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ μὲ ἔλκει.»

«Πότε ὅμως ἦλθατε ἐδῶ;»

«Ἦλθον ἐφ' ἀμαξῆς.»

«Ἐπῆρξεν ἀνάπτουζις τις τῆς ὑποθέσεως;»

«Ἐλαβον ἀπάντησιν εἰς τὴν δημοσίευσίν μου.»

«Ἄ!»

«Μάλιστα ἔφθασε ὕστερα ἀπὸ λίγα λεπτὰ μετὰ τὴν ἀναχώρησίν σας.»

«Καὶ ποῖον εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα;»

Ὁ Μύκροφτ Χόλμς ἐξήγαγε ἐν τεμάχιον χάρτου.

«Ἴδου» ἀπήντησε «Κύριε, ἀπαντῶν εἰς τὴν σημερινὴν γνωστοποίησίν σας ἦν ἐδημοσιεύσατε διὰ τοῦ ἡμερησίου τύπου, ἐρχομαι νὰ σᾶς πληροφορήσω, ὅτι γνωρίζω

ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ «ΑΘΗΝΑΙ»

την δδυνηράν αὐτῆς ἱστορίαν. Τώρα ζῆ εἰς Μύρτλες τῆς Βέκενχαμ.

Ὁ ὑμέτερος
I. Δάβενπορτ

«Γράφει ἐκ Λούκρ Βρίζτον», εἶπεν ὁ Μύκροφτ Χόλμς. «Δέν νομίζετε καλόν νά πηγαινόμεν πρὸς αὐτὸν τώρα, Σέρλοκ, καὶ νά μάθωμεν τὰ καθέκαστα ;»

«Ἀγαπητέ μοι Μύκροφτ, μοὶ φκίνεται ὅτι ἡ ζωὴ τοῦ ἀδελφοῦ εἶναι πολυτιμότερα τῆς ἱστορίας τῆς ἀδελφῆς. Νομίζω ὅτι πρέπει νά πηγαινόμεν εἰς Σκότλαντ Γκάρδ διὰ τὸν ἐπιτηρητὴν Γκρέκσον, καὶ νά διευθυνθῶμεν κατόπιν κατ' εὐθεῖαν εἰς Βέκενχαμ. Γνωρίζομεν ὅτι εἰς ἀνθρωπος μέλει νά θανατωθῆ καὶ κάθε στιγμή εἶναι δι' αὐτὸν σωτήριος».

«Νομίζω ὅτι εἶναι καλόν νά πάρωμεν καὶ τὸν κ. Μελάκ» εἶπον ἐγώ. Εἰμπορεῖ νά ἔχωμεν χρεῖαν διερευνητέως».

«Ἄριστα, εἶπεν ὁ Σέρλοκ Χόλμς. Στεῖλε τὸ παιδί νά φέρῃ μίαν ἀμάξαν ὅπως ἀναχωρήσωμεν ἀμέσως.» Καθὼς δὲ ἔλεγε ταῦτα ἤνοιξε τὸ συρτάριον τῆς τραπέζης καὶ παρετήρησα ὅτι ἔβαλε τὸ περιστροφόν τρι εἰς τὴν τσέπην του !

«Μάλιστα» εἶπεν ἀπαντῶν εἰς τὸ βλέμμα μου, «ἐξ ὅσων ἠκούσαμεν, δύναμαι νά εἶπω ὅτι ἔχομεν νά κάμωμεν μὲ ὀλόκληρον συμμορίαν.»

Ἦτο σχεδὸν σκοτεινὰ ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς Πόλμαλ, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Μελά. Εἷς κύριος τὸν εἶχεν ἀκριβῶς πρὸ ὀλίγου φωνάζει, καὶ δὲν ἦτο ἐλεῖ. «Δύνασθε νά μᾶς εἴπητε ποῦ ἐπῆγεν»; ἠρώτησεν ὁ κ. Μύκροφτ Χόλμς.

«Δέν γνωρίζω κύριε», ἀπήντησεν ἡ γυνὴ ἥτις ἤνοιξε τὴν θύραν. «Γνωρίζω μόνον ὅτι ἀνεχώρησε μὲ κάποιον κυρίον ἐφ' ἀμάξης».

«Ἰδῶσε τὸ ὄνομά του αὐτός ὁ κύριος :»
«Ὅχι, κύριε».

«Μήπως ἦτο εἷς ὑψηλός, ὠρτός καὶ μελαχροινός νέος ;

«Ὅχι, ὄχι, κύριε, ἦτο κοντός μὲ ματουάλια, καὶ εἷς πολὺ εὐγενῆς τοὺς τρό-

πους κύριος, διότι ἐγέλα καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς συνομιλίας.

«Ἐμπρός» εἶπεν ὁ Σέρλοκ Χόλμς τραχέως. «Ἡ ὑπόθεσις γίνεται σοβαρωτέρα,» παρετήρησε καθὼς ἐπορευόμεθα ἐφ' ἀμάξης εἰς Σκόντλαντγαρντ. «Οἱ ἀνθρωποὶ οὗτοι συνέλαβον καὶ πάλιν τὸν κ. Μελάκ. Αὐτὸς φυσικὰ δὲν ἔχει σωματικὴν δύναμιν καὶ τοῦτο τὸ γνωρίζουσι καλῶς αὐτοὶ ἐκ τῆς δοκιμῆς τῆς προηγουμένης νυκτός. Ὁ δὲ κκοῦργος οὗτος εἶναι ἱκανός νά τὸν κτετρώμαξεν εὐθὺς εἰς παρουσίᾳθην ἐνώπιόν του. Ἀναμφιβόλως ἔχουσιν ἀνάγκη τοῦ ἐπαγγέλματός του, ἀλλ' εὐθὺς ὡς τὸν μεταχειρισθῶσιν εἰς ὅ,τι τὸν μεταχειρίζονται θὰ τὸν τιμωρήσωσι ὡς προδότην διότι αὐτοὶ οὕτω τὸν ἐκλαμβάνουσι».

Ἡ ἐλπίς ἡμῶν ἦτο ὅτι ἐὰν σιδηροδρομικῶς ἐπηγαινόμεν εἰς Βέκενχαμ, θὰ ἐφθάναμεν ταχύτερον ἢ δι' ἀμάξης. Φθάσαντες εἰς Σκότλαντ Γκάρτ, περιεμείναμεν ἐπὶ μίαν ὥραν ὅπως παραλάβωμεν τὸν ἐπιτηρητὴν κ. Γκρέκσον, καὶ ὑποβάλωμεν τοὺς κατὰ νόμον τύπους, οἱ ὅποιοι θὰ μᾶς ἐρησιέμεν ὅπως εἰσέλθωμεν εἰς τὴν οἰκίαν. Ἡ ὥρα ἦτο 10 παρὰ τέταρτον πρὶν φθάσωμεν εἰς τὴν Γέφυραν τοῦ Λονδίνου, καὶ 10 καὶ ἡμίσεια ὅταν καὶ οἱ τέσσαρες ἀφίχθημεν εἰς Βέκενχαμ. Πορευθέντες ἐφ' ἀμάξης ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ἐφθάσαμεν εἰς Μύρτλες. — εἰς ἓνα μέγα σκοτεινὸν οἶκημα ἱστάμενον εἰς κάποιαν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ. Ἀφήσαμεν τὸ μόνιππὸν μᾶς καὶ ἐπορεύθημεν πρὸς τὰ ἄνω.

«Τὰ παράθυρα εἶναι ὅλα σκοτεινὰ, παρετήρησεν ὁ ἐπιτηρητής. Τὸ δὲ οἶκημα φαίνεται ἔρημον».

«Τὰ πουλῖα ἔφυγαν καὶ εἶναι κενὴ ἡ φωλεά», ἀπήντησεν ὁ Χόλμς.

«Τί ἐννοεῖτε μὲ τοῦτο ;»

«Ἐν ἀμάξιον φορτωμένον μὲ ἀποσκευὰς διῆλθε πρὸ μᾶς ὡρας ἀπ' ἐδῶ ! ! » Ὁ ἐπιτηρητής ἐγέλασε. «Καὶ ἐγὼ εἶδον τοὺς ἀλλοδαποὺς τῶν τροχῶν ὑπὸ τὸ φῶς τῆς θύρας ἀλλὰ ἀπὸ πόθεν σᾶς κατέβη ἡ ἰδέα ὅτι ἦτο βρῆως φορτωμένον μὲ ἀποσκευὰς ;»

«Παρετηρήσατε ἴσως τὰ αὐτὰ ἔχνη τῶν τροχῶν, ἀλλὰ κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν. Διότι οἱ ἄλλοι τῶν τροχῶν οἱ κλίνοντες

πρὸς τὰ ἔξω ἦσαν πολὺ βαθύτεροι τῶν ἐσωτερικῶν — τόσον πολὺ ὥστε εὐκόλως καὶ μετὰ βεβαιότητος δυνάμεθα νά εἴπωμεν ὅτι ἦτο ἀρκετὰ μέγα τὸ ἐφ' ἀμάξης φορτίον.»

«Οὐδὲν θὰ κατορθώσητε» εἶπεν ὁ ἐπιτηρητής ὑψώνων τοὺς ὤμους. «Δέν εἶναι δυνατὸν νά ἀνοιχθῆ ἡ θύρα διὰ τῆς βίας, ἀλλ' ἂς προσπαθήσωμεν ὅμως νά μᾶς ἀνοιξῶσι ἀπὸ μέσκα». Ἐκτύπησε δυνατὰ διὰ τοῦ κρουστήρος τῆς θύρας, ἐβρόντησε τὸ κουδούνι, ἀλλ' εἰς μάτην. Ὁ Χόλμς ἀπομυκρυνθεὶς ὀλίγον ἐπέστρεψεν ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν τῆς ὥρας.

«Ἦνοιξα ἐν παράθυρον» εἶπεν.

«Χαίρω πολὺ διότι καὶ ὑμεῖς εἴσθε ὑπὲρ τῆς διαρρηξέως», εἶπεν ὁ ἐπιτηρητής κηθὼς παρετήρει τὸν εὐφυῆ τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ φίλος μου εἶχεν ἀνοιξῆ τὸν μάνδχλον τοῦ παραθύρου. «Καλῶς, νομίζω τώρα ὅτι ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις δυνάμεθα νά εἰσέλθωμεν ἄνευ προσκλήσεως».

Ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου εἰσῆλθον διὰ τοῦ παραθύρου εἰς τὸ μέγα οἶκημα, τὸ ὁποῖον ἦτο αὐτὸ τὸ ἴδιον εἰς τὸ ὁποῖον ὁ κ. Μελάς εὔρεθη ἄλλοτε. Ὁ ἐπιτηρητής εἶχε ἀνάψει τὸ φακάριον του, καὶ οὕτω ἠδυνάμεθα νά ἴδωμεν τὰς δύο θύρας, τὸ παραπέτασμα, τὴν λυχνίαν, καὶ τὴν Ἰσπανικὴν πικνοπλίαν κηθὼς τὰ εἶχε περιγράψει εἰς ἡμᾶς ὁ κ. Μελάς. Ἐπὶ τῆς τραπέζης ἦσαν δύο ποτήρια, μίαν κενὴ φιάλη ἀπὸ Brandy, καὶ τὰ περισσεύματα τοῦ δείπνου.

«Τί εἶναι αὐτό !» ἠρώτησεν ὁ Χόλμς κίφνηδῶς.

«Ὅλοι ἐστάθημεν ἡσυχοὶ νά ἀκούσωμεν. Μίςς ὑπόκωφος φωνὴ αἰμωγῆς ἤρχετο ἀπὸ τὸ ἄνω πάτωμα. Ὁ Χόλμς ὤρμησε πρὸς τὴν θύραν. Ἄλλ' ἡ στυγερά αὐτῆ φωνὴ ἤρχετο ἄνωθεν. Ὁ Χόλμς τότε ὤρμησε πρὸς τὰ ἄνω, ὁ δὲ ἐπιτηρητής καὶ ἐγὼ ἠκούσθησαμεν ἀφῆσκατες τὸν κ. Μύκροφτ νά μᾶς ἀκολουθῆ τοσοῦτον τραχέως ὅσον τοῦ ἦτον δυνατὸν ἐκ τοῦ βάρους τοῦ σώματός του. Εὐρέθημεν πρὸ τριῶν θυρῶν ἐπὶ τοῦ δευτέρου πατώματος, καὶ ἠκούσαμεν ὅτι ἐκ τῆς μεσαίας προσήρχετο ἡ ἀπαίσιος αὐτῆ φωνή, χαμηλομένη ἐνίοτε μέχρις ὑποκάπου ψιθυρισμοῦ, καὶ ἐγειρομένη πάλιν εἰς ὀξύν

γογγυσμόν. Ἦτο κλειδωμένη, ἀλλὰ τὰ κλειδὶ ἦτο ἐπὶ τῆς θύρας. Ὁ Χόλμς ἤνοιξε τὴν θύραν, ἀλλ' ἀμέσως ἐξῆλθε φέρων τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ λάρυγγός του.

«Ἀνθρώκες εἶναι», ἐφώναξεν «ἄφησε νά καθαρῖσθῆ ἡ ἀτμοσφαιρα καὶ ἔπειτα.»

Ἐκ τῆς θέσεώς μας ἠδυνάμεθα νά ἴδωμεν ὅτι τὸ μόνον φῶς, ὅπερ ὑπῆρχεν ἐν τῷ δωματίῳ, προήρχετο ἐκ ζοφερᾶς τινος φλογός ἥτις περιέπτατο ἐπὶ μικροῦ χαλκίνου τρίποδος ὅστις εὔρισκετο εἰς τὸ μέσον τοῦ δωματίου. Ἐρριπτε πελιδνὸν κύκλον φωτός ἐπὶ τοῦ δαπέδου, καὶ ἐν τῇ σκιᾷ περίεξ ἠδυνήθημεν νά διακρίνωμεν δύο μορφας ὑποπτομένκς πρὸς τὸν τοῖχον. Ἐκ τῆς θύρας ἐξεπέμποντο τρομερὰ ἀποπνικτικὰ ἀναθυμιάσεις, αἵτινες μᾶς ἔκκνον νά πνευστιῶμεν καὶ νά βήχωμεν. Ὁ Χόλμς ἔτρεξε εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κλιμακῆς διὰ νά ἀνοιξῆ τὰ παράθυρα ὅπως ἀερισθῆ τὸ δωμάτιον. Κατόπιν κατῆλθε, καὶ ὀρμήσας ἐντὸς τοῦ δωματίου ἤνοιξε τὸ παράθυρον καὶ ἔρριψε τὸν χαλκίνον τρίποδον ἔξω εἰς τὸν κήπον.

«Δυνάμεθα νά εἰσέλθωμεν ἐντὸς ὀλίγου» μᾶς εἶπεν ὀρμῶν καὶ πάλιν ἔξω τοῦ δωματίου. «Ποῦ εἶναι τὸ κερὶ ; Ἀμφιβάλλω ἐὰν εἶναι δυνατὸν νά ἀνάψωμεν αὐτὸ ἐν τοιαύτῃ ἀτμοσφαιρᾷ. Ἀλλὰ κρατήτατε τὸ φῶς ἀπὸ τὴν θύραν καὶ ἐγὼ μετὰ τοῦ Μύκροφτ δυνάμεθα νά ἐξαγάγωμεν αὐτούς.

Τραχέως ἐπλησιάσαμεν τοὺς ἐξ ἀσφυξίας πνιγέντας ἀνθρώπους, καὶ ἐσύραμεν αὐτούς ἔξω εἰς τὴν φωτισμένην σάλαν. Ἀμφότεροι εἶχον κυανὰ χεῖλη καὶ ἦσαν ἀνίσθητοι, μὲ ἐξωγαμμένκ πρόσωπα καὶ μὲ προεξέχοντασ ὀφθαλμούς. Τῆ ἀληθείᾳ, τόσον εἶχον διαστραφῆ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου των, ὥστε ἐκτὸς τῆς μαύρης γενειάδος καὶ τοῦ εὐτραφοῦς σώματος τοῦ κ. Μελά οὐδὲν ἄλλο σημεῖον ὑπῆρχεν ὅπως ἀναγνωρίσωμεν τὸν ἑλληνα διερευνητέ, ὅστις εἶχεν ἀποχωρισθῆ ἡμῶν μόλις πρὸ ὀλίγων ὥρων ἐν τῇ λέσχη τοῦ Διογένους.

Αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες τρι ἦσαν σφικτὰ δεδεμενικα καὶ ἔφερον ἄνωθεν τοῦ ὀφθαλμοῦ μίαν δυνατὴν γροθιάν. Ὁ ἄλλος, ὅστις ἦτο ὁμοίως ἡσφαλισμένος, ἦτο ὑψηλός, ἀδύνατος καὶ κκαταβεβλημένος, μὲ πολλὰς σειρὰς τετάνου ἐπὶ τοῦ προσώπου του.

Εὐθύς ὡς τὸν ἐθέσαμεν χαμὰ ἀφῆσεν ἕνα βελὺ στεναγμὸν, καὶ ἔρριψε τὸ βλέμμα του πρὸς ἐμέ ὡς ἐὰν ἤθελε νὰ εἴπῃ, ὅτι δι' αὐτὸν τοῦλάχιστον πᾶσα προσπάθεια βοηθείας ἦτο ἀνωφελής. Ὁ κ. Μελᾶς ὅμως ἐζῆ ἀκόμη, καὶ ἐντὸς μιᾶς σχεδὸν ὥρας μὲ τὴν βοήθειαν τῆς ἀμμωνίας, καὶ brandye, τὸν ἐπανεφέραμεν εἰς τὰς αἰσθήσεις του, καὶ ἐχάρημεν ὅτε τὸν εἶδομεν νὰ ἀνοίγῃ τοὺς ὀφθαλμούς του, καὶ νὰ συναισθάνηται ὅτι ἡ χεὶρ μου τὸν εἶχεν ἀνασύρει ἐκ τῆς τρομερᾶς ἐκείνης πεδιάδος, ἧπου συναντῶνται πᾶσαι αἱ τρίβοι.

Ἦτο ἀπλῆ ἡ ἱστορία τὴν ὁποίαν μᾶς εἶπε κατόπιν. καὶ ἦτις συνεφώνει μὲ τὰς ὑπονοίας μας. Ὁ ἐπισκέπτης ἐκεῖνος εἰσῆλθὼν εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἐξήγαγε ἕν περιστροφὸν καὶ ἐνέβαλε αὐτὸν εἰς τοιοῦτον στιγμαῖον καὶ ἀναπόφευκτον θάνατον, ὥστε τὸν ἀπήγαγεν ἀκουσίως καὶ διὰ δευτέρην φορᾶν. Τῆ ἀληθείᾳ ἦτον σχεδὸν μεσημερικὸν τὸ ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον ὁ θηριώδης οὗτος εἶχε προξενήσῃ ἐπὶ τοῦ ἀτυχοῦς γλωσσολόγου, τὸν ὁποῖον ἀπήγαγεν ἕνευ οὐδεμιᾶς διαμαρτυρίας. Ὡδηγήθη λοιπὸν εἰς Βέκενχαμ καὶ ἐγένετο ὁ διερμηνεύς των διὰ δευτέρην φορᾶν εἰς συνέντευξιν ἧτις ὑπῆρξε δραματικωτέρα τῆς πρώτης, διότι τῶρα οἱ δύο Ἄγγλοι ἠπειλήσασαν τὸν φυλακισμένον διὰ θανάτου ἐὰν δὲν συγκατένευε πρὸς τὰς αἰτήσεις των. Ἐπὶ τέλους εὐρόντες αὐτὸν ἀμετάτρεπτον, ἀτρόμητον εἰς κάθε φοβερισμόν, τὸν ἔρριψαν καὶ πάλιν εἰς τὴν φυλακὴν καὶ ἀφ' οὗ ἐπέπληξαν τὸν κ. Μελᾶν διὰ τὴν προδοσίαν τὴν ὁποίαν εἶδον δημοσιευομένην εἰς τὰς ἐφημερίδας τὸν ἐξύλισαν διὰ ραβδισμῶν ὥστε δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἐνθυμηταί τι μέχρις ὅτου εἶδε ἡμᾶς περὶξ του.

Τοικύτη ἦτο ἡ πρωτοφανὴς περίπτωσις τοῦ ἑλληνος διερμηνέως, ἡ ὁποία μένει ἀκόμη καὶ τῶρα ἀγνωστος. Ἐμάθομεν ὅμως παρὰ τοῦ κυρίου ὅστις ἀπήντησεν εἰς τὴν εἰδοποίησιν, ὅτι ἡ δυστυχὴς νέα κατήγετο ἐκ πλουσίας ἑλληνικῆς οἰκογενείας καὶ ὅτι εἶχεν ἐπισκεφθῆ τὴν Ἀγγλίαν ἔνθα εἶχε συγγενεῖς. Ἐδῶ ἔτυχε νὰ γνωρισθῆ μὲ κάποιον κ. Χάρολδ Λάτιμερ ὅστις τὴν ἠγάπησε καὶ τὴν κατέπεισε νὰ δραπετεύσῃ

μετ' αὐτοῦ. Οἱ συγγενεῖς τῆς τετραγαμένοι καὶ ἀνήσυχαι διὰ τὸ συμβᾶν ἠρκέστησαν εἰς τὸ νὰ ἀναγγεῖλωσιν εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις διαμένοντα ἀδελφόν τῆς τὰ τρέχοντα, καὶ ἔπλυναν τὰς χεῖράς των. Ὁ ἀδελφὸς τῆς ἐλθὼν εἰς Ἀγγλίαν ἔπεσεν ὅπως ἀπερισκέπτως εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Λάτιμερ καὶ τοῦ συντρόφου του, τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα ἦτο Γουίλσον Κέμπ, ἀνθρώπου κατωτάτης ὑποστάθμης. Οἱ δύο οὗτοι ἔχοντες αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας των ἄμοιρον πάσης βοηθείας καὶ ἀμολῆ τῆς ἀγγλικῆς ἐκράτησιν ὡς αἰχμάλωτον καὶ ἐδοκίμασαν διὰ τῆς ὠμότητος καὶ τῆς λιμοκτονίας νὰ τὸν ἀναγκάσωσι νὰ ὑπογράψῃ τὰ συμβόλαια δι' ὧν θὰ παρεχωρεῖτο εἰς αὐτοὺς ἡ περιουσία τῆς ἀδελφῆς του καὶ ἡ ἰδική του. Τὸν εἶχον εἰς τὴν οἰκίαν των ἐν ἀγγλίᾳ τῆς νέας, καὶ ἔθετον ἐπὶ τοῦ προσώπου του τέτανον ὥπως ἀποφύγῃσι πᾶσαν ἀναγνώρισιν ἐν ἡπεριπτώσει τὸν ἐβλεπέ τις. Ἐν τούτοις ἡ γυναικεία ἀντίληψις ἀμέσως ἀνεγνώρισε τὸν ἀδελφόν τῆς κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ διερμηνέως ὅτε κατὰ πρώτην φορᾶν εἶδεν αὐτόν. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀτυχὴς νέα ἠτο αἰχμάλωτος, διότι οὐδεὶς ἄλλος ὑπῆρχεν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐκτὸς ἐνὸς ἀνθρώπου, ὅστις ἐχρησίμευεν ὡς ἀμαξηλάτης, καὶ τῆς συζύγου του, οἵτινες καὶ οὗτοι ἀπετέλουν ὄργανα τῶν συναμοτῶν. Εὐρόντες ὅτι τὸ μυστικὸν των ἀνεκαλύφθη καὶ ὅτι ὁ αἰχμάλωτός των δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ περιρισθῆ, οἱ δύο κακούργοι μετὰ τῆς νέας ἐδραπέτευσαν ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν ἐκ τοῦ ἐπιπλωμένου οἰκήματος, τὸ ὁποῖον ἐνοικίασεν, ἐκδικηθέντες ἀφ' ἐνὸς μὲν τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον ὅτε τοὺς ἐξέρεθισεν, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἐκεῖνον ὅστις τοὺς ἐπρόδωσε.

Μετὰ τινος μῆνας, παράδοξον ἀποκοπὴν τεμάχιον ἐφημερίδος ἐκ Βουδαπέστης περιέπεσεν εἰς τὰς χεῖράς μας. Ἐλεγεν ὅτι δύο Ἄγγλοι ταξιδεύοντες μετὰ τινος κυρίας ἔτυχον τραγικοῦ τέλους. Ἀμφότεροι ἐφαίνοντο ὅτι ἦσαν μαχαίρωμένοι ἢ δὲ Οὐγγρικῆ ἀστυνομία ἦτο τῆς ιδέας ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἐλθόντες εἰς συζήτησιν ἐπέφερον θανατηφόρους πληγὰς ὁ εἷς ἐπὶ τοῦ ἄλλου. Ὁ Χόλμς ὅμως εἶναι τῆς ἐναντίας ιδέας νομίζω, καὶ παραδέχεται ἄχρις

ΑΙ ΠΛΑΣΤΙΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

[Ὑπὲρ τῆς «Σωτηρίας»]

Ἡ ΚΑ ΜΑΡΙΑ Μ. ΣΑΚΟΡΡΑΦΟΥ, ΩΣ ΠΑΛΛΑΣ, Κατὰ τὸ πρότερον τοῦ ἀγάλματος τῆς Λημνίας Ἀθηνᾶς

ἄρας ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ εὔρη τὴν Ἑλληνίδα καὶ νὰ μάθῃ τίνι τρόπῳ αἱ ἀδικίαι, τὰς ὁποίας αὐτὴ τε καὶ ὁ ἀδελφός τῆς ὑπέστησαν, εὖρον ἐκδίκησιν.

ΚΟΝΑΝ ΝΤΟΥΛ

ΠΟΥ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ ΕΤΑΦΗΣΑΝ ΤΑ ΟΣΤΑ ΤΟΥ ΛΟΡΔΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ

Κατὰ τὴν παρλιθόντα Δεκέμβριον τὸ Μεσολόγγιον ἐτέλεσεν ἱερὰν μανήγυριν ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἑκατονταετίας ἀπὸ τῆς πρώτης εἰς τὴν Ἑλλάδα καθόδου (1809) τοῦ ἀθανάτου τῆς Μ. Βρετανίας τέκνου. Τὴν ἑορτὴν ταύτην καθῆκόν μου ἔκρινα νὰ διοργανώσῃ τὸ Γυμνάσιον εὐτυχῶς καὶ ὁμοῦς ὁ φιλόπατρις τῆς πατρῴας δῆμαρχος προθύμως ἐδέξατο τὴν ἐμὴν σύστασιν ὅπως ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ ἀναλάβῃ τὴν ἑορτὴν καὶ προσδοτῆ ὁμοῦς εἰσαυτὴν ὁ προσήκων πάνδημος χαρακτήρ, ἡ τελετὴ διεξήχθη ἐξόχως ὡραία κρὸ τοῦ ἀνδριάντος τοῦ ποιητοῦ, ὃν ἡ εὐγνώμων πόλις ἔχει στήσει καλλιμάρμαρον ἐν ἱερωτάτῳ αὐτῆς χώρῳ, τῷ «κ ἡ π ω τ ὦ ν Ἡ ρ ὠ ω ν». Ἰσως δὲ ἐκεῖ που ἔχουσι ταφὴν ἐν ἔτει 1824 καὶ τὰ σπλάγγνα Αὐτοῦ.

Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου δύο ὑπάρχουσιν ἐν Μεσολογγίῳ παραδόσεις, ὧν ἡ μία εἶναι πολὺ εὐρύτερον τῆς ἄλλης διαδομένης, χωρὶς ὁμοῦς νὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἰσχυρισθῇ τις ὅτι αὕτη, καίπερ ἔχουσα ὀλίγους, ὀλιγίστους τὸν ὀπαδόν, εἶναι ἤτιον διὰ τοῦτο πιθανή, ἀφοῦ ἀνάγεται, ὡς εὐθὺς κατωτέρω θὰ δεიχθῇ, εἰς πηγὴν ἀξίαν πάσης πίστειας.

Ὁ Γερμανὸς ἰατρός Treiber, ὅστις ἐπὶ τοῦ πρώτου ἡμῶν Βασιλέως ἐγκατεστάθη ὀριστικῶς ἐν Ἑλλάδι καταταχθεὶς ἐν τῷ ἡμετέρῳ στρατῷ, εὐρίσκειτο ἐν Μεσολογγίῳ, ὅτε ἐκ νόσου ἀπέθνησκεν ἐν αὐτῷ ὁ Βύρων. Ὁ ἰατρός οὗτος ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ταριχεύσιν τοῦ νεκροῦ, ἥτις, ὡς γνωστὸν, ἐγένετο, ἵνα τὸ σῶμα τοῦ ποιητοῦ μετενεχθῇ εἰς τὴν γενέτειραν πρὸς ταφήν· αὐτὸς δ' εἶναι καὶ ὁ δηλώσας πρὸς συναδέλφους του, ὅτι τὰ σπλάγγνα τοῦ ταριχευθέντος ἐτάφησαν ἐξωθι τοῦ ἱεροῦ βήματος τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Ὁ ναὸς οὗτος σήμερον δὲν ὑπάρχει, ἔκειτο δ' ἐντὸς τοῦ χώρου ὃν νῦν κατέχει ὁ κ ἡ π ο ς τ ὦ ν Ἡ ρ ὠ ω ν (τὸ Ἡ ρ ὦ ο ν ἄλλως καλούμενον) καὶ ἀκριβῶς ὀπισθεν καὶ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῆς

θέσεως, ἐν ἣ βραδυτέρῳ τῆς ταφῆς ἰδρῶνθη — ἴσως ἐν γνώσει ὅτι ἐγγὺς ἐτάφησαν τὰ σπλάγγνα— ὁ ἀνδρὶας τοῦ Βύρωνος(1).

Ἄλλ' ἐπίσης ἀξιόπιστον ἔχει τὴν πηγὴν καὶ ἡ ἑτέρα παράδοσις, ἥτις εἶναι κοινὴ σχεδὸν ἐν Μεσολογγίῳ. Εἶναι γνωστὸν, ὅτι ὁ ἀείμνηστος φιλέλληνας κατόκησεν, ἀπέθανε καὶ ἐταριχεύθη ἐν τῇ οἰκίᾳ (2) τοῦ Πέτρου Καρπίλη (3) συγγενοῦς τοῦ Χρῆστου Κα-

1). Βέβαιον εἶναι μόνον, ὅτι εἰς τὸν ναὸν τοῦτον κατέληξεν ἡ μεγαλοπρεπὴς κηδεὶα τοῦ μεγάλου νεκροῦ, ὡς ρητῶς δηλοῦται ἐν τοῖς Ἑλληνικῶν Χρονικῶν τοῦ Μάγερ.

(2) Ἡ οἰκία αὕτη σήμερον δὲν ὑπάρχει. Εὐχρῆς δὲ ἔσθαι εἶναι, ἂν ὁ Δῆμος τοῦ Μεσολογγίου ἢ τὸ Δημόσιον ἠγόραζε τὸ οἰκόπεδον, ἐφ' ᾧ οὗτος ἠγείρετο, καὶ ἴδρῳ τὴν προσήκουσαν ἀναμνηστικὴν στήλην.

(3) Ὁ Καρπίλης οὗτος συνέταξε παρακλήσει τοῦ Σ. Τρικούπη, τοῦ περιωνύμου ἱστορικοῦ τῆς Ἑλλ. Ἐπαναστάσεως, ἔκθεσιν περὶ τῆς ἀείμνηστου πολιτείας τοῦ Μεσολογγίου· τοιαύτας δ' ἐκθέσεις συνέταξαν, ἐν τελείᾳ ἀγνοίᾳ ἀλλήλων, χάριν τοῦ Σ. Τρικούπη παρακληθέντες ὑπ' αὐτοῦ καὶ τοεῖς ἄλλοι ἄνδρες, ὁ Δημήτριος Δεληγεώργης, Παν. Γουλιμῆς καὶ Ἰωάν. Κώτσικας. — Ἦτο δ' ὁ Π. Καρπίλης ἀνὴρ εὐφύεστατος καὶ πειρακτικώτατος καὶ ἐπεκαλεῖτο δὲ ἰαθολίτι. Δείγμα τῶν προσόντων τῶν τούτων πρόκειται πνευματωδέστετῃ σάτυρᾳ εἰς βάρος ἀστυνόμου τῆς ἐθρῆς αὐτοῦ Κυβερνήσεως τοῦ Καποδιστριαίου, ἀνωνύμως κυκλοφορήσασα ἥς οὐδαμῶς ἀπέκρουε τὴν πατρότητα. Κυβερίστως δ' ἀναγορευομένη ἀποσπάσματά τινα ἐξ αὐτῆς, ὀφειλόμενα τῇ μνήμῃ γηραίου φίλου. Ἐν αὐτοῖς μονολογεῖ ὁ ἀστυνόμος περιαιτελογῶν διὰ τὴν ἑαυτοῦ ἀνδρείαν, ἥς ὁμοῦς αἱ ἀλαζονικῶς ὑμνούμεναι ἐκδηλώσεις μᾶλλον κωμικὴν δειλίαν μαρτυροῦσιν. Εἶναι δὲ περιεργον ὅτι καὶ οἱ λεκτικοὶ τύποι καὶ ἡ ἐγκατάλειψις πολλῶν Ἱταλικῶν λέξεων συνηγοροῦσι μᾶλλον ὑπὲρ Ἑπτανησιακῆς προελεύσεως τῆς σατύρας ταύτης. Ταῦτα ὁμοῦς ἴσως ἀποδοθῶσιν εἰς εὐλογον ἐπιθυμίαν τοῦ ποιητοῦ, ὅπως μμηθῇ τὸν λεκτικὸν τρόπον τοῦ μονολογοῦντος ἀστυνόμου, ὅστις εἶναι Κεφαλλῆν. Ὁ μολογητὴν δὲ, ὅτι ἡ μίμησις εἶναι λίαν ἐπιτυχής.

Α'. Ἄ μὴ τζοβεντοῦ καυμένη, σὰν ποῦ νᾶσσουνα κρυμμένη ;

ΑΙ ΠΛΑΣΤΙΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

(Η ΣΥΝΑΥΛΙΑ, ΤΟΥ WATTEAU)

ΟΙ ΛΑΒΟΝΤΕΣ ΜΕΓΟΣ : ἡ δις Κωμανοῦ ἡ κ. Μέρλιν ἡ δις Βρυζάκη ἡ δις Λέμπρου

σὰν πουλάκι νὰ πετάξω,
νὰ θῶ ἀμέσως νὰ σ' ἀρπάξω.
Νὰ σὲ βάλω σ' τὸ κορμὶ μου,
γὰ νὰ μάθουνε οἱ ὄχτροί μου
ὅσοι νὰ με κουλιθάρουν
καὶ νὰ μὴ με στραπατάρουν.
Ἄκουτε καὶ νὰ στουπίρῃς,
τὶ μὴν εἶ ὁ κακομοῖρης·

ἤμουν νηὸς καὶ ἀντροειωμένος,
καὶ γαμπρὸς κωμαρωμένος
B'.
Κι' ἂν ἀλάργο, πέφταν συμπάρα,
μένσ μ' ἐπιανε τρομάρα,
ποῦ νὰ πάω νὰ τρουπόσω
νὰ μὴ λάχῃ καὶ σκοτώσω

«ΜΙΝΙΑΙΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ»

ψάλη, ἐνὸς τῶν μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν βαρβάρων κατάληψιν τοῦ Μεσολογγίου (10 Ἀπριλίου 1826) ἀνατιναζάντων, καθ' ἣν ὄραν ἐπλησίασαν οἱ Τοῦρκοι, τοὺς οἴκους, ἐν οἷς εἶχον ἐγκλεισθῆ μετ' ἄλλων ἀνικάνων πλέον εἰς μάχην (1). Παρὰ τοῦ ἀνδρὸς λοιπὸν τοῦτου ἔχει προέλθει ἡ παράδοσις, ὅτι τὰ σπλάγγνα τοῦ Βύρωνος μετὰ τὴν ταρτρευομένην ἐγκλεισθέντα ἐντὸς λαγῆρου πηλί-

ἀπὸ τῆ ντεσπερατισμοῦ μου
κάναν ἄνθρωπο δικό μου.
Τὸ καλὸ τὸ παλληκάρι
πρέπει ν'ἀγχι νου καντάρι,
τὸ κοντρόσιο νὰ πενσάρη
καὶ νὰ μὴ περικολάρη·
γιατὶ μιὰ φορὰ ἀφ' τὸ χέρι
μ' ἄρπαξαν καὶ τὸ μαγαζιό·
τῶδωκα μὲ θέλημά μου,
νὰ μὴν εὐρω τὸ μπελεῖ μου,
τῶδωκα μὲ μιὰ γκλόρια,
ὅπου ἄφριτε μεμόρια.....

Γ'.

πότι κλωτσιές, μπουνιές, ντισπρότσα
ἐνσουλιές καὶ κερατιές,
κῆπου καὶ καμμιὰ λινιάτα.
τῆχα νιάγκα γιὰ σαλάτα,
τῆτρωγα μὲ μιὰ φινέτσα,
πούλοι ἐλέγαν ἰν προζέντσα,
παλληκάρι μὲ προυντέντσα.....

Δ'.

Κ' ἀπὸ τὴν πολλή μ' ἀντροάλα
πρῶτα ἔθανα τὴ μπάλα,
τὸ μπαρουτι ἀπὸ πίσω,
ἔστω καὶ νὰ ξεψυχήσω.
Κι' οὐλ' αὐτὰ γιὰ ποιά καγκιόνε·
γιὰ τὴ μοναχὴ ραγκιόνε,
τὸ ντουφέκι μὴν κορπάρη
κῆνα δύστυχο καὶ πάρη,
κι' ὄχι γι' ἄλλη καμμιαιτία·
ναί, μωρ, μὰ τὴν Παναγία.....

Ε'.

Ἄλλὰ τώρα 'σ τὴ θεκιάγια
σόνο στάτο οὐνα καγκάγια,
κι' ὅπου κι' ἂν βρεθῶ καὶ ἂν κάτσω,
νὸν θαλέρο νιάγκα οὐν κάτσω.

(1). Πολλαχοῦ τοῦ Μεσολογγίου ἐλαβόν γινώσκοντες τότε τοιαῦτα ἀνατιναζάντα. Τὴν πρώτην δ' ὤθησιν εἰς τὰς ἀληθῶς συγκινητικὰς ταύτας σκηνὰς παρέσχε πρότατις τις, μικρὸν χρόνον πρὸ τῆς ἐξόδου ὑποβληθεῖσα εἰς τὸ συμβούλιον τῶν προυχόντων, ἧτις ὁμοῦ παρεξηγηθεῖσα προσέκαλεσε μεγάλην κατὰ τοῦ εἰπόντος κατακραυγὴν. Περὶ τούτου ἀκριβέστερα θὰ γνωσθῶσιν, ὅταν δημοσιευθῶσι τὰ νέκδοτα ἀπομνημονεύματα τοῦ σεβαστοῦ μοι φίλου (†) Ν. Μακρῆ ὑποστρατήγου.

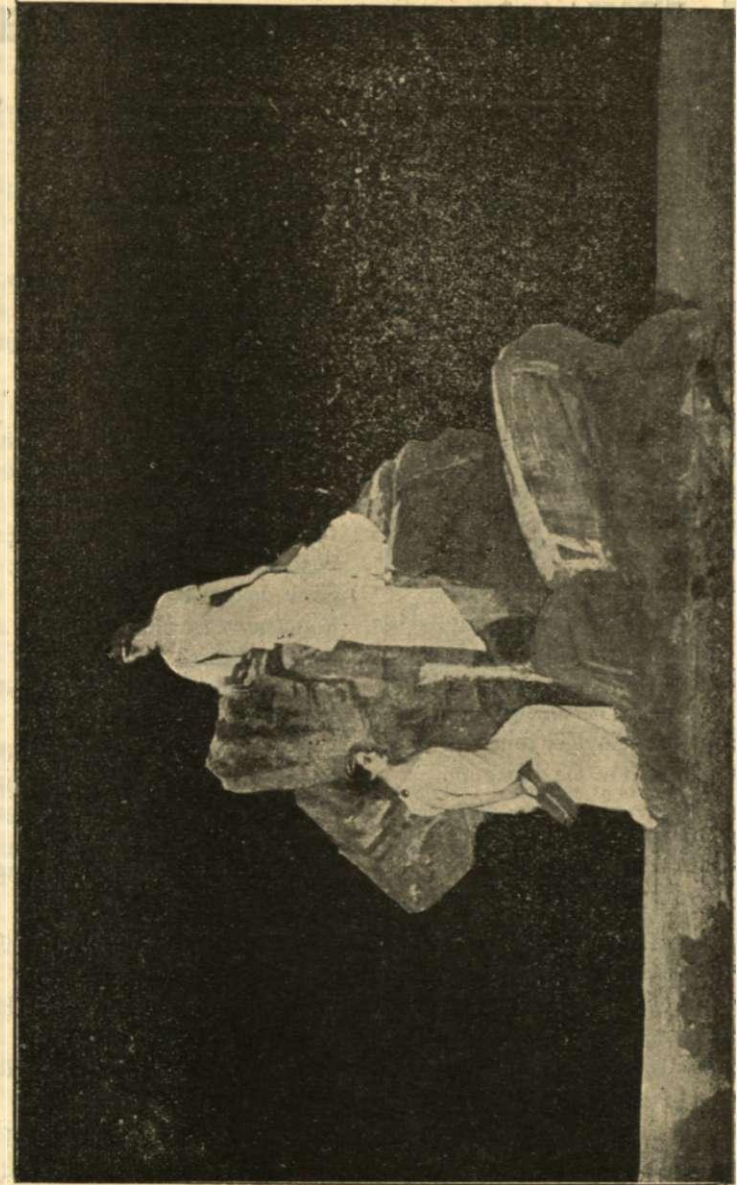
νης (1) ἔμειαν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας λειτουργούμενα ἐν τῷ Ἱεροῦ Βήματι τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ κατὰ τὴν Β Α αὐτοῦ πλευρᾶν. Ἡ παράδοσις αὕτη θεωρεῖται ἐν Μεσολογγίῳ οὕτω βεβαία, ὥστε, ὅτε πρὸ τινων ἐτῶν ἀνφοδομεῖτο ὁ ναὸς οὗτος, κατεστάθη προσεκτικὸς ὁ ἐργολάβος τῆς ἀνοικοδομήσεως, μὴ τυχὸν ἤθελεν εὐρεθῆ ἢ πολύτιμος λάγηνος· ἀλλ' ὁμοῦ οὐδὲν κατωρθώθη. Ἡ ἀποτυχία δ' αὕτη ἐδύνατο εὐλόγως νὰ θεωρηθῆ ἀρκοῦσα ἀπόδειξις, ὅτι ἡ παράδοσις αὕτη δὲν εἶναι ὀρθή. Τοῦτο ἡγαγέ με εἰς ἀκριβεστέρην τοῦ πράγματος ἔρευναν εὐρον λοιπὸν τὸν ἐργολάβον κ. Γ. Ἰγγλέζον, παρ' οὗ ἐπληροφόρηθην, ὅτι κατὰ τὴν θεμελίωσιν τοῦ νέου ναοῦ δὲν ἀνεσκάφη ὄλος ὁ περὶ τὸν παλαιὸν ναὸν χώρος, κατὰ περιέρογον δὲ σύμπτωσιν οὐδεμία ἐγένετο ἐκσκαφή καθ' ὃ μέρος βεβαιούται, ὅτι ἐτάφη ἡ λάγηνος ἐκεῖνη· τοῦτο δὲ διότι ἡ ἐπέκτασις τοῦ ναοῦ ἐγένετο κατὰ τὰς ἄλλας αὐτοῦ πλευρὰς.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω λοιπὸν, ὅτινα ἐξ ἀνακοινώσεων ἀνδρῶν τὰ μάλιστα ἀξιόχρεων ἠρώσθη, καταφαίνεται, ὅτι ἀμφότεραι αὗται αἱ παραδόσεις ἔχουσιν ἐπίσης ἀξιόπιστον τὴν προέλευσιν. Ἄν δ' ὁμοῦ ληφθῆ πρὸ ὀφθαλμῶν ἡ λατρεία, μεθ' ἧς οἱ Μεσολογγῖται μετὰ παντὸς δικαίου περιέβαλλον τὸν εὐγενῆ ἡρώα, εὐκόλως κατανοεῖται ὅτι μόνον παρὰ ἐπισημότατον ναὸν ἦτο εὐλογον νὰ ταφῶσιν τὰ σπλάγγνα τοῦ ἀθανάτου τῆς κινδυνευούσης πατρίδος εὐεργέτου καὶ μάρτυρος. Τοιοῦτος δὲ ναὸς δὲν ἦτο τὸ ἔξω σχεδὸν τῆς πόλεως κείμενον ἐκκλησούδιον, οὕτινος τὴν ἀφάνειαν ἀρκοῦντως μὴνύει ἡ σημερινὴ ἀνυπαρξία, ἀλλ' ὁ εἰς τὸν πολιοῦχον Ἅγιον Σπυριδῶνα ἀφιερωμένος, ὅστις καὶ σήμερον ἀκόμη ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι μητροπολιτι-

1). Ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Μπαρτ καὶ Χριστ ἐκδοθέντι Ἐγκυκλοπαιδικῷ Λεξικῷ (τόμ. Γ' σ. 136) γράφονται ἀγνωστῶς πῶθεν ἀντληθέντα—τὰ οὐκ ὀρθὰ τάδε. «Ἡ καρδιά τοῦ Βύρωνος ἐφυλάχθη ἐν τῇ μητροπόλει τοῦ Μεσολογγίου ἐντὸς ἀργυροῦς πυξίδος, ἀπολεσθεῖσης κατόπιν κατὰ τὴν ἀπόπειραν τῆς φρουρᾶς πρὸς διάσπασιν τῶν στοιχῶν τῶν πολιορκητῶν (10 Ἀπριλίου 1826)». Δὲν ἀπωλέσθησαν τὰ σπλάγγνα τοῦ Βύρωνος, ἀλλ' εἶναι τεθαμμένα ἐν Μεσολογγίῳ.

ΑΙ ΠΛΑΣΤΙΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

[Εἰκόνες τοῦ καλλιτέχνου φωτογράφου κ. Λέστερ]

Ἐπὶ τοῦ βέλτου ὡς κόρη ἡ πορτὴ ΜΑΡΙΝΑ ΑΓ. ΣΑΗΜΑΝ, καὶ ἡ ψέφουσα τὴν ἐπίμνη ἡ δασκάλου Δ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

κός καὶ διὰ τοῦτο ἔκτοτε ἔχει ἐπὶ τὸ βέλτιον ἀνοικοδομηθῆ.

Τύχη δ' ἀγαθῆ δὲν εἶναι ἀδύνατον τὸ εὐλογον τῆς παραδόσεως καὶ σήμερον εἶναι νὰ βεβαιωθῆ. Ἄν παρὰ τὸν Β Α τοῖχον τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος γείνη κατάλληλος ἐκσκαφή, οὐδαμῶς ἀπίθανον εἶναι εὐρεθῆ τὸ βαρύντιμον εὑρημα, ὅπερ μά-

την ἄλλοτε ἀνεξητήθη περὶ τὰ λοιπὰς τοῦ εἰρημένου ναοῦ πλευρὰς. Εἶναι δὲ τοῦτο, νομίζω, καθῆκον ὑπέρτατον τῆς εὐγνωμονος πόλεως.

Ἐν Μεσολογγίῳ κατὰ Νοέμβριον 1910

ΚΩΝΣΤ. Ν. ΓΙΑΝΝΟΥΤΣΟΣ
Γυμνασιάρχης

ΔΕΥΤΕΡΑ ΣΕΙΡΑ

365 ΣΠΟΥΔΑΙΩΝ ΣΥΜΒΑΝΤΩΝ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

[Ἀπὸ Χριστοῦ μέχρι σήμερον]

ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΝ

1.—Τῆ 1 Ἰανουαρίου 1906.—Διεξήχθησαν δημοτικαὶ ἐκλογαὶ τὸ πρῶτον ἤδη ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Κρητικῆς Πολιτείας. (Ἐπίσ. Ἐφημ. Κρητ. Πολιτείας).

2.—Τῆ 4 Ἰανουαρίου 1907.—Οἱ ἐν Χανίοις Πράκτορες τῶν Δυνάμεων, κατ' ἐντολήν, ἐξοισιοδοτοῦσι τὴν Κρητικὴν Κυβέρνησιν νὰ διανεύμῃ ἐν ἑκατομύριον καὶ ἐννεακοσίας χιλιάδας (1.900.000) δραχμὰς ἐκ τοῦ προσθέτου φόρου 3 ο)ο ἐναντι ἀποζημιώσεων εἰς τοὺς καταστραφέντας Ἑλληνας καὶ Κρητας. (ἐπίσ. Ἐφημ. Κρητ. Πολιτείας).

3.—Τῆ 10 Ἰανουαρίου 1908. Ἐγκύκλιος τῆς Γενικῆς Ἐπιθεωρήσεως τῶν Σχολείων Κρήτης ὑπολογίζει τοὺς μαθητὰς τῶν ἐν Κρήτῃ Σχολείων ὡς ἀκολούθως :

Ἐν ἔτει:	Μαθηταὶ	Μαθητρίαι	Σύνολον
1900—1	20,287	5,567	25,854
1901—2	20,957	6,165	27,062
1902—3	22,678	7,171	29,863
1903—4	21,495	7,845	29,340
1904—5	22,229	8,674	30,903
1905—6	21,575	6,060	27,655

170,677

4.—Τῆ 17 Ἰανουαρίου 1909.—Τὸ μεσονύκτιον τῆς 17 πρὸς τὴν 18 Ἰανουαρίου 1909 ἀνεχώρησεν ἐκ Ρεθύμνης ἅπας ὁ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ διεθνῆς στρατὸς τῆς κατοχῆς (Κῆρυξ).

5) Τῆ 19 Ἰανουαρίου 1910.—Οἱ Γενικοὶ Πρόξενοι τῶν 4 Προστατίδων Δυνάμεων διακοινοῦσιν εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐπιτροπὴν, ὅτι αἱ Προστάτιδες Δυνάμεις ἐπιμένουσιν, ὅπως αἱ Κρητικαὶ Ἀρχαὶ ἐφαρμοζώσιν ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀναβολῆς τοὺς ὑπὸ τῶν ἐν ἰσχύϊ διεθνῶν πράξεων ἐξησφαλισμένους κανόνας κατὰ τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς ξένους

ὑπηκόους· ἐπισύρουσι δὲ τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῶν σοβαρῶν συνεπειῶν, ἃς ἄρνησις θὰ ἐκινδύνευε νὰ ἔχῃ διὰ τὴν Κρήτην. (Ἐπίσ. Ἐφημ. Κρητ. Κυβερν.)

6.—Τῆ 25 Ἰανουαρίου 1910.—Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ ἀπαντᾷ εἰς τὴν ἀπὸ 19 Ἰανουαρίου 1910 διακοίνωσιν τῶν 4 Προστατίδων Δυνάμεων, ὅτι ἡ ἀρχὴ τῶν κανόνων, τῶν ἐξησφαλισμένων κατὰ τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς ξένους ὑπηκόους, ἀπορρέουσα ἐκ τῶν ἐν ἰσχύϊ συνθηκῶν, ὑπῆρξε πάντοτε σεβαστὴ διὰ τὰς καθεστηκυίας ἀρχὰς, τὰς λειτουργούσας δυνάμει τοῦ καθεστῶτος, ὑπερ ἰδρύθη ἐν τῇ Νήσῳ ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου 1908, ἀπηύθυνε δὲ τὰς δεούσας διαταγὰς πρὸς τὰς ἀρμοδίους ἀρχὰς ὅπως οἱ ἐν λόγῳ κανόνες ἐξακολουθῶσιν ἐφαρμοζόμενοι ἐκ παραλλήλου μετὰ τοῦ ἐν λόγῳ καθεστῶτος. (Ἐπίσ. Ἐφημ. Κρητ. Κυβερν.)

7.—Τῆ 1 Φεβρουαρίου 1907.—Γίνονται δεκτὰ ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς τηλεγραφικῆς Ἐταιρείας γεγραμμένα μετ' Ἑλληνικῶν χαρακτηριστῶν τὰ μεταξὺ Κρήτης καὶ Ἑλλάδος ἀνταλλασσόμενα τηλεγραφήματα (Ἐψηλά λευκὰ Ὅρη.)

8.—Τῆ 8 Φεβρουαρίου 1907.—Ἐδημοσιεύθη τὸ ὑπὸ τῆς δευτέρας συντακτικῆς τῶν Κρητῶν Συνελεύσεως ψηφισθὲν σύνταγμα τῆς Κρητικῆς Πολιτείας. (Ἐπίσ. Ἐφημ. Κρητικῆς Πολιτείας).

9.—Τῆ 8 Φεβρουαρίου 1830.—Τὸ Β' ἄρθρον τοῦ πρωτοκόλλου τῆς Συνδιασκέψεως τοῦ ἐν Λονδίῳ Συνεδρίου διαλαμβάνει «Αἱ σύμμαχοι Δυνάμεις δὲν δύνανται ν' ἀποδεχθῶσι τὸ δίκαιον τῆς μεσολαβήσεως τοῦ Ἀρχοντος τῆς Ἑλλάδος Ἡγεμόνος ὡς πρὸς τὸν τρόπον, μετὰ τὸν ὁποῖον

«ΜΙΝΙΑΙΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ»

μετέρχεται ἡ Τουρκικὴ κυβέρνησις τὴν ἐξουσίαν τῆς εἰς τὴν Κρήτην καὶ τὴν Σάμον.

»Αἱ νῆσοι αὗται πρέπει νὰ μένωσιν ὑπὸ τὴν κυριότητα τῆς Πόρτας καὶ νὰ εἶνε ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τὴν νέαν Δύναμιν, ἥτις συνεφωνήθη νὰ συστηθῇ ἐν Ἑλλάδι. »Ἀλλ' ὅμως αἱ σύμμαχοι Δυνάμεις προθυμοῦνται νὰ ὁμολογήσωσιν εἰς τὸν Πρίγκηπα Λεοπόλδον, πρὸς Ἰδίαν τῆς Α. Β. «Ἐψηλότητος εὐχαρίστησιν, ὅτι δυνάμει αὐτῶν ὁποῖον κοινῇ γνώμῃ συνέθεντο ὑποσχέσεων, θεωροῦν ἑαυτὰς ὑποχρέους νὰ ἐγγυηθῶσιν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Κρήτης καὶ τῆς Σάμου ἀσφάλειαν ἀπὸ πάσης βλάβης καθόσον συνεμέθεξαν εἰς τὰς προηγουμένας ταραχὰς. Ὅψεποτε δὲ ἡ Τυρκικὴ ἐξουσία ἤθελε προσφερθῆ ἀπανθρώπως, ἐκάστη τῶν τριῶν Συμμάχων Δυνάμεων (χωρὶς ὅμως νὰ δώσῃ εἰδικὴν καὶ ρητὴν ἐπὶ τούτῳ ὑπόσχεσιν) θέλει κρίνει ὡς χρέος νὰ μεταχειρισθῇ τὴν ἰδίαν αὐτῆς ἐπιρροὴν πρὸς τὴν Πόρταν διὰ νὰ ἀσφαλίσῃ εἰς τοὺς κατοίκους τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων Νήσων προστασίαν ἐναντίον τῶν δυναστικῶν καὶ αὐθαιρέτων πράξεων.» (Ριζοσπάστης).

10.—Τῆ 10 Φεβρουαρίου 1822.—Μάχη εἰς Φουρφουράν τριῶν χιλιάδων Ἑλλήνων κατὰ ἑπτὰ χιλιάδων Τούρκων μετὰ δύο Πασσάδες. Ἐφονεύθησαν τριακόσιοι Τούρκοι καὶ ἑξ̄ χριστιανοί. (Χρονολ. Πίναξ I. Δ, Σταματάκη.)

11.—Τῆ 11 Φεβρουαρίου 1908. Ἡ λατῶθη κατὰ 50 τοῖς ο)ο τὸ εἰς τὴν Κρητικὴν Πολιτείαν ἀνήκον καταληκτικὸν τηλεγραφικὸν τέλος ἐπὶ τῶν τηλεγραφημάτων τοῦ τύπου, τῶν ἀνταλλασσομένων μεταξὺ Κρήτης, Γαλλίας καὶ Ἀλγερίου. (Ἐπίσ. Ἐφημ. Κρητ. Κυβερνήσεως.)

12.—Τῆ 12 Φεβρουαρίου 1593.—Ὁ Κρητὴς Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Μελέτιος ὁ Πηγᾶς συνεκρότησεν ἐν Κωνσταντινῶν Σύνοδον, ὀνομαζομένην α' Ἀγίαν καὶ Ἱερὰν καὶ Μεγάλην Σύνοδον. (Μελέτιος ὁ Πηγᾶς. Ἀγαθ. Νικολάκη.)

13.—Τῆ 14 Φεβρουαρίου 1822.—Ὁ ἀτόρητος Ἀρχηγὸς Ἀντώνιος Μελιδόνης μετὰ ἑκατὸν πενήκοντα χριστιανούς κατετρόπωσε πολυάριθμον τοιρκικὸν στρατὸν εἰς

Πλάτανον τῆς Μεσσαρᾶς καὶ ἐκυρίευσεν τὰ πολεμφοδία καὶ ἄπασαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ. (Χρ. Πίναξ. Σταματάκη.)

14.—Τῆ 17 Φεβρουαρίου 1897.—Ἐφόνευσαν οἱ Ἀλβανοὶ χωροφύλακες ἐν τῷ Διοικητηρίῳ Χανίων τὸν Ἀρχηγὸν τῆς χωροφυλακῆς Συνταγματάρχην Σουλεϊμάν βῆην, διότι δὲν εἶχε τὸ δημόσιον ταμεῖον χρήματα νὰ λάβωσι τὰς καθυστερούσας μισθοδοσίας αὐτῶν. (χειρ.)

15.—Τῆ 17 Φεβρουαρίου 1867.—Τὸ ταχύπλοον α' Ἀρκάδι» ἐξετέλεσε τὸ πρῶτον ταξίδιον αὐτοῦ εἰς Ἀγίους Σαράντα καὶ εἰς Καλοὺς λιμένας. Τὸ σκάφος τοῦτο ὀνομάζετο πρότερον Dream—Ὀνειρον καὶ εἶχε μετὰσχει τοῦ Ἀμερικανικοῦ πολέμου (χειρὸγραφον).

16.—Τῆ 17 Φεβρουαρίου 1868.—Ἀπεβίβασεν ἡ «Κρήτη» εἰς Φόδελε διακοσίους Ἑλληνας ἐθελοντὰς ὑπὸ τὴν Ἀρχηγίαν τοῦ Ἡρακλέους Κοκκινίδη, ἐξεφόρτωσε δὲ δύο χιλιάδας καὶ τετρακοσίους σάκκους ἀλεύρου, τετρακόσια κιβώτια πολεμφοδίων καὶ διακόσια δέματα περιέχοντα διάφορα ἀντικείμενα. (Ἡμερ. Ν. Σουρμελῆ.)

17.—Τῆ 19 Φεβρουαρίου 1904.—Ἡγεμονικῶ Διατάγματι ἐνεκρίθη, ἵνα αἱ διατάξεις τοῦ ἐν Λονδίῳ συνταχθέντος κανονισμοῦ καὶ τιμολογίου τοῦ 1903, τοῦ προσηρημένου εἰς τὴν ἐν Πετροπόλει διομολογηθεῖσαν διεθνῇ τηλεγραφικῇ σύμβασιν τῆς 12)22 Ἰουλίου 1875 ἑξ̄ ἄρθρων ὀγδοήκοντα οὐκὼ, ἐφαρμοσθῶσιν ἐν ταῖς τηλεγραφικαῖς σχέσεσι τῆς Κρήτης μετὰ τῶν συμβληθειῶν Ἐπικρατειῶν. (Ἐπίσ. Ἐφημ. Κρητ. Κυβερν.)

18.—Τῆ 20 Φεβρουαρίου 1897.—Τορπιλοβόλον ἐπανακάμψαν εἰς Χανία ἐκ Σελίνου ἀνήγγειλεν, ὅτι οἱ ἐπαναστάται ἐπαύσαν τὰς ἐπιθέσεις κατὰ τῶν ἐν Καντῶν πολιορκουμένων ὀθωμανῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπιτρέπουσι ν' ἀπέλθωσι. (Γνηρὴ Χαίλεσῆ.)

19.—Τῆ 23 Φεβρουαρίου 1897.—Ἀνατίναξις τοῦ ἐν Κυδωνίᾳ Πύργου «Κερατίδι» ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν διὰ δυναμίτιδος. (Γνηρὴ Χαίλεσῆ.)

20.—Τῆ 24 Φεβρουαρίου 1897.—Ἐ-

πίθεις τῶν Χριστιανῶν μετὰ δύο πυροβόλων κατὰ τοῦ ὑπεράνω τῆς Καντάνου Πύργου «Σταυροῦ» ὃν κατέστρεψαν καὶ ἐπυρόλησαν τὴν ἐπομένην. (Γκρηῖτ Χαϊλέση.)

21.—Τῆ 26 Φεβρουαρίου 1880.—Μετetrάπησαν αἱ δoσοληψίαι τοῦ Δημοσίου Ταμείου τῆς Κρήτης ἀπὸ ἀγοραῖα εἰς Ταμειακὰ γρόσια (τηλεγρ. Μεγ. Βεζυρείας).

22.—Τῆ 1 Μαρτίου 1900.—Ἐναρξίς τῆς λειτουργίας τῶν Κρητικῶν Ταχυδρομείων καὶ τῆς χρήσεως Κρητικῶν Γραμματοσήμων. (Ἐπίσ. Ἐφ. Κρητ. Κυβερν.)

23.—Τῆ 1 Μαρτίου 1879.—Καθιερώθη ἡ κράτησις ἐνὸς τοῖς ἑκατὸν ὑπὲρ τῆς παιδείας ἐπὶ τῆς μισθοδοσίας ὄλων τῶν Δημοσίων ὑπαλλήλων. (Α'. Ἐκδ. Κρητ. Κωδίκων.)

24.—Τῆ 1 Μαρτίου 1885.—Διελύθη ἡ ὄρφανικὴ τράπεζα Λασηθίου. (Εἰδικοὶ νόμοι τῶν Χριστιανῶν.)

25.—Τῆ 1 Μαρτίου 1867.—Ἡ Γαλλία κρούτεινε τὸ δεύτερον ἤδη νὰ ἐνωθῆ ἡ Κρήτη μετὰ τὴν Ἑλλάδα. (Ἐπίσ. Ἐφ. Κρητ. Κυβερν.)

26. Τῆ 1 Μαρτίου 1908.—Ἐκυρώθησαν διὰ Διατάγματος τοῦ Ὑπάτου Ἀρμοστοῦ αἱ πρόσθετοι διατάξεις εἰς τὴν συμφωνίαν ἀπερὶ ἀνταλλαγῆς ταχυδρομικῶν ἐπιταγῶν μετὰ τὴν Ἀγγλίας καὶ Κρήτης καὶ

περὶ ἀνταλλαγῆς τηλεγραφικῶν ἐπιταγῶν. (Ἐπίσ. Ἐφ. Κρητ. Κυβερν.)

27.—Τῆ 2 Μαρτίου 1822.—Ἐδολοφονήθη ὁ ἀτρόμητος Ἀντώνιος Μελιδόνης ἐκ Μελιδονίου Μυλοποτάμου, ὁ πρὸ ἡμερῶν κατατροπώσας τοὺς Τούρκους εἰς Πλάτανον. (Ὁ Γάμος ἐν Κρήτῃ).

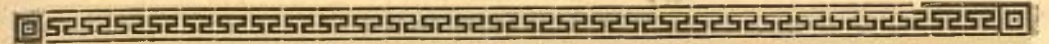
28.—Τῆ 3 Μαρτίου 1824.—Μάχη εἰς Ἀράδαιναν Σφαζίων, καθ' ἣν ἔπεσεν ἐνδόξως ὁ γενναῖος Ἀρχηγὸς Χατζῆ Γεώργιος Μουριώτης μετὰ 2 συναγωνιστῶν του. (Χρονολ. Πίναξ Σταματάκη).

29.—Τῆ 5 Μαρτίου 1841. Ἀπόβασις τοῦ Χαφιζ Πασσᾶ μετὰ 2 χιλιάδας πεντακοσίους στρατιώτας. (Χρονολ. Πίναξ Σταματάκη).

30.—Τῆ 5 Μαρτίου 1824.—Ἀπεβίωσεν ἐν Μιτυλήνῃ ὁ Κρῆς Ἱερμίας, διατελέσας Μητροπολίτης Χριστιανουπόλεως ἀπὸ τοῦ 1772· εἶτα διετέλεσεν Οἰκουμηνικὸς Πατριάρχης ἀπὸ τοῦ Μαΐου 1809 μέχρι τῆς 3 Μαρτίου 1813. (Πατριαρχ. Πίν. Γεδεών.)

31.—Τῆ 5 Μαρτίου 1897.—Αὐστριακὸν πολεμικὸν ἐβύθησεν εἰς τὴν παραλίαν Ρογδιαῖς Ἡρακλείου ἱστιοφόρον ἀποβιβάσαν πολεμιστὰς καὶ ἐκφορῶσαν τροφὰς καὶ πολεμοφόδια. (Γκρηῖτ Χαϊλέση.)

Γ. Ἱακ. Καλαϊσάκης

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΙΩ. ΔΡΑΓΟΥΜΗ

ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΜΕΡΟΣ ΣΤ'

ΑΤΤΙΚΗ, ΘΕΤΤΑΛΙΑ, ΑΧΑΪΑ, ΛΕΥΚΑΣ, ΑΙΤΩΛΙΑ,
ΑΚΑΡΝΑΝΙΑ — [1888-1906]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Κατὰ τὸ ἔτος 1900 μεταβάς εἰς Μεσολόγγιον ὡς πρόεδρος τῶν Συνέδρων τοῦ Κακουργιοδικείου, παρέμεινα ἐπὶ δύο ὁλοκλήρους μῆνας καὶ οὕτω εὔρον εὐκαιρίαν, ἵνα ἐπισκεφθῶ τὰ περὶχωρα. Διήλθον λοιπὸν τὴν Κλεισοῦραν (Τράχης), στενὸν κείμενον ἐπὶ τοῦ ὄρους Ζυγός (Ἀράκινθος). Ἔϊναι τερπνὴ ἡ κοιλάς αὕτη, ἀλλὰ ἀνυδρὸς καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὄχι πολὺ θαλαρᾶ. Ἡ κοιλάς αὕτη εὐρεῖα καθίσταται εἰς τὸ τέρμα αὐτῆς, ἀπολήγουσα εἰς τὰς λίμνας Λυσιμαχίαν καὶ Τριχωνίτιδα. Ἐνταῦθα ἡ θέα καθίσταται τερπνοτάτη καὶ ἡ ὁδὸς ἡ διαχωρίζουσα τὰς λίμνας εἶναι θαυμασίας καλλονῆς. Διήκει δὲ ἡ ὁδὸς ἐντὸς τῶν λιμνῶν εἰς διάστημα τριῶν περίπου σταδίων δι' ἀμάξης διασχισμένη. Αἱ ὄχθαι τῶν λιμνῶν, καὶ εἰς χῶρον μεγάλον ἀπ' αὐτῶν, εἶναι κατάφυτοι δι' ὕδροχαρῶν δένδρων καὶ φυτῶν καὶ ἡ συναυλία τῶν ὀρνίθων τῶν κελαδούντων ἐπὶ τῶν φυλλωμάτων τῶν δένδρων εἶναι ἀνεφίικτου ἡδονῆς. Ὁ ἀπαραμύθητος ὄρνις, ἡ ἀηδὼν, ἄδων, καὶ διακοπτόμενος ὑπὸ τοῦ τραχέως μὲν, ἀλλὰ κανονικοῦ ἄσματος τοῦ κόκκυγος, ἀποτελεῖ ἀρμονίαν ἡδίστην. Τοιαύτη περὶ τούτου ἡ ἐμὴ ἀντίληψις, τοιαύτην δὲ ἔσχε καὶ ὁ ἀοιδίμος γεννήτωρ, ὅτε ποτὲ ἐπεσκέφθη τὰς λίμνας αὐτάς.

Τὸ Μεσολόγγιον, πόλις μικρά, εἶναι τερπνὸν διὰ τῆς ἐπιθαλασίου ὁδοῦ, ἥτις διήκει ἐπὶ τεσσάρους σταδίους μῆκος μέχρι τῆς θέσεως τῆς καλουμένης «Τουρλίδα.» Ἐκεῖ ἡ λιμνοθάλασσα τοῦ Μεσολογγίου σχηματί-

ζει βαθεῖαν θάλασσαν καὶ ἐκεῖ προσορμίζονται τὰ διάφορα πλοῖα· εἶναι δηλαδὴ ἡ Τουρλίδα τὸ ἐπίνειον τοῦ Μεσολογγίου. Αὐτὰς ἀνορυχθεῖς ἐντὸς τῆς λιμνοθάλασσης φέρει μέχρι τοῦ Μεσολογγίου καὶ δι' αὐτοῦ εἰσπλέουσι μικρὰ πλοία. Ἡ εὐρυτάτη τοῦ Μεσολογγίου λιμνοθάλασσα τρέφει ποικίλους ἰχθεῖς, οὓς ἀλιεύουσιν ἐντὸς ἰχθυοτροφείου οἱ ἐπιτηδεύοντες τοῦ Μεσολογγίου ἀλιεῖς. Τὸ κλίμα τοῦ Μεσολογγίου ἄλλοτε νοσηρότατον, ἔνεκα τῶν πολλῶν τεμάτων, τὴν σήμερον ἐξυγιάνθη διὰ τῆς φροντίδος τοῦ μεγάλου πολιτοῦ τοῦ Μεσολογγίου, τοῦ ἀοιδίμου Χαριλάου Τρικοῦπη. Ἡ πλατεῖα τοῦ Μπότσαρη εἶναι ὁ πνεύμων οὕτως εἰπεῖν τῆς πόλεως. Πρὸς βορρᾶν τοῦ Μεσολογγίου κεῖται τὸ ὄρος Ἀράκινθος (Ζυγός). Ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ ὄρους τῆς πρὸς τὴν πόλιν τοῦ Μεσολογγίου ὀρώσης, ὑπάρχει μικρὰ ἐκκλησία εἰς τὴν μνήμην τοῦ Ἁγίου Συμεῶνος καθιερωμένη. Εἰς τὸν περὶ τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην χῶρον, ὄντα κατάφυτον καὶ γραφικώτατον καὶ ἐντὸς εὐρείας κοιλάδος κείμενον, κατ' ἔτος, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἁγίου Συμεῶνος, τελεῖται μνημόσυνον, ἀναμνησκον σελίδα ἱστορικὴν σπαραξικάρδιον τῆς πολιορκίας τοῦ Μεσολογγίου κατὰ τὴν ἔξοδον ἐκ τοῦ φρουρίου τῶν πολιορκουμένων Ἑλλήνων. Οἱ πολιορκούμενοι Ἑλληνας εἶχον συνεννοηθῆ μετὰ τῶν τοῦ Καραϊσκάκη στρατευμάτων ὅπως ἐξέλθωσι τοῦ φρουρίου, ἵνα σωθῶσι. Σύνθημα εἶχον περὶ ἐλεύσεως τῶν στρατευμά-

των του Καραϊσκάκη να ανάψωσι πυράς· αλλά το σχέδιον είχε προδοθῆ τοῖς πολιορκηταῖς καὶ οἱ Τούρκοι ἤναψαν τὰς πυράς, ἀφῆκαν τοὺς Ἕλληνας νὰ ἐξέλθωσι τοῦ φρουρίου καὶ τότε ἐπέπεσον κατ' αὐτῶν καὶ κατέσφαζαν τοὺς πλείστους, ὧν μεταξὺ γυναῖκας, παιδιά, γέροντας. Τὸ μνημόσυνον τῆς τραγικῆς ταύτης καταστροφῆς τοῦ Μεσολογγίου, τελοῦσιν οἱ Μεσολογγῖται μετὰ τινος καταπληκτικῆς ζωηρότητος καὶ ἐκφάνσεως πρωτοτύπου· ἐνδύονται ἅπαντες τὸ ἐθνικὸν ἔνδυμα, οἱ τὰς λαϊκὰς τάξεις ἀντιπροσωπεύοντες, γέροντες, μέσης ἡλικίας καὶ ἔφηβοι, ζωσάμενοι δὲ τὴν ἐθνικὴν πανοπλίαν ἀναβαίνουν τὴν κλιτὴν τὴν φέρουσαν πρὸς τὸν Ἅγιον Συμεῶν. Ἐκεῖ, μετὰ τὴν λειτουργίαν καὶ τὸ μνημόσυνον, τρέπονται κατόπιν εἰς εὐωχίαν ὑπαίθριον, ἐν ἧχοις αὐλῶν καὶ τυμπάνων ἐγχωρίων, καὶ ἀδιαλείπτως πυροβολοῦν διὰ τῶν καρποφιλίων, πεπληρωμένων πυρίτιδος καὶ σφαιρῶν. Ἡ πανήγυρις αὕτη, εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ λαοῦ, εἶναι ὁ δεσμὸς ἐκεῖνος ὅστις ἐνώνει τὴν ψυχὴν τῶν ἀποικομένων πρὸς τὴν τῶν ζώντων καὶ ἡ ἐπικοινωνία τῶν ἄγαν πατριωτικῶν αἰσθημάτων, ἅτινα ἐξώθησαν τοὺς προπάτορας εἰς τὸ γιγάντειον ἔργον τοῦ 1821 καὶ ἅτινα αἰσθήματα διατηροῦσιν ἔτι τὸ ζώπυρον πρὸς νέα ἔργα, ἀντάξια τῶν τοῦ Καψάλη καὶ τῶν λοιπῶν ἀθηναίων ἡρώων τοῦ ἐνδόξου Μεσολογγίου.

Παρέστην κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην καὶ ὅτε, ἐνεκαἀπειλουμένης θυέλλης, ἀπεφασίσθη νὰ ἐπιστρέψω μετὰ τῶν ἐταίρων εἰς Μεσολόγγιον, κατελήφθημεν ἐφ' ὅλην τὴν κατάβασιν ὑπὸ ὑετοῦ πυκνοτάτου. Ἡ σκηνογραφία αὕτη τῆς φύσεως, καθ' ἣν βρονταὶ διαρκεῖς ἀντήχων, πολλαπλασιαζομένου τοῦ ἤχου ἐντὸς τῶν ὄρεων, καὶ ἀστραπαὶ συνεχεῖς καὶ κεραινοὶ ποικιλόμορφοι διηυλάκουν τὴν ἀτιμόσφαιραν καταλίπτοντες μετὰ φοιροῦ πατάγου ἐπὶ τῆς γῆς, ἦν μεγαλοπρεπῆς, φοβερὸς καὶ ἀπαισίος. Ἐνδεδυμένος ὧν δι' ἔλαφρων ἑαρινῶν ἐνδυμάτων καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ποιῶμαι χρῆσιν τοῦ ἀλεξιβροχίου, διότι ἵππευον, εἶχον καταβραχίη καὶ κατὰ τὴν ἐπακολουθήσαν τῇ ἐκδρομῇ νύκτα προσεβλήθη ὑπὸ πυρετοῦ. Κατὰ τοιαύτην τινὰ βροχερὰν ἡμέραν, κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ

ἔτους 1824 ὁ λόρδος Μπάϊρων, ἐξελθὼν ἔφιππος κατὰ τὰ περὶχωρα τοῦ Μεσολογγίου, χάριν περιπάτου, κατελήφθη ὑπὸ βροχῆς, ἐβράχη καὶ κρυολογήσας προσεβλήθη ὑπὸ πνευμονίας καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἐγὼ μὲν ἀπηλλάχην δι' ἐνὸς πυρετοῦ, ἐνῶ, ἐκεῖνος ὁ κατὰ πάντα λόγον θαυμάσιος ἄνθρωπος, ἀπώλετο πρὸς μεγίστην ζημίαν τοῦ Μεσολογγίου καὶ τοῦ μεγάλου ἀγῶνος, τοιαῦται αἱ τύχαι αἱ ἀνθρώπιναι, τοιαύτη ἡ ἐξέλιξις τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων.

Χῶρος εὐρύς, περιφρακτος τοίχῳ καὶ κικλίσσι σιδηραῖς, περικλείει τὸν τόπον ὅστις καλεῖται « Ἡ ρ ῶ ο ν ». Σφαῖραι ἀέροιαι καὶ τεθραυσμένοιαι πολλαὶ σχηματίζουσι δύο σωρούς κωνοειδεῖς, ὧν ἐγγὺς ἐντὸς μαισολείου περιεκλείσθησαν τὰ ὄστα τῶν φονευθέντων ἡρώων πολεμιστῶν κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου. Ἐντὸς τοῦ κήπου τούτου εὔρηται οἱ τάφοι τοῦ Μάρκου Μπότσαρη, τοῦ ἡρωικῶς πεσόντος κατὰ τὴν νυκτερινὴν ἔφοδον αὐτοῦ εἰς τὸ ἐν Κεφαλοβρύσῳ στρατόπεδον τῶν Τούρκων. Πορρωτέρω εὔρηται ὁ τάφος τοῦ Θεοδώρου Γρίβα, τοῦ στρατηγοῦ, τοῦ Κυριακούλη Μαυρομιχάλη καὶ οἱ τῶν πολιτικῶν παρασχόντων ὑψηλὰς ὑπηρεσίας τῇ Πατρίδι, οἱ τῶν Ζαφειρίου Βάλβη καὶ Ἐπαμεινώνδου Δεληγεώργη. Ἐντὸς τοῦ Ἠρώων ἐστήθη βᾶθρον ἐκ μαρμάρου περικοιμῶν, ἐφ' ὃ ἐστηλώθη ἀνδριὰς γλυφεὶς ἐπιμαρμάρου Πεντελῆσιου ὑπὸ τοῦ Τηνίου καλλιτέχνου Βιδάλη, ἀποτυπῶν τὴν εἰκόνα τοῦ λόρδου Μπάϊρων. Εἰς τὸ πρόσθιον τοῦ βᾶθρου εἶνε χαραγμένη μακρὰ ἐπιγραφὴ, ἑμμετρος, εἰς ἀρχαίαν ποιητικὴν γλῶσσαν συντεταγμένη. Ἡ γλυκυστή τῆς Μπάϊρων μορφῆς ἐφαντάσθη πρὸς στιγμὴν ὅτι συνοφρυώθη. ὄρωσα τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην, καὶ τοῦτο, διότι ὁ μέγας ἐκεῖνος ἄνθρωπος κατὰ τὸ ἔτος 1803 ἔγραφε τάδε, ὡς ἐσχάτην βούλησιν μετὰ θάνατον. Μεταγλωττίζω ταύτην ὅσον δύναμαι ἀκριβέστερον. « Ὅταν ἡ φωνὴ τῶν προπατόρων μου θὰ μετακαλέσῃ τὴν ψυχὴν μου ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ἑναερίου ἐνδαιτήματος, » εὐδαίμων τότε ἡ ψυχὴ μου θὰ ἐνωθῇ » μετὰ τῆς ἐκείνων. « Ὅταν δὲ φερομένη διὰ » ἧς αἰθρᾶς θὰ μετεωρισθῇ πρὸς ἐκείνους, » ἢ ὅταν ἡ σκιά μου περικεκαλυμμένη ἐντὸς

» αὐτῶν θὰ διαπερᾶ τὰς ἐκτάσεις καὶ θὰ » καταβαίη τὴν πλευρὰν τοῦ ὄρους, ὦ ! » τότε εἶθε νὰ μὴ θεωρήσῃ λάρνακα γε- » γλυμμένην εἰς τὸν τόπον εἰς ὃν ἡ » κόνις μου θὰ ἐναποτεθῇ ἐπὶ τὴν γῆν· εἶθε » οὐδεμία ἐπιγραφὴ, οὐδεὶς ἐπαινος νὰ μὴν » ἐπιφορτίξῃ τὸν ἐπιτάφιον λίθον. Ἐὰν τὸ » ὄνομα αὐτὸ δὲν ἐπιστέφῃ τὴν τέφραν μου » ὑπ' οὐδεμιᾶς δόξης, οὐδεμία ἄλλη τιμὴ νὰ » μὴ ἰμείνη τὰς πράξεις μου! τὸ ὄνομα αὐτὸ » μόνον, μόνον αὐτὸ τὸ ὄνομα νὰ παριστᾷ » τὸ μνημεῖόν μου, λαμπρυνόμενον ὑπ' αὐ- » τοῦ τοῦ ὀνόματος ἢ μετ' αὐτοῦ ἐπιλελη- » σμένον ».

Εἰς τὸ Κακουργιοδικεῖον Μεσολογγίου ἐξεδικάσθησαν, κατὰ τοὺς δύο μῆνας διετέλεσα πρόεδρος τῶν Συνέδρων, πολλαὶ δίκαι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον σοβαραὶ, αἱ δὲ ἐπὶ ταύταις καταρτισθεῖσαι ἐτυμηγορίαι τῶν ἐνόρκων ἦσαν σύμφωνοι πρὸς τὰ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἐκτυλιχθέντα πραγματικά περιστατικά.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος, τὸ 1900, ἀπεφάσισα νὰ ἐκχειρήσω ἐκδρομὴν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀρχαιοτήτων. Ἀφ' οὗ πολλοὶ Γάλλοι πρὸ δύο περίπου ἑκατονταετηρίδων ἐπεχείρησαν νὰ ἐνεργήσουν ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀνασκαφὰς πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ ναοῦ τοῦ Διός, τοῦ περιτομίου τῆς Ἄλτεως, τοῦ Σταδίου, καὶ ἀφῆκαν αὐτὰς ἡμιτελεῖς, τελευταῖον ὁ διάσημος καθηγητὴς ἐκ Βερολίνου Ἐρνέστος Κούρτις, διδάσκαλος τοῦ Φρειδερίκου Γ' ἐν ἔτει 1870 διατελοῦντος ἐπιδόξου διαδόχου τοῦ θρόνου τῆς Πρωσίας, κατῶρθωσεν εὐθύς κατόπιν τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου νὰ ἐκτελεσθῶσιν ἀνασκαφαὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ, αἵτινες ἀπεπερατώθησαν τῇ 20 Μαΐου 1881, τῇ γενναίᾳ δαπάνῃ τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως, τοῦ ἰδιαίτερου ταμείου τοῦ πρίγκηπος διαδόχου καὶ τῇ ἐπιβλέψει αὐτοῦ τοῦ Ἐρνέστου Κούρτιος. Ἐδαπανήθησαν δὲ δι' αὐτὰς ἑνακόσια χιλιάδες φράγκων. Ἡ σκαπιῆν ἐφασκεν εἰς φῶς τὸν ἱερὸν περίβολον τοῦ ναοῦ, τὴν Ἄλτιν κυρίας καλουμένην, εὐρὸν ὀρθογώνιον μήκους 260 μέτρων καὶ εὐρους 175· ἐπ' ἴσης τὰ πολυάριθμα κτίρια τὰ περιστοιχίζοντα τὸ ἱερόν. Ἐκατὸν τριάκοντα

ἀγάλματα, ἢ πρόστυπα κοιλανάγλυφα, δεκατρεῖς χιλιάδες ἀντικείμενα δρειγάλκινα, ἑξᾶκισχίλια νομίσματα, τετρακόσια ἐπιγραφαί, χίλια ἀντικείμενα ἐξ ὀπτῆς γῆς, τεσσαράκοντα μνημεῖα· αὐτὰ ὑπῆρξαν ἢ καταπληκτικὴ λεία τῶν διερευνητῶν. (1)

Ταῦτα πάντα τὰ ἀντικείμενα περιέχονται σήμερον ἐντὸς Μουσείου, ὅπερ ἀνήγειρεν ἡ ἐλευθέριος γενναίωςφροσύνῃ τοῦ ἀοιδίου Ἄνδρέου Συγγροῦ. Σήμερον ἡ Ὀλυμπία ἀναπαρίσταται ὁμοίᾳ ὡς τὴν περιέγραψεν ὁ περιηγητὴς Πausanias (2).

Εἶδον τὸν ναὸν τοῦ Διὸς καὶ ἀνερχομένην εἰς τὸ ἐκ πευκῶν κατάφυτον ὄρος Κρόνιον. Ἀπὸ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ εἶδον γύρωθεν ὀλόκληρον τὸν ἐσκαφέντα χῶρον τῆς Ὀλυμπίας μετὰ τῶν ἀποκαλυφθεισῶν ἀρχαιοτήτων. Κατόπιν εἰσήλθον ἐντὸς τοῦ Μουσείου εἰς τὴν ἐτέραν τῶν αἰθουσῶν τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται τοποθετημένον τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἐρμοῦ, ἔργον τοῦ Πραξιτέλους. « Τὸ ἄγαλμα τοῦτο ἀνευρέθη, μετὰ τῶν ἐρειπίων, τῇ 8 Μαΐου 1877, ἐξ ἀγαθῆς συγκυρίας θαυμασίως συντηρημένον. Ὁ Θεὸς, νεαρῶτατος καὶ κομψότερος τελείας, ἴσταται ὄρθιος, νωχελῶς ἐπηρειδόμενος ἐπὶ κορμοῦ δένδρου, ἐφ' οὗ ἔχει ἐρριμμένον τὸν μανδύαν· τὸ σῶμα οὐτινος τὸ βάρος φέρεται ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ σκέλους, κλίνει ἀδρανῶς, ὥστε παρέχει εἰς τὰς γραμμὰς ἀκαμπτον καὶ χαρίεντα κυματισμὸν καὶ μεγαλύνει τὸ καμπύλωμα τοῦ ἰσχίου καὶ τὸν δεσμὸν τοῦ μηροῦ. » Ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος καθέζεται ὁ παῖς Διόνυσος, τὴν μίαν τῶν μικρῶν χειρῶν ἐπερσεισμένην ἔχων ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ τὴν ἐτέραν ἐγείρει ὡς ἐποφθαλμίζων τι, ἐνῶ τὸ ὄλον μικρὸν τοῦ σῶμα τρέμει ἐξ ἀνυπομονησίας. Διὰ τοῦ δεξιοῦ βραχίονος, ἀτυχῶς μὴ εὐρεθέντος, ὁ Ἐρμῆς ἐπεδείκνυε τῷ παιδί ἀντικείμενόν τι, ὃ διήγειρε τὴν μεγάλην ἐπιθυμίαν, » σταφυλὴ ἀναμφιβόλως, ὡς φαίνονται ἐπιμαρτυροῦσαι τινεὶ ἀναπτύξεις τοῦ συμπλέγματος τούτου, ὃ κατέστη περιβόητον

(1) Laloux et Moncaux « La restauration d' Olympie, » p 47.

(2) Pausanias. Volumen primum. Liber V § VII καὶ ἐξῆς

» ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος, βεβαίως ἔργα μέ-
» τρια, ἀλλ' ἐπὶ τὰ ὅποια ἐπικάθηται με-
» μακρυσμένη ἀνάμνησις τοῦ Πραξιτέλους.»
Οὕτω περιγράφει τὸν Ἑρμῆν τοῦ Πραξι-
τέλους ὁ Ch. Diehl. (1) Ὁ δὲ περιηγητὴς
Παυσανίας τοσαῦτα λέγει μόνον περὶ τοῦ
Ἑρμοῦ τοῦ Πραξιτέλους: «χρόνῳ δὲ ὑ-
» στερον καὶ ἄλλα ἀνέθεσαν εἰς τὸ Ἑρμαῖον,
» Ἑρμῆν λίθου, Διόνυσον δὲ φέρει νή-
» πιον, τέχνη δέ ἐστι Πραξιτέλους.» (2)

Εἶδον εἰς τὴν ἐτέραν τῶν αἰθουσῶν τοῦ
Μουσείου τὴν Νίκην τοῦ Παιωνίου. «Ἡ
» θεὰ ἀποτυπῶνται ὡς ἱπταμένη ἐν καθαρῷ
» οὐρανῷ, τὴν πτέρυγα φέρουσα ὑπὸ τοὺς
» πόδας, ὀλόκληρον δὲ τὸ σῶμα ὄριπτεται
» πρὸς τὰ ἔμπρὸς ἐν περιφῆμῳ κινή-
» σει· ἐνῶ δὲ τὸ ἀριστερὸν σκέλος μόλις θί-
» γει τὴν κρηπίδα, τὸ δεξιὸν πιέζει ἔτι τὸ
» στήριγμα τοῦ ἡαμάρου, ὅπερ ποτὲ γε-
» γραμμένον διὰ κυανοῦ χρώματος, παρί-
» στα τὸ διάστημα ἀνά μέσον τοῦ ὁποίου ἡ
» νίκη ἀνίπταται· κάτωθεν δὲ τῶν ἱματίων
» τῶν ἀνακινουμένων ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, ὀλό-
» κληρον τὸ σῶμα ἐξομοιοῦται κάτωθεν τοῦ
» ἀκάμπτου καὶ λεπτοῦ χιτῶνος· ὁ δὲ μακρὸς
» δόρειος πέπλος, ὅστις ἀφίνει γυνὰ τὸν τε
» ὄμων καὶ τὸ ἀριστερὸν σκέλος, ἀνυψοῦται
» ὀπισθεν εἰς πτυχὰς ἑναρμονίους.» Τὴν
περιγραφὴν ταύτην ἀντιγράφω ἐκ τῆς συγ-
γραφῆς τοῦ Ch Diehl (3) ὁ Παυσανίας
δὲ ἰδοῦ τί λέγει περὶ τῆς Νίκης τοῦ Παιω-
νίου.

«Μεσσηνίων δὲ τῶν Δωριέων οἱ Ναύπα-
» κτόν ποτε παρ' Ἀθηναίων λαβόντες ἄγαλμα
» ἐν Ὀλυμπίᾳ Νίκης εἰς τῷ κίονι ἀνέθε-
» σαν. Τοῦτο ἐστὶν ἔργον μὲν Μενδαίου
» Παιωνίου, πεποίηται δὲ ὑπὸ ἀνδρῶν πο-
» λεμίων, ὅτε Ἀχαρνᾶσι καὶ Οἰνιάδαις,
» ἔμοι δοκεῖν, ἐπολέμησαν. Μεσσηνιοὶ δὲ
» αὐτοὶ λέγουσι τὸ ἀνάθημά σφισιν ἀπὸ τοῦ
» ἔργου τοῦ ἐν τῇ Σφακτηρίᾳ νήσῳ μετὰ
» Ἀθηναίων, καὶ οὐκ ἐπεριγράψαι τὸ ὄνομα
» τῶν πολεμίων σφᾶς τῷ ἀπὸ Αἰακιδαιμο-

» νίων δείματι ἐπὶ Οἰνιάδων γε καὶ Ἰ' Ἀχαρ-
» νάνων οὐδένα ἔχειν φόβον.» (1)

Μετέβην εἰς Ὀλυμπίαν ὡς ἔρασιτέχνης
τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, προτιθέμενος
νὰ ποιήσω προσκύνησιν εἰς τοὺς τόπους,
εἰς οὓς ἀπὸ πάσης γωνίας τοῦ κόσμου προ-
δολοκλήρων χιλιετηρίδων ἐπορεύοντο ἀθλη-
ταί, καλλιτέχνη, μεγαστᾶνες, ἡγεμόνες, ἵνα
ἀγωνισθῶσι καὶ ἵνα πορισθοῦν ὄφελήμα-
τα ἐκ τῶν ἀθλητικῶν ἐκεῖνων ἔργων τῶν
παρὰ τοὺς ποταμοὺς Ἀλφειὸν καὶ τὸν Κλά-
δεον. Ἀνέπνευσα ἐν Ὀλυμπίᾳ εἰς τὸ Στά-
διον, εἰς τὴν Ἄλτιν, εἰς τὸν ναὸν τοῦ
Διός, εἰς τὸ Ἑρμαῖον, εἰς τὸ Κρόνιον τὸν
ἀέρα ἐκεῖνον, ὃν ἀνέπνεον οἱ γίγαντες προ-
πάτορες, οἱ ἀνὰ πᾶσαν τετραετηρίδα πανη-
γυρίζοντες τὰ Ὀλύμπια, ἀπὸ τοῦ ἔτους
776 π. Χ.

Αἱ Πάτριαι, πόλις ἀριστα ρυμοτομημένη
καὶ κατοικουμένη ὑπὸ πεντακισμυρίων πε-
ρίπου κατοίκων, εἶναι ἡ ἐμπορικωτέρα τῶν
πόλεων τῆς Πελοποννήσου. Οἱ κάτοικοι τῶν
Πατρῶν, σχεδὸν πάντες ἐπήλυδες—ὀλίγι-
στοὶ εἰσιν οἱ ἔντοποι—διακρίνονται διὰ
τὴν δραστηριότητα, τὸ ἐμπορικὸν πνεῦμα
καὶ τὸ φιλελεύθερον ἦθος. Ὁ θῆλυς πλη-
θυσμὸς τῶν Πατρῶν ἀμιλλᾶται περὶ πρω-
τείων εἰς τὴν κομψότητα, τὴν χάριν, τὴν
πρόδοσιν, τῷ θῆλει πληθυσμῷ τῆς πρω-
τεύουσῃ τοῦ Βασιλείου. Διέμεινα ἐν Πά-
τραις ἐπὶ μίαν ὀλόκληρον ἑπταετίαν καὶ ἐ-
μελέτησα ἀρχοῦντος τὸ ἦθος τῶν κατοίκων,
τὴν δρᾶσιν αὐτῶν, καὶ ἐπέισθην ὅτι ὁ
λαὸς τῶν Πατρῶν ἐστὶν ἀγχίνους, ἐπιχειρη-
ματικὸς καὶ τῇ προόδῳ ἀφωσιμένος. Οἱ
ὑπάλληλοι ἐν Πάτραις, ἔξαιρετικῶς δὲ οἱ δι-
καστικοί, τιμῶνται καὶ ἀπολιτεύουσι πλή-
ρους ἐλευθερίας ἐν τῇ ἐνασκήσει τοῦ ἑαυ-
τῶν καθήκοντος. Ὁ Πατριεὺς δὲν ὑπο-
πεύει τὴν τοιάνδε ἢ τοιάνδε τοῦ δικαστι-
κοῦ πολιτείας, ἀρκεῖ οὗτος νὰ τηρῇ ἀκε-
ραιότητα καὶ νὰ ἦ φιλόπονος. Ὁ δικηγο-
ρικὸς τῶν Πατρῶν σύλλογος εἶναι ἐν γένει
ἄριστος ὑπὸ ἔποψιν χαρακτῆρος καὶ μορ-
φώσεως. Ψυχαγωγικὰ μέσα ἐν Πάτραις
πολλὰ ὑπάρχουσι, θέατρον μελοδράματος,

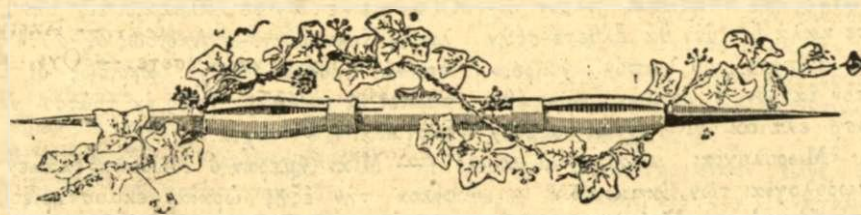
(2). — Παυσανίου. Volumen primum. Li-
ber V §. XXVI.

ὑπαίθρια θέατρα, φιδικά καφεῖα, συναυ-
λῖαι.

Εἰς τὸ Κακουργιοδικεῖον τῶν Πατρῶν, ὁ
συνὰ διηύθυνον, οἱ ἔνορκοι ἐξεπλήρουν
προθύμως καὶ εὐδόκως καὶ ἀκριβοδικαίως
τὸ ἑαυτῶν καθήκον, οἱ δὲ σινηγοροὶ τῶν
κατηγορουμένων ἐν γένει μετὰ δεξιότητος ἐ-
πετύγχανον νὰ γίνωνται ὀφέλσιμοι τοῖς ἑαυ-
τῶν πελάταις. Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐν
Πάτραις ἐργασίας μου ὡς Ἐφέτης παρετή-
ρουν ἐν τῷ Κακουργιοδικεῖῳ ὅτι τὰ δύο
τρίτα τῶν ἐκδικαζομένων ὑποθέσεων ἦσαν
ἀνατεθειμένα τῷ ἐγκρίτῳ δικηγόρῳ Ἀχιλ-
λεῖ Γεροκωστοπούλῳ, ζικηγόρῳ διαπρέ-
ποντι ἐπὶ εὐγλωτῆ, δημορικῇ τέχνῃ, μελι-
χιοῦτη, φωνῇ ἀρμονικῇ, πρῶτιστα δὲ καὶ
πρὸ παντὸς ἐπὶ σαγηνευτικῇ συμπεριφορᾷ.
Ἄγορεύων ὁ Ἀχιλλεὺς Γεροκωστόπουλος
συνήραξε τοὺς δικαστὰς καὶ ἐκράτει αὐτοὺς
τε καὶ τὸ ἀκροατήριον ἡρημένους ἀπὸ τῶν
χειλέων του. Ἐκέκτητο μεγάλην ἐπιβολήν.
Ὡς πολιευτῆς δὲ ὁ Ἀχιλλεὺς Γεροκωστό-
πουλος ἐγοήτευε τὰ πλήθη καὶ ἠγεῖτο πάν-
τοτε σχεδὸν τῶν πολιτικῶν συνδυασμῶν.
Ἄλλὰ ἀπέθανε κακῇ μοίρᾳ, ἀκμαῖος ἔτι
ἄνθρωπος καὶ ἐν ὄλῃ τῇ ἀνυσίμῳ δράσει. Ἄνυ-
ποκρίτως δὲ ἡ πόλις τῶν Πατρῶν ἐπένηθη
σοῦ μεγάλου πολίτου τῆς τὴν ἀπώλειαν.

Κατὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον τοῦ ἔτους 1901
μετέβην διὰ τοῦ Σιδηροδρόμου εἰς τὴν ἐ-
παρχίαν τῶν Καλαβρῦτων πρὸς ἐπίσκεψιν
τῶν αὐτόθι ἱστορικῶν μνημῶν «Ἁγία Λαύ-
ρα» καὶ «Μέγα Σπήλαιον». Ἀπὸ τοῦ Δια-
κοπτοῦ, ὅπου ἡ κεφαλὴ τοῦ Σιδηροδρόμου
Καλαβρῦτων, ἕως τὴν πόλιν τῶν Καλαβρῦ-
των ἡ ἀπόστασις ἐστὶ χιλιομέτρων 22.3.
Ἡ σιδηρᾶ γραμμὴ βαίνει διαρκῶς ἀναρ-
ριχωμένη ἐπὶ ὄρεων, φαράγγων, γεφυρῶν
σιδηρογύτων καὶ μικρᾶς σήραγγος. Φύσις
ἀπαράμιλλος ἐπὶ καλλονῇ διαθέει ἐνώπιον
τῶν ὀμμάτων, δάση πού μὲν ἐλατῶν, πού
δὲ πεύκων, σπήλαια προκύπτουσι ἐντὸς
ἀποκρήμων βράχων, ἵνα διαδεχθῶσιν
ἄλλα μεγαλοπρεπέστερα· σταλακτίται αἰω-
ροῦνται ἀπὸ τῆς ὀροφῆς τῶν σπηλαίων καὶ
ἀποστίβουσι εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου· ἀε-
τοὶ φαίνονται ἔστιν ὅτε ὑψηλὰ ἱπτάμενοι
ὑπερθεν τῶν ὑψηλῶν κορυφῶν τῶν Ἀρσα-
νίων ὄρεων καὶ ὁ Ἑρασίνοσ ποταμὸς κυ-
λίει τὰ ὕδατά του μετὰ ταχύτητος μεγάλης
ὡς ἐκ τῆς μεγάλης κλίσεως τοῦ ἐδάφους, νὰ
ἐκβάλλῃ αὐτὰ εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον,
ὑπὸ τὸ ὄνομα Βουραϊκὸς ποταμὸς.

(Ἀκολουθεῖ)

(1) Excursions archéologiques en Grèce, Page 271—272.

(2). Παυσανίου, Volumen Primum, Ἑλλη-
κῶν Α. Liber V § XVII.

(3) Excursions archéologiques en Grèce, Page 255

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟΥ ΖΑΝ ΜΩΡΕΑΣ

[*Υπό τὸν ἀνωτέρω τίτλον, ὁ κ. MAURICE DE NOISAY, δημοσιεύει εἰς τὸ «Mercure de France» (1 Ἰανουαρίου 1911) μερικὰς γραμμὰς, εἰς τὰς ὁποίας ζωηρότατα ζωγραφίζεται τὸ πνεῦμα τὸ ἰδιόρρυθμον καὶ ἰδιότροπον τοῦ Μωρεᾶς, συλλογὴν οὕτως εἰπεῖν διαφόρων γνωμῶν, σκέψεων, ἰδεῶν, ἀντιλήψεων τοῦ ποιητοῦ ἐπὶ διαφόρων ζητημάτων ἀναγομένων εἰς τὴν ζωὴν, τὴν τέχνην. τοὺς συγγραφεῖς καὶ ποιητὰς, γάλλους καὶ ξένους, συγχρόνους καὶ παλαιούς. Τὴν ὠραίαν αὐτὴν συλλογὴν, τὴν ἀναπαριστώσαν ἐκ τοῦ πραγματικοῦ τὸ πνεῦμα τοῦ μεγαλειότερου τῶν συγχρόνων γάλλων ποιητῶν, μεταφέρομεν εἰς τὰς σελίδας τοῦ Παραρτήματος τῶν «Ἀθηνῶν» μετὰ τὴν πεποιθήσιν ὅτι θέλει ἀναγνωσθῆ μετὰ ὅλως ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον ἐνταῦθα, εἰς τὴν ἰδιαίτην πατρίδα τοῦ ποιητοῦ].

Ὁ Μωρεᾶς ἔλεγε κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς ἀσθενείας του : «Πεθαίνω πενήντα πέντε ἐτῶν· οὔτε πολὺ νέος, οὔτε πολὺ γέρον· Κι' αὐτὸ κελό.»

— Ἐπερίμενε τὸ τέλος τοῦ μετὰ ἄρρους ἀξιοσημειώτου καὶ οἰονεῖ παρκαπονόμενος διότι ὁ θάνατος δὲν ἤρχετο, ἔλεγε : «Κρίμα, κι' ἐγὼ ξυρίστηκα γιὰ νὰ φκίνωμαι εὐμορφος μέσθ στὴν κάσθ μου.»

— Ὁ φίλος του Β...μεταβῆς νὰ τὸν ἐπισκεφθῆ καὶ ἀντιληφθεῖς τὸν θάνατον τοῦ ποιητοῦ ἐγγίζοντα, ὅταν ἀνεχώρει τὸν ἐχαιρέτησε, δῆθεν ὡς συνήθως, λέγων : «Au revoir.—Γιατὶ αὐτὸ τὸ au revoir, τοῦ ἀπῆντησεν ὁ θνήσκων, λέγετε χαῖρε.— Ἄλλ' ὄχι· ὅτι καὶ ἂν συμβῆ, θὰ σὰς ἐπαινῶ πάντως...— Ἀφήσατε αὐτὰ, προσέθεσεν ὁ Μωρεᾶς, δὲν ἀπατώμαι πλέον διλου. Ξέρετε καλὰ ὅτι δὲν θὰ ἔλθετε στὴν κηδεῖάν μου. Εἰπέτε μου λοιπὸν : χαῖρε.»

— Εἰς τὸν ἰατρὸν, ὁ ὁποῖος προσεπάθη νὰ τοῦ δώσῃ ἐλπίδα ὅτι ταχέως θὰ ἐθεραπεύετο : «Μωρολογίαί, μωρολογίαί, ἀπῆντησε, μωρολογίαί τῶν ἰατρῶν.»

— Εἰς τὴν ἴδιον ἰατρὸν, ὁ ὁποῖος τοῦ ἀπηγόρευε νὰ δέχεται τοὺς φίλους του : «Θέλω, εἶπε, νὰφήσετε τοὺς φίλους μου νὰ ἔρχωνται ἐπάνω. Σὰς βεβαιῶ, με ὠφελοῦν περισσότερον ἀπ' τὰ γιαιτρικά σας.»

— Εἰς φίλον τοῦ ἀποπειραθέντα νὰ τοῦ ἐξάλειψῆ τοῦ νοῦ τὴν ἰδέαν τοῦ προσεχοῦς τοῦ θανάτου καὶ λέγοντα πρὸς αὐτὸν ὅτι

θὰ ἐγερεθῆ ταχέως τῆς κλίνης, ὅτι θὰ ἐπανίδῃ τὴν ἀνοιξιν, ὅτι θὰ ζαναζήσῃ : «Νὰ ζαναζήσω, εἶπε, δηλαδή, νὰ ἐπαναλάβω ἐξ ἀρχῆς ὅλας αὐτὰς τὰς κτηνωδίας!»

— «Ἐν τούτοις εἶνε ὠραῖον πρᾶγμα, πικρετήρησεν ὁ Μπαρρῆς, νὰ εἶνε κανεὶς ὁ μεγλειότερος ζῶν ποιητῆς τῆς γαλλικῆς γλώσσης.»

— «Ναι, ἀπῆντησεν ὁ Μωρεᾶς, εἶμαι πραγματικῶς εἰς εὐχάριστον θέσιν, καὶ ἀκριβῶς δι' αὐτὸ πρέπει νὰ πεθάνω τώρα.»

— Κατὰ τὰς στιγμὰς τῆς ἀγωνίας του ὁ Μωρεᾶς εἶπε : «εἶμαι εὐχαριστημένος ποῦ πεθαίνω τώρα τῶν ἀνοιξιν. Θὰ ἔχω ἄνθη στὸ φέρετρόν μου.»

— Πρὸς τὴν κυρίαν Σιλβκὴν εἶπε : «Λουίζα, ζήσω ἢ πεθάνω, θὰ παίζετε τὴν Ἰφιγένειαν τὸ καλοκαῖρι εἰς τὴν Γαλλικὴν Κωμωδίαν.— Ἀκριβῶς δι' αὐτὸ πρέπει νὰ ζήσετε.— Ὅχι, ἀκριβῶς δι' αὐτὸ πρέπει νὰ πεθάνω. Ἴσως ἐκ τούτου νὰ ἐξαρτᾶται ἡ ἐπιτυχία.»

— Μίαν ἡμέραν ὁ Μωρεᾶς ἔκαμεν εἰς φίλον τὴν ἐξῆς ὠραίαν ἐκμυστηρίευσιν : «Ὁμιλοῦμεν εὐχαριστῶς διὰ τὴν αἰωνιότητα τῶν ἔργων μας καὶ τοῦτο φαίνεται νὰ δικαιολογῆ τὴν ὑπερηφάνειάν μας. Κατὰ βάθος, πιστεύω ὅτι τοῦτο εἶνε καυχησιολογία. Τὸ ὅτι τὰ ἔργα μας ζοῦν περισσότερον ἀπὸ ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ τὸ ὅτι καὶ αὐτὰ πεθαίνουν ἐπίσης, ὑποθέτω ὅτι τοῦτο θὰ εἶνε ὁ λόγος τῆς ὑπερβολικῆς πρὸς αὐτὰ

ἀγάπης μας.

— Εἰς μίαν ἀνθολογίαν τὸ ὄνομα τοῦ Μωρεᾶς ἐφέρετο μετὰ τῶν ποιητῶν τῆς Μεσημβρίας. Ὁ Μωρεᾶς διεμαρτυρήθη. Οἱ ἐκδότης τῆς ἀνθολογίας, πρὸς δικαιολογίαν των, ἠθέλησαν νὰ τοῦ ὑπομνήσουν ὅτι ἐγεννήθη εἰς τὰς Ἀθῆνας καὶ ὅτι αἱ Ἀθῆναι εἰς τοὺς γεωγραφικοὺς χάρτας πλησιάζουν περισσότερον εἰς τὴν Μεσημβρίαν ἀπὸ ὅσον ἡ μεσημβρινωτέρα ἄκρα τῆς Γαλλίας. Ἄλλ' ὁ Μωρεᾶς μετὰ ὑπέρτατον οἶκτον : «Καὶ δὲν γνωρίζετε λοιπὸν, εἶπεν, ὅτι αἱ Ἀθῆναι εὐρίσκονται εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος μετὰ τοὺς Παρισίους ;»

— Εἰς ὁμιλίαν περὶ τῆς ὑποψηφιότητος τοῦ Μπαρρῆς εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, ἠρώτησαν τὸν Μωρεᾶς ἐὰν ἐπεδοκίμαζεν, ἢ ἀπεδοκίμαζεν τὴν ὑποψηφιότητα ταύτην : «Τὴν ἐπιδοκίμαζω, εἶπε ζωηρῶς.— Ἀλλὰ δὲν εἶπατε ἄλλοτε ὅτι τὸ νὰ εἶνε κανεὶς ἀκαδημαϊκὸς εἶνε κωμικόν ;— Ἀκριβῶς διὰ τὸ ἦμισυ τῶν ἀνθρώπων εἶνε κωμικόν τὸ νὰ εἶνε κανεὶς, ἀλλὰ διὰ τὸ ἄλλο ἦμισυ εἶνε κωμικόν τὸ νὰ μὴ εἶνε.— Κκαλὰ, καὶ ἐπειτα ;— Τότε, προτιμότερον νὰ εἶνε κανεὶς, διότι οὕτω δύναται νὰ περιπαίξῃ καὶ τοὺς μὲν καὶ τοὺς δέ. Εἰς τούτους δύναται νὰ λέγῃ : Ποῦ ! Τὸ ἀξίωμα αὐτὸ εἶνε ὀλιγώτερον ἀπὸ τίποτε. Εἰς ἐκείνους δεικνύει μειδιῶν τὸ δίκραός του καὶ τὸ ξίφος του καὶ ὑποθέτω ὅτι δὲν θὰ ἔχουν πλέον ὄρεξιν νὰ μειδιάσουν.»

«Εἶνε ἀληθεῖα, προσέθεσεν ὁ Μωρεᾶς, ὅτι ἔχω ἀρκετὰ στρατιωτικὸν ὕφος. Πρέπει νὰ γίνω ἀκαδημαϊκός, ἐὰν θέλει κανεὶς νὰ ἴδῃ τὸ στρατιωτικὸν ὕφος μετὰ στολήν.»

— Ἐπὶ πολὺν καιρὸν ὁ Μωρεᾶς ἀπῆλαυε θαυμασίας ὑγείας. Εὐρίσκετο εἰς κατάστασιν εὐεξίας καὶ ἐκαυχᾶτο ὅτι οἱ τῆς οἰκογενείας του ἔζων ἕκατὸν ἔτη. «Μόνον ἐγώ...» προσέθετε μετὰ κάποιον μελαγχολικὸν μειδιᾶμα. Ὁ Ν... τοῦ ἀπῆντησεν, ὅτι ἔκαμεν κατάχρησιν τῆς ὑγείας του, ὅτι μετὰ κάποιον τάξιν βίου, μετὰ κάποιον κανονισμόν τῆς ἀναπαύσεως καὶ τοῦ ὕπνου, θὰ ἔζη ἐπίσης πολὺ... «Δὲν βλέπετε λοιπὸν, ἀπῆντησεν ὁ Μωρεᾶς, ὅτι ἐὰν κοιμηθῶ τὴν νύκτα, ἀντὶ νὰ ζήσω περισσότερον, θὰ ζήσω ἀκριβῶς δύο φορὰς ὀλιγώτερον ;»— «Πραγ-

ματικῶς, ἐξηκολούθησε, δὲν εἶμαι ἐκτὸς τοῦ οἰκογενειακοῦ κινήτου. Τὸ ἡμερολόγιον λέγει ὅτι εἶμαι ὀλίγον περισσότερον ἀπὸ πεντήκοντα ἐτῶν. Λοιπὸν ἔζησα ὡσάν ἕκατὸν ἔτη.»

— Ὁ Ἰούλιος Κλαρετὶ ἠρνεῖτο νὰναβιδάσῃ ἐπὶ τῆς σκηρῆς τῆς Γαλλικῆς Κωμωδίας τὴν «Ἰφιγένειαν» τοῦ Μωρεᾶς, μετὰ τὴν δικαιολογίαν ὅτι εἶχεν ἤδη δύο Ἰφιγένειας εἰς τὸ πρόγραμμά. «Δὲν εἶνε τὸ ἴδιον πρᾶγμα, παρετήρει ὁ ποιητῆς. Ὁ Κλαρετὶ δὲν ἐννοεῖ τί ἕκαμα. Ἐπανέλαβν, ἀπλούστατα, τὴν ὑπόθεσιν τὴν ὁποῖαν ὁ φλύαρος Εὐρυπίδης τόσον ἀμελῶς καὶ ἀπειροκάλας διεχειρίσθη καὶ τὴν ἐξετέλεσθ ὡς θὰ τὴν ἐξετέλει ὁ Σοφοκλῆς.»

— Ὁ Μωρεᾶς ἔλεγε διὰ τὰς «Στροφάς» του : «Δὲν ἔχουν τίποτε μέσθ των, καὶ ὁμοῦς τὸ κάλλος των ἔχει κατὶ τὸ διαβολικόν.»

— Προκειμένου περὶ τῶν ἐλευθέρων στίχων ἔλεγεν : «Ἐγὼ μόνον ἔγραψα καλοὺς τοιούτους. Πρέπει νὰ γεννηθῆ κανεὶς ἔχων πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του τὴν Ἀκρόπολιν διὰ νὰ γράψῃ τοιούτους στίχους. Μόνη ἢ Ἀκρόπολις ἐμπνέει εἰς τὴν ψυχὴν ρυθμοὺς βεβχίους.»

— Ὁ Μωρεᾶς εἶπεν ἡμέραν τινά : «Ὁ ἔξ ἀνθρωποι, ποῦ θέλουν νὰποτεφροῦνται ὁ νεκρός των μετὰ θάνατον, εἶνε βλάκες», ἔπειτα μετὰ μικρὰν σιωπὴν : «Θὰ πῶ νὰ με κάψουν.» Καὶ τὸ ἐξήγει : Μόνον ἐγὼ εἶμπορῶ νὰ τὸ κάμω αὐτό. Εἶμαι ἕνας ἀρχαῖος Ἕλλην.»

— Κάποτε, ἐνῶ ἤρχιζε νὰ περιπαίξῃ τὸν Οὐγγῶ, ὁ ποιητῆς S... τὸν διέκοψε λέγων : «Ὁ,τι καὶ ἂν εἰπαῖτε, αὐτὸ δὲν θὰ ἐμποδίσῃ τὸν Οὐγγῶ ἀπὸ τοῦ νὰ εἶνε μεγαλοφυία.— Αὐτὸ εἶνε τὸ πλέον ἐπιβαρυντικὸν δι' αὐτόν, εἶπεν ὁ Μωρεᾶς.»

— Περὶ τοῦ Σαίκσπηρ, εἶπεν : Εἶνε ὁ ἀγαπητότερος διάβολος εἰς τὸν Παναγάθον Θεόν.

— Περὶ τοῦ Σαίντ-Μπαίβ : παρετήρει τὴν Μοῦσαν μετὰ ἀπεγνωσμένον ἔρωτα.

— Περὶ τοῦ Βίκτωρος Οὐγγῶ : ὅτι παρὰ τὴν ἕκτακτον μεγαλοφυίαν του, ἦτις ἔφθανε μέχρι θαυμασμοῦ, ἔχει κατὶ τὸ πρόστιχον, τὸ ὁποῖον ἀπαρέσκει.

«Καὶ ὁ Μωρεῆς, εἶπε κάποιος, ἦτο ὀλίγον χυδαῖος, καὶ ὅμως ὁ Ἀπόλλων τὸν ἐζυλοτύπει.— Ἐνεκα τούτου ἀκριβῶς, εἶπεν ὁ Μωρεῆς, ἡ φαντασία τοῦ Οὐγγῶ μὲ κάμνει νὰ φαντάζωμαι τὴν χυδαίαν ἀκολασίαν ἐνὸς γέροντος Σατύρου».

— Περὶ τοῦ Πασκάλ : ἦτο ἓνα εἶδος Σαίκεσπηρ, καὶ δὲν ὑστεροῦσεν αὐτοῦ εἰμὴ κατὰ τὴν συνήθειαν νὰ φυλάττη τὰ ἄλογα εἰς τὴν θύραν κανενὸς θεάτρου.

— Διὰ τὸν Φλωμπέρ : τέλειος, ἀλλὰ μὲ τὴν τελειότητα τοῦ διῦλισμένου ὕδατος.

— Διὰ τὸν Γκαίτε : εἶνε ὁ μεγαλειότερος Γερμανός, δηλαδὴ ὁ ὀλιγώτερον Γερμανός.

— Διὰ τὸν Μπαλζάκ : ὁ Σαίκεσπηρ μὲ σφάλματα.

— Διὰ τὸν Μυσσέ : ἦτο θελκτικός, ἀληθῆς ποιητής, ἀλλ' εἶχεν ἐπίσης μέσα του καὶ τὸ κοινόν.

— Ὁ Μωρεῆς ἐφρονεῖ ὅτι ὁ Λαμαρτῖνος ἦτο ὁ μεγαλειότερος ποιητής τοῦ αἰῶνος του, ἀλλὰ δὲν ἐγνώριζε νὰ χειρισθῆ καλῶς τὴν γλώσσαν. Ἐν τούτοις τὴν ὠδήγει πρὸς τὴν νίκην.

— «Ὁ ἐλεύθερος στίχος, ἔλεγεν, εἶνε πολὺ ὀλιγώτερον ἐλεύθερος ἀπὸ τὸν ἄλλον. Μόνον τοὺς μετρίους στίχους ἠδυνήθησεν νὰ θέσουν εἰς τὴν μουσικὴν ἢ μουσικὴ τοὺς καλλύνει. Οἱ καλοὶ στίχοι ἔχουν ἐντὸς των τὴν μουσικὴν των, ὅπερ καὶ τέλειον.»

— Παραλλολουθῶν ποτε μίαν παρτίδα ζατρικίου, ἔκαμε τὸν ἐξῆς παραλληλισμὸν : «Τὸ ζατρικίον εἶνε ἓνα πιγιγίδι τὸ ὅποσον φαίνεται πολὺ δύσκολον, ἀλλὰ κατὰ βάθος δὲν εἶνε τίποτε, ἀπολύτως. Εἶνε μόνον πολὺπλοκον καὶ κατκντᾶ νὰ μὴ εἶνε κα-

νεὶς βεβίαιος διὰ τὸν ἑαυτὸν του. Ἐνῶ ἡ ν τ ἄ μ α... ὅλοι νομίζουσι ὅτι εἰμποροῦν νὰ τὴν παίζουσι καλὰ· ἀλλὰ πρέπει νὰ τὴν ξέρη κανεὶς τελείως, ἀλλέως εἶνε σὰν νὰ μὴ τὴν ξέρη καθόλου. Ἔτσι καὶ ἡ ποίησις, εἶνε σὰν τὴν ν τ ἄ μ α : δι' αὐτήν, ἡ τελειότης μόνον ἔχει ἀξίαν».

— Ὁ Μωρεῆς ἔλεγε : «Ἡ γαλλικὴ εἶνε ἡ μόνη ἐκ τῶν νεωτέρων γλωσσῶν, ἡ ὁποία ἀξίζει νὰ ὀνομάζεται γλώσσᾳ.

Εἰς συγγραφεὶς δὲ, ἀγωνιζόμενον νὰ ποδείξῃ τὴν ἀδυναμίαν τῆς γαλλικῆς γλώσσῃς ὅπως ἀνταποκριθῆ εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ νεωτέρου κόσμου, εἶπε : «Καὶ ὅμως ἡ γαλλικὴ οὐδένα ἔχει ἀντίζηλον μόνον ἐχθρὸς ἔχει. Ἐάν τὴν ἀφαιρέσητε ἀπὸ τὸν κόσμον, ἡ ἐποχὴ μας δὲν θὰ διαφέρῃ καθόλου ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς βικραρότητος».

— Ὁ Μωρεῆς ἠσθάνετο διὰ τὸν Ροσσὴν ἀνεξήγητον ἀποστροφὴν. Διὰ τὸν «Αἰτιδέα» εἶπεν : «Εἶνε μίᾳ γῆνι μὲ πτερὰ ἀετοῦ» καὶ ἐπειδὴ κάποιος τοῦ παρετήρησεν : «Ἐχει ὅμως ἔμπνευσιν! ὁ ποιητής τῶν Σ τ ρ ο φ ῶ ν ἀπήντησε : «Καὶ αἱ χῆνες ἐπίσης, ἔχουσι τὴν φλυαρίαν των».

— Ὅταν ἀνηγγέλθη ὁ Chantecler, ὁ Μωρεῆς ἠρώτησε κάποιον φίλον του : «Εἶσθε δυνατὸς εἰς τὴν ζωολογίαν ; — Ὀλίγον.

— Τότε εἶπατέ μου, αὐτὰ τὰ πτηνὰ μεταμορφοῦνται ;»

— Ἐζήτησεν τὴν γνώμην τοῦ Μωρεῆς διὰ τὸν Πιέρ Λοτί : «Εἶνε ἓνας ναυτικός ἀπάντησεν.— Αὐτὸ μόνον ; — Δηλαδὴ ἀξίζει διότι ἔγραψε μόνον ὅ,τι εἶδεν, ἀλλὰ μειονεκτεῖ κατὰ τὸ ὅτι εἶδε πάρα πολλὰ πράγματα στερούμενα ἐνδιαφεροντος.»

(ἀκολουθε?) Μ.—

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΜΕΤΑ "ΜΗΝΙΑΙΟΥ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ."

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Γ. Κ. ΠΩΠ

ΤΙΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΜΩΝ

Διὰ τὰς "ΑΘΗΝΑΣ," καὶ τὸ "ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ."

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ετησίαι.....Φρ. χρ. 40	Ετησίαι.....Δρ. 30
Ἑξάμηνος.. » 20	Ἑξάμηνος..... » 16
Τριμηνος... » 10	Τριμηνος..... » 9

ΕΙΣ ΤΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ ΤΩΝ "ΑΘΗΝΩΝ..

Ἐκτελοῦνται παντὸς εἶδους τυπογραφικαὶ ἐργασίαι, ἤτοι ἐκτυποῦνται : Βιβλία, Περιοδικὰ, Καταστατικὰ Συλλόγων, Πίνακες Τραπεζῶν καὶ Ἐταιριῶν, Διπλότυπα, καὶ ὅτι δήποτε ἄλλο μετὰ μεγίστης ταχύτητος καὶ ἀκριβείας :

ΕΚΑΣΤΟΝ ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΩΔΟΥΜΕΝΟΝ ΧΩΡΙΣΤΑ ΤΙΜΑΤΑΙ :

ΕΝ ΤΩ ΒΕΛΤΕΡΙΚΩ ΔΡ. 2 ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩ ΦΡ. 2

***Ελεύθερον ταχυδρομικῶν τελεῶν.**